

Jud. Huned. Dev.
LECTURA

La mulți ani, cu sănătate și pace, tovarășului Nicolae Ceaușescu!

Erou al națiunii,
Fiu iubit și conducător încercat al parti-
dului și al patriei,
Îngemănat prin destin cu însăși clipa
înfăptuirii deplinei unități naționale,
Părinte al unității noastre socialiste de
astăzi,
Simbol al demnității, libertății și nădej-
dilor noastre
Întruchipare a muncii și a visării, a ce-
lor mai nobile însușiri ale poporului
român,
Comunist neînfricat, care, crezând în
puterea poporului său, în democrația la
care acest popor are dreptul, s-a arătat
și se arată la înălțimea epocii în care
trebuie să învingă puterea popoarelor
de a trăi, de a crea și de a zămisi lu-
mea mai dreaptă a viitorului.
Am învățat de la tovarășul Nicolae
Ceaușescu, în anii de cind conduce
mindra noastră corabie pe apele
zbuțumate ale istoriei, să scriem cu
majusculă cuvântul cel mai scurt și tul-
burător, scurt ca însăși viața, dar tulbu-
rător și neînvinș prin faptele sale —
cuvântul Om.

Să ne trăiți în omenie și glorie!

Un tânăr macaragiu din Galați
dedică tovarășului Nicolae
Ceaușescu această poezie

Cupa de iubire

Am putea din inimi să-nălțăm statuie
celui mai de seamă, celui mai bărbat
căci în toată lumea Om ca dinsul nu e
de popor mai mindru și mai devotat !

Cu lumina minții, cu simțirea-i trează
zi și noapte țării stă de veghe El ;
e prezent oriunde și îmbărbătează
cum îmbărbătează scutul de oțel !

Am putea din inimi să-nălțăm statuie
dar am face totuși, parcă prea puțin
căci în toată lumea om ca dinsul nu e
și, de-aceea, astăzi, ni-l sărbătorim !

Să se-nalțe cupa de iubire plină
este voia Țării să cîntăm în cor ;
du-ne mai departe, du-ne spre lumină
și spre fericire, drag conducător !

ANTON STANCIU ■

Flacăra

ANUL XXIX - 4 (1285) - 24 IANUARIE 1980

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Frontul Democrației și Unității Socialiste

● Eveniment de amplă rezonanță în viața social-politică a națiunii, cel de-al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, desfășurat la București în zilele de 17 și 18 ianuarie a.c., a deschis noi orizonturi desăvârșirii democrației și unității noastre, constituindu-se într-o impunătoare

manifestare a comuniunii de voință și acțiune a întregului nostru popor pentru înlăturarea istoricelor hotărâri ale Congresului al XII-lea al partidului, pentru continuarea înfloririi a patriei.

(Comentarii și opinii în paginile 2—3—4)

Ianuarie — o lună cu zile mari...
...Ianuarie, luna Zilei Unirii. Luna zilei care l-a impus națiunii pe Ioan Cuza. A zilei, mai exact, cînd națiunea — devenită pe deplin și ireversibil conștientă de sine, de demnitatea și de forța sa — și l-a adus în frunte, înscăunîndu-l în memoria veacurilor, pe Alexandru Ioan Cuza, domn.

...Ianuarie, luna zilei de naștere a celui ce, numindu-se Nicolae Ceaușescu, fiu de țărani, devenit muncitor și revoluționar și intelectual luminat al țării sale, a impus mai mult decît oricare alt bărbat de seamă al nației noastre, numele de România. Nume de țară cu popor descins din bărbățești acorduri de „Deșteaptă-te Române”, din mătase de steag tricolor, din pas ritmat, voințesc de „Horă a Unirii”.

Ianuarie, lună cu zile mari, cu nume mari.
Cuza — pagină sfîntă, luminoasă, de început.

Ceaușescu — carte demnă, de mari, trainice și inegalabile împliniri, filă

rese ale României” (...) În Alexandru Ioan I, domn al României, românii vor găsi totdeauna pe colonelul Cuza, pe acel colonel Cuza care a proclamat în Adunarea ad-hoc și Camera electivă a Moldovei marile principii

Permanența ideii de Unire

vibrantă, deschisă spre lungi distanțe viitoare.

Cuza, omul care, încă din 1865, spunea aceste cuvinte :

„Fie în capul țării, fie alături de d-voastră, eu voi fi întotdeauna cu țara și pentru țară, fără altă țintă decît voința națională și marile inte-

ale regenerației României și care, fiind domn al Moldovei, declară oficialmente Înaltelor Puteri garante cînd primea și coroana Valahiei, că el primește această îndoită alegere ca „expresie neîndoieală și statornică a voinței naționale pentru unire”.
Ceaușescu — unirea statornică, pu-

ternică, ireversibilă a tuturor forțelor națiunii, antrenate în construcția celei mai drepte societăți pe pămîntul României. Unirea formulată și apărată clar, cu fermitate de la cel mai înalt nivel al conducerii țării :

„Facem legămînt solemn că vom acționa într-o deplină unitate pentru continua înflorire a economiei, științei, culturii, civilizației întregului nostru popor, că vom face totul pentru a asigura poporului nostru deplină independență și libertate, bunăstarea și fericirea ! Vom face totul ca patria noastră liberă să strălucească tot mai mindră și demnă în rîndul națiunilor libere ale lumii !”

Cuza — Ceaușescu, superbă linie dreaptă a ideii de Unire.

...Ianuarie, lună cu zile mari, cu oameni mari.

EUGEN FLORESCU ■

MARELE

FORUM

AL

DEMOCRAȚIEI

ȘI UNITĂȚII

POPORULUI

Eveniment de adîncă semnificație în evoluția societății românești, cel de-al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste — decis prin inițiativa secretarului general al partidului, președintele României, președintele F.D.U.S., tovarășul Nicolae Ceaușescu — a conferit atotcuprinzătorului organism politic al națiunii, creat cu aproape un deceniu în urmă prin aceeași înaltă și rodnică inițiativă, un rol de o nouă forță, cu adînci implicații în destinele noastre.

Am asistat, în zilele de 17 și 18 ianuarie, la un eveniment a cărui însemnătate nu poate scăpa atenției sociologilor, istoricilor, politologilor, tuturor oamenilor de gândire, tuturor celor ce meditează, tuturor celor preocupați de modul cum, în această dramatică lume contemporană măcinată de atîtea ineluctabile contradicții, apăsată de atîtea striviri ale neamurilor și ale oamenilor, un popor se poate cîrmui pe sine, nu prin sloganuri, nu prin drepturi formale, fără acoperire în fapta vieții, ci prin însăși această faptă, adică decidîndu-și liber și drept, prin aportul tuturor fiilor lui, destinul și opera sa în timp.

Am asistat, în Sala Palatului Republicii Socialiste România, redevenită casă a țării la numai cîteva săptămîni de la marele forum al comunistilor, la un nou și impunător sfat național, reprezentînd după Congresul al XII-lea al partidului — sub a cărui înaltă lumină și-a așezat lucrările, constituindu-i-se ca o logică întregire — cel mai marcant moment din viața social-politică a românilor, în acest ceas istoric al evoluției societății noastre. Prin problematica abordată, îmbrățișînd aspecte de esență ale înaintării noastre pe toate planurile, desprinse din documentele și din hotărîrile celui de-al XII-lea Congres, prin spiritul de înaltă răspundere civică, patriotică și socialistă, care a prezidat dezbaterile, prin alitudinea ideilor, prin competența analizelor, prin soluțiile novatoare, toate tezaurizînd gîndirea colectivă a maselor, prin tot ceea ce se cheamă, în semnificație românească, *climat de lucru* — climatul oamenilor care muncesc și creează, care sînt stăpîni și decid, concep și elaborează — înaltul forum al democrației și unității noastre — imprimat noi amplitudini și noi adîncimi participării deliberate, directe, active a unui întreg popor la edificarea prezentului și a viitorului său. Insuși acest congres, încoronînd o amplă și efervescentă activitate politică desfășurată de milioanele de cetățeni ai României socialiste, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, oameni din toate clasele, din toate categoriile sociale, s-a afirmat ca o revelantă expresie a înaltei democrației a societății noastre, a masivei participări a poporului la activă diriguire a existenței sale.

Ca întotdeauna în momentele cardinale ale vieții noastre politice, poporul și țara l-au ascultat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. L-am ascultat, cu profundă dragoste și aleasă recunoștință, pe omul care, mai mult ca oricare altul, în acești ani de maximă afirmare a României și a românilor în istorie, de maximă înălțare a demnității noastre, a restaurat chipul real al democrației, ignorat sau umbrat o întregă epocă, exprimînd, pentru prima oară, prin fapta sa și prin fapta țării, consonanța organică între socialism și democrație, între socialism și participarea liberă, creatoare a maselor la construcția destinului național, emanînd principiul voinței poporului ca realitate și ca cerință supremă a devenirii noastre. L-am ascultat, cu profundă dragoste și aleasă recunoștință, pe omul care, mai mult

ca oricare altul, a făcut ca un întreg popor de muncitori, țărani și cîrturari, indiferent de naționalitate, să se constituie cu însuflețire în marele bloc de granit al națiunii socialiste, transformînd unitatea lor într-un factor motor și modelator al civilizației și progresului. L-am ascultat, cu profundă dragoste și aleasă recunoștință, pe omul care, în fruntea partidului, ducînd partidul la cea mai înaltă culme a gloriei și a puterii sale, a înțeles, mai mult ca oricare altul, că, în exercitarea misiunii sale istorice, partidul trebuie să acționeze nu din afara vieții, nu de undeva „de sus”, ci dinăuntru ei, din miezul incandescent al creației sociale, integrîndu-se organic națiunii, problemelor ei și nădejzilor ei. L-am ascultat, cu profundă dragoste și aleasă recunoștință, pe omul care, creînd acest larg și dinamic Front al democrației și unității, această cuprinzătoare organizație revoluționară a națiunii, i-a conferit, printr-o nouă structură politico-organizatorică, printr-o nouă și de amplă cuprindere orientare a întregii sale activități, prerogative care sporesc, mai mult ca oricare altul, forța democrației și unității noastre, comuniunea de gînd și faptă a maselor cu partidul din fruntea lor, aportul poporului la decizia destinului sale.

Întreaga desfășurare a Congresului, pregătirile care l-au prefațat, intensă angajare a națiunii pentru înfăptuirea însuflețitoarelor sale chemări, pentru accelerarea progresului economic și social al progresului de conștiință și faptă al patriei și al oamenilor, reliefează, cu forța vicii a evidențelor, oportunitatea, necesitatea, însemnătatea propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind creșterea rolului Frontului și perfecționarea organizării sale. S-a vădit, din nou, în aceste propuneri, entuziast însușite de întregul popor, ardentă preocupare pentru continua ridicare a țării, spiritul novator și originalitatea gîndirii cîrmaciului destinului noastre, capacitatea sa de acțiune, cu promptitudine și temeinicie, acele pirghii de cel mai înalt randament social-politic, astfel încît între deziderat și fapta înaintării să nu se interpună prea multă abstracțiune, astfel încît între efortul de muncă, de creație, de idee al națiunii și forma ce face dăruirea eficientă să existe o cît mai deplină conjuncție. Sînt, în aceste strălucite însușiri ale președintelui nostru, însuși temeiurile dragostei, ale admirației, ale nestrămuatei încrederi pe care întregul popor le îndreaptă spre omul din fruntea partidului și a țării — simțămînte care s-au reflectat în unanimitatea cu care, exprimînd voința fierbinte a națiunii, a fost susținută și salutată realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al celui mai larg și mai reprezentativ organism politic din România, al Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Sînteză de însemnătate istorică a dezvoltării democrației noastre socialiste, a cuceririlor societății noastre și a marilor ei perspective de viitor, cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea Congresului s-a constituit, ca întotdeauna, într-un document programatic de excepțională însemnătate, într-un sistem de idei, de orientări și de directive, a căror eficiență practică e, deopotrivă, imediată și de durată, expresie a realismului și a îndrăzneții vizionare, a forței de penetrație și cuprindere, de sesizare a noului în procesul evoluției sociale de răspuns adecvat la cerințele lui. Tabloul patriei în anii care s-au scurs de la primul Congres al Frontului, tabloul de dense înfăptuiri în toate domeniile, avînd drept corolar împlinirile actualului cincinal, avînd drept linii directoare spre viitor liniile-forță, încercate de noi și redutabile energii, decise de Congresul al XII-lea, ne-a pus în față, prin cuvîntarea secretarului general, imaginea unei

Românii care, punând în operă grandiosul Program al partidului, este astăzi mai aptă ca niciodată să răspundă nădejilor de mai bine care scintilează pe chipul ei. Ne-a pus în față imaginea unei patrii care, edificându-și o puternică economie, modernizându-și și îmbelșugându-și agricultura, distribuindu-și armonios, într-o geografie armonioasă, forțele productive și bunurile civilizației, construindu-și în libertate, independentă și demnitate ziua de azi și ziua de mâine, și-a transmis în chip firesc, legic și necesar, starea de echilibru, de unitate, de armonie pe planul vieții, al societății, al ființei noastre, imprimând fizionomiei naționale trăsături cu care ne mindrim ca niciodată. Unitar și armonios, atotcuprinzător și eficient s-a încheșat, în acești ani, însuși sistemul de conducere al țării de către popor, pentru popor, prin afirmarea și perfecționarea unei democrații reale, în al cărei nucleu se află, irradiant, democrația muncitorească, prin continua amplificare a unei democrații sociale și politico-economice capabile să fructifice pe deplin potențialul de energie, de experiență și inițiativă al națiunii, al tuturor claselor și categoriilor sociale, al tuturor cetățenilor români sau aparținând naționalităților conlocuitoare, procesul întăririi democrației fiind indisolubil legat de cel al întăririi unității poporului, ca factor motor și ca factor garant al tuturor cuceririlor noastre.

Sintem, edificând această nouă și armonioasă civilizație, profund interesați, profund deschiși; față de marea existență umană care ne înconjoară, care ne depășește, care adese

ne apasă, vibrând la problemele grave ale lumii contemporane dintr-o programatică adevărată la principiile umanismului, ale armoniei umane, dintr-o fraternizare — proprie nouă de când ne știm — cu umanitatea, a cărei respirație o propulsăm adesea, al cărui ritm trece și prin noi. Analiza lucidă, profund realistă, profund științifică, făcându-ne să înțelegem situațiile internaționale de secerat, general al partidului, președintele patriei, a reafirmat, cu o forță nouă, acele idei și idealuri ce dau sens existenței noastre, politicii noastre externe, ca și celei interne. Sintem dintre cei ce iubesc libertatea, independența, neatințarea, decizia suverană a destinului național, sintem dintre cei care n-au răbdat niciodată jugul, indiferent cum s-a numit, indiferent cine a încercat să ni-l pună pe grumaz. Sintem, în același timp, dintre cei ce se pronunță cu ferocitate, cu statornică fermitate, pentru pace, pentru destindere, pentru colaborare, pentru concordanță, pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru dezvoltare, pentru stăvîlirea cursei înarmărilor, pentru alungarea forței sau a amenințării cu forță din relațiile între state, sintem împotriva oricăror recrudescențe ale „războiului rece” — definitiv condamnat de istorie, dar al cărui pericol e încă viu. Sintem dintre aceia care, pe agitata arenă a lumii contemporane, în confruntarea deseori detonantă de interese aparținând unor state sau grupuri de state, aducem acel apel la echilibru, la rațiune, aducem soluții care să poată răspunde, major și eficient, dorinței popoarelor de a edifica, pentru urmași, o lume mai bună decât cea pe care am moștenit-o. Sint soluții, inițiative și acțiuni constructive care, decise prin contribuția de substanță a cirmaciului destinului nostru în lume, își croiesc, în această lume, drum. Își croiesc drum în lume și biruie, fiindcă izvorăsc din analize lucide, fiindcă răspund aspirațiilor națiunilor, fiindcă sînt curajoși răspicade și urmate, în primul rînd, de noi înșine, de un popor care și-a făcut din cauza democrației, a libertății, a echilibrului și progresului social, cauza sa și neabătută.

Pe temelia marilor victorii ale democrației și unității

noastre, primate în evoluția lor, în dialectica devenirii lor, se înscrie cerința, formulată ca element de esență în cuvîntarea secretarului general, în dezbaterile Congresului, a unei participări și mai largi a poporului la elaborarea politicii interne și externe, la conducerea statului, la dezbaterile creatoare și la soluționarea eficientă și responsabilă a problemelor construcției socialiste multilaterale dezvoltate, la o și mai intensă activizare politică a maselor largi, la o și mai profundă exercitare a drepturilor și libertăților lor democratice. Sub semnul acestor generoase idei, propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, însușită de Congres, ca organizația revoluționară a națiunii să se numească Frontul Democrației și Unității Socialiste, de parte de a semnifica o simplă modificare de termeni, exprimă, pregnant, conținutul nou, de o calitate superioară, al activității importantului organism, sarcinile și atribuțiile de o nouă deschidere politico-socială ce-i stau în față. Acestor noi exigențe le-a răspuns și crearea Organizațiilor democrației și unității socialiste, ca organizații politice de masă, revoluționar-patriotice, chemate să realizeze, în strînsă colaborare și sub înalta conducere a partidului, sudura tot mai deplină a energiilor naționale, aportul lor tot mai activ, mai decisiv, la elaborarea soluțiilor în probleme de larg interes obștesc, atît pe plan local cît și pe plan național. În aceeași fertilă arie de principii care devin faptă vie, dînd măsura unei democrații adînc implințată în viață, se înscrie organizarea adunărilor publice numite „Tribuna Democrației”, ca foruri ale spiritului civic în acțiune, ale întîlnirilor sistematice, lunare ale maselor populare, dedicate dezbaterii și clarificării problemelor care le preocupă.

Noile măsuri și structuri organizatorice, atribuțiile de înaltă răspundere încredințate marii organizații a națiunii se întemeiază, deopotrivă, pe cuceririle fără precedent ale democrației și unității noastre ca și pe înaltul nivel al conștiinței civice, al conștiinței socialiste, al partinității care a devenit, la ceasul de față, dimensiunea spirituală a unui întreg popor. Însăși desfășurarea Congresului, dezbaterile din plen și din secțiuni, cu participarea a numeroși vorbitori, au oglindit această înaltă conștiință a națiunii, vădită în abordarea deschisă, matură, exigentă și responsabilă a problemelor, în competența cu care muncitori sau țărani, medici, profesori sau ingineri, scriitori, artiști sau savanți, reprezentanți ai tuturor naționalităților, ai tuturor categoriilor sociale (în rîndul cărora multe

femei, fiind Congresul cu cea mai largă participare de pînă acum a femeilor), au judecat, au analizat, au schițat soluții, au avansat idei creatoare, au rostit solemne angajamente, afirmîndu-și deplina adevărată adăziune la politica internă și externă a partidului, pusă neștrămutat în slujba patriei, a independenței și a suveranității naționale, a apărării cuceririlor revoluționare ale poporului, a cauzei păcii și colaborării internaționale.

Răspunderile de înaltă semnificație ce revin Frontului Democrației și Unității Socialiste — între care o primă și importantă sarcină o constituie pregătirea și organizarea alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare, moment de amplă participare a masei la conducerea societății, de nouă și pregnantă afirmare a forței democrației noastre, a unității indestructibile a unui popor suveran, dăruit cu entuziasm cauzei socialismului și comunismului, devenit o singură ființă cu munca și cu creația sa — se află, astfel, în cele mai bune mâini. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea Congresului, națiunea noastră e azi, mai mult ca oricînd, strîns unită în jurul partidului, beneficiind, mai mult ca oricînd, de forțe puternice, numeroase, bine organizate, capabile să asigure atingerea cu succes a obiectivelor stabilite de marea forum al comunistilor — obiective devenite platforma națională de existență și de creație, programul de muncă și luptă al întregului popor, al Frontului Democrației și Unității Socialiste. Fructificînd avantajele noilor structuri organizatorice, umplînd fertilității lor cadru cu efort și cu hărnicie, cu idee și pasiune, făcînd din fiecare sector de activitate, din fiecare vatră de muncă, un centru dinamic de inițiativă și de creație conștientă.

„Vorbînd de sarcinile viitoare ale Frontului Democrației și Unității Socialiste — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — le-aș concretiza într-o singură frază — și anume: *trebuie să trecem, fiecare în sectorul său de activitate, la înfăptuirea neabătută a hotărîrilor adoptate, să facem totul pentru a da viață programului de dezvoltare a patriei noastre! Aceasta va asigura ridicarea poporului nostru la o civilizație nouă, superioară, comunistă, va asigura întărirea suveranității și independenței patriei, bunăstarea și fericirea întregii națiuni*”.

Un apel de însemnătate istorică, un apel al cărui răspuns va fi, ca întotdeauna, pe măsura unui popor eroic și liber, muncitor și unit, care și-a asumat, pentru prima oară, istoria pentru sine, modificînd-o pentru slava și înflorirea pămîntului său.

ILIE PURCARU ■

Unitatea noastră

unitatea noastră este ca un furnal cu focul nestins de secole unitatea noastră a șters amintirile mohorite ca o dimineată însoțită ultima sclipire a nopții unitatea noastră este ca un imens acumulator care se autoîncarcă cu energii dezlănțuite

unitatea noastră ne este credință sfîntă indiferent de limba în care rostim cuvîntul mamă unitatea noastră este tezaurul cel mai de preț pe care-l păzim ca lumina ochilor

unitatea noastră să fie singurul altar în fața căruia ingenunchem unitatea noastră este izvorul de aur al socialismului violarea demnității

care nu seacă niciodată unitatea noastră o vom apăra în orice împrejurare pe baricadele dreptății unitatea noastră nu va fi zdruncinată de aventurieri care dau bir cu fușiții sau orăcăiesc prin canale străine unitatea noastră nu va permite niciodată violarea demnității

umane și naționale unitatea noastră cere cu insistență în numele progresului general o nemaipomenită și permanentă recreație pentru globul nostru pămîntesc

unitatea noastră să ne fie legămint față de partid față de patrie față de noi înșine NIKOLAUS BERWANGER ■

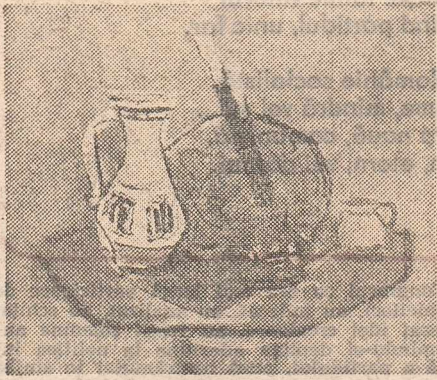
Democrație directă

Recenta inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu de a se organiza în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste adunări publice sub denumirea „Tribuna democrației”, în care se vor dezbate cu masele largi de cetățeni probleme ale vieții noastre economice, sociale și politice, constituie un nou moment în istoricul proces deschis de Congresul al IX-lea al partidului de diversificare și largire a formelor participării directe a tuturor oamenilor muncii la dezbaterile și rezolvarea marilor probleme ale societății. Se evidențiază astfel un aspect original al politicii partidului nostru în contextul politicii contemporane: preocuparea de a găsi și aplica acele forme de conducere care să se constituie într-un puternic factor al dinamicii istorice, preocuparea, deci, de a folosi însăși organizarea societății în scopul accelerării progresului economic și social-politic. Așa cum se evidențiază în lumea contemporană, unul din factorii dinamicii istorice, al saltului înainte al unei națiuni îl reprezintă concordanța dintre decizia politică și interesele maselor largi de cetățeni în diferite probleme de maxim interes public. În istorie, marile mutații au avut loc atunci când forța politică conducătoare și-a dovedit capacitatea de a aduna, în actul deciziei și apoi în cel al acțiunii, aspirațiile, interesele, punctele de vedere ale unor largi categorii ale populației. Dealtfel, trebuie să-o recunoaștem cu luciditate, riscurile birocratizării, ale distanței create între forța politică și masele largi ale populației n-au ocolit și nu ocolesc, din principiu, societatea socialistă. În permanenta preocupare a secretarului general al partidului pentru creșterea democrației directe, în vizitele de lucru în întreaga țară, în exigența ca activiștii de partid și de stat să fie permanent în mijlocul maselor, să explice masele largi ale populației diferitele decizii politice și să dea socoteală populației pentru activita-

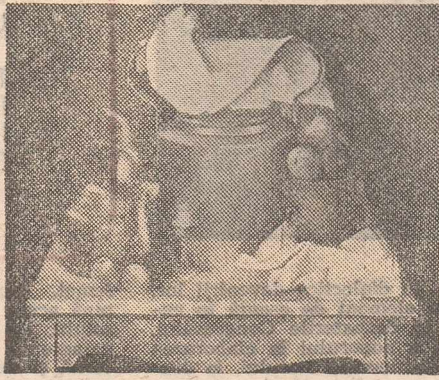
tea lor, se regăsește și lucida conștiință a unor momente din istoria socialismului în care legătura partidului cu masele a fost slăbită, în care prin manifestări de birocratizare, s-a depărtat, în aprecierea realității, în deciziile politice, de masele largi de cetățeni. Și, evident, această rupere a politicii de mase, această distanță dintre decizia politică și punctul de vedere al maselor largi de cetățeni s-a reflectat imediat în dureroase convulsii sociale. Legea de fier, legea fundamentală a comunistilor, prin respectarea căreia comuniștii au modificat istoria, este permanent contact cu viața. Democrația directă, sporită de recente inițiative ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, e menită să asigure permanenta vitalitate, permanenta prospețime a deciziei politice prin prezența decisivă în contururile acesteia a punctului de vedere al maselor, al vieții.

În același timp, așa cum arătam mai sus, permanenta preocupare pentru creșterea democrației directe trebuie explicată și în contextul istoricelor obiective care stau în fața națiunii noastre în prezent. Sintem astăzi într-un moment istoric decisiv, un moment în care trebuie să ne adunăm toate forțele și, acționând uniți, să străbătem într-o zi distanța istorică străbătută de alții într-un an. E singura cale într-o lume a unei dinamici extraordinare, într-o lume în care decalajele dintre țările bogate și cele sărace se adâncesc. Pentru a realiza această mutație istorică, la înălțimea marilor momente din istoria poporului nostru, se cere ca decizia politică să reflecte în permanentă interesele, aspirațiile, punctul de vedere al maselor largi populare. Democrația directă, în cadrul căreia se înscriu recente inițiative ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, constituie deci o formă fundamentală a progresului.

ION CRISTOIU ■

ȘERBAN ZAINEA : Natură statică

VASILE CHINSCHI : Natură statică

„Uniți în cuget și-n simțiri!”

De la brazda de răsărit, la cea de apus, din virful de lance al Carpaților, până la albastru minune a Mării, s-a adunat Tarz aici, în sala congresului. O vâd, îi aud inima și îi sarut, prin gând, fruntea luminată de măreția și cutezanța gândurilor: N-a fost poporul mai larg reprezentat ca la acest al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste; n-am simțit Ființa patriei mai întreagă și mai puternic unită în jurul conducătorului ei. Partidul Comunist Român, al președintelui ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca în aceste zile în care Democrația, profund reală și larg participativă, s-a manifestat în toată plinătatea sa. Președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a chemat, prin profunda înțelepciune a propunerilor sale de creștere a rolului F.D.U.S. și, în acest context, de creare a organizațiilor democrației și unității socialiste, a chemat, spunem, poporul, prin toată diversitatea preocupărilor sale, la conducerea efectivă, unită și unitară a destinului său comunist:

— Eu vin din Sălaj, ne spunea Ioan Barbur, 29 ani, muncitor la întreprinderea de conductori electrici emailați, și pot mărturisii cu mândrie, dar și cu emoție că Sălajul a cunoscut, mai ales în acest cincinal, o dezvoltare fără precedent: să luăm, de pildă, întreprinderea la care lucrez, care cu cinci ani în urmă nu exista. Acum, noi, colectiv tânăr, a cărui medie de vîrstă nu depășește 24 de ani, posedăm capacitatea, profesională și politică, de a realiza produse de înaltă calitate, cerute la export în țări ca U.R.S.S., Bulgaria, R.F.G., Anglia, R.D.G., Polonia și altele. În 1980 vom pune în funcțiune un laminor pentru cupru și atunci procesul de producție va atinge un grad de integrare mai mare, vom fi mai independenți și mai puternici economic, mai mulțumiți de aportul nostru la propășirea patriei. Știu că aceste sentimente ale noastre, de mândrie, de demnitate umană, își au izvorul în aplicarea în practică a politicii partidului de dezvoltare multilaterală, armonioasă a tuturor județelor țării.

Da, înțelegem mai mult decât oricînd, din mărturiile oamenilor din această sală a congresului, din această sală a unei mari uniri, că izvorul, matca și indisolubilitatea

ei rezultă din aplicarea întocmai, în practică și în viața oamenilor muncii, de orice naționalitate și de orice credință, a politicii partidului nostru comunist, a scopului său fundamental — satisfacerea tot mai crescîndă a nevoilor materiale și spirituale ale poporului.

— În 1959, spunea Maria Stanciu, 42 de ani, cooperatoare la C.A.P. Topalu (Constanța), am livrat peste plan la fondul de stat 600 tone carne, 300 hectolitri de lapte, 10 tone de lînă și alte produse ani-

aș putea să vă vorbesc, aceasta și în calitate de președinte al Consiliului județean Bihor, al oamenilor de naționalitate maghiară, despre obiectivele majore ale consiliului nostru. Printre cele mai importante se numără: mobilizarea oamenilor muncii de naționalitate maghiară la realizarea integrală a planului pe anul 1980, a pregătirii temeinice a viitorului cincinal 1981—1985, educarea lor materialist științifică, prin organizarea unor acțiuni pe linia comisiei pentru răspîndirea cunoștin-

Însemnări din sala Congresului

malier. Sectorul nostru zootehnic, compus, în principal, din peste 10 000 ovine, a devenit, prin vrednicia și priceperea oamenilor, rentabil: în 1979, am realizat un beneficiu suplimentar de 250 000 lei. Se înțelege deci că și veniturile noastre au fost mai mari, ne-au permis să ne satisfacem mai multe cerințe, nevoi materiale și spirituale. În adunările de constituire a organizațiilor democrației și unității socialiste, în conferința comunală, s-au făcut numeroase propuneri pentru rentabilizarea, în 1980, a tuturor sectoarelor de activitate.

Așadar, țărâna, mai ieri analfabetă, asemenea unei mari părți din clasa ei de țărani, vorbește astăzi de rentabilizare, de mobilizare și organizare, de îmbunătățire a raselor de animale, și știe și înțelege întru totul sensul cuvintelor, pentru că ele, cuvintele, oricît de noi ar fi, în limbajul ei exprimă esența muncii, a eforturilor sale; exprimă nivelul unei realități, exprimă măsura emancipării noastre umane.

— Eu reprezint aici, la acest mare congres, oamenii muncii de naționalitate maghiară din județul Bihor, ne spune Kovacs Ludovic, profesor, directorul Liceului de matematică și fizică „Alexandru Moghioros” din Oradea, liceu în care limba de predare este limba maghiară, și

țelor științifice, mobilizarea unor formații și interpretii maghiari la cea de-a treia ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, instruirea lectorilor de limbă maghiară, pentru popularizarea documentelor Congresului al XII-lea al partidului, ale Congresului al II-lea al F.D.U.S., pregătirea alegerilor de deputați de la 9 martie 1980, popularizarea legilor țării, a normelor eticii și echității socialiste.

— Cum vă regăsiți în dezbaterile, în întreaga problematică a acestui congres? — Ca și pînă acum, profund integrați în procesul de construcție socialistă a țării, al patriei noastre, România socialistă, strîns uniți în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avînd drepturi și obligații absolute egale cu toți cetățenii țării, fiind reprezentați, iată, în toate organele și organismele politice, ale vieții sociale și obștești.

Trebuie să recunoască oricine și noi o recunoaștem cu deosebită mîndrie și satisfacție, că niciodată în istoria țării noastre problema naționalităților conlocuitoare nu a fost mai just rezolvată, niciodată naționalitățile conlocuitoare nu au avut drepturi mai deplin egale cu ale tuturor cetățenilor țării ca în zilele noastre. Exemple, dacă doriți, avem destule: noi, maghiarii, ca dealtfel și germanii, sîrbii,

toate celelalte naționalități conlocuitoare, avem școli în limba noastră maternă, grădinițe și creșe, case de cultură și ziare, reviste, teatre, ne putem păstra credința și portul, ne dezvoltăm limba și literatură, într-un cuvînt ne putem păstra liberi, dezvoltăm chiar ființa. Toate aceste drepturi, rezolvarea dreaptă a acestei probleme ne obligă pe noi, naționalitățile conlocuitoare, să ne mobilizăm mai mult forțele, pentru realizarea exemplară a sarcinilor economice și sociale care ne revin, să fim mai strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general. Iată, liceul pe care eu îl conduc este decorat cu „Ordinul Muncii” clasa I, pentru aportul deosebit pe care l-a adus colectivul de cadre didactice la educarea tinerii generații, pentru cultivarea, în rîndul acestui tineret, a patriotismului socialist. Aceasta a fost posibil, pentru că dotarea liceului nostru este complexă: o dotare cum n-am avut-o vreodată, modernă, în măsură să răspundă tuturor exigențelor unui învățămînt la fel de modern. Aceste realități, pe care noi le avem în România, de care ne bucurăm pe deplin, vin să se constituie ca unul din cele mai puternice și mai adevărate replici pe care le putem da acelor indivizi sau cercuri reacționare de peste hotare, care spun că noi, naționalitățile conlocuitoare din România, am fi private de aceste libertăți și drepturi.

Desigur, libertatea nu este un lucru despre care poți vorbi fără să o trăiești, fără să o simți plenar. Cel mai puternic sentiment manifestat aici, în marea sală a congresului, a fost sentimentul libertății cetățenești, al deplinei egalități, și, desigur, ca un rezultat al acesteia, sentimentul unei înalte demnități umane. Sînt toate rezultate ale politicii înțelepte, profund umane și profund științifice a Partidului Comunist Român, a secretarului său general. Și s-a dovedit că niciodată, în istoria acestui neam, chemat acum la conducerea propriului destin comunist, poporul nu a fost mai „unit în cuget și simțiri” ca acum. Este o garanție, pe care am dorit-o noi toți, o garanție a dezvoltării noastre viitoare, a progresului nostru social.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Poezii cîntă Patria Română

Transilvania

Transilvanie, imn imant, inimă blindă cu nimb, dulce miez hotărînd pentru mine, în lume, un loc de născut chemîndu-se țară; monadă, aici, a pămîntului meu cu numele unic, de nedivizat în silabe străine, rostit ca o rugă pe rug: România, Patrie-a mea, Țară Mare — așa cum o știu din istoria tatei, cel care-a făcut-o întreagă și tare precum o-nvățasem elev lingă hată; părintele meu singerind s-o păstreze din vad pînă-n vad, din hotărâ-n hotărâ, cum lui, ca român, statornicu-i-s-a silit de-acei secol și strîmt și sinistru dinainte de jug.

Transilvanie, pururea pură frunte nobil înaltă, demn cuget și suflet crescut din sămînța dînd floare și fruct și foșnet de frunză românilor liberi; raclă mută de piatră cu sacre-oseminte de principii eroi, jertfiți fără cumpăt spre cumpătul țării.

Transilvanie, marcă de margine, maică a darului, mamă durerii, mamă de dor, magică matcă de mituri, miracol de viață pre moarte călcînd, leagăn de neam nepereche, daco-latina mea gîntă intraductibilă-n scîncet de sclav, grijă și grație, sens prozodiei române — poezia noastră din buni, din mereu — scandîndu-și dezastrele, astrele, castele, toate-ale noastrele cele veghindu-și accentul pe antepenultima: singura sigură sfîntă silabă de sînge a vechiului val de pămînt care apără piatra de fier-dinamic și de fiere de fiară.

Transilvanie, nume și numen și număr la proba prin nouă sau zece sau douăspre-zece din care simt: sunt, sint și sint (cum spunea cronicarul Moldovei „supt vremi”) în matematica noastră ce numără anii, țărani, manii, țirarii și acut, campanii cam de pe la facerea lumii, simplu, tenace, tăcut, răbdător și acut, scriindu-și cu spada stema pe scut.

Transilvanie, trainic trecut, murmur de șipot, mireasmă de silve, martor sorginței străvechi strălucind, străbătînd prin străbuni spre stelare splendori, „le-găioară dintii”, cum te binecuvîntă balada bătrînă; fecioară cu tîmpla culcată a reazem în cuta duios indoită de cotul Carpaților — țării braț tandru de veghe, și pavăză — fată, privește în ochii surorilor tale, citește-ți înscris în strălîmpezi oglinde destinul de glorie, tîhna, prezentul și tînrul chip refuzînd senectutea; descoperă-n stema pupilelor clare conturile feței întregi și eterne: a Mamei cu viața cea fără de moarte...

Rostește-i-l numele sus — un răsunset: repetă-i-l, rod românesc: România!
ROMULUS VULPESCU ■

Banatul — cîstită-neăpere

Să bați la o poartă-n Frotelia
Deși așteptat nici nu ești,
Să te lepezi de neguri la ușă,
Să aprinzi bucuria-n ferești.

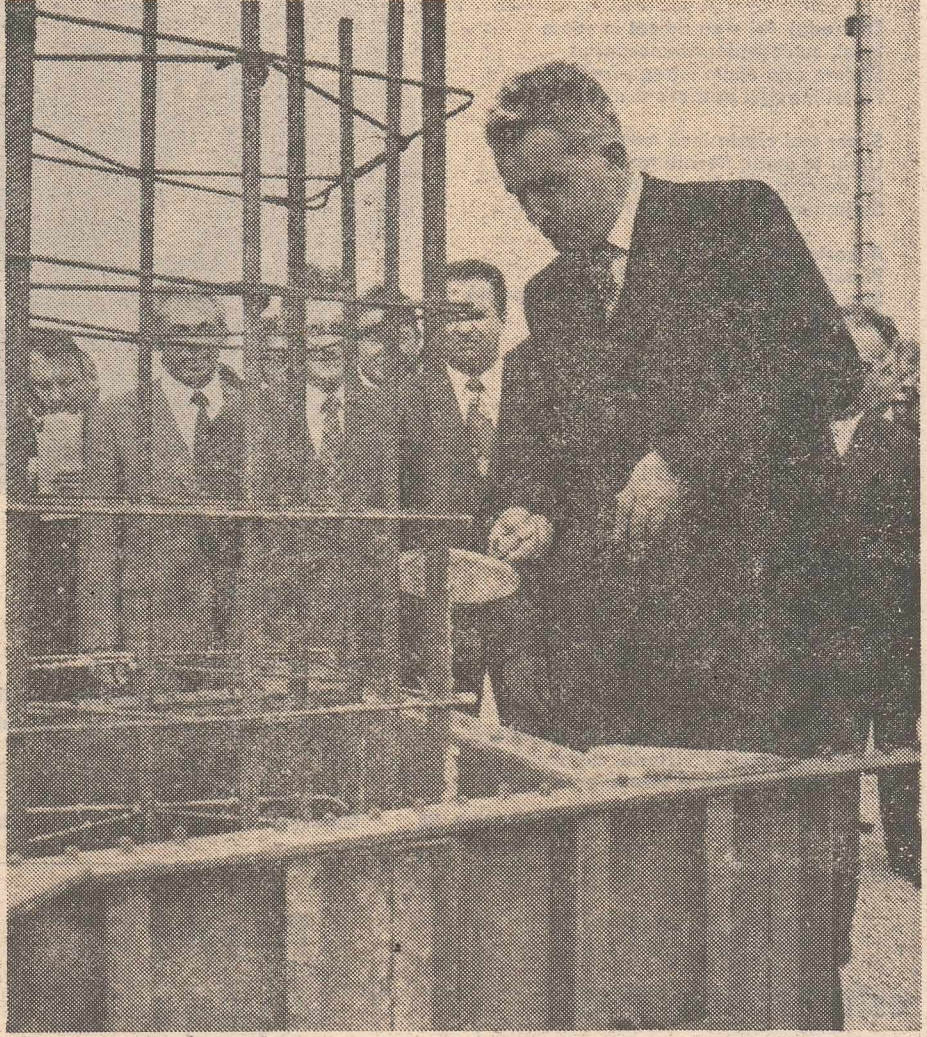
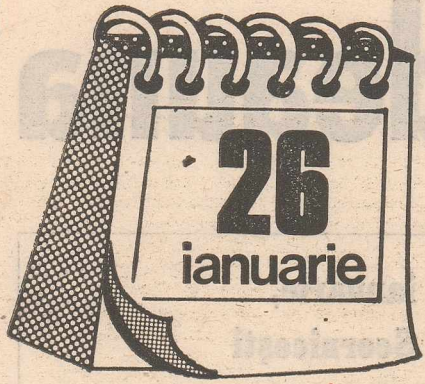
Să vii într-atît de departe,
Încît ei chiar un nume să-ți dea
Și numele-acela să fie
Piinea lor, dorul meu, casa ta.

Ștergare întinse cit Bega
Țin sufletul nostru de nat
Și sprîjină parcă tot cerul
Cei care cîstire și-au dat.

Lumina se-alungă prin lucruri
— În aura ei să rămîi:
Banatul e-o sfîntă-neăpere
Clădită în casa dintii.

ADI CUSIN ■

NICOLAE CEAUȘESCU VOCAȚIA DE CTITOR

Partidul, Ceaușescu, România... Sînt trei adevăruri prin a căror fericită conjuncție viața noastră a deschis ferestre largi spre tărurile cele mai fertile din întreaga istorie a românilor. Sînt trei dimensiuni ale calității noastre contemporane, în a căror solidaritate indestructibilă regăsim și fermitatea drumului străbătut, și temelii puterii noastre de astăzi, și garanția supremă a victoriilor noastre de mîine. Între cutezanța programatică a partidului și permanența patriei, numele celui ce a dat nume, semnificație și sens superior ideurilor de ieri și de azi ale țării simbolizează virtuți naționale cu rădăcini adînci în tradițiile și istoria noastră, simbolizează orizonturile ineseși spre care se îndreaptă astăzi aceste virtuți, innoite, primenite, cu vigoarea sporită.

În acest ianuarie, cînd sărbătorim ziua de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, președintele României socialiste, cel mai iubit fiu al patriei, tradiționala iarnă românească ne-a dăruit cu prea plinul zăpezilor ei, asternînd peste țară o blamidă scinteietoare, dar gîndurile țării tîntese tot spre primăvară. Și îndemnul acesta crescut în noi, de a privi dincolo de clipă, dincolo de anotimp, își are rațiunile lui, înțelesul lui. Se va împlini în primăvara care vine, mocnînd în toate semintele culcate cu nădejde în glie, un deceniu și jumătate de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului, în fruntea forței politice care și-a asumat călăuzirea în veac a destinilor României.

În acest răstimp, țara, a traversat trei cincinale rodnice, și-a deslușit reperatele evoluției în contextul fructuos al dezbaterilor din patru Congrese ale partidului, și-a cumpănit puterea de a-și atinge obiectivele în trei Conferințe naționale, a urcat treptele unei deveniri spectaculoase, cu temelii adînc implantate în vitalitatea perenă a poporului de la Dunăre și Carpați, cu aripi ciștigate în lumina dreaptă a unei orînduirii sociale croită pe măsura aspirațiilor celor mai nobile și mai înălțătoare ale tuturor oamenilor. Încît, aniversînd ziua de naștere a unui om între oameni, a unui bărbat între bărbăți, tovarăș, prieten și frate, se rotunjește în conștiințele noastre o întrebare firească: prin ce dimensiuni a spiritului și a faptelor vom putea noi cuprinde, în perspectiva anilor care ne adaugă puterea, înțelepciunea, îndrăzneala revoluționară, tenacitatea și omenia tovarășului Nicolae Ceaușescu, bărbatul care ne conduce și care, călăuzind

pașii țării spre înflorirea ei multilaterală, ne învață să fim înțelepți, ne învață să îndrăznim și să stăruim în îndrăzneala revoluționară, ne învață să fim oameni de omenie? Și nu sîntem departe de adevăr, sîntem chiar în miezul fierbinte al adevărului, cînd afirmăm că această dimensiune a spiritului și a faptelor tovarășului Nicolae Ceaușescu este vocația de ctitor.

Un cuvînt care apasă și cugetul și umerii, un cuvînt care supune ființa unor poveri fără seamăn, un cuvînt care în tradiția poporului nostru nu este de rostît toată ziua, un cuvînt al cărui înțeles integral nu îl găsim atît în dicționare sau enciclopedii, cit în viltorile neliniștite ale istoriei. Decebal a ctitorit dreptul nostru la nemurire, Alexandru cel Bun a ctitorit pacea țării, cu un preț care va fi întotdeauna mai mic decît prețul adevărat al păcii, Ștefan cel Mare a ctitorit neatîrnarea țării, uneori, cînd nu mai aveam încotro, chiar cu prețul prea mare al păcii, Mihai Viteazul a ctitorit în sufletul țării flacăra mistuitoare a adevărului că pacea și neatîrnarea și unirea noastră a tuturor, aici, jur-împrejur de București, jur-împrejur de Iași, jur-împrejur de Alba Iulia, merită orice preț. Și, iată, a venit timpul cînd istoria a îmbrăcat alte straie, cînd toate trebuiau ctitorite din nou, și țara nu a risipit vreme prea multă pentru a așeza în fruntea partidului, în fruntea ei, pe bărbatul a cărui măsură în durata istoriei noastre a fost și rămîne vocația de ctitor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este ctitorul unei României intrupată atît din plămada de izbinzi ale strămoșilor noștri,

cît și din cărămizile calde încă din care i-am zidit măreția de azi.

Între-adevăr, toate eforturile constructive în care ne-am încordat voința, îndemnați de el, îndrumați de el, poartă pecetea harului său de a cuprinde și călăuzi. Acolo unde se așază prima mistrie de mortar în temelile unui important obiectiv industrial, acolo unde se împlinește chipul nou al orașelor și satelor noastre, acolo unde pămîntul e constrins să rodească mai mult, acolo unde știința este chemată să ne arneze bratul și mintea, acolo unde rîurile și fluviile noastre își adună puterea pentru a fi alături de oameni, pentru a sustine și ridica bunăstarea lor, acolo unde tărurile noastre, pentru a se deschide mai bine spre lume, își desăvîrșesc statura și conturul în timp noi, datorite de gîndirea lui cu o nouă armonie, toate gesturile sale se încorporează clarvăzător, necesar și firesc, investindu-se cu simbolica gestului-ctitor. Totodată, nu este mai puțin adevărat că oamenii țării, plănuiind, construind, reconstruind, se plănuesc, se construiesc și se reconstruiesc pe ei însși. Și nu este mai puțin adevărat că și această lucrare, care nu se mai împlinește alături de om, ci de-a dreptul în oameni, poartă pecetea harului amintit, include din bun început și vișarea lucidă a celui ce ne conduce. Codul eticii și echității socialiste, Programul partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, documentele succesive care au întemeiat și in-

temeiază victoriile noastre în timp, durala noastră de azi și de mîine, fac parte integrantă din conștiința noastră acum și originea lor, iarăși, o regăsim în spiritul dezlegat de rutină, novator și fertil al tovarășului Nicolae Ceaușescu, gîndirea sa regăsindu-se în tot ceea ce este nou în noi, în tot ceea ce promițe în noi acel om nou, al viitorului visat, spre care năzuim cu întreaga ființă.

Mai mult, tovarășul Nicolae Ceaușescu este ctitorul prestigiului și audienței de care se bucură azi România în lume, ca țară cu drepturi egale în rîndul celorlalte națiuni. A construit în țara ta, a construit pentru țara ta înseamnă, în același timp, în aceeași clipă, a ridica puterea țării tale în lume, a făuri în oglinzile lumii o jmgine pilduitoare prin rectitudine și adevăr. Neobosit sol al păcii și înțelegerii pașnice între popoare, promotor al unor inițiative cu larg ecou internațional, acest întii soldat al unei noi ordini economice și politice internaționale, îmbrățișînd de fapt o veche aspirație a națiunilor lumii, a adus României mai mulți prieteni decît a avut ea oricînd în istorie, i-a adus stîmă tuturor continentelor, i-a înmulțit relațiile politice, economice și spirituale cu un coeficient niciodată mai tonic. Și nici nu putea fi altfel: cine seamănă pace, nu de azi, nu de ieri, ci dintotdeauna adună prieteni; cine risipește, în lume, cu dărnicie și cinstită speranță, semintele conlucrării și colaborării, ale respectului și avantajului reciproc, ale încrederii reciproce, iar adună prieteni. Și nu încapă nici o îndoială că, alături de munca și destoinicia poporului care sîntem, și aceste fapte de slavă se cuprind de la sine în temelile rostuite sub bunurile cele mai de preț ale României de azi: pacea și neatîrnarea.

Să fii ctitor de om nou, să fii ctitor de țară nouă, să fii ctitorul bunăstării și fericirii oamenilor țării, să fii ctitorul păcii și neatîrnării acestui popor — iată un privilegiu de care se bucură numai cel ale cărui năzuințe se confundă pînă la indisctincție cu năzuințele patriei, numai cel ce nu pregetă să-și dăruiască viața întreagă progresului și înfloririi națiunii care l-a zămislit și care, prin el, se mai zămislește o dată, mai mîndră, mai puternică, mai fericită. Și abia în lumina acestui înalt adevăr se vădește plenar și înălțimea adevărului acestor trei cuvinte care izvorăsc astăzi dintr-o supremă recunoștință: Partidul, Ceaușescu, România...

MIHAI PELIN ■

Ceaușescu

**În românește spun : CEAUȘESCU
Magyarul mondom : CEAUȘESCU
Ich sage deutsch : CEAUȘESCU –
Și astfel rostim**

**pe înțelesul nostru al tuturor :
Patrie, Popor, Prezent, Viitor,
Adevăr !
În marmura cuvintelor, dragostea
noastră**

**scrie, cu inima, numele Lui
crescut din istoria acestui pămînt –
numele Lui în lumina ce răsare**

**înscris în cîntecul pietrei
turnat în cîntecul bronzului
înălțat în cîntecul păsărilor
sub bolta albastră ; e-n fruntea Țării
de acolo veghind
cu ochii Partidului.**

**În românește spun : CEAUȘESCU
Magyarul mondom : CEAUȘESCU
Ich sage deutsch : CEAUȘESCU –
Și astfel rostim
pe înțelesul nostru al tuturor :
Patrie, Popor, Prezent, Viitor,
Adevăr !**

**MURGU PAL
În românește de DIM. RACHICI**

„Cît va fi țara, țară, totdeauna

Stejarul

E țara-ntregă astăzi o lumină
Și noi lumini în jur se răspindesc
Din tot ce este — a fost și va să fie
Se-nalță dirz stejarul românesc.

Din rodul lui s-au ridicat în soare
Încet, încet păduri de necuprins
Pădure este-acum întreg pămîntul,
Pe tot întregul patriei s-a-ntins.

Și vor mai crește încă mulți-nainte
Umăr la umăr, fiecare far,
Că de cînd este lumea, totdeauna,
Stejarii numai din stejari răsar.

Aceasta este țara noastră astăzi,
Pădure-naltă, codri legendari
Și-a fost de-ajuns doar un stejar să poată
Să facă țara plină de stejari.

Cît va fi țara, țară totdeauna
Stejaru-acesta simbol ne va fi.
Va trece-n timp, va dăinui în veacuri
Și niciodată nu va mai pieri.

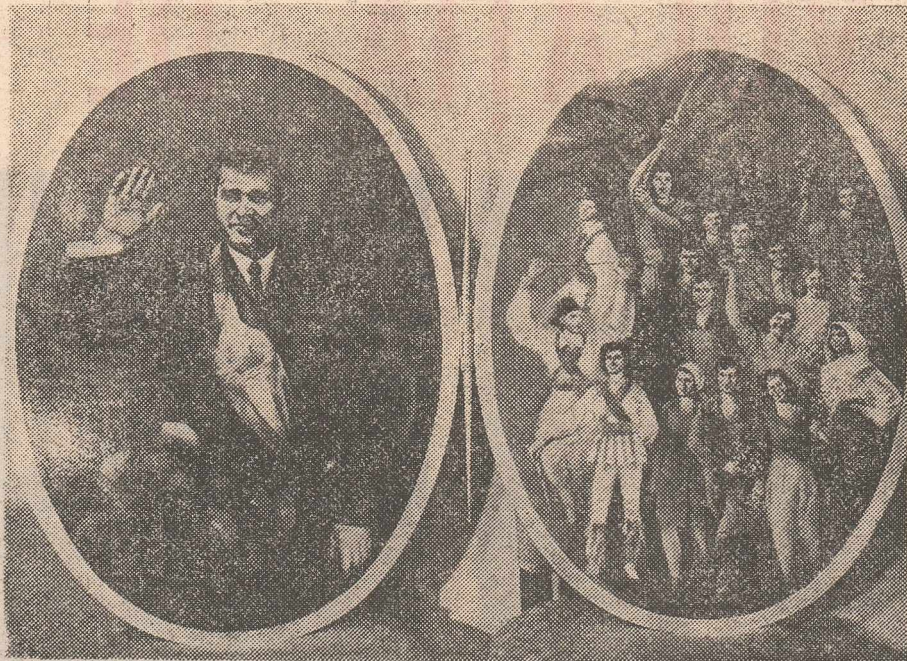
VIRGIL CARIANOPOLO

Omagiu

Ți-e rădăcina osul părinților aleși,
tulpina mărturie de neam și împlinire.
Pe fruntea ta străluce un soare pentru țara
desăvîrșirii-n bine, în fapte și-n iubire.

Ești inima fierbinte a patriei și-a vieții,
prin tine crește neamul, respiră și crează.
Partid al nemuririi, victorie, cutezanță
și inimă-ntre soare și steaua păcii trează.

VASILE ZAMFIR

Cintec pentru președintele țării

El vine din istoria străbună,
Viteaz și drept, în lupte mari călît
Iar noi cîntîndu-l azi, cîntîm partidul,
Poporul brav care l-a zămîslit.

Ostaș al demnității și al muncii
Gîndește lumi mai bune, zări curate

Și sub eterne falduri tricolore
A țării înflorire-n libertate.

Grădini înmiresmate-i cresc în cale-i
Și lanuri îndelung unduitoare
Și piinea bucuriei îl adastă
Și sufletul găit de sărbătoare.

E-n oameni uriașa lui putere
Și gîndul lui înalt e gîndul lor
Și-ntotdeauna-l vor urma iubindu-l
Această țară și acest popor.

SERGIU ADAM

În ianuarie, la Scornicești

Am fost la Scornicești, era ianuarie
cum e acesta, nalt, străluminat,
dintr-un pridvor de casă tărănească
parcă-n baladă și-n istorie sculptat
priveam chiar Timpul, starea lui firească
de a veghea la ce s-a semănat
și Timpul însuși dăruit cu dor
privea spre-același vechi pridvor...

S-ascuți la Scornicești cum cade-adină
zăpada de ianuarie, fierbinte
e-un privilegiu—al inimii, de-a ști
cum în părinți bătut-a înainte,
cum toți cei dragi sint încă, fi-vor vii,
astfel gîndeam — și clipa era rară

Prezentul îl chema pe-Odinioară...
Doi munți înalți, privindu-se în ochi
s-au întîlnit în satul de cîmpie
acolo, unde-o casă în ianuarie
se saltă peste veac din temelie
și-n lemnul ușii eu simțeam pădurea
cîntînd aievea dealuri răsînd
și-a fost să vreau nu albul de zăpadă
ci bulgărul de frămîntat pămînt...

Tu îi cunoști, i-am spus, glasul și pașii,
cei de atunci, zglobii și curajoși
cînd vîrsta de-nceput dădea navală
ca seva-n arbori înflorind frumos
și poți să-mi spui cum i-a crescut iubirea,
ce-o are pentru oameni, glie, timp,
de unde-și știe izvorînd menirea
de-a da înfățișare Altui Anotimp
în care toți ai lui de-un neam și-o țară
nălțăm cu EL în frunte lucrare temerară
a vieții lui și-a vieții noastre
sub faldurile roșii, și galbene, și-albastre.

FLORIN COSTINESCU

Crezul său este fericirea noastră

M-am numărat printre delegații participanți la lucrările recentului Congres al Frontului Democratiei și Unității Socialiste, printre acele cîteva mii de reprezentanți ai oamenilor muncii din toate colțurile țării, care au avut prilejul să-și exprime direct neîntărmurita dragoste și marea bucurie pentru re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, și în înalta funcție de președinte al F.D.U.S. Bucuria noastră izvoră și din faptul că propunerile sale, cu privire la creșterea rolului Frontului în viața socială a țării, și prin crearea organizațiilor democratice și unității socialiste, ne asigură nouă, celor care nu sîntem încă membri de partid, tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, religie, profesie, ne asigură posibilitatea de a participa organizat la conducerea societății, de a participa unit la înfăptuirea politicii partidului. Gîndul și fapta tovarășului Nicolae Ceaușescu stau, știm cu toții la baza dezvoltării întregii noastre societăți. Am să mă folosesc de un exemplu de la fața locului, adică din întreprinderea noastră: la indicația secretarului general, primită cu ocazia vizitelor sale de lucru la Brăila, colectivul nostru de oameni ai muncii a realizat multe utilaje complexe, cu grad ridicat de tehnicitate pentru economia națională. Este vorba de excavatorul electric cu cupă de 8—10 mc și de draglina hidraulică cu cupă de 0,8—2,5 mc. Tot din îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu realizăm în prezent un utilaj cu totul deosebit: draglina hidraulică gigant, cu cupa de 27 mc și lungimea brațului de 45 metri! Și ca să vedem că dragostea și prețuirea noastră pentru conducătorul destinului nostru sint pe deplin motivate, am să mai amintesc un fapt: în prezent se construiește în imediata apropiere a uzinei un mare cartier de locuințe. La început se prevedea a se construi 12.500 apartamente. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, constatînd nevoile oamenilor, a indicat să se construiască 14.000 apartamente! Aceste realități din viața noastră mă îndeamnă ca, alături de toți cetățenii patriei să adresez tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul care ne asigură nouă libertatea și demnitatea umană, din adîncul inimii: La mulți ani!

ELENA DOGARU
sudor la întreprinderea de utilaj greu
„Progresul” — Brăila

Promotor al științei

Una dintre cele mai esențiale caracteristici ale revoluției tehnico-științifice, sub semnul căreia trăiește societatea contemporană, este relația știință-tehnică, pe de o parte, producție-dezvoltare, pe de altă parte. Știința, în simbioză cu tehnica, reprezintă factori determinanți ai producției și ai dezvoltării social-economice.

Dintre oamenii care conduc destinele popoarelor, cel care a avut poate cel mai clar revelația acestei legi, ce conferă științei un rol și o responsabilitate de prim plan, este tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României. Cu uimitoarea sa putere de a concepe și a anticipa procesele, oricît de complexe, ale construcției societății noastre socialiste, el a proclamat cîncinulul 1976—1980 drept cîncinulul revoluției tehnico-științifice în țara noastră și prin aceasta a deschis popoului nostru o nouă etapă în înaintarea nestăvilită pe calea progresului.

Oamenii noștri de știință și tehnică au înțeles adînc semnificația a obiectivelor trasate de conducătorul țării și au răspuns, într-o largă măsură, cerințelor acestei etape, care însemna un salt calitativ și o orientare hotărîtă a cercetării științifice spre obiectivele majore ale construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate. Prin reorganizarea rețelei unităților de cercetare științifică și inginerie tehnologică, acestea au fost orientate cu precădere spre domeniile prioritare ale producției materiale, fără ca prin aceasta cercetarea fundamentală să fie neglijată sau trecută pe un plan de interes secundar. S-au obținut succese de seamă, verificîndu-se în practică clarviziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu și în acest domeniu, socotit adesea ca specific numai celor ce se ocupă ca specialiști de munca științifică. Astfel, amprenta gîndirii sale creatoare s-a așezat cu putere și rodnicie și pe activitatea științifică din țara noastră, care îi datorează liniile directoare, perspectivele pe care i le-a deschis și sprînjul puternic pe care îl primește neîncetat.

Ca oameni de știință trebuie să ne exprimăm respectul și recunoștința pentru noile orizonturi spre care, cu acea căldură vibrantă și cuceritoare pe care i-o cunoaște întregul popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a îndemnat să ne îndreptăm fără zăbavă. Bilanțul strădanilor oame-

nilor de știință și de tehnică este încărcat de valoroase înfăptuiri și luminat de satisfacția de a fi muncit alături de milioanele de constructori harnici ai vieții noi. Revoluția tehnico-științifică este în mers și, odată cu ea, țara întregă, în fluxul răscolitor și înnoitor al avîntului revoluționar.

„Înfăptuirea obiectivului fundamental al Programului Partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism impune aprofundarea continuă a cercetării științifice în toate domeniile de activitate, legarea și mai strînsă a acestora de cerințele concrete ale producției materiale și vieții economico-sociale, ridicarea ei la nivelul celor mai înalte cuceriri ale gîndirii științifice și tehnice pe plan mondial”. În acest pasaj, desprins din „Programul-Directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000”, se sintetizează concepția despre rolul științei în viața societății noastre, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o pune la baza strategiei construcției socialiste și înaintării spre comunism.

„În cîncinulul viitor — spunea domnia-sa în Raportul prezentat Congresului — un rol tot mai important revine științei, factor determinant al dezvoltării societății. Orientarea de bază a Programului-Directivă o constituie afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, creșterea rolului științei în modernizarea economiei naționale a întregii vieți sociale”. Astfel știința se întetreză obiectivelor majore ale construcției socialiste, căpătînd o importanță de prim plan și responsabilități esențiale.

Programul-Directivă este prin el însuși o operă științifică impresionantă, atît prin arhitectura sa cît și prin dinamica obiectivelor sale. Oricine a urmărit, de-a lungul anilor, politica științei, concepută și desăvîrșită de acest mare strateg al victoriilor popoului nostru, recunoaște în acest Program-Directivă opera sa, logica desăvîrșită, clarviziunea finalităților urmărite.

Cu ochii spre viitor, tovarășul Nicolae Ceaușescu privește și dincolo de zări, cîrînd cercetării să devanseze cerințele practicii, pentru a forma un rezervor de cuceriri ce urmează să fie fructificate cît mai eficient. Astfel, creației științifice românești i se oferă perspectiva contribuției „la progresul multilateral și dinamic al țării noastre, la îmbogățirea tezaurului cunoașterii universului”.

Acad. NICOLAE TEODORESCU

La tîmpla țării

Privește peste țară, la ora această
de iarnă, vestitoare de belșug!
E un sentiment ca un aer proaspăt
umplîndu-ți ființa, sentimentul
că timpul lucrează cu noi, pentru noi,
zidînd din trudă și din vis
frumos, casa noastră de inimă. Privește
chipul oamenilor, sint vîrstnici
ori tineri, sint din Transilvania,
scutul nostru dintre munți, din
Moldova ori din Cîmpia Dunării.
Poartă chipul lor ceva mai presus
de orice, siguranță, hotărîre, încredere.
Fii unui popor care știe ce
are de făcut pentru destinul limpede
al patriei. Există, desigur, o știință
a dezvoltării, o strategie a mersului
înainte care ne așază temeturile
științifice, lucid, în liniile
programului partidului comunistilor,
al partidului țării. Dar există,
în același timp, puterea pe care o
dă unirea din oameni, demnitatea
de a te ști acasă, cu bucuriile tale,
cu greutatea ce trebuie să le învingi,
pentru a-i fi bine patriei,
pentru a-i fi bine fiecăruia dintre
cei ce trăiesc și cred în patria lor.

Și în această putere a unirii
noastre, în această demnitate a
României în fața ei și în fața lumii,
este gîndul cel mare al bărbatului
a cărui tîmplă bate la tîmpla țării
cu toată frumusețea, visarea,
jertfa și voința istoriei românești.
Chemarea sa ne găsește uniți și
hotărîți să dăm fiecărei zile culoarea
muncii, să ne creștem în
cînte gîndurile și fiii, să facem
țara oglindă a sufletelor noastre.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, ziditor
al omeniei românești, al dreptății
și curajului de a ne spune vrerea
și de a o înfăptui, aduce prin
fapta sa, prin crezul său neclintit,
prin exemplul său luminos,
energiile și sentimentele noastre, ale
tuturor, la tîmpla țării.

Un sens cît o întreagă istorie, o
certitudine care asigură patriei, în
acest secol zbuciumat, pacea de a
construi și de a visa. Ce poate fi
exprimat, cred, astfel:

„Cînd Ceaușescu ne vorbește
astăzi, Se face viitor în România!”

NICOLAE DAN FRUNTELĂ

Stejaru-acesta simbol ne va fi

Noua efigie brâncovenească

— Vino la Rimnicu Vilcea — mă somează primul secretar al județului și adu-l cu dumnea și pe Cezar Lăzărescu, arhitectul. Inșă grăbește-te, fiindcă avem de lucru și timpul nu ne așteaptă.

Iarna bate bine la ușă, cerul de zăpadă a coborât de tot deasupra capitalei copilăriei mele, iar eu mă gândesc că voi apuca, în sfârșit, după atâția ani, din nou primii fulgi aici, pe Calea lui Traian, și mă voi întoarce într-un trecut pe care, iată, n-am avut încă timp să-l refac cu voluptatea amintirilor „de demult”. Mereu m-am grăbit, trecând prin acest oraș care a fost atât de frumos (?) sau așa îl vedeam noi, însă și istoria părea să-l fi consacrat ca „un rai”, e drept al pensionarilor ce nu mai aveau altă speranță decât aceea a liniștii netulburate decât de cădere frunzelor, toamna, pe un timid „Bulevard al libertății” de a nu mai visa la nimic.

Dacă ar începe să ningă — mă gândesc eu — și să-mi amintesc cum era iarna pe strada lui Anton Pann, unde era atât de rivnita prăvălie de reparat biciclete a unui om cumsecade pe care-l chema Vizitiu! Inșă, cind cobor în fața sediului județului imi dau seama că iar am venit „prea târziu”. Copilăria mea nu mai poate fi reconstituită aici! Si începe, într-adevăr, să ningă cuminte și harnic „ca atunci”. Nu mai există însă nimic, nici librăria lui Arseni, nici strada lui Anton Pann, numai casa poetului, stingheră în mijlocul unor fundații uriașe care își așteaptă fierar-betonistii.

Centrul întreg al orașului e acum doar o viitoare fundație, ca un crater lunar. Și ce lume și-a consumat aici existența, cite zeci și, poate, sute de generații n-au traversat această piață unde venetienii își

instalaseră, în veacul al treisprezecelea, tarabele neguțătoriei lor și unde Mircea cel Bătrîn scrisese „scaunul domniei mele”. O istorie se afla acum la picioarele mele sub rotirea de vacanță a primilor fulgi de zăpadă.

O mistuitoare patimă a construcției, care devorează fericit țara întreagă, puse la pământ această istorie pentru a înălța crenelurile cetății socialiste a unei Românie noi. În fața machetelor viitorului centru imi dau seama abia acum, ce frumos va fi orașul și, într-adevăr, acest oraș a încetat să mai fie „al pensionarilor”, dinamizat în toată spiritualitatea lui veltustă de vertiginoasă ascenșune a industriei și de supunerea poeticului dar și săracului Olt în favoarea electrificării intensive.

Salbe de hidrocentrale au scurt-circuitat nostalgia rîului legendar, șosele suspendate traversează orgolioase lacurile de acumulare care înconjoară orașul-santier. Unde era, ca un iad al calicilor, Podul Vinerii Mari, e acum o esplanadă europeană. Un cartier care rivalizează Olimpul maritim înfruntă pădurile de brad ale Capelei, din ce a fost Rimnicul n-a mai rămas decât Palatul, fost al justiției, pe care moșia o femeie planturoasă de gips alb, atrînd cu picioarele desculțe peste streșina de var, legată la ochi și în mina dreaptă cu o balanță într-un echilibru precar.

Sintem gata să-i arătăm tovarășului macheta viitorului nostru centru, zice primul secretar al județului. Semnul lui — și începem. Nu e loc în România de azi în care să se construiască un edificiu important, nu e oraș care să-și fi propus înnoirea chipului său, nu e urbe care să fi năzuit să se înscrie în circuitul nou al valorilor civilizației socialiste, care să nu fi intrat în sfera de interes, de judecată, de sugestie, de sprijin fundamental a președintelui Nicolae Ceaușescu.

— Ne pregătim să-i arătăm tovarășului, sintem gata să-i supunem intenția noastră tovarășului, avem aprobarea tovarășului, ne-a sprijinit tovarășul, avem indicația tovarășului, — iată replicile unei conștiințe care atestă o vibrantă, o cuceritoare, o ineputabilă, o decisivă prezență a Președintelui României la temelia fiecărui act constructiv venind să zidească o țară nouă.

De la Brâncoveanu nici un alt conducător român nu și-a înscris cu atita obstinație și cu atita unanimă recunoaștere și recunoștință sigiliul pe stilul constructiv al unei țări întregi!

Impresionanta operă constructivă care definește România de azi este purtătoarea peceții Președintelui Ceaușescu, după cum întreaga operă de renaștere spirituală a națiunii române este pecetluită de gândirea îndrăzneată, de patriotismul incandescent al acestui bărbat unic în istoria noastră, de atitea ori vltregă aspirațiilor poporului român de a-și argumenta identificarea ființei naționale.

Iată de ce nici nu este loc în spațiul românesc actual care să nu vibreze la sărbătoarea zilei de naștere a Președintelui Român căruia un popor îi colindă cu tradițională și mîndră recunoștință.

Să trăiești,
Să înfloriști,
Ca merii,
Ca perii,
În mijlocul verii!

DINU SĂRARU ■

Un încercat stegar

Din strămoșeasca glie trăgîndu-și rădăcina, vltstar e din stejarul virtuții strămoșești. A îndrăgit lumina de cum văzu lumina, din primu-i ceas, sub streșini sărace-n Scornicești.

Amarul, nedreptatea, urgia, împilarea le-a înfruntat cu ochii scăpărători și vii. I-au stat în cale piedici. I-a fost cu spini cărarea. Dar a visat seninul frumoasei Românie.

Nici cincisprezece ani nu-i însemnau răbojul cind el în lupta vieții, pornind neînfricat, Partidului ce-n zare-și urcase steagul roșu i-a fost oștean, copilul cu suflet de bărbat.

Călăii nu putură să-i stărească voința. Acolo, la Doftana, Aiud ori Tirgu-Jiu mai aprigă se-aprinsc în inimă-i credința iar glasul libertății vorbi prin el mai viu.

Și l-a urmat poporul. Dreptății pretutindeni i-a fost, pe baricade, un încercat stegar. Întregii țări din zorii unui mărș armindeni i-a dat avîntul revoluționar.

Conducător al faptei l-am vrut și-n vremuri crunte. Conducător al faptei îl vrem, mereu, și azi. Ninsorea carpatină străluce pe-a lui frunte dar sufletul îi este tot tînăr și viteaz.

O, patrie! Cutează-ți un viitor fericit! Chezașul libertății și-al păcii este El. Cind cu mîndrie lumea azi „Ceaușescu” zice înseamnă că-ți zărește în slăvi al tău drapel!

VICTOR TULBURE ■

Pace și libertate

Mă numesc Ștefan Iordache. De profesie actor, membru al Partidului Comunist Român. Tata, Traian, pensionar, mama, Elena, casnică. Sint născut în București, în 1941, în cartierul Rahova, unde am crescut. Aici mi-am făcut și școala. Pînă în 1950 nu am avut lumină, citeam la lampa cu gaz iar mama gătea la primus. Dormeam în același pat cu un unchi și cu sora mea mai mică și seara, sub pătură, ca să ne mai încălzim, cîntam cit ne ținea gura „Românului îi place, sirba, sirba tot pe loc...”

Și așa, cit eram la școală în București, iar vara în vacanță la bunici, la Calafat, mi-a trecut copilăria și am început să înțeleg. Am început să înțeleg că fără muncă nu se poate face nimic, că e mai bine să ai curent electric decît lampă cu gaz, să ai hainele tale, să-ți faci singur drumul spre ce îți-ai propus, că fără să greșești citeodată, nu te bucuri de izbindă, și viața, lumea mi-au apărut în fața cu toate întrebările lor. Ce e bine? Ce e rău? Ce înseamnă democrație? Ce înseamnă libertate? Dar opțiune? Sensul acestor întrebări s-a adunat cu timpul.

În 1963 am terminat facultatea, iar din 1965 sint actor în București. Din acest an 1965 am început să muncesc mult, să „joc” mult, am început să scormonesc în sufletele altor oameni și să le aflui adevărul. Am înțeles că numai aflîndu-mă permanent, în felul meu, printre oameni pot găsi rostul meseriei mele. Acela de a reprezenta oameni. Am înțeles că libertate înseamnă posibilitatea mea ca om să mă exprim prin mijloacele mele, încercînd să spun, seară de seară, ceva oamenilor; că a opta înseamnă a ști să-ți alegi ideologia care să-ți călăuzească gîndurile spre mai binele oamenilor.

Am „bătut” aproape toată Europa, am ajuns și în Mexic și America. La Copenhaga, într-un magazin, și mă țirziu la New York ne-au întreat ce limbă vorbim. Am spus: româna. „A! Ceaușescu, Ceaușescu, good!” și mi s-a umplut inima de mîndrie. Și dorința mea de a vă cinsti numele și de a reprezenta țara noastră cit mai bine a crescut.

Și iată — băiatul care afla de Creangă la lumina lămpii, în ultimii 15 ani a înțeles și știe acum de unde se poate primi lumină și, mai ales, știe ce să facă cu ea. Știe că lumina vine de la munca în libertate.

De ce scriu toate astea? Pentru că eu cred că multe din cele ce s-au făcut în țara aceasta, în România, și mai ales că avem pace și liniște se datoresc în primul rînd președintelui țării, muncii lui neobosite, muncă ce ne obligă, onorîndu-ne, să nu ne preocupăm nimic din ființa noastră, acolo unde ne aflăm, pentru onoarea țării noastre, Românie.

Îi doresc La mulți ani!

ȘTEFAN IORDACHE ■

Urare

Unul din cei 22 de milioane, un om care trăiește și muncește în țara asta, cu sîrg și încăpăținare, uneori în plin, alteori în gol, uneori cu folos, alteori fără (potrivit dialecticii necrutătoare a unei linii ce se vrea ascendentă), dar întotdeauna cu năzuința de „cel mai bine”.

Îi urează și îi dorește tovarășului Nicolae Ceaușescu — din toată inima să se bucure de o țară românească, așa cum a visat-o în anii de temniță, așa cum a trudit s-o înfăptuiască în anii de libertate.

Îi doresc în această țară oameni demni, mîndri, cinstiți, exigenți și evoluți, care s-o merite, s-o iubească și s-o apere.

Îi doresc să trăiască în sănătate și pace, ca să poată griji de viitorul copiilor noștri — în liniște și seninătate.

OLGA TUDORACHE ■

Redescoperirea ființei naționale

Cind se va scrie istoria modului în care noi, românii, ne-am redescoperit propria ființă spirituală, fără îndoială că anul 1965 va însemna un an de răscruce. Nu numai pentru că de atunci încolo numărul autorilor și operelor care au intrat în circuitul valorilor naționale și universale a crescut într-o progresie cu adevărat geometrică, ci pentru transformarea substanțială care s-a petrecut în înțelegerea lor. Epoca anterioară înscrisese operele ce aveau dreptul să reintre în viața noastră sufletească, mai ales pe acele citeva care transpuneau direct o realitate, reflectînd cit mai fidel medii sociale. Epoca dinainte de formase însuși conceptul de literatură, îl săracise, îl redusese la expresiile lui cele mai sărace în substanța sufletească și artistică, iar opera scriitorilor de valoare cu-

noștea și ea același proces. În fruntea piramidei stînd lucrările lor care în cel mai fericit caz erau și reprezentau cel mai puțin. Literatura, arta în concepția de atunci nu erau valorizate după capacitatea transfigurării unei stări sufletești, ci din perspectiva unei fidelități absolute față de un real preconcept.

Nu aș vrea să aduc aici cifre, date, titluri de autori, colecții editoriale. Ele sint astăzi de domeniul evidenței. Ceea ce aș încerca să subliniez aici este faptul că această circulație publică a tuturor valorilor naționale, că această intrare a lor în circuitul vieții noastre însăși într-o proporție ce nu are comparație nici cu momentul primei lor apariții, înainte de 1944, cind foarte multe dintre ele au trecut practic neobservate, a contribuit esențial la crearea conștiinței noastre naționale, a mîndriei de a aparține unui popor care a dat atitea valori. Actul retipăririi, al reeditării, al reconsiderării, important în sine, nu ar fi fost suficient dacă ar fi rămas izolat la citeva expresii și n-ar fi cuprins

întreaga spiritualitate românească în desfășurarea ei milenară. Pentru că numai astfel se poate căpăta conștiința de sine a unui popor, numai astfel permanentele devin o realitate sufletească și nu un concept vag. În același timp aș vrea să arăt că această redescoperire a universului național n-a avut nimic comun cu inchistarea, cu reducerea orizontului nostru numai la ceea ce am dat noi omenirii. Dimpotrivă, ea a mers în același ritm cu intrarea în circuitul nostru spiritual a ceea ce umanitatea a dat mai bun de-a lungul mileniilor. Redescoperindu-ne, am redescoperit lumea, cunoscîndu-ne pe noi am cunoscut valorile universale. Aceste constatări, care au transformat fundamental cultura românească și au avut urmările cele mai adînci asupra sufletului nostru național, reprezintă omagii pe care cu toții îl aducem președintelui Nicolae Ceaușescu, arhitectul și constructorul acestei opere fără precedent în istoria poporului român.

VALERIU RĂPEANU ■

Indrumătorul noii culturi

Ziua de 26 ianuarie a devenit pentru întreaga noastră națiune o zi de sărbătoare națională.

Aniversarea nașterii tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie pentru toți cetățenii patriei noastre un fericit prilej de a da expresie vie celor mai înalte și profunde sentimente de nemărginită dragoste și adîncă recunoștință.

Noi, artiștii plastici, pătrunși de un adînc sentiment patriotic, adresăm, cu acest festiu prilej, tovarășului Nicolae Ceaușescu urări de mulți ani și deplină sănătate, pentru binele și fericirea poporului nostru, pentru înflorirea permanentă a patriei noastre pe drumul luminos al progresului, pentru atingerea înaltelor năzuințe ce stau în fața viitorului nostru și pentru asigurarea păcii în întreaga lume.

Pentru noi, ca și pentru toți cetățenii oameni ai muncii, tovarășul

Nicolae Ceaușescu intruchipează figura scumpă nouă, a marelui om de stat, îndrumătorul și făuritorul noii culturi, ale acelei înalte culturi care va marca strălucita epocă de renaștere spirituală a poporului și patriei noastre.

Din conținutul tezelor referitoare la dezvoltarea artei și culturii în patria noastră, incluse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al XII-lea Congres al partidului, precum și din discuțiile pe care adeseori le-am avut cu Domnia-Sa, în întîlnirile noastre de lucru, s-a desprins, fără echivoc, că artele constituie una din principalele verigi de sudură spirituală între toți oamenii societății noastre, angajați într-un puternic și înflăcărat efort de a rezeza patria noastră la loc de cinste și egalitate, printre cele mai avansate și civilizate țări din lume.

Sintem cu toții conștienți că dacă arta noastră plastică se afirmă din ce în ce mai plenar, ocupînd competitiv un loc de o deosebită consideranță pe arena artelor plastice mondiale, acest lucru este rezultatul permanentului sprijin material pe care l-am primit din partea

ION IRIMESCU ■

Alexandria este, și la minus 20 de grade, un oraș șantier

Au fost zile, în săptămâna care a trecut, cind mercurul termometrelor a coborât cu mult sub zero grade, catadicsind să se oprească pe undeva în jur de minus 20° C. Zile grele pentru constructori, nimeni nu le poate pretinde în astfel de condiții să execute fundații, să toarne betoane sau să sudeze și asta din motive pur tehnice. Într-o astfel de zi geroasă ne-am aflat, pentru câteva ore, printre constructorii de locuințe teleormăneni ai frumoasei capitale de județ — Alexandria.

De la primarul municipiului, tovarășul Ion Răducu, am aflat că la apartamentele ce vor fi date la cheie anul acesta se lucrează încă de anul trecut, ba unele au și fost executate. În 1979 au avut plan să dea în folosință 1207 apartamente și au dat 1275, urmărindu-se totodată continuu îmbunătățirea a gradului de confort al locuințelor. Printre secrete, dacă pot fi numite astfel, ne-au fost enumerate: asigurarea din timp a amplasamentelor și a proiectelor de execuție, repartizarea judicioasă a forțelor de care dispune întreprinderea teleormăneană de construcții montaj, participarea numeroasă a oamenilor din întreprinderi și instituții fie prin detașarea unor meseriași la unitățile de construcții, fie prin construirea de către întreprinderi a unui număr de blocuri și nu în ultimul rând prin marele volum de muncă depus după orele de program de oamenii muncii de la întreprinderile din Alexandria, e vorba de I.R.A., I.P.T.E., I.A.I.A. și I.U.I.U., peste tot acolo unde se cerea muncă necalificată, valoarea lucrărilor realizate prin muncă patriotică depășind 135 milioane lei, adică de vreo trei ori mai mult decât era planificat.

Primarul Alexandriei, ca dealtfel toți ceilalți activiști din municipiu, are un punct de lucru de care răspunde și unde este dator să ajute la organizarea activității. Dimineața, fie vară, fie iarnă, merge și stă lângă constructor până demarează treaba și o impulsionează după cum îi stă în puteri. La sfârșitul lucrului stă de vorbă cu oamenii, îi întreabă ce-au lucrat, dacă n-au lucrat, de ce n-au lucrat, de ce mai au nevoie pentru ca treaba să meargă bine. Dumnealui răspunde de patru blocuri din zona 800, un cartier nou în care numerotarea blocurilor începe de la 800 în sus, și de multe ori stă mai toată ziua pe șantier ca un adevărat constructor. Acum, ne mărturisește primarul, se lucrează mai greu, oamenii sînt concentrați mai mult la interioare. Blocurile cu termen de predare în lunile de iarnă și chiar cele din trimestrul doi, la un loc hectare întrege de tencuieli, au fost închise cu plăci de BCA și sînt condiții de lucru. Se spune, pe la Alexandria, că dacă ieși cu blocurile din pămînt în ultimul trimestru al anului precedent, poți să le dai foarte bine în folosință în timp de un an.

Împreună cu primarul am mers la blocul G-103 ABCD, situat la intersecția Căii București cu Calea Libertății, bloc cu zece nivele și spații comerciale la parter, o mindrie a constructorilor lui și a locuitorilor Alexandriei deopotrivă. Șeful de lot Anton Ponteli, cel mai vechi maestru constructor din județ, este în construcții de cînd s-a făcut bun de muncă și are aproa-

pe 57 de ani. Toți oamenii sînt la muncă, ni se spune, afară de vreun sfert din ei care-s la odihnă pe la casele lor sau prin stațiuni de odihnă. Dintre cei aflați în concediu doar Ștefan Nițu, un maestru șef de lot, as al structurilor de rezistență, n-are astimpăr și își face concediu pe șantier mutind barăcile dintr-o parte într-alta după locul de muncă. De locuit, locuiește aproape, în zona 800, are un apartament cu trei camere și este președinte al asociației de locatari din zonă. Peste tot a făcut lucru de calitate, așa că nu-l arată nimeni cu degetul prin cartier, dimpotrivă îl salută cu respect toată lumea.

Cu tot frigul, în jur e forfotă mare, se aduc materialele necesare: țevi pentru instalații, floare pentru grupurile sanitare, deficitare pînă acum. Urcăm pe scări, oamenii sînt la datorie, și dulgherii și zidarii. Dintre zidarii, cei mai renumiți sînt Marin Pomojnicu, decorat recent cu un merituos Ordin al Muncii, clasa a treia, și Petre Chiriță, șeful brigăzii de zidari — autori ai fațadei blocului G-103 ABCD, de care am amintit. Ca bărbai de ispravă mai sînt mulți, dar dintre ei se detașează Ponteli, Pomojnicu și Chiriță. Pe undeva, pe aproape, sînt și Nicolae Călineanu — zidar, Coman Florea — tîmplar, Ion Pețancă — parchelar și Grigore Crînu — zugrav vopsitor, toți șefi de echipă dar și cei mai buni din echipă. La blocul 805, de garsoniere, cu predare în ianuarie l-am găsit și pe inginerul Gheorghe Ierini, directorul întreprinderii de construcții montaj teleormăneană, însoțit de inginerul Viorel Marinescu, șeful șantierului doi din Alexandria. Și aici se luca la interioare. Aflăm că la toate blocurile cu termen de predare în lunile de iarnă s-au asigurat condiții de lucru pe timp friguros prin încălzirea lor definitivă de la rețea. Ca veste bună ni se anunță rezolvarea problemei robineților flotori, în absența cărora blocurile 821 și 822 nu puteau fi date în folosință. La fel și cu tuburile PVC, anul trecut deficitare, anul acesta au reușit să primească 540 de metri liniari din 618 cit au cotă. S-au convins că o bună aprovizionare înseamnă foarte mult. Dacă aprovizionarea e bună, atunci merge treaba. La fel și cu frontul de lucru, dacă au avut grijă, încă din vara trecută să închidă noile blocuri abia înălțate au acum, iarna, atîtea și atîtea interioare de finisat și pot munci în trei schimburi. Povestea cu omul gospodar ce-și face iarna car și vara sanie se potrivește și aprovizionării cu ciment. La început de an sosesc vagoanele cu ciment pentru trimestrul unu și Ion Chiriță, șeful de echipă de la betoane, „a umplut capacitatea de 3400 tone ciment și a mai făcut încă ceva. Cu oarecare temere a zis: Tovarășe director, mă sancționați, nu mă sancționați, am mai umplut cu ciment unei silozuri a cite 86 tone fiecare și vom avea ciment și pentru la vară”. E de prisos să spunem că directorul Ierini nu l-a sancționat, preferînd să spună: „Te felicit, dacă n-am depozita iarna, n-am avea vară”.

ION PREDOȘANU ■

Poezii cîntă Patria Română — Dobrogea

Mirifica fereastră

E foarte mult de cînd ne-avînd astimpăr, și neavînd ce pierde, scriam și eu „te vind și te răscumpăr” cu coacăzele dulci din Tariverde
E mult de cînd în Dobrogea cea arsă de arșiță, ca de-un cumplit pirjol, pămîntul era gol, semănătura făcea cale-ntoarsă și sucumba în lutul argăsit mai înainte de a prinde viață. Pămîntul are astăzi altă față: stăpînul nu-i de nimeni stăpînit. Era, și-atunci, ca și în vremea noastră acolo unde fluviul cu marea se îmbucă, era acea fantastică nălucă, era acea mirifică fereastră. Dar cel care privea prin ea pe-atunci și lumea încerca, prin ea, s-o vadă, cădea revoltei fără margini pradă și-ndurerării celei mai adînci. Și-acum ce-nfloritor e-acest țînut! Cîte minuni concrete în fiecare colț, și ce înalte și-avîntate bolți pe lingă scunda zare din trecut! Ce biete atelaje pe strîmtele ogoare! Ce greu răzbea cuțitul unui plug! Și astăzi, zău așa, atît belșug, nemaivăzută, se varsă în hambare. Era în sat la noi, odinioară, o moară care sta mai mult pe loc, însă-i zicea „moară de foc”, o apariție de tot bizară care mi-a încîntat copilăria. Dar ce-a putut să fie minune-adevărată a fost întîia șarjă ce-a izbucnit deodată, (și sînt ani buni de-atunci), la Medgidia, acolo unde stăpînise balta, și unde eu (pe-atunca licean) stam să ascult, în corul nocturn batracian, cum lua nota de sus contralto. Au fost și clipe fără de pereche, (și cum se poate să le dai uitării?) Faleză mă așteaptă și-acum la țărîmul mării ca o iubită veche. Tulburătoare, adorată apă, iată că astăzi capeți noi puteri: aceeași ești, dar alta decît ieri — noi căi spre tine gata sînt să-nceapă, mai netede, mai line, fără noduri, asemenea cu lespezi lucitoare superbe brațe se deschid spre mare și-o inconjoară tutelar poduri. Vapourile își vor spori aportul, apar și se dezvoltă noi soluții în urma uriașei revoluții, și pînă hăt departe se va întinde portul. Grădina încărcată de floare și de fructe, țînut frumos brăzdat de apeducte, leagăn de vis al dragostei mateme, cetate instelată-a industriei moderne, o, Dobroge, fluidă zemită, fantastic fulger deontiv al cerurilor răsturnate!

VIRGIL TEODORESCU ■

Tîrziu pontic

Porți de fapt de margine de lume.

Cerci o mreață-a somnului, un nor. Părți de fulger. Părți de viitor. O! eteruri, numere și sume absorbînd alți nori la rîndul lor...

Ce ninsori elene-arzînd în zorul zărilor himere — O! pleiade, voi veniți pe urmă precum corul despletitelor colocvii statuare, într-un fel de vid necumsecade. (Forme... forme-n care se decade) ...Într-un fel substanțial de clare linii de efeb ori de femeie ce-au deschis periplul și-l încheie. Cetuind cu foșnete uitarea (tragic personajul mogildeața) voi veniți pe urmă, sunteți marea. Și nisipul veșnic. Ați fost gheața. Ca dintr-o eroare-n alta munții Sciției — metaforă cu-absențe — mă străbat din dreptu-n dreptul frunții: tragic personaj de rege-n zdrențe.

Pantomimă-a arborilor vieții presărînd cu simburi dimineața Amfiteatru încă, sub nămeții dezbrăcării-n temple. Său patața.

Sau podișul împărat și scamator. Sau o gheară dulce de herete. Sau descolocîndu-se ușor, șerpi de foc. — O, pulberi... O, planete

adunați tăcere! Dădum pînteni veacurilor. Tobe călătoare. Bice reci de singe pretutîndeni. Și corăbii oarbe. Sau e soare,

fără ca să fie. Totul fuse. Munților, voi turme-n care ninge din civilizații suprapuse! Tu, zănatîc istm, îngust laringe

îndopat cu sori. Enorme spații între cite lumi și cite-ambiiții, vai... Un butoi pe care împărații călărînd pe pulberi, fabule și scai,

străbătînd genune de genune, au sosit la țărîm. Prăsiră zarvă. Între ce nu este și ce-apune, crește-amurgul: unica mea larvă.

Fruct frumos de marmoră, te pleacă! Ai să fii al dăltii sculptînd spume. Poate-această ceață-a fost o cracă lumea curge Curge nici o lume)

Părți de haos — Logaritmi — Ori glume ce-or fi colorat cîndva Olimp (soarta mării-i pururea izvorul) voi veniți de-a-ndoaselea ca timpul care curge-alături, care nu e — și plecați venînd ca viitorul.

Focuri pure-ntoarse-ntr-o statuie.

O, zăpezi elene ritmînd zborul frizelor erorii, spume-anume, voi veniți pe urmă precum corul.

Porți de fapt de margine de lume.

ION CARAION ■

Deși e frig, într-o margine de Bărăgan miroase a legume

Ținuturile Bărăganului dau imaginea unui imens ocean alb, liniștit dar deloc uitat. Acesta este, de fapt, „oceanul pîinii”, al lunilor solare, trufaș, de spice și știuleți aurii. La o margine de Bărăgan, poate nu chiar cea mai bogată, la 45 de km de municipiul Brăila, pe firul rîului Buzău, miroase a legume, deși e frig. Comunele Șuțești, Grădiștea și Racovile mai sînt denumite „grădinile orașului”, ale orașului Brăila, care au în locuitorii de aici nu numai un detașament de cooperatori harnici, dar și pricepuți în cultivarea legumelor atît de necesare consumului zilnic. Sînt zonate, în acest Consiliu unic agroindustrial de stat și cooperatist, peste 700 hectare de teren agricol destinat cultivării cu diverse legume. Se mai poate afla cu ușurință că, experiență în acest domeniu se găsește din belșug în partea locului. Grădinile așezate de o parte și de alta a apei Buzăului nu sînt de ieri sau alaltăieri, ci de mulți ani de zile, dar nu și la dimensiunile prezente. În 1979, au produs tomate, ardei, varză și vinete doar 460 hectare în perimetrul acestui consiliu, din acest an suprafața ocupată cu aceste produse este de 715 hectare!

Opțiunea pentru dezvoltarea acestui sector a fost a femellor, ne precizează Vasile Stoica, președintele C.U.A.S.C. Șuțești, județul Brăila. La Ferma legu-

micolă din C.A.P. Ibrînu (comuna Grădiștea), în 1979 au fost obținute producții de 20 tone legume la hectar. Principalii producători de legume au fost femeile: 90 la sută din forța de muncă este feminină. Cele mai bune rezultate au fost înregistrate la tomatele timpurii, care dețin și ponderea în structura sortimentală, și vinetele, cu peste 50 tone la hectar. Nu-i deloc mai puțin important că primele cantități de roșii, vinete și ardei, ce s-au vîndut în 1979 pe piețele Brăilei, au fost din grădinile acestui colț de județ și că producțiile de pe aceeași suprafață au fost cu peste 700 tone mai mari — comparate cu producțiile anului 1978. Așadar, suficiente motivații pentru lărgirea acestui sector de activități în această zonă, coroborat cu sarcinile puse de Congresul al XII-lea al partidului, de a obține în viitorul cîincinal producții medii de 18 tone legume la hectar.

Ce fac legumicultorii, ne-a fost lesne să înțelegem în urma dialogului purtat cu tovarășul Vasile Stoica:

— De lucru a fost tot timpul, poate nu în aceeași ritmuri și intensități. Pregătirea terenurilor agricole (arat, discuit, administrat îngrășăminte) s-a făcut din toamnă cu multă atenție și responsabilitate. Au fost arondate noi suprafețe legumiculturii care au necesitat o anumă tehnologie de pregătire în vederea integrării

lor în obținerea producțiilor planificate. La ora actuală se lucrează la solarii și răsadnițe, unde se va produce necesarul de răsad și primele trufandale. Din acest an agricol, 1980, la cele 6 hectare solarii s-au mai adăugat alte 4 care au și fost corespunzător fertilizate, pregătindu-li-se echipamentul exterior necesar asigurării temperaturilor vegetale. În toate cele patru ferme legumicole din consiliu au fost inventariate și reparate ramele și tocurile necesare păturilor calde de producere a răsadurilor timpurii. Președintele C.A.P. Șuțești, Gheorghe Sterian, e hotărît ca din acest an să-și rezolve prin forțe proprii necesarul de răsad, ba chiar să poată da și altora. Poate tocmai de aceea, din luna decembrie a anului trecut, și-a format o echipă de cooperatori care se ocupă cu transportul îngrășămintelor naturale atît pe terenurile grădinilor C.A.P., cit și la amenajările celor aproape 14000 mp răsadnițe. De fapt, la fel s-a procedat și la C.A.P. Ibrînu, unde cantitățile de îngrășăminte organice administrate terenurilor legumicole depășesc 500 tone. Pe întregul consiliu funcționează, în aceste zile, două echipe de cooperatori și mecanizatori ce transportă îngrășămintele organice pe terenuri (cu un graifăr pentru încercat). Alături de tractoare și remorci sînt prezente multe atelaje, mulți cooperatori care fac curățenie atît în sectorul zootehnic al unităților agricole, cit și în cele ale lor personale. Cantitățile medii administrate la hectar sînt în jur de 45 tone gunoi de grajd. Prin modul cum și-au „croit” planul de acțiune, în acest început de an, legumicultorii din cadrul Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Șuțești, se întrezăresc realizări superioare tuturor perioadelor. Stratul gros

de zăpadă este o garanție a rezervei mari de apă necesară legumelor, iar pregătirea răsadurilor, a solariilor, a tuturor terenurilor ce se vor cultiva, apoi, asigurarea cu material săditor de mare potențial biologică, vin să completeze eforturile continue ale acestor oameni ce muncesc fără răgaz, pentru a asigura nevoia de legume a locuitorilor județului. Toate acestea nu oricum, ci de înaltă calitate și eficiență. La Grădiștea, bunăoară, s-a ajuns la concluzia că suprafețele legumicole nu pot satisface exigentele și nevoile majore. În acest context s-a hotărît mutarea grădinii mai sus de lunca rece și umedă. Or, această nouă amplasare necesită și un plus de efort suplimentar pentru prelungirea canalului de irigații și interpunerea unei stații de pompare. Pe distanța de 1 km a și început săparea unui canal. La timpul cînd sistemul de irigații va trebui să asigure umiditatea necesară solului și lucrările tehnice de funcționare vor fi gata, așa cum din acest an vor fi livrate și primele cantități de căpsuni, prevăzute a se cultiva pe cele 20 hectare, rezervate acestei culturi. Angajamentul legumicultorilor Dumitra Miroslav, Constantin Lascu, Virgil Mindroiu, Gh. Mitu, Gh. Neicu, Stana Milhai și nu numai a lor, este de a obține cel puțin 20 tone legume la hectar, să se îndeplinească astfel hotărîrile Congresului al XII-lea al P.C.R. încă din 1980. Desigur, întreaga cantitate de legume este contractată cu I.J.L.F. Brăila, chiar și cele 600 tone care se vor obține în grădinile cooperativelor. La sfârșitul lui ianuarie încep să incoltească semințele în straturi. Poate nu peste mult vom gusta din primele trufandale.

DUMITRU VATAU ■

Cuget, deci există

Gindirea creatoare în școală

În sistemul nostru de învățământ există în acest an școlar peste 6 milioane de elevi și preșcolari; ceva mai puțin decât a treia parte din populația țării. E cel mai mare combinat siderurgic al României moderne care prelucrează cel mai prețios și inepuizabil zăcămint cu care este înzestrat poporul nostru: inteligența umană.

Învățământului de toate gradele îi revine marele rol de a forma prin acțiune inteligența elevilor și studenților, a specialiștilor pentru toate domeniile, de care au nevoie economia și cultura țării. Marele psiholog contemporan Jean Piaget, cu școala lui de la Geneva, ca și alte școli de psihologie și pedagogie contemporană, au demonstrat cât de important este rolul activității umane în dezvoltarea inteligenței. Succesul unei școli moderne depinde de calitatea profesorilor ei, de pregătirea lor superioară, de capacitatea lor de discernământ și de adaptare la nou. Profesorul nu este un simplu transmițător de informații, ci un creator în adevăratul înțeles al cuvântului un modelator de inteligențe. Programele, manualele și cursurile, oricât de perfecte, pot deveni ineficiente dacă acei care sînt chemați să le dea viață

nu cultivă subiecților germenii propriei lor pasiuni. Un cadru didactic bine informat trebuie să fie un perfect filtru de selecție al informațiilor, care parvin elevilor pe multiple canale. Azi tehnologia transmiterii de informații este atât de bine pusă la punct încît lasă amara impresie că rolul profesorului începe din ce în ce să se diminueze. Nimic mai inexact.

Școala zilelor noastre nu trebuie să se limiteze numai la pomparea mecanică de cunoștințe în mintea elevilor și studenților, ci să formeze capacitatea de gândire a acestora. Formarea gândirii creatoare începe din învățământul preșcolar și se continuă pe toată durata școlii, cu diferențele impuse de vîrstă, de nivelul de cunoștințe și capacitatea de înțelegere a subiecților. Psihologia modernă face distincție între inteligență și creativitate (L.J. Holland, E. P. Torrance, W. P. Jackson, F. Barron ș.a.). După J. P. Guilford inteligența înseamnă capacitatea de reținere și volumul de informații ca și performanțele de învățare, înțelegere și rezolvare de probleme, în timp ce creativitatea reprezintă capacitatea de elaborare a unei cantități cit mai mari și diverse de informații pornind de la un număr restrîns de indici.

Principala trăsătură a gândirii creatoare este flexibilitatea, mobilitatea acesteia, capacitatea ei de adaptare rapidă și de readaptare. În epoca noastră ar fi o eroare fundamentală să transformăm tineretul într-un depozit de informații mai mult sau mai puțin

durabile. Memoria calculatorului este infinit mai cuprinzătoare și mai statornică decât memoria umană. Bibliotecile de informații se găsesc astăzi aproape pretutindeni, în școală, în uzină, în marile institute de cercetare și proiectare.

Gîndirea tineretului trebuie să fie o gîndire operațională, capabilă să transforme informațiile în adevărate instrumente de acțiune. De aici nu trebuie să tragem concluzii eronate, deoarece masa tineretului este o masă extrem de variată și cu un mare grad de eterogenitate. Aceasta obligă pe cei care transmit informații la un complex proces inovator capabil să evite însușirea mecanică de cunoștințe. Memorarea de formule nu înseamnă o bună pregătire profesională. Folosirea formulelor într-o mare varietate de cazuri și stabilirea soluției optime constituie un deziderat al școlii moderne din toate țările lumii, cu tradiții multiseculare în învățămînt. Aceste considerente ne obligă la reconsiderarea conceptului de cultură generală a cărui componentă denumită cultură tehnică ocupă un loc din ce în ce mai important în societățile moderne. Omul cult, spre deosebire de trecut, nu este un simplu depozitar de informații, ci acela care este în stare să transforme cunoștințele în bunuri materiale și spirituale. Recent, într-o revistă franceză, Marc Ullman consemna că „Adevăratul capital al unei țări este capacitatea ei de a aduce inovații și a se plasa favorabil în compe-

tiția internațională“. Omul care acționează pe bază de reprezentări și modele, educat de școală în acest spirit, poate să-și creeze ușor instrumentele de investigație care să-i permită nu numai să înțeleagă ci să și descopere. Școala lucrează cu materie vie. Profesorii ca și elevii și studenții nu sînt niște mașini, ci ființe omenești alăturate și de contradictoriilor uneori, în funcție de temperamentul și natura fiecăruia. De aceea noțiunea de calitate a învățămîntului diferă de noțiunea de calitate din alte domenii. În multe țări ale lumii școala, în ansamblul ei, a devenit un vast teren de cercetare științifică. Au fost înființate chiar organisme la nivel național — Consiliul pentru inovație și învățămînt în Norvegia, Comitetul național al învățămîntului în Suedia sau Schools Council în Marea Britanie.

Învățămîntul, prin natura sa, ca instituție stabilită prin legi asemeni altor instituții statale, este destinat stabilității. Dar școala are o altă particularitate, ea este un organism viu, a cărui sănătate și vigoare depind de relația profesor-elev sau student.

Iată de ce se impune tot mai mult formarea la tineret a unei gândiri anticipative, a unei gândiri dinamice care să se opună schemelor rigide, închisate care duc la o rămînere în urmă greu de recuperat în timp.

MARIN RĂDOI ■

Inima — un dosar deschis

— Doctore Corneliu Zeana, ceea ce m-a adus la dumneavoastră n-au fost, pot zice fără să ezit, lucrările pe care le-ați semnat, ci o anume notorietate căpătată printre studenții anilor 3 și 4, în special, din Facultatea de medicină și, cu osebire, a celor din grupele de cercetare. O notorietate de invidiat, fiindin seama nu atât de distanța pe care unele cadre universitare o așază între ele și discipoli ei, mai ales, de aceea pe care viitorii doctori se mîndresc s-o poată plasa pe vîrfurile care-i separă de oamenii de la catedră. V-ați așteptat la un astfel de „traseu“?

— Deloc! Dar mă bucură, pentru că studenții au fost și sînt, încă, paznicul și rectificatorul drumului meu în viață, pe care mi l-am dorit cit mai fără ocolisuri. Ei mi-au risipit clipele de posibilă rătăcire și abandon, ei mi-au insuflat, permanent, nădejdea că voi reuși, ei au batut drumul renunțării spre care, uneori, simțeam că mă îndrept.

— Și cînd nu i-ați avut alături, mă gîndesc la anii primei dumneavoastră tinereti, cum v-ați orientat?

— La 16 ani eram student, la 22, medic. „Complexul“ meu psihologic a fost, și a rămas, acela de a fi cap de linie, adică de a începe ceva cel dintîi. Așa am ajuns la Muierasca, un sat pitit, undeva, între Călimănești și Olănești, dar nu la asfalt, ci printre dealuri și poale de muni, un loc fără apă la robinet, fără electricitate și cursă de autobuz. Coordonatele majore nu țineau de confort, ci de masivitatea îngîndurată a munților Lotrului și Căpățînii. În nomenclatorul Ministerului Sănătății, Muierasca figura în grupa de cea mai mare dificultate. Practic, nu avea dispensar. Eu l-am deschis. Casa de naștere, la fel. Punctul farmaceutic, așijderea. Din primele retribuții mi-am cumpărat un cal. Legătura cu orașul natal o făceam, periodic, citind cit puteam de mult la ex-celenta, pe atunci, bibliotecă a spitalului local. Trîind de unul singur, obligațiile față de mine insumi erau minime. În noua situație, cînd lucrez cu viitorii medici, răspunderea ce-mi revine are alți parametri. În plus, tinerii mei colaboratori de azi mă împiedică să-l țin pe cel ce am fost cîndva.

— Amintiți despre vocație într-un moment în care, poate mai mult ca altădată, opțiunea pentru profesia de medic pare determinată de criteriul mai... lumeștil. O faceți cu convingere neștirbită?

— Absolut! Pentru medicină se cer înclinații, cum să le zic?, intrinseci, de care poți deveni conștient chiar și după ce ai pășit dificilul prag al admiterii. În ceea ce mă privește, și o spun pentru că asta ține de calitatea umană a unor profesori, faptul că eminentul biolog, profesorul Victor Preda, de la Cluj-Napoca, m-a trecut pe lista afișată pe ușa biroului său, după susținerea unui examen, la rubrica „studenți remarcabili“, a constituit o a doua pistă de lansare de pe care am pornit în noua profesiune, cu toate că biologia este o disciplină preclinică ce-și recrutează cadrele din rîndul studenților facultății de profil și nu dintre mediciniști.

— Medic de spital și asistent, cam de mult timp, aș zice, dacă notez că ați obținut postul în București și în M.F. prin concurs, încă din 1966, deci de 14 ani, prezent — totuși! — în cercetare. Cum?

— M-a atras întotdeauna abaterea de la regulă. Vreau să zic: cazul particular. Ba chiar dorința de a contrazice afirmațiile ce mi se par subrede. Mă stăpînește, fără să-mi displacă, un spirit antidogmatic, devenit coordonat de caracter, născătoare, o știu prea bine!, de necazuri. Șansa mea este aceea că totul se desfășoară pe un circuit închis în mine, altfel aș putea părea un tip rebarbativ și insuportabil. Dincolo de toate aceste conside-

CORNELIU ZEANA, doctor în medicină, medic primar la Spitalul de urgență din București, asistent la I.M.F., s-a născut în anul 1939, la Rimnicul Vilcea, unde-și urmează școala primară și liceul; absolvă Facultatea de medicină din Cluj-Napoca și se declară, cu emoție și plăcere, elev al eminenților profesori dr. Iuliu Hațieganu și Aurel Moga; confirmă, prin „Diplomă de merit“ și alegerea celei mai grele descrieri din mediul rural, lumina primilor săi dascăli universitari; autor, împreună cu prof. dr. Remus Nestor, al lucrării: „Diagnosticul bolilor reumatismale“, cu prof. dr. C. Gh. Dimitriu al volumului: „Corticoterapia în medicina internă“ și al unei alte așteptate cărți de specialitate (afiată sub tipar): „Imunologia clinică“, ca și al unui număr de peste 150 de articole de specialitate și comunicări, apărute în țară și în publicații de peste hotare ori prezentate la diverse congrese și reuniuni internaționale; emotiv, înclinat spre meditație și studiu, inversunat și necruțător față de el însuși în cercetare, curios — pînă la obsesie — în fața noului și a necunoscutului, care-l atrage și pe care vrea să-l spulbere, pentru a-l înlocui mereu cu o altă incertitudine care să-l hrănească setea de cunoaștere, pivot al întregii sale existențe spirituale. Un interlocutor discret, plin de înțelepciune și farmec.

rente, cercetarea reclamă un efort major și cu o investiție necruțătoare de timp. În medicină ori faci cercetare, ori faci clientelă. În profesia noastră s-au evidențiat permanent sisteme de gîndire, cum este, pentru a da o pildă numai, imunologia. Și încă două: homeopatia sau acupunctura, tot ca sisteme de a gîndi medicina, nu altfel. Pentru Europa, o similitudine poate fi constituită de bacteriologie. Părerea mea este aceea că bolile actuale sînt consecințe ale proceselor de uzură precoce ale organismului, și chiar un fel de autoagresiune a sa, de stări conflictuale față de propriile sale structuri: inflamarea unor organe, multe boli reumatismale, scleroza în plăci. Este o dramă fantastică, demnă de teatrul antic, dacă s-ar putea extrapola: organismul nu-și recunoaște anumite structuri ca aparținîndu-i și se angajează într-o luptă împotriva lor. O sinucidere oarbă, dacă vreți! Nimic nu este exagerat în ceea ce afirm și exemplul cel mai concludent poate fi chiar cumplita scleroză în plăci, amintită. De puțină vreme, imunologia a pătruns și în cardiologie. Fiind ceva foarte-nou, m-a atras cu putere.

— Aveți un dar, special sau exersat, de a face legături chiar între entități ce pot părea permanente divergente. Vă mai solicit una: între ceea ce se întîmplă cu dumneavoastră la „urgență“ și imunologie.

— Lucrînd la Spitalul de urgență, mă întîlnesc, frecvent, cu infarctul de miocard. Începusem să gîndesc și să urmăresc câteva trasee, crezîndu-le absolut originale. Dar mă înșelam. E drept, fără să știu. Ce am dedus totuși pentru a putea ajunge la cercetarea pe care, probabil, o cunoașteți și care, alături de referințele studenților, v-au îndreptat spre mine: infarctul de miocard pare ușor de diagnosticat. Inexact. Cu atît mai greu într-o clinică, cu cazuri frecvente, ca aici. Electrocardio-

grafia ne stă la dispoziție, fără a fi infailibilă. Nu mă refer la cazurile comune. De multe ori ne întîlnim la masa de autopsie cu cardiograma celui decedat în față și nu putem „prinde“ infarctul. Se simte nevoia unui sprijin. Direcțiile alese: biochimia, analiza. Progrese mari: în diagnosticul enzimatic. Dar așa ceva comportă substanțe scumpe, din import. Aici intervine, salvatoare, imunologia. Speculînd tehnicile sale și colaborînd cu dr. Rodica Lenkei, de la Institutul „V. Babeș“ din București, am încercat așa-numitul „diagnostic indirect“. Rezultatele au fost interesante, dar diagnosticul nu era precoce. Am continuat cu dr. N. Chișiu de care m-a despărțit, cu brutalitate și prematur, seismul din 1977. Pe aceleași căi, ale fineței reacției imunologice, se lucra, în paralel în S.U.A. și R.F.G. Tot rodul muncii noastre a dispărut odată cu marele savant N. Chișiu...

— Dar știu că n-ați renunțat...
— Bineînțeles. N-am renunțat. C.N.S.T.-ul a preluat preocuparea noastră și a sprijinit-o asigurîndu-ne un contract cu Institutul „Cantacuzino“ din București. Vrem să obținem identificarea unei singure molecule. Pare simplu, așa-i? Rezultatele sînt foarte bune. Un colectiv select și puternic, condus de dr. Ion Radu și din care mai fac parte: Andrei Olinescu, Doru Popescu și Sanda Babeș, a pus la punct serul antimiglobină cu care putem recunoaște mioglobina, cea care produce necroza mușchiului cardiac. Metodologia, prin care s-a ajuns la aceste rezultate, este originală. Se mai obțin rezultate similare numai în două puncte în lume, după știința mea: în S.U.A. și R.F.G.

— Ați amintit despre „diagnosticul precoce“. Cit poate fi el de „precoce“ în infarctul miocardic?

— Mai rapid decît cel enzimatic, care poate fi stabilit la 4 ore de la declanșarea crizei. Prin noul procedeu, chiar după o oră. Notați că, în rarissime cazuri, un bolnav ajunge mai curînd de o oră la spital!

— Asta vrea să însemne că s-ar putea diagnostică și mai repede?

— Exact!
— Și care mai este importanța unui diagnostic, precocitatea sa, la o oră după producerea „accidentului“ cardiac?

— Imensă! Valoarea diagnosticului precoce se ogîndește în atît de mare măsură cîtă care, fiind foarte corectă, micșorează coeficientul de risc, pierderea definitivă a bolnavului. De reținut și un alt aspect: în cazuri de recidivă, electrocardiograma devine și mai neconcludentă.

— Ce aport ați adus în reușita acestei acțiuni?

— Mi-a revenit partea de verificare și am fost copartăș la emiterea ideii. Dar C.N.S.T.-ul a creat punțile necesare, clinica nefiind legată de Institutul „Cantacuzino“. Astfel ne-am plasat la nivelul celor mai noi... noutăți pe plan mondial, în domeniul acesta. Nișii reflexului economic nu trebuie neglijat: nu mai sîntem nevoiți să recurgem la import și vor exista chiar posibilități de a exporta noul produs.

— Inima a rămas, cel puțin pentru cel care nu-i cunosc tainele vitale, aceeași de-a lungul secolelor. Pentru cei care o investighează ea reprezintă o veșnică sur-să de noutăți, printre care transplantul începe să se piardă... Ce ne rezervă viitorul, un viitor în care să fie implicați și cercetătorii români?

— Un capitol care abia acum se deschide, pe care-l prevăd de marl dimensiuni și în care sîntem implicați, este metabolismul miocardului. Aceasta înseamnă

o modificare a gîndirii clinice de pînă acum și un apel la biochimie, pentru că substratul patologic îi aparține acestei științe. Infarctul se produce la nivelul vieții intracelulare. Cred că nu mă înșel spunînd că pe acest teren sîntem într-un fel de premieră mondială... Călea pare subredă, la prima vedere. Dar pe o serie restrînsă de pacienți, demonstrația noastră a rezistat. Urmează s-o extindem pe loturi mai mari, pentru a deveni convingători pentru oricine. Ceea ce pot face public, în acest moment, intrucît brevetul respectiv îmi dă dreptul, este că industria românească de medicamente va pune la îndemna doctorilor și a pacienților un preparat complex și de mare valoare terapeutică, destinat bolnavilor de inimă. Cercetările cele mai recente ne-au dovedit că infarctul miocardic apare într-o zonă anumită a mușchiului cardiac, extinzîndu-se apoi ca o pată, pînă la dimensiunile convenabile, dar că avem posibilitatea de a limita această zonă. Consecința este salvarea unei părți a mușchiului cardiac și o cicatrice foarte mică. Posibilitatea de a se interveni util durează câteva ore, după producerea crizei. Pentru a reveni la începutul discuției noastre, dar și pentru a fi corect, voi menționa că, sub conducerea prof. dr. Duda, de la Facultatea de medicină din Tg. Mures, seful unui cerc științific studentesc local, este promovată aceeași idee ca aceea a grupului nostru din București, fapt care innobilează eforturile ambelor colective. Noi dorim să obținem protejarea miocardului de necroză (de moarte) provocată de lipsa de oxigen. Sprijinit și de dr. Vasilev, de la Oficiul central farmaceutic, și de către conducerea centralei de medicamente, pot zice că avem și acest medicament ca și făcut... Înregistrez un amestec de bucurie și de enervare. Bucuria nu se mai cere explicația. Enervarea, da! Ne aflăm la granița dintre cercetare și experiment clinic. În medicină, verificarea adusă de timp este cea care decide soarta unui medicament. Am avut rezultatele scontate pe 50 de cazuri de infarct miocardic. Dar, este încă prea puțin. Cînd va fi să fie, însă, vom avea nu numai un simplu medicament ci și unul de protecție, de întreținere și de tratament de fond al bolii coronariene. La așa ceva ne-a condus aprofundarea metabolismului miocardic.

EMANUEL VALERIU ■

Atelierul sculptorului Ion Irimescu

În România — cel mai mare complex hotelier din lume cu energie solară

Soarele va fi pus la treabă pe litoralul românesc, la o scară încă necunoscută la noi, și probabil chiar pe plan mondial, în stațiunea Neptun; implicațiile sint însă, după cum se va vedea, mult mai largi: **ce putem aștepta de la energia solară?** Dar, mai întâi, litoralul. În curând, hotelurile „Midia”, „Tomis”, „Istria”, „Calatis”, „Bilela”, „Miorița”, „Terra”, „Apollo”, „Romanța”, cu peste 4 000 paturi, vor funcționa vara pe bază de energie solară (încălzirea apei menajere), iar iarna, după închiderea acestor hoteluri, energia nefolosită va fi furnizată hotelurilor „Doina” și „Neptun”, deschise și în sezonul rece. Instalația solară pentru grupul I, adică pentru primele patru hoteluri, va intra în funcțiune în 1981, restul în 1982. Proiectul reprezintă rodul colaborării dintre Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor INCERC (laboratorul de instalații, colectivul de energie solară), și Institutul de proiectări „Carpăți”, șef de proiect inginerul T. Pântea. Cu cei 6 000 metri pătrați de captatori solari, instalația de la Neptun va fi probabil cea mai mare din lume. Cel puțin așa rezultă din datele publicate în revistele tehnice aflate în posesia specialiștilor noștri. Astfel, energia solară își va face o intrare spectaculoasă pe litoral.

În acest context, întrebările ce se pun sînt numeroase și sîntem siguri că cititorii noștri și le vor fi formulat singuri în gînd, parcurgînd titlul articolului de față. Ne vom strădui să răspundem.

— Tovarășe inginer Dan Constantinescu, sînteți șeful colectivului de energie solară, laboratorul de instalații, de la INCERC. Faptul că brevetele dumneavoastră privind utilizarea energiei solare au primit premiul II la Salonul național de invenții 1979 reprezintă, dincolo de răsplata pentru strădanii personale, o nouă recunoaștere a importanței actuale a energiei solare pentru țara noastră. Am vrea să știm mai multe lucruri. În primul rînd, ce va fi la Neptun?

— Firește, hotelurile existau dinainte, noutatea constă în utilizarea energiei solare pe baza unor concepții originale. Proiectul apare ca o consecință, o dezvoltare a sistemului experimental de la învecinatul Saturn, față de care, însă, noua instalație va fi un adevărat gigant. Captatorii vor fi montați pe terase, nu pe sol, ca la Saturn, iar rezervoarele de apă caldă, din beton, vor fi îngropate în pămînt, ceea ce va evita poluarea vizuală, rezolvînd totodată o seamă de probleme tehnice. În timp ce la Saturn instalația a fost gîndită și realizată mai mult empiric, cum se întîmplă adesea în practica inginerescă în confruntare cu noul, pentru Neptun s-a

recurs la o metodă de calcul originală, la modelarea matematică și simularea pe calculator electronic, luîndu-se în considerare condițiile climei din România, în special în zona Mării Negre.

— Vorbînd despre condițiile climatice, atingeți una din problemele cheie ale utilizării energiei solare în România. Acceptăm că vara, pe litoral, se va încălzi pe această cale apa în hoteluri, efectuîndu-se salutare economii de combustibil: doar la Neptun, anual, echivalentul a două trenuri-cisternă cu combustibil convențional. Dar iarna? Și nu ne referim la litoral, ci la restul țării. În momentul cînd discutăm, afară mercurul termometrelor a coborît la minus 15 grade. Ce poate da energia solară în asemenea situații?!

— În ciuda aparențelor și poate a unor prejudecăți, **energia solară oferă și iarna la noi multiple posibilități**, mai ales în sudul României, unde datele statistice evidențiază, în medie, **750 ore însorite în sezonul rece**, din 2 000—2 500 ore însorite pe întregul an. Așadar, lunile reci beneficiază de circa 30 la sută din potențialul solar anual, deci o repartiție relativ echilibrată. Cu alte cuvinte, soarele poate fi darnic, dacă vom ști să profităm de el.

— Aici intervin și brevetele premiate la Salonul național de invenții?

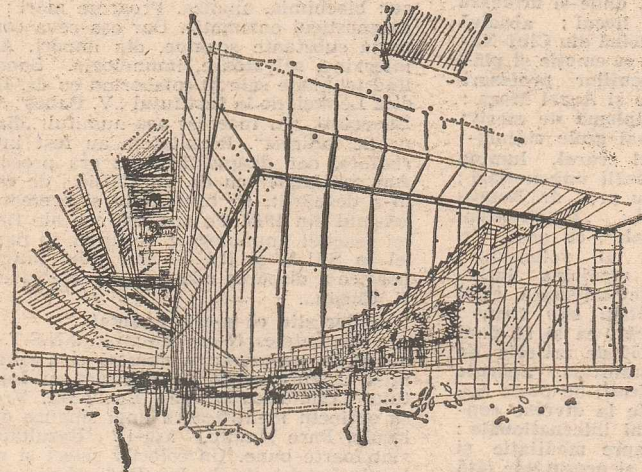
— Ele vizează producerea energiei termice — apă caldă plus căldură — **în tot timpul anului**, în casele noastre. Evident, iarna energia solară se adaugă resurselor clasice, însă cu un aport deloc neglijabil.

— Și Dan Constantinescu ne înfățișează o perspectivă inginerescă asupra a ceea ce poate da energia solară pentru uzul casnic.

El pornește de la constatarea că și în zilele friguroase soarele încălzește captatorii de construcție specială, montați pe pildă pe acoperiș, pînă la temperaturi de circa 50 grade Celsius. Să considerăm un panou cu randament modest, să spunem 30 la sută. Într-o oră de iarnă intensitatea radiației solare atinge 650 kilocalorii pe metru pătrat; se obțin deci 200—250 kilocalorii pe metru pătrat, considerînd un randament de 30 la sută. Dispozitivul brevetat prevede recircularea prin captator a apei de la radiatoarele locuinței respective. Pentru ca sistemul să funcționeze în bune condiții este nevoie de o protecție calorică specială a locuinței, prevăzută și ea de brevetele sus-menționate. Cum?

În loc de a se căptuși pereții cu materiale termoizolante costisitoare și energofage, se circulă prin pereții construcției aer încălzit de captatorii solari pînă la 12 sau chiar 15 grade, urmînd ca sursele convenționale să o sporească în continuare pînă la 18—20 grade. Astfel, crește spectaculos aportul energiei solare, deoarece pătura, gazul metan etc. nu mai trebuie să ridice temperatura aerului de la zero grade (de pildă) la 18—20 grade, ci pornind de la 12—15 grade, rezultînd economii substanțiale. Aceasta, firește, în zilele însorite.

Panourile solare se vor folosi și vara pentru obținerea apei calde. Totodată, sistemul de goluri în pereți se va utiliza pentru răcire: circulînd, aerul cald intră în contact cu pămîntul rece, căruia îi cedează o parte din temperatură. Într-un anume sens, nu foarte științific, se poate spune că aerul extrage frigul din pămînt!

O viziune a unei viitoare cetăți a soarelui: fațade expuse către sud, vitrate și inclinate, pentru a capta din plin radiația solară. (Arhitect Sandu Miculescu)

Acest sistem a fost aplicat la proiectarea hotelului „Delta” (arhitect Sandu Miculescu) și care urma să fie construit undeva în Delta Dunării, încorporînd această nouă idee românească de utilizare a energiei solare, aplicabilă în general țărilor cu climă temperată. Din păcate, proiectul hotelului solar, contractat cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie ca temă de cercetare și terminat anul acesta ca proiect de execuție, nu și-a găsit încă beneficiar — arată inginerul Dan Constantinescu, deși întreg hotelul, ca ansamblu funcțional precum și ca detalii constructive, reprezintă o noutate pe plan mondial. Mai mult, Institutul de cercetări pentru comerț interior și turism a realizat, la cererea INCERC-ului, un studiu, de „fezabilitate” și oportunitate, ajungînd la concluzia că amplasarea hotelului în Delta, la Jurilovca, ar oferi condițiile cele mai favorabile.

— Se pare că nimeni nu are curajul să contracteze construcția — observă interlocutorul nostru. Astfel, o entuziasmă muncă de echipă, bine înțeleasă și apreciată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și de Institutul central de cercetări, proiectări și directivare în construcții, riscă să ajungă în impas. De ce? Fiindcă beneficiarii potențiali (turismul, cooperajia) preferă proiectele-tip. Or, fără un anumit curaj nu vom promova noul. Iar în cazul de față este vorba, în plus, de o nouă calitate în concepție. Și chiar de o reclamă de un gen deosebit pentru turismul nostru intern și internațional, fiind vizat unul din puținele proiecte, poate chiar unicul în lume la ora actuală, de hotel solar! Un alt aspect, impozant mai ales în perspectivă: construcția hotelului ar constitui și o școală pentru viitorii specialiști în energie solară, pentru executanți, de la ingineri, și maiștri la simpli muncitori. Or, mai devreme sau mai târziu, nu încapem în două că utilizarea energiei solare va trebui să intre în practica noastră inginerescă.

— Cite paturi ar urma să aibă hotelul „Delta”?

— 120 vara, 80 iarna. Așadar, un hotel permanent. Vara, soarele îi va furniza în întregime energia pentru încălzirea apei, de care, dealtfel, vor putea beneficia și alți consumatori din zonă. Iarna, ponderea energiei solare va fi de circa 60 la sută.

Acesta este proiectul. Cei care l-au elaborat gîndesc că el ar putea constitui, într-un viitor nu prea îndepărtat, nucleul unei adevărate platforme solare, al unei cetăți a soarelui la Jurilovca, materializînd, cu alte rosturi și alte mijloace, o idee renascentistă. Dar deocamdată hotelul! Rămînem convinși că, în cele din urmă, se va găsi un beneficiar receptiv la nou, care implică prin definiție o doză de risc, căci altfel ar fi... vechi. În cazul de față, dealtfel, este vorba de idei noutoare care au primit girul celor mai înalte foruri științifice — ca dovadă, înalta distincție acordată de Salonul național al invențiilor. Se va găsi deci un beneficiar care să-i întrebte pe entuziaștii promotori ai utilizării energiei solare în România: „Nu aveți un hotel solar în plus?”

LIONEL NIȚESCU

Pe cînd în casa noastră? Iluminatul fluorescent: lumină mai multă, energie mai puțină!

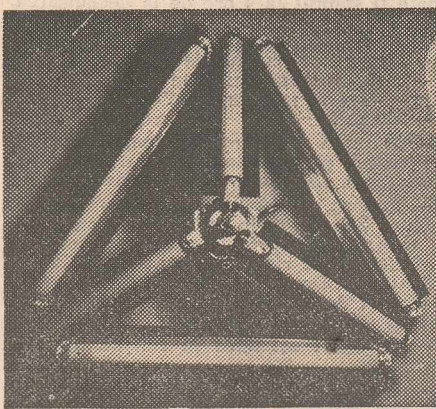
Toate au pornit de la vizita unui muncitor la redacție: Constantin Constantinescu. „Veniți să vă arăt o lampă. Dacă vă place, scrieți și dacă nu, nu”. Propunerea ni s-a părut rezonabilă. Am văzut, ne-a plăcut și scriem despre lampa fluorescentă confecționată de el și montată în sufragerie, cu implicații mult mai largi.

Tovarășul Constantinescu a urmărit două obiective, aparent contradictorii: pe de o parte să economisească energia electrică, pe de altă parte să lumineze mai puternic apartamentul său, întunecat și în cursul zilei datorită ploilor din curte. A hotărît deci, cu titlu de încercare, să-și instaleze lumină fluorescentă. Pînă acum, nimic nou. A descoperit însă, cu destulă uimire, că nicăieri nu se găsesc de cumpărat lustre fluorescente cu aspect atrăgător, modern — exceptînd tuburile drept din hale, birouri și săli de așteptare. Spirit inventiv și aducîndu-și aminte că pînă acum cițiva ani a fost strungar vestit la „Vulcan”, mînuitor neobosit al caruselului de mare capacitate, și-a proiectat singur lampa, folosînd tuburile standard în comerț. A frezat, a pilat, a ajustat, rugîndu-se de tovarășii săi de la Institutul de cercetări metalurgice să-i furnizeze capete terminale, și de cei de la Întreprinderea de băi și radiatoare să i-o cromeze. A imaginat și un dispozitiv reflectorizant.

— Aș vrea să profite și alții de experiența mea. Dealtfel, nu e numai părerea mea. Iată doi vecini, care sînt în meserie și au și ei ceva de spus.

— Sînt Vasile Bogoi, inginer electrotehnician. Firește, nea Costică nu a inventat nimic, dar a învins o inerție, și asta nu-i puțin lucru. Din orice curs de electrotehnică poți afla că o lampă fluorescentă:

● funcționează, de regulă, 3 000 ore fa-

ță de cele 1 000 ore ale lămpii cu incandescență;

● pentru fiecare watt consumat dă un număr întreg de lumini pe unitate de suprafață, deci, să spunem, cu 20 W de la un tub fluorescent obținem cam același efect ca și cu un bec de 60 W;

● se apropie mai mult de lumina zilei decât becul tradițional.

— Cit privește „nota de plată”, iată aceste chitanțe — intervine maestrul electrician Dumitru Niculescu, în calitate de locatar și de electrician cu cîteva zeci de ani buni de meserie. Înainte de introducerea luminii fluorescente în locuință — cam 3 kW pe zi; în prezent, sub 1 W. Vă dați seama de implicațiile acestor cifre asupra pungii cetățeanului și a țării?

— Poate că, totuși, din motive necunoscute nouă, asemenea lămpi nu s-ar vinde? Nicolae Antonescu, șeful unuia din cele mai mari magazine de articole electro-

casnice și corpuri de iluminat din țară, „Electrotehnica” de la Piața Romană, București, este de altă părere:

— Dacă am avea lămpi fluorescente, ar fi rupere, cum se zice în limba noastră de breaslă. Cu mai mult timp în urmă, am avut în magazin lămpi fluorescente pentru băi; s-au vîndut excelent. De atunci, nimic! Sint economicose și, dacă ar fi montate cu gust pe lustre, ar fi și plăcute la vedere. Desigur, cum se întîmplă cu orice lucru nou, trece oarecare timp pînă te obișnuiești și le accepți.

La Centrul de cercetări și inginerie tehnologică pentru articole casnice, inginerul Viorel Stănculescu, cercetător științific, confirmă ceea ce s-a conturat, de acum, cu destulă claritate. Deși costul inițial al instalației, în locuințe, este ceva mai ridicat decît în cazul unei lămpi obișnuite, lumina fluorescentă este avantajoasă din punct de vedere economic datorită rezistenței sporite a corpului de iluminat (în unele cazuri durează doi ani, în funcționare normală, față de o lună, două, becul obișnuit), precum și consumului mult mai redus de curent, la același grad de iluminare. Desigur, unii pot să obiecteze împotriva uzului casnic din considerente pur psihologice („pur și simplu, nu-mi place”, „mă simt ca la birou!” etc.) sau din cauza așa-numitului efect pulsator, care apare însă la iluminarea unor piese în mișcare. Cum însă acasă nu acționăm, în sufragerie, freze sau raboteze, dezavantajul nu pare de netrecut.

Noi aspecte, pe filieră, la Direcția Metalochimice din Ministerul Comerțului Interior, în a cărei sferă de acțiune intră și corpurile de iluminat.

— Tovarășe inginer Gheorghe Rusu, lucrați în domeniu, sînteți om de meserie — și al comerțului și al electrotehnicii. Există dificultăți tehnice majore pentru

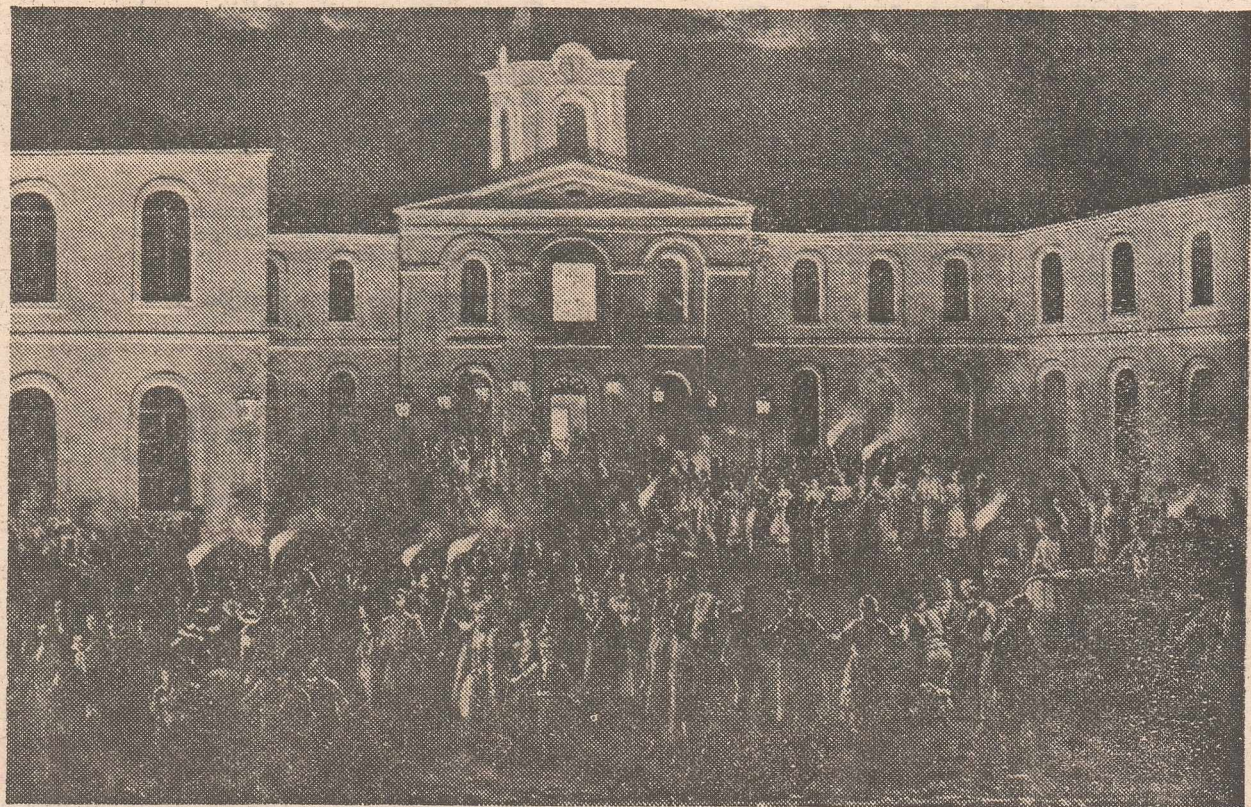
răspîndirea iluminatului fluorescent în scopuri casnice?

— Nu. Ca dovadă, direcția noastră insistă de mai multe ori pe această linie. Dificultatea nu este atît de ordin tehnic. Iluminatul fluorescent casnic, după părerea mea, nu este suficient gîndit la noi, nu există o concepție. Trebuie dispense, ecrane, soluții constructive variate, funcționale — acestea lipsesc. Fără a mai vorbi de faptul că specialiștii în design nu sînt solicitați. Foarte recent, un cetățean, Constantin Mutică din strada Marcovici 5—7, București, s-a adresat chiar organelor superioare cu propunerea de a se introduce iluminatul fluorescent în scop casnic. „Din impas s-ar putea ieși — este el de părere — dacă se va dispune ca într-o primă etapă să se introducă iluminatul fluorescent în apartamente în curs de execuție sau de proiectare. Important: tuburi fluorescente de calitate”. În plus, credem noi, ca și majoritatea interlocutorilor, sînt necesare fantezie, creație, grija pentru ambianța caldă, intimă a căminului. Or, aflăm la aceeași direcție că „oferta de corpuri de iluminat fluorescent a Întreprinderii «Electrobanaj» — Timișoara și a cooperativei «Electrobobinaj» — București pentru 1980 s-a axat, în continuare, pe tipurile de formă liniară de 14,20 și 40 W cu unul și două tuburi fluorescente, precum și lămpi pentru băi de 20 W cu un tub”. Poate merită studiată și această experiență, de la care a pornit ideea articolului. Constantin Constantinescu locuiește pe Calea Giulești nr. 113, scara A I, etaj II, apartament 6, sector 6, București.

În fine, aflăm că la 21 noiembrie 1979, sus-menționata direcție a propus Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Centralei industriale de mașini și utilaje pentru industria ușoară, cu referire la programul special pentru corpuri de iluminat de uz casnic, ca nomenclatorul produselor pe perioada 1981—1985 să fie completat cu corpuri de iluminat fluorescent pentru uz casnic, modele noi, destinate pentru băi, holuri, camere de zi etc.

L. NICULESCU

UNIREA FACE PUTEREA

„Să facem astfel încât nimic să nu poată clinti voința poporului nostru de a trăi liber și demn, de a-și apăra glia strămoșească, marea operă revoluționară pe care o înfăptuiește prin forța brațelor și minții sale, de a trăi în pace și prietenie, pe bază de deplină egalitate și respect reciproc, cu toate popoarele lumii“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvântarea rostită la deschiderea lucrărilor Congresului Frontului Democrației și Unității Socialiste).

Unire și neatințare

Sună din veac : în veac, în veac, Neatințare !
Sub orice jug căzut pe-acest pământ
Poporului dat leagăn și mormint
Sub orice stăpînire trecătoare.

Trecu un veac și altele pe rînd...
Visări și trudă, lupte, -ncrîncenare...
Mult așteptatul ceas cînd vine oare
Cu steag învingător pe acest pământ ?

Și a bătut an șaptezeci și șapte
Și veacurile-s mie și opt sute -
Furtună grea s-a fost iscat în noapte !

La Grivița, la Plevna, prin redute
Cîți dorobanți viața nu și-au dat ?
- Dar zi din noaptea grea s-a dezghiocat !

Iar steagul astăzi al neatințării
Stă tricolor unit sub cortul zării
Să nu mai fie dat nicîcînd pierzării
Și port-drapel e Fiul drag al Țării.

MIHAI BENIUC ■

Unirea a fost, ani de zile, secole la rînd, aspirația principală a poporului nostru, existența și persistența ei atestînd, alături de atîtea alte dovezi incontestabile, vechimea și unitatea de suflet și de gînd a unui popor bun și viteaz, pe care nu au putut să-l nimicească nici dezbinările, nici ocupațiile vrăjmașe, nici agresiunile, nici amenințările, pulverizîndu-le el pe toate, cu răbdare dar și cu îndrîjire, cu o tărie în veci și profund izbînditoare.

Unirea, ca năzuință, unirea ca vis, a mîngîiat frunțile celor mai viteji fii ai acestor pămînturi fascinante, grele de frumuseți și împovărate, ca în poveste, de nenumărate bogății. Și tot ea a învăpăiat mințile cele mai luminate ale Țării acesteia, care a fost una mereu - una și fără de moarte - chiar și atunci cînd a fost ruptă în bucăți trecătoare, pe dedesubtul cărora, și pe deasupra, prin pămînt și prin aer, prin izvorul din munte și prin curcubeiele care se ardeau peste ape, prin frunza din codru și prin iarba din luncă - pulsa mereu gîndul de nesupunere la defațeră și la risipiri, convingerea aceea atît de caracteristică și de profundă, cum că am fost și sintem un singur popor, cu un gînd unic și cu un suflet solar și îndelung cîntător, armonizat în

chip desăvîrșit cu locurile unda s-a fost izvodit.

Unirea săvîrșită de Mihai-vodă Viteazul a țîșnit în lumina istoriei din aceste structuri adînci, luminînd ea însăși adîncuri de veacuri, tînd totodată o pîrtie de speranță spre viitorul de atunci al patriei, împodobindu-l pe bravul voievod cu aura neplăcută a legendelor.

Unirea din 1859 a stat sub semnul

nală împletindu-se din ce în ce mai strîns cu eliberarea socială, fiind parte integrantă a înnoirilor pe care le-am trăit și le trăim, creșterea și consolidarea ei depinzînd direct de creșterea și consolidarea cuceririlor revoluției noastre socialiste.

Unirea noastră de astăzi stă, în principal, sub semnul regăsirii patriei, regăsirea aceasta fiind sinonimă cu cultivarea celor mai temeinice și mai glo-

Unirea de ieri - Unirea de azi - Triumful de mîine

înțelepciunii și luminozității lui Alexandru Ioan Cuza, domnitor și om, erou între eroii de seamă ai Țării, în vreme ce Unirea din 1918 - marea noastră Unire - a stat sub semnul celui mai de seamă erou al istoriei noastre naționale, eroul acesta fiind însuși poporul, realizator și trăitor al marelui eveniment, satisfacția izbîndirii vibrînd în acel an, ca niciodată, dintr-o margine de țară în altă margine, visul străvechi căpătînd astfel concretețe și tărie.

Unirea noastră de astăzi a stat și stă sub semnul eliberării, eliberarea națio-

riose tradiții, fiind aducere-aminte dar și vis de viitor.

Unirea noastră de astăzi s-a realizat și se realizează sub semnul unor idei profund umaniste, neîngăduind privirea chiorșă, fiind adversară oricărei urme de șovinism, întemeindu-se pe egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor țării, indiferent de naționalitate, oferînd tuturor popoarelor ceea ce pe drept le și cere : o adevărată egalitate, o frățietate cît mai temeinică.

Unirea noastră de astăzi a fost și este construită - cu înțelepciune dar și cu

temeritate, cu clarviziune dar și cu îndrîjire, cu nespuse de multă dragoste de țară și fără nici un pic de ură, față de nimeni - de către cel ce s-a numit și se va numi mereu în istoria noastră națională Nicolae Ceaușescu, conducător și om, comunist și patriot, bărbatul pe care anii l-au nins dar l-au și luminat, căruia îl dorim cu toții, din miezul de foc al Unirii care ne animă, să-l înflorească bucuria în prag, în fiecare zi, primăvara, vara, toamna și iarna, cum îl va înflori și în acest ianuarie aspru dar și frumos, năpădit de zăpezi și străbătut de mii și mii de limpezimi, din munte pînă la mare, de la mare pînă dincolo de munte, ca într-un omagiu înfinit, zăpezile fiind fărîmele de suflet ale luminii, fiind însăși lumina, - lumina speranței și cutezanța trecerii prin izbîndă în viitorul mileniu !

Unirea noastră din aceste zile și din acești ani aspri dar și glorioși - Unirea dintre un partid și o țară, dintre un om și un popor - se va preschimba în timp, prin luptă și prin muncă, în triumful nostru de mîine, care se împletește firesc cu triumful într-o bine al întregii lumi.

ION LANCRANJAN ■

Poezii cîntă Patria Română — Oltenia

Un vis al lui Brâncuși

Era un ceas cu stela lungi ce cad
jucindu-și palida ființă-n vetre.
Căra un om — din paradis, din iad ? —
cu cobilița obosită, pietre.

Pietre subțiri ca degetul de drac
sclipind a fericire și a frică
rec. sompluase-ntr-un văzduh sărac
frunți princiare care nu abdică...

Adus dinspre slăvi, de șapte cai
muncite pietre : riduri, bărbi cărunte
fălci țepene și căpățini de crai
privindu-se chiorși, mari trunchiuri ciunte.

Cine ia piatra, neamule, cit dai
pe-o stîncă, neamule, pe-un virf de munte ?

Coloana tremurînd. Un vechi sărut.
Masa rotindu-se-ntr-o pace adîncă.
Pe masă, piinea. Lung cușitul mut.
Și toate-n stîncă. Murmur lung în stîncă.

Cit dai pe stîlpul nesfirșit de foc ?
O poartă, masa. Vezi, iau cina zine.
Păstrează pentru tine-un ultim loc —
Al celui care biruie, bătrîne.

Hai, scoate-le din piatră. E un joc
e cîntecul, e ceea ce rămîne.

E arta, bucuria, tot ce ai
spre-o zi de aur străvezie punte.
Cine ia piatra, neam străbun, cit dai
pe-o stîncă, tînăr neam, pe-un virf de
munte ?

FLORIN MUGUR ■

La iernatec în Oltenia

Oile, coborînd la iernat,
spre Dunăre,
au momente cînd le țiuie urechile.
Se opresc pe marginea drumului,
însemnate cu vopsea roșie pe spinare
și rămin așa gînditoare,
cu firul de troskot în gură.
Și simt că se-ntimplă ceva cu ele.
Sînt munții care le fug din conștiință,
schimbarea de presiune.
Parcă-ar fi fost în avion.
Trec la o altă presiune,
ochii le fug pe cîmpie
și le amețește atîta spațiu
fără opreliști.

MARIN SORESCU ■

Prof. univ. dr. Ștefan Ștefănescu

Să ne cunoaștem bine istoria

Prof. univ. dr. ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU, născut la 24 mai 1929, este decanul Facultății de istorie-filozofie a Universității din București. În 1970 devine președintele secției de științe istorice a Academiei de Științe Sociale și Politice, iar din 1974 este membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România. Autor al mai multor lucrări, printre care : Bănia Olteniei, Țara Românească de la Basarab I la Mihai Viteazul, Demografia — dimensiune a istoriei, Enciclopedia istoriografiei românești ; coautor la : Istoria Dobrogei, vol. III, Istoria poporului român, Documenta romaniae historica.

Laureat al Premiului „Nicolae Bălcescu” al Academiei Republicii Socialiste România. Face parte din colectivul însărcinat cu elaborarea Istoriei României.

— Ingăduiți-mi, stimate tovarășe profesor, să coborîm împreună în istorie și, încă de la început, să vă întreb : cam de cînd începe istoria străveche a țării noastre ?

— De multă, de foarte multă vreme. Pornind de la faptul că spațiul carpato-dunăreano-pontic aparține ariei în care s-a desfășurat procesul de antropogeneză, începuturile istoriei noastre străvechi, în lumina celor mai noi cercetări, coboară pînă la circa 1 000 000 de ani î.e.n. În secolul VI î.e.n., pe teritoriul vast dintre Carpații nordici și Balcani sînt atestați geto-dacii ca unitate etno-istorică, avînd o cultură materială și spirituală specifică. După o îndelungată și continuă evoluție, societatea geto-dacă a cunoscut în vremea lui Burebista o etapă de maximă dezvoltare. Condițiile externe favorabile, ca și acțiunea politico-militară a lui Burebista au permis trecerea, în preajma anului 70 î.e.n., deci acum 2050 de ani, la organizarea, sub o autoritate unică, a formațiunilor social-politice existente, așa încît regatul lui Burebista cuprîndea întreaga lume geto-dacă, de la munții Haemus (Balcani) pînă la Carpații Păduroși, de la Tyras (Nistru) pînă spre Tissa (Tisa). Cultura unitară geto-dacă și organizarea statală au atîns apogeul în timpul regelui Decăbal, cel ce avea să înfrunte în mai multe rânduri Imperiul roman.

— Noi și urmașii sîntem și vom fi ori cînd mîndri de stîrpea noastră daco-romană. Niciodată nu-i de prisos să relevăm că avem un trecut glorios de luptă și muncă, tradiții deosebit de valoroase.

— Adîncind ideea, doresc să arăt că etnogeneza românească a avut un caracter unitar și s-a desfășurat pe vatra traco-geto-dacă și sub semnul pecetei Romei, care a asigurat unitatea și continuitatea poporului român. Discontinuitatea și eterogenitatea populațiilor migratoare s-au izbit de continuitatea și unitatea băștinașilor care, luptînd eroic, au opus primejdiilor și forme proprii de organizare statală.

— Alfel spus, românii, oameni ai acestui pămînt, „urmași ai celor mai drepți și cei mai viteji dintre traaci, precum și ai mîndrilor romani”, s-au impus în istorie prin continuitatea vieții statale...

— Este celebră aprecierea dată de Herodot geto-dacilor ! Cert e că ei s-au

impus atît prin continuitatea vieții statale, ce le-a întărit rezistența în fața primejdiilor externe, cit și prin originalitatea creației spirituale, prin conștiința apartenenței la o mare tradiție cultural-politică, precum și prin misiunea de apărare în această parte a Europei atît a realizărilor proprii cit și a fondului de valori al celorlalte popoare europene. În această luptă eroică s-au bucurat de genul unor viteji conducători.

— Teză de mult cunoscută : istoria o scriu masele, dar personalitățile, conducătorii au un rol deosebit, cînd slujesc cu abnegație interesele și aspirațiile lor, cînd între conducător și mase este o deplină și indisolubilă unitate.

— Insuși socialismul științific subliniază faptul de netăgăduit că istoria este istoria maselor, a multimilor, a producătorilor de bunuri materiale care, prin munca și lupta lor, au asigurat progresul istoric. Accentuîndu-se rolul maselor în istorie, nu se neglijează cituși de puțin însemnătatea marilor personalități. Au fost și sînt conducători de stat a căror apariție pe scena istoriei a deschis orizonturi largi pentru edificul statal. Ridicați la cîrma țării în momente de cumpănă, ei au reușit să intruchipeze năzuințele de progres ale societății, să definească prin fapta lor calea de urmat pentru salvagardarea ființei naționale, a intereselor de stat și pentru creșterea demnității umane.

— După cite îmi amintesc, de la nivelul catedrei universitare predați istoria medievală. Ce ar trebui să știe mai mult și mai puțin, și să nu uite niciodată, generațiile noastre de azi și de mine referitor la conștiința de sine a poporului român ?

— Iată o întrebare de permanentă actualitate. Îndeosebi tineretul nostru de azi ar trebui să știe că istoria și geografia au conferit poporului român valori și drepturi de care el a fost conștient și pe care le-a apărut cu sacrificii enorme. Datoria fiecăruia este de a le îmbogăți și apăra în continuare, ca pe lumina ochilor.

— Istoria unui popor a fost și rămîne un excelent mijloc de educație patriotică pentru cetățenii de toate vîrstele. Numai cel ce cunoaște bine istoria propriului său popor poate deveni un bun patriot, poate fi un bun cetățean.

— Desigur, nu poate fi scotit un bun patriot, un bun cetățean, un făuritor conștient al socialismului și al comunismului în patria noastră cel ce nu cunoaște și nu prețuiește trecutul glorios de luptă al propriului popor. În „Cartea neamului” — care este istoria — cetățenii țării descifrează sensurile înalte ale creșterii națiunii și prin ea înțeleg superioritatea orînduirii celei noi, eliberatoare a omului. A fi patriot înseamnă a te angaja conștient, pe deplin responsabil, la făurirea istoriei, la toate eforturile poporului și patriei tale.

— Conviuțim în deplină armonie și înțelegere, români, maghiari, germani, sirbi și alte naționalități. Istoria comună, realizările și aspirațiile noastre constituie oare singurul liant ce ne unește indisolubil pe toți cei ce trăim pe aceste pămînturi străbune ?

— Istoria văzută în integralitatea ei este liantul esențial ce unește pe toți cei ce locuiesc și sînt azi stăpîni ai acestui pămînt. Înfrățite cu românii în efortul ce face să crească rodul pămîntului, în munca grea de punere în valoare a bogățiilor acestuia, în strădania creatoare de bunuri materiale și spirituale, populațiile de alte naționalități, ce au trăit alături de români și au împărțit soarta lor, s-au simțit solidare cu ei și au participat activ, împreună, la lupta de eliberare socială și de apărare a fruntarilor țării. Tocmai această luptă comună dusă

de veacuri demonstrează că, dincolo de uneltirile asupritorilor, dincolo de interesele lor de dezbinare pentru a exploata cu mai multă ușurință, se închea în focul marilor înclăstări sociale și de apărare a țării unitatea de interese a maselor populare, indiferent de apartenența etnică, se crea o tradiție de solidaritate puternică între ele. Preluată de mișcarea muncitorească și adăugîndu-i-se sensuri noi și un conținut nou, această tradiție, izvor de înțelepciune acumulată secole de-a rîndul, a fost valorificată și spiritul ei ridicat la rang de principiu în politica Partidului Comunist Român de realizare și întărire a unității moral-politice a maselor populare din România.

— Ca președinte al secției de istorie și arheologie a Academiei de Științe Sociale și Politice, ce cercetător în domeniul istoriei, ce ne puteți spune despre cercetarea istorică actuală ?

— Istoriografia românească actuală are o vie conștiință a răspunderilor ce îi revin. Păstrînd un caracter riguros științific, ea este pusă total în slujba adevărului, profund angajată sub raport politic. Achizițiile istoriografiei noastre sînt incontestabile ; ele se reflectă în dimensiunea tematică a investigațiilor, în eforturile de a concentra forțele din diferite centre ale țării, în vederea realizării unor sarcini majore concretizate în lucrări, culegeri de documente și instrumente de lucru, cercetări arheologice, în ținuta revistelor de specialitate, în clarificarea unor probleme încă neclare.

— Și care-s acele... puncte albe, insuficient clarificate sau neelucidate complet de istoriografia românească ?

— N-aș mai putea vorbi azi de puncte albe ale istoriei noastre, ci numai de unele probleme a căror studiere trebuie adîncită în vederea înțelegerii mai depline a istoriei României în ansamblu. Așa cum se subliniază în documentele celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., cercetarea științifică în domeniul istoriei și arheologiei va trebui să adîncească în continuare — pe baza materialismului dialectic și istoric — studiile privind evoluția străvechilor civilizații care s-au succedat pe aceste meleaguri, acordînd o atenție prioritară procesului de etnogeneza a poporului român și factorilor interni și externi care au influențat dezvoltarea sa de-a lungul secolelor.

— Context în care — cum nu o dată ne-a îndemnat partidul nostru, personal secretarul său general — relația istorie-adevăr obiectiv să nu fie nici o clipă neglițată ; faptele trebuie consemnate așa cum s-au petrecut ele, despoavate de viciul oricărui subiectivism.

— Și are perfecția dreptate partidul nostru. Adevărul obiectiv este prima lege a istoriei și respingerea tendințelor conjuncturiste trebuie să călăuzească demersul istoriografic. Cercetarea istorică, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, „să pornească de la analiza științifică a realității sociale, să înfățișeze faptele nu după dorințele subiective ale oamenilor, nu după nevoi politice de moment, după criterii de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărului vieții”.

— Care-i părerea dv. asupra prohibității istoricului ?

— Probitatea este condiția sine qua non a adevărului istoric. Conștiința și spiritul de răspundere definesc probitatea. Erudiția și metoda critică în exploatarea materialului documentar sînt condiții ce dau măsura valorii istoricului. Desigur, nu toți cei ce scriu istorie sînt istorici.

— Prin aceasta, vreau de fapt să ajung la o altă întrebare : dispunem de date noi, de ultimă oră, în sprijinul dovedirii continuității poporului nostru pe teritoriul carpato-danubian de azi ?

— Da, dispunem de multe astfel de date. Cercetarea arheologică adaugă noi și noi dovezi în sublinierea faptului că retragerea autorității Imperiului roman de la nord de Dunăre și apariția aici a primelor valuri ale populațiilor migratoare nu au afectat nici continuitatea de viață a populației daco-romane și nici adîncirea și desăvîrșirea, în condițiile unei restructurări demografice, a procesului de romanizare. Tradiția descendenței daco-romane a jucat în rîndul populației băștinașe de la nord de Dunăre, care a continuat să întrețină legături intense cu Imperiul roman și apoi bizantin, rolul de idee politică forță ; alături, și ilustrată, de limba de origine latină, ea a menținut și întărit coeziunea acestei populații într-un corp etnic distinct, deasupra căruia în vremea mileniului de năvăliri „barbare” apărea numele populațiilor nomade care, într-un moment sau altul, au stăpînit nominal pe teritoriul vechii Daco-Romanii. Termenul de român și derivatele lui (români, românesc, româ-

nește etc.), din care au luat naștere o mulțime de topice, marca deosebirea dintre populația locală de limbă latină și elementele nomade, pentru un oarecare timp suprapuse ei ca stăpîni.

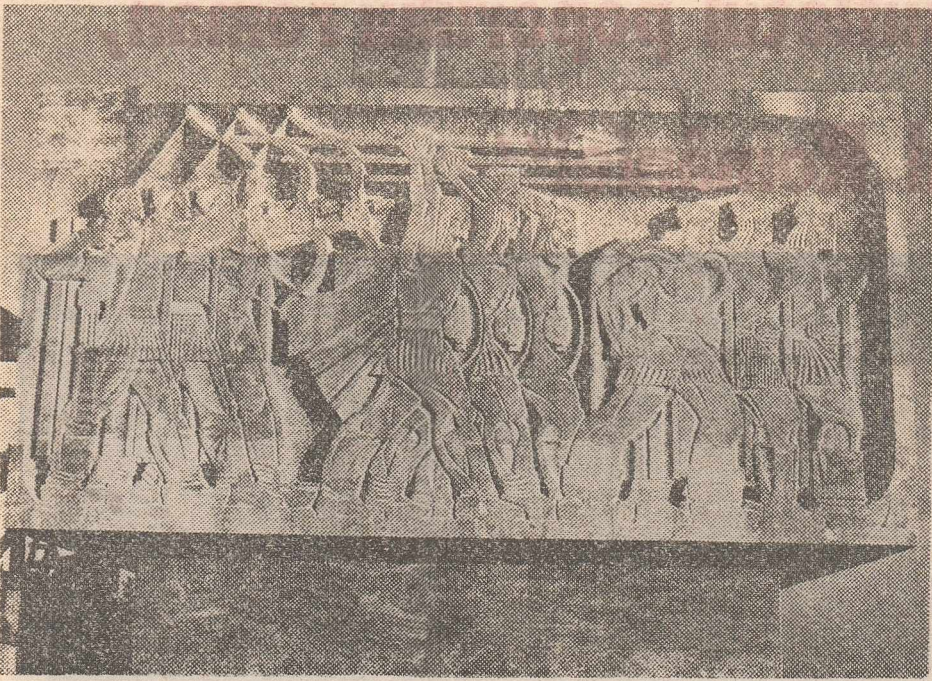
— În ce stadiu se află îndeplinirea unei excepționale sarcini trasate de partid încă de la Congresul al IX-lea : elaborarea Istoriei României ? Dacă rețîn eu bine, chiar faceți parte din colectivul care a primit înalta misiune, sinteză redactor-responsabil al volumului III.

— Tratatul de Istoria României, în zece volume, a polarizat activitatea istoriografică românească din ultimii ani. Roadele strădaniilor creatoare ale istoricilor angajați la această operă de proporții se concretizează în predarea la tipar a primelor trei volume, volumele I, și II fiind într-o fază înaintată de tipărire ; celelalte șapte volume sînt în faza de finisare în vederea trimiterii lor la editură.

— Vă propun să consemnăm, tovarășe profesor, faptul că cel de-al XII-lea Congres al P.C.R. a trecut nu demult în istorie...

— El a jalonat cu neasemuită claritate perspectiva strălucită a unui popor eroic, deplin stăpîn pe destinele sale. Pentru prima oară a elaborat și aprobat Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000. Conform lui, cercetarea în domeniul istoriei și arheologiei trebuie să pună puternic în evidență continuitatea poporului român, procesul de împletire organică a vechii civilizații moștenite de la daci și romani, care a determinat o nouă înflorire economică-socială a acestor meleaguri. Totodată, ea trebuie să pună puternic în lumină bogatele tradiții ale luptei poporului nostru pentru libertate, independență și unitate națională, să înfățișeze, în lumina adevărului științific, locul și rolul românilor în dezvoltarea istorică din această parte a Europei, contribuția lor la cauza generală a progresului și civilizației.

MIHAI ȘTĂNESCU ■

Poezii cîntă Patria Română — Muntenia

Ascultă, crește griu-n Bărăgan

O aripă-i Muntenia în soare
Cuprînsă de la Dunăre-n Carpați,
Viu desenată-n brazde de ogoare
Ca ntr-o imensă carte de citire
În care litere, de cînd pămîntul
Purtînd visarea vremilor și cîntul
Ne știu și viitor și amintire,
De-aceiași lacrimă îngemănați.

O lacrimă de jale și de doină
Curgînd încet cum boabele de griu,
O lacrimă rostită-n prag de moină
Cu sufletul ca un haiduc ne-nfrînt
Ce și-a numit cîmpia libertate
Și, neoprit din drumul spre departe,
S-a limpezit cu patimă-ntr-un cînt
Cum stelele se limpezesc în rîu.

O aripă-i Muntenia în soare,
Un zbor de lanuri tinere ce-și poartă
Lumina lor spre ziua viitoare
Cum un țaran își tremură privirea
Să afle-n taină liniștite dropii
Ori linul zbucium povestit de plopii

Prin care-și spune dorul omenirea
Și dreptul de-a trăi o altă soartă.

Și cîntă liniști Bărăganu-n soare!
Cu zborul lui viu luminat de vremuri
Se-adună într-o splendidă culoare
Cînd crește griul lin în Bărăgan
Lingă oțelul ce-i devine frate
Întru putere și eternitate.
O aripă în zbor și un țaran —
Contemporane, veșnice totemuri.

Pe-aici, prin Bărăgan, și-au dus muntenii
Dirza privire și mai dirza vrere
De-a fi stăpînii unici pe decenii,
De-a se-nfrîți cu griul, cu lumina
Ce-o seamănă înaltul spre ciuturi de fîntini
De a se ști ai aripei stăpîni
Și-a întîlji în suflet rădăcina
Ce le e reazim veșnic și putere,

Ascultă! Crește griu-n Bărăgan,
Și sub hlamida calmă de zăpadă
Trec tandri, siguri pașii de țaran.
În rădăcini se naște o dimineată nouă
Triumful sacru-al altor germinații
Și dreptul de a fi al unei nații
Ce știe să privească-n bob de rouă
Ca propriul chip acolo să-și vadă.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Mai 1600

„Nu-mi las nimănui țara și patria”

La sfîrșitul secolului al 16-lea țările române au teritorii precis delimitate și ele își continuă existența cu alcătuirii sociale, administrație și instituții proprii, cu armată, cu toate manifestările vieții statale specifice. Dar faptul menținerii lor ca state în fața înaintării otomane în Europa nu este un dar al împrejurărilor ci urmarea luptelor grele și numeroase prin care pămîntul românesc fusese apărat. Se produc însă numeroase încălcări teritoriale, prin nesocotirea reglementărilor care recunoșteau explicit hotarele Moldovei și ale Țării Românești. Dar încercările de a transforma aceste țări în provincii turcești eșuează. Presiunea otomană exercitată de-a lungul acestui secol face, pe de altă parte, ca haraciul să înregistreze o creștere considerabilă, de la 12.000 de galbeni în 1503, pentru Moldova și Țara Românească împreună, la 220.000 de galbeni în 1593. În acest moment apare pe scena istoriei Mihai, banul Craiovei, rămas în cartea istoriei naționale cu supranumele de Viteazul.

Campania ostilor muntene pe linia Dunării în toamna și iarna 1594—1595 determină ca reacția Porții să fie hotărîrea de a-l înlătura pe nesupusul și neînfricatul voievod și de a transforma Țara Românească în pașalic. Pentru a doua oară în cursul aceluiași secol al 16-lea existența statului muntean este periclitată, împrejurare de extremă gravitate ce avea să fie înlăturată prin îndrăjită rezistență a românilor. La 23 august 1595, într-o evidentă inferioritate de forțe, de 3 la 1 în favoarea otomanilor, Mihai Viteazul obține în bătălia de la Călugăreni o strălucită victorie asupra armatei invadatoare. Dar superioritatea numerică a otomanilor rămîne covârșitoare, țara este ocupată de către ei. Un firman dat la Istanbul, în septembrie 1595, hotărîște chiar transformarea Țării Românești în provincie turcească. Contraofensiva devine

posibilă prin ajutoarele primite din partea moldovenilor și transilvănenilor. Această alianță care se dovedise o condiție absolut necesară pentru ca țările române să poată rezista dominației Porții este însă zdruncinată de către intervenții străine. Noul domn al Moldovei, Ieremia Movilă, instalat de cancelarul Jan Zamoisky, este ascultător față de politica Porții și ostil lui Mihai iar Sigismund Bathory înclină și el spre încheierea ostilităților și

victorios pe poarta cetății la 1 noiembrie 1599. Călare pe un cal roib, el poartă tunică și mantie albe, cu șoimi brodați în fir; pe cap, cunoscuta cușmă al cărei surguci, cu pene de cocor, stă prins într-o copcă de aur; sabia sa e bătută în rubine și împodobită cu aur; cizmele sînt de săftian galben, ciorapii de mătase albă; slujitorii în costume de ceremonie duc opt cai de rasă cu seile ornamentate, urmații de trîmbițași și muzicanți; vin apoi bo-

de către acestea a țărilor române, ceea ce a dus la înlăturarea lui Mihai și desfăcerea unirii din 1600, forțele ce urmăreau consolidarea independenței relau inițiativa. În fața perspectivei ca voievodul să continue opera sa de consolidare a unității politice realizate în anul precedent, adversarii săi recurg la soluția criminală a asasinatului.

Ca urmare a victoriilor obținute în războiul de eliberare dus sub conducerea marelui voievod, la începutul secolului al 17-lea Imperiul otoman procedeză la o substanțială reducere a haraciului iar țările române își continuă existența cu aceleași instituții proprii, fapt de cea mai mare importanță dacă avem în vedere că numai în acest cadru aspirația colectivității românești către progres istoric putea deveni o realitate. Iar conținutul și direcția acestui progres se puteau desprinde din chiar fapta strălucită și din destinul pilduitor ale viteazului voievod, cel care, pentru prima dată în istoria patriei.

Înfăptuită ca urmare a necesității întăririi rezistenței antiotomane, unificarea politică a pămînturilor românești datorată lui Mihai Viteazul era, în același timp, o concluzie la care ducea o îndelungată realitate și experiența istorică, fiind clădită pe unitatea etnică și de civilizație a poporului român și fiind pregătită de desfășurările majore ale istoriei noastre pînă la sfîrșitul secolului al 16-lea.

Personalitatea de geniu a marelui domnitor, a înfăptuitorului celui mai expresiv act de politică românească de pînă la el, constă în faptul că realizarea unirii din 1600, fie și pentru nu prea îndelungată vreme, a însumat o evoluție seculară și — dăinuind în conștiință —, a fixat obiectivul vital pentru progresul poporului nostru: statul național unitar român, devenit realitate în 1918.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

„Deși a durat puțin, unirea Țării Românești, Moldovei și Transilvaniei într-un singur stat sub domnia glorioasă a lui Mihai Viteazul a devenit pentru generațiile ce s-au succedat un simbol și un îndemn la luptă necurmată pentru unitate și independență națională”.

NICOLAE CEAUȘESCU

instalează mai tirziu în locu-l pe vărul său, Andrei Bathory, de asemenea devotat și protejat al oficialităților polone. Alianța era primejduită iar echilibrul atît de greu clădit începea să se năruie. Țara Românească se afla acum inconjurată de adversari care urmăreau restabilirea unor bune raporturi cu Poarta otomană. Mihai reafirmă că nu va pune capăt luptei „pînă nu-i vor arunca pămînt peste ochi”, „iar în ce privește cedarea voievodatului — declară el venement — nu-mi las nimănui țara și patria”.

Campania următoare are drept scop înlăturarea lui „Batir Andreiaș” și restabilirea alianței cu Transilvania. După bătălia de la Șelimbăr, „triumfans Albam occupavi”, „am ocupat triumfal Alba Iulia”, spune însuși voievodul care intră

ierii și căpitanii, îmbrăcați somptuos, și lungi șiruri de ostași.

Transilvania îi recunoaște autoritatea. Dieta îl numește „principel nostru milostiv”, „milostivul nostru domn”.

Dar rațiunea însăși a luptei de eliberare începută solidar în 1594, liniștea Țării Românești și, totodată, apărarea Transilvaniei, cereau îndepărtarea grabnică a ireductibilului adversar Ieremia Movilă. În cîteva săptămîni, în luna mai 1600, această izbîndă este înfăptuită. În vara aceluia an, pămînturile românești sînt unite și strînse sub o singură cîrmuire: „Io, Mihail voievod, [...] domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”.

După un scurt reflux datorat intervenției militare a puterilor vecine și ocupării

Sigiliul Blajului cărturăresc și revoluționar

Biografia lui Eminescu a fost atent cercetată și scrisă. Nimic nu mai pare a fi aici o surpriză. Cîteva întrebări firești se pot pune însă în legătură cu devenirea acestui exemplar de geniu al capacității intelectuale și artistice românești. Ce s-ar fi întîmplat cu acest copil crescut liber în mijlocul naturii bucovinene dacă n-ar fi întîlnit între profesorii săi pe Aron Pumnul? Cum ar fi arătat formația lui literară dacă între lecturile lui n-ar fi stat ca o carte de căpătîi, faimosul *Lepturariu*? Este puțin probabil că evoluția copilului Eminescu ar fi fost aceeași. Acordăm prea puțină importanță acestor întîlniri ale poetului petrecute la o vîrstă în care evenimentele sufletesti și intelectuale se imprimă adînc în interiorul ființei. Alături de figura ceremonială a lui Titu Maiorescu, alături de figura jovială a lui Creangă, între oamenii care au decis ireversibil destinul poetului se cuvine așezat și acest profesor, ridiculizat pentru tentativa lui de a revizui ortografia o limbă care s-a scris în cele din urmă altfel decît în proiectele profesorului cernăuțean. Aron Pumnul preda literatura română și istoria, dar esențialul despre el ni-l spune originea lui transilvăneană și condiția de urmaș al energicilor pionieri ai Școlii ardelenne. Răspîndiți, din pricina represaliilor unui stat abuziv peste tot unde se vorbea românește, ca învățători și profesori, aceștia au transportat cu ei și un model de gîndire și acțiune, au proiectat pretutindeni aceeași viziune asupra originii și condiției poporului român, au formulat cîteva puncte de program politic acceptate spontan ca necesi-

tăți firești de români în tot locul, puncte de program politic satisfăcute abia după primul război mondial, la 1 decembrie 1918, cînd populația românească din Transilvania a cerut să facă parte din statul român. Purtător al aceleiași viziuni pe care stătea sigiliul Blajului cărturăresc și revoluționar, Aron Pumnul a insuflat același spirit și școlarilor săi cernăuțeni între care se afla Eminescu. Cum s-ar putea înțelege călătoria la Blaj a adolescentului Eminescu, titlatura de Româ-Mică pe care o dădea Blajului viitorul poet, fără iradiția unei credințe și a unei ideologii la carei emițător a fost Aron Pumnul? Călătoria lui Eminescu la Blaj, în Transilvania, n-ar fi avut loc fără prezența tutelară a lui Aron Pumnul la începuturile formației intelectuale a poetului. De la acesta în școala cernăuțeană viitorul poet căpătase conștiința unității românești pe deasupra granițelor vremelnice și plecase într-un pelerinaj care jalonează decisiv întreaga lui existență.

Se petrece cu Eminescu ceea ce se petrecuse altădată cu Nicolae Bălcescu. Și unul și altul, atît Bălcescu cît și Eminescu, vor fi avut predilecție pentru trecut în chip structural, o adevărată pasiune a originilor. Dar în viața fiecăruia a existat un declanșator al acestei înclinații latente și în ambele cazuri acest rol l-a jucat un profesor ardelean refugiat din pricina represaliilor de peste Carpați dincoace. Ideea unității, imaginea întregii țări, pe deasupra granițelor temporare, simbolismul personalității lui Mihai Viteazul, viitorul istoric Bălcescu le-a desprins tot din gura unui profesor ardelean stabilit la

București, Florian Aaron este profesorul care, scriind o istorie a românilor pentru uzul elevilor lui, o „repede ochire” asupra istoriei Țării Românești, acordă lui Mihai Viteazul un spațiu covârșitor în economia cărții. Aici stau într-o genetică complexă izvoarele scrierii lui Bălcescu despre Mihai Viteazul, după cum în lecțiile și *Lepturariul* lui Aron Pumnul stă o imagine a românimii pe care Eminescu, a păstrat-o din adolescență pînă la moarte. Un eveniment la fel de important pentru conștiința politică și literară a lui Eminescu este episodul vienez.

Viena, ca Parisul pentru generația pașoptistă, a fost locul de întîlnire al tuturor românilor, toți tineri sosiți la studii. Așa cum pașoptiștii aflători la Paris s-au descoperit prin simplă conviețuire ca români și nu ca moldoveni, munteni, la fel studenții veniți la Viena din diferite provincii românești realizează aici o unitate de gînd și acțiune înghiebind acțiuni și societăți studențești al căror temei scris sau nescris era unitatea românilor indiferent de granițe. Sărbătoarea de la Putna, închinată împlinirii a patru sute de ani de la clădirea Mănăstirii Putna de către Ștefan cel Mare, este o acțiune a studenților vienezi care conlucrează în acest sens cu societatea „Junimea” din partea căreia cuvîntează la serbarea ținută la 1870 Alexandru Xenopol. Eminescu are un rol de prim plan în organizarea, la Viena și la Putna, a acestor sărbătoriri unde vin studenții români de pretutindeni, ceea ce ne arată că sămînța lui Pumnul rodise și că tinărul pelerin al Romei-Mici, Blajul, nu-și părăsise vechiul crez.

O vie conștiință a unității naționale străbate viața și opera lui Eminescu. Marile lui poeme dacice își au sorginea în aceleași vechi idealuri adîncite prin studiu și cultură. Eminescu proiectează o Dacie fabuloasă, creează o mitologie autohtonă cu trăsături nordice, de o mare expresivitate poetică. Studiile istorice în direcția dacismului erau puține la sfîrșitul secolului trecut, iar tentativele lui Hasdeu de a dezgropa importanta componentă dacică a poporului roman au fost privite ca o blasfemie la vremea lor. Eminescu nu s-a sfîșit să îmbrățișeze însă teza hasdeiană (articolul *Peril-au dacii?* apăruse la 1860, pe vremea cînd era școlar), și viziionarismul său autohton este hrănit de îndrăznețele ipoteze ale marelui lingvist. În daci poetul vedea poporul de substrat, unificator prin condiția lui de popor original, și atunci cînd vrea să spună că instituțiile politice de împrumut ale românilor în epoca modernă ar trebui adaptate unui spirit al locului, spune că ar trebui *dacizate*.

Comparabil cu Eminescu prin extraordinara cultivare a limbii, a arhăității și a întregului teritoriu românesc este Mihail Sadoveanu, care descinde mărturisit din optica marelui predecesor în toate problemele care în de istoria poporului român. Iar dacă Mihail Sadoveanu este urmașul cel mai elocvent al lui Mihai Eminescu, înaintașul recunoscut al acestuia este Nicolae Bălcescu. În 1877, cu prilejul tipării *Istoriei românilor sub Mihai-vodă Viteazul*, poetul evocă figura ardentă a revoluționarului elogiindu-i lucrarea istorică. „Facă-se această scriere, zicea Eminescu în *Timpul*, evanghelia neamului, fie libertatea adevărată idealul nostru, libertatea ce se cîștigă prin muncă”. Cuvîntul poetului a fost pînă acum ascultat.

M. UNGHEANU ■

24 Ianuarie 1859

„Unirea este sufletul poporului român, ea este glasul României”

În urmă cu 121 de ani, în memorabila zi de 24 Ianuarie 1859, voința poporului român de a-și reface unitatea națională și de stat pe vechea vatră strămoșească a Daciei primea în parte consacrare prin alegerea ca domn în cele două Principate Române — Moldova și Muntenia — a lui Alexandru Ioan Cuza.

Unirea din 1859 s-a înfăptuit pe temelia de granit a comunității de viață economică și spirituală a poporului român — popor plămădit unitar într-o patrie comună, și care își avea statul său centralizat și independent cu 2.050 de ani în urmă.

Năzuința formării statului unitar, eliberat deplin și definitiv de ingerințele opresiunii străine, în care românii, strinși laolaltă, să-și afirme în fața umanității propria menire și individualitate, a dominat în întreg evul mediu gândirea culturală și social-politică, planurile militare și diplomatice ale înaintașilor noștri, devenind, în epoca modernă, idealul suprem al întregii națiuni, telul ei politic fundamental. Pe bună dreptate, Nicolae Bălcescu avea să scrie în 1850: „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei vitezi, a tuturor bărbatilor noștri cei mari, cari intrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre-a o manifesta lumii. Pentru dinsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră”. Memoria unirii înfăptuite sub conducerea lui Mihai Viteazul, la 1600, s-a transmis de la epocă la epocă, de la generație la generație. Dreptul imprescriptibil la unire și independență al poporului român a reprezentat, în continuare, o dominanță a gândirii și acțiunii politice, diplomatice, militare și culturale ale marilor voievozi munteni, moldoveni și transilvăneni ce au urmat.

Prefacerile innoitoare petrecute în structura social-economică a țărilor române, ca și a altor state europene, la începutul secolului al XIX-lea, au pus cu

meze un stat, pentru că toate sînt patria românilor și pentru că toți patrioții români, locuitori pe dinsele, formează națiunea românească care să fie una și nedespărțită.”

Înăbușită în sine datorită împotrivirii forțelor conservatoare interne și intervenției brutale a imperiilor otoman, țarist și habsburgic, revoluția română de la 1848 a continuat să rodească, idealurile ei, nutrite în cele mai largi straturi ale societății, punându-și, în continuare, amprenta asupra evoluției poporului român. Dînd expresie unei gândiri și simțiri comune, unei voințe de nezdruccinat, animînd puternic pe toți românii, Nicolae Bălcescu scria în acele zile: „Vrem să fim o nație, una, puternică și liberă prin dreptul și datorita noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci vom feriștea noastră și avem o misiune a împlini în omenire...”

Bogata moștenire ideologică și culturală a revoluționarilor de la 1848, puternicele tradiții democratice, idealurile de unire și libertate națională au fost preluate, amplificate și ridicate pe noi trepte, în deceniul următor, de forțele progresiste ale poporului român. Se verifica în practică adevărul cuvintelor lui Mihail Kogălniceanu, care aprecia, în august 1848, în Dorințele Partidei naționale în Moldova, că unirea Moldovei cu Muntenia reprezintă „cheia boltei, fără care s-ar prăbuși tot edificiul național”. „Dorința cea mai mare, cea mai generală, aceea hrănită de toate generațiile trecute, aceea care este sufletul generației actuale, aceea care, împlinită, va face fericiștea generațiilor viitoare — avea să spună același Mihail Kogălniceanu în 1857 — este Unirea Principatelor într-un singur stat, o unire care este firească, legiuată și neapărată, pentru că în Moldova și în Valahia sîntem același popor, omogen, identic ca nici un altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași limbă, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, aceeași instituții, aceeași legi și obiceiuri, aceeași temeri și aceeași speranțe, aceeași trebuințe de îndestulare, aceeași hotare de păzită, aceeași dureri în trecut, aceeași viitoriu de asigurat și, în sfîrșit, aceeași misiune de împlinit”. Ideea unirii, prezentă în conștiința maselor, care sperau ca, odată cu ea, să se îplinească un amplu program de reforme, dobîndea, pe zi ce trece, o forță sporită, antrenînd în acțiune straturile cele mai largi ale poporului; ea strîngea într-un adevărat torent revoluționar toată conștiința și forța unui popor hotărît să-și făurească destinul istoric potrivit necesităților și aspirațiilor sale. „Unirea României într-un singur stat — scria Cezar Bolliac, în 1853 — nu este o idee numai în capetele citorva români prea înaintați; nu este o idee ieșită din dezbatățile de la '48 incoace; ea a fost sentimentul național în toate părțile României de cînd istoria a început a ne spune cîte ceva despre Dacia”.

Procesul firesc al unirii țărilor române a continuat să fie stînjnit de politica marilor imperii europene. Pe bună dreptate Karl Marx remarcă: „Cîncirea de interese dintre marile puteri în această parte a Europei a făcut ca nici una din ele să nu fie indiferentă față de problema unirii țărilor române”.

Războiul Crimeii — punct culminant al manifestării rivalităților și conflictelor de interese existente între marile puteri la mijlocul secolului al XIX-lea, al luptelor lor pentru supraștie în bazinul Mării Negre — a făcut ca soarta țărilor române să intre din nou în combinațiile de culise ale „concertului european”.

În acest moment, în care puterile europene discutau soarta națiunii române, lupta pentru unire a intrat într-o fază nouă, antrenînd activ largi pături sociale, masele populare, toate spiritele înaintate ale societății românești, care înțelegeau să acționeze energic, atît pe plan intern, cît și pe plan extern, pentru fructificarea integrală a posibilităților create de hotărîrea adoptată de Congresul de la Paris, în legătură cu consultarea dorinței locuitorilor Moldovei și Munteniei în privința viitorului lor. „Strigătul: Unirea Principatelor, «Suveranitatea statului român!» — așa cum îndemna Dimitrie Brătianu printr-o scrisoare din Londra trimisă unioniștilor moldoveni, la 11/23 iunie 1856 — să străbată munții, cîmpurile, văle și dealurile noastre, să umple aerul, să răsună pînă în unghiurile pămîntului cele mai departe, ca lumea întreagă să se încredințeze că, UNIREA ESTE SUFLETUL POPORULUI ROMÂN, EA ESTE GLASUL ROMÂNIEI!»... Unirea Principatelor nu-i o unire de elemente eterogene; ea e unire de români cu români. Moldovenii și muntenii sînt un singur neam, o singură familie, ei nu sînt nici moldoveni, nici munteni, ci numai români!”

Adu_nările ad-hoc — organisme a căror creare a fost prevăzută în hotărîrile Congresului de la Paris, în scopul de a se pronunța asupra viitoarei organizări a țărilor române — au exprimat, în pofida atîtor greutăți și atîtor intrigi ale marilor puteri, dorința de unire a moldovenilor și

muntenilor. Dar, prin Convenția de la Paris, încheiată la 7/19 august 1858, se hotărîa ca Moldova și Muntenia să poarte numele de Principatele Unite. Se constituia o Comisie Centrală pentru pregătirea legilor, se prevedea înființarea unei Curți de Casație comune, ambele cu sediul la Focșani, măsuri de organizare identică a armatei ș.a. În același timp, prin Convenția de la Paris se hotărîa ca fiecare țară să aibă domnul ei, guvernul ei, adunarea sa legislativă, administrația sa separată, ceea ce nu mai corespundea aspirațiilor de unire ale locuitorilor celor două țări române. „În felul acesta — sublinia revoluționarul-democrat rus N. A. Dobroliubov —, Conferința de la Paris a făcut doar un pas spre unirea Principatelor. Dar unirea lor definitivă într-un stat independent a rămas — ea și în trecut — o dorință a poporului, dorință de atîtea ori zadarnic exprimată în întreaga lor istorie”. Prevederile Conferinței de la Paris reliefau încă o dată, cu claritate, poporul român, dificultatea, dacă nu imposibilitatea, de a-și vedea împlinit idealul prin bunăvoința sau jocul de interese ale puterilor străine, impuneau în mod logic concluzia că numai prin luptă proprie, hotărîtă, aspirația realizării unirii poate primi consacrare. Cîtă dreptate avea Nicolae Bălcescu cînd, adresîndu-se românilor, scria: „În zadar veți ingenunchea și vă veți ruga pe la porțile împăraților, pe la ușile miniștrilor lor. Ei nu vă vor da nimic, căci nici vor, nici pot. Fiți gata, dar, a o lua voi, fiindcă împărații, domnii și boierii pămîntului nu dau fără numai aceea ce le smulg popoarele. Fiți gata, dar, a vă lupta bărbătește căci, prin lucrare și jertfire, prin singele vărsat, poporul dobîndește conștiința drepturilor și datoririlor sale”.

Concentrîndu-și eforturile în jurul constituirii și lucrării celor două adunări electivă, masele populare aveau să-și dovedească, încă o dată, curajul și înțelegerea, capacitatea lor de a influența și de a determina mersul evenimentelor, conștinutul însuși al hotărîrilor acestor organisme reprezentative. La 5 ianuarie 1859, adunarea electivă de la Iași proclamă, în unanimitate, drept domn al Moldovei pe colonelul Alexandru Ioan Cuza, unul din fruntașii Revoluției de la 1848, care, în acele zile eroice, cerînd rezistența armată a poporului, spunea: „Cu moartea noastră trebuie să deschidem un viitor nației noastre, vrednic de mărirea strămoșilor noștri”. Sub presiunea maselor populare, a zecilor de mii de meseriași, lucrători, comercianți, țărani — adunați pe Dealul Mitropoliei din Capitală, în zilele de 22-24 ianuarie 1859 — care au reușit să impună voința poporului, adunarea electivă de la București proclamă drept domn al Munteniei tot pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. Succesul cu adevărat istoric obținut în acele zile a fost posibil datorită devotamentului neclintit al poporului român față de cauza Unirii, care a dejucat — prin acțiune energică și unită — deopotrivă manevrele unor cercuri reacționare interne, ca și intențiile unor puteri europene ce-și vedeau stînjnite, prin crearea statului român unitar, intențiile lor expansioniste în această parte a continentului. Ca toate celelalte acte definitorii ale istoriei noastre naționale, Unirea Principatelor — înfăptuită ca expresie a voinței poporului român de unire și libertate națională — a pus în evidență, încă o dată, în modul cel mai convingător, rolul maselor care făuritoare ale istoriei, rolul major pe care îl pot juca acele personalități ce se identifică cu aspirațiile maselor largi populare și înțeleg sensul devenirii istorice.

Unirea Principatelor s-a bucurat de un

deosebit ecou și în celelalte provincii românești, aflate încă sub stăpînire străină, care dobîndeau noi temelii pentru speranța lor permanentă de a se uni într-un corp comun, identificînd în actul din 1859 coloana de susținere. Alexandru Papiu Ilarian declara, în 1860: „Românii din Transilvania, în împrejurările de față, numai la Principate privesc, numai de aici așteaptă semnul, numai de aici își văd scăparea. Cînd s-a ales Cuza domn, entuziasmul la românii Transilvaniei era poate mai mare decît în Principate...”

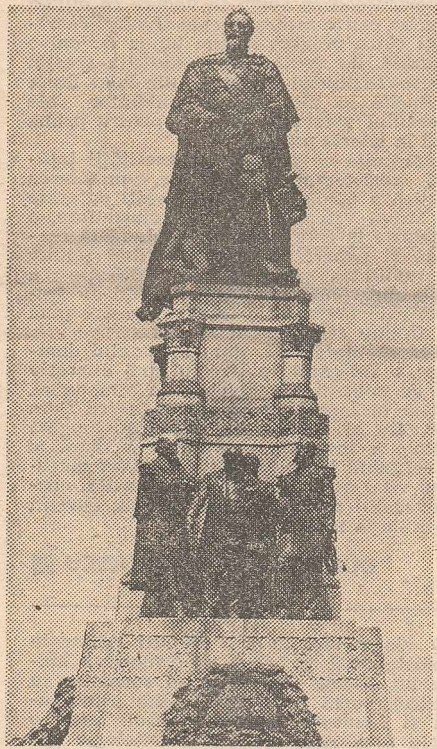
Subliniînd necesitatea încheierii procesului de făurire a statului național unitar român, B.P. Hașdeu scria: „Așadar, cestiunea ce ne va preocupa în acest studiu de înaltă politică nu este unirea cea mică, realizată deja între ambele țărmuri ale Milcovului, ci unirea cea mare, de realizat de acum înainte între toate țăările ce trebuie să se verse în oceanul românesc; între toate acordurile, fără care nu se poate armoniza hora noastră națională; între toate pietricelele, cîte sînt necesare pentru a reconstitui anticul mozaic: Dacia... Moldova, Transilvania, Muntenia nu există pe fața pămîntului; există o singură Românie, cu un picior în Dunăre și cu altul pe ramificațiunile cele mai departe ale Carpaților; există un singur corp și un singur suflet, în care toți nervii și toate suspinele vibrează unul către altul...”

Relatiînd despre alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al celor două Principate Române, ziarul „Magyar Putár” („Curierul maghiar”) relatează: „Românii au dat în momentele crizei de cîrînd destăsurate, un exemplu afit de grăitor de patriotism — cînd renunțînd la orice interese personale și făcînd abstracție de concurența oligarhică și-au adunat voturile în jurul unui patriot...”, iar ziarul de limbă germană „Kronstädter Zeitung” în acele zile memorabile scria: „Ziua de 24 ianuarie este ziua de eliberare a României, este o zi memorabilă, din generație în generație, a poporului român. Prin alegerea unanimă și liberă a tuturor deputaților din Moldova și Țara Românească, s-a realizat Unirea în persoana lui Alexandru Ioan Cuza. Puține popoare de pe globul pămîntesc au realizat, cu sacrificii mai mari o operă patriotică afit de măreață”.

Unirea de la 1859 a reprezentat actul de voință al întregii națiuni române, încununare a luptelor purtate de atîtea generații de înaintași și, în același timp, simbol al marilor transformări economice și social-politice ce le reclama în mod necesar procesul obiectiv, logic de dezvoltare a națiunii române pe calea progresului. „Alegerea lui Alexandru Cuza — scria I. C. Brătianu — a fost o manifestare adevărat națională, ea poate fi în dezacord afit cu spiritul, cît și cu termenii Convenției din 19 august 1858, dar nu s-a putut contesta niciodată sinceritatea acestei manifestări. Voi adăogi, și-mi va fi ușor a dovedi, că această manifestare devenise necesară. De aceea, ea a și fost unanimă”.

Recunoscută de Europa ca un fapt împlinit, Unirea trebuia consolidată printr-o serie de reforme largi și radicale. Îi revenea lui Alexandru Ioan Cuza, „domnitorul Unirii”, sarcina istorică de a da viață cerințelor legate de consolidarea statului național. În cei șapte ani ai domniei sale, el a înfăptuit o operă remarcabilă.

Deși, prin regimul impus de Convenția de la Paris, urmau să ființeze două adunări, două guverne, două capitale, fermitatea, demnitatea și tactul guvernului lui Al. Cuza au determinat puterile garante să consimtă la Unirea celor două Principate, prin constituirea unei singure adunări, a unui singur guvern și a unei sin-

stringență la ordinea zilei problema făuririi unirii naționale ca o cerință logică, imperioasă, a progresului societății românești în ansamblul ei. Aceste realități îl determinau pe George Barițiu să scrie, în 1844, că: „Unirea națională este frumoasa deviză ce răsună din toate părțile și deșteaptă duhurile cu putere multă. Popoarele Europei pricep și ținose cum că țări și puterea unui popor, forța sa, politica sa, nădejile sale, prezentul și viitorul său zac în unirea națională”.

Hotărîrea de a înfăptui unirea a primit o expresie deosebit de pregnantă în timpul Revoluției de la 1848, care a izbucnit aproape simultan în toate țările române. Avînd un caracter unitar, ea a plasat în planul central cerințele desființării servituțiilor feudale, introducerii libertăților democratice burgheze, ale scuturării dominației străine și realizării unirii și independenței naționale — obiective democratice, progresiste, care interesau cele mai largi pături sociale, corespundeau năzuințelor afirmării de-sine-stătătoare a națiunii române. Tocmai pe o asemenea bază, ea a antrenat masele largi populare — meseriași, meșteșugari, țigoveți, țărani, intelectuali —, toate forțele progresiste ale societății românești. Ideea forță care domina revoluția era refacerea vechii Daciei „Daco-România”, „Dacia Nouă” etc. Exprîmînd acest crez politic, care însuflețea pe toți revoluționarii români de la 1848, ziarul „Constituționalul” scria: „Toate țărele locuite de români trebuie să se numească îndeobște România și să for-

gure administrației, cu sediul central la București, capitala României. Încă o dată, puterile au fost constrinse să sancționeze ceea ce poporul român dorea să înlătuască. La 11 decembrie 1861, în Proclamația către popor, domnitorul Cuza declară, cu legitimități mindrie, că: „Unirea este îndeplinită! Naționalitatea română este întemeiată! Acest fapt măreț, dorit de generațiunile trecute, aclamat de corpurile legiuitoare, chemat cu căldură de noi, s-a recunoscut de înalta Poartă, de puterile garante, și s-a înscris în datinile naționaliilor. În zilele de 5 și 24 ianuarie, ați deus poată a voastră încredere în alesul națiunii, ați întrunit speranțele noastre într-un singur domn. Alesul vostru vă dă astăzi o singură Românie. Vă lubiți patria, veți ști, dar, a o întări! Să trăiască România!”

Pe plan intern, s-au inițiat măsuri largi pentru unificarea administrației și organizarea instituțiilor moderne ale statului.

Politica lui Alexandru Ioan Cuza a avut ca principal țel cucerirea independenței absolute și desăvârșirea statului național unitar. Pe această linie se înscriu sprijinirea luptei naționale a românilor din Transilvania, acțiunea pentru limitarea și abolirea jurisdicției consulare, instituirea dreptului național, a unei decorații proprii și a unei monede naționale. Relevind semnificația marilor reforme înlătuite de Al. I. Cuza și politica de consolidare internă și externă a României, Mihail Eminescu scria: „Toate atributele unei neațînări reale s-au câștigat de către Vodă-Cuza, excepiind firma acestei realități”.

Toate înlătuirile de politică internă și externă ale României în anii domniei lui Alexandru Ioan Cuza pun în evidență marea personalitate politică a acestuia, spiritul său de dăruire pentru apărarea cauzei poporului, a idealurilor acestuia de a trăi într-o patrie liberă, unitară și independentă. Astfel, în convorbirea avută cu Robert Colquhoun, consulul britanic la București, prin care lui Cuza i se atrăgea atenția că trupele străine pot intra în Principate, domnitorul român îi răspundea cu hotărâre: „Nu cziț a vă spune că mă voi plasa în fruntea poporului meu și, dacă va trebui să cădem, eu voi fi primul care îmi voi oferi pieptul, dar va curge sînge”. Iar în discuția cu consulul rus la Iași, Cotzebue, adăuga: „Teritoriul Principatelor este declarat neutru. Voi acționa potrivit intereselor țării mele și după indicațiile Tratatului de la Paris... vom rezista pînă la ultimul și dacă vom fi învinși vom demonstra Europei că nu ne lipsește conștiința datoriei”.

Eveniment cu adevărat epocal al istoriei României. Unirea din 1859 a permis angajarea țării noastre pe drumul progresului și civilizației pe multiple planuri. Consolidarea noului stat a condus la accelerarea dezvoltării social-economice a țării, a constituit cadrul pentru înlătuirea unui șir larg de reforme progresiste în diferite domenii de activitate, a deschis noi și ample perspective evoluției țării pe calea capitalismului. „Unirea din 1859 și reformele care i-am urmat — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — au asigurat condiții pentru dezvoltarea industriei naționale, a activității științifice și culturale, pentru extinderea relațiilor capitaliste, pentru accelerarea progresului economic și social al României”.

Secole de jertfe și de neîntrerupte eforturi consacrate libertății și progresului patriei au condus, în mod obiectiv, la evenimentul istoric de la 9 Mai 1877, cucerirea independenței absolute a României.

Întreg acest proces a deschis calea pentru ascensiunea pe scena vieții social-politice românești a unor noi forțe, în primul rînd a clasei muncitoare, care va prelua și ridica pe o treaptă superioară idealurile de dreptate socială, de unitate și independență națională ale poporului român, situîndu-se cu consecvență în primele rînduri ale luptei acestuia pentru împlinirea lor. Evocînd cu venerație actul Unirii din 1859, socialiștii români scriau în gazeta cu nume semnificativ „Dacia viitoare”, în 1933: „Junimea română! Străbunii noștri ne-au conservat limba și pămîntul strămoșesc; părinții noștri, generațiunea care se duce, au făcut unirea, independența și mult lucrat-au pentru libertate. Acum e rîndul nostru: nouă ne este dat a completa unitatea națională, a întări libertatea și a face ca egalitatea să nu fie un van nume”.

Unirea din 1859 și cucerirea independenței de stat depline au fost condiția de bază a făuririi unității naționale a poporului român în memorabilul an 1918.

Toate aceste acte definitorii ale istoriei noastre naționale au demonstrat cu tărie argumentul istoric că ele nu au fost rezultatul unor evenimente împlătoare, de conjunctură, al înlătuirilor intervenite la masa tratatelor, un dar al marilor puteri, ci urmarea directă a luptei seculare a poporului român pentru dreptul său sacru.

Făurirea statului național unitar român a determinat intrarea României într-o nouă etapă a dezvoltării mai intense a forțelor de producție pentru accelerarea progresului economic și cultural al țării. În același timp, aceasta a avut ca urmare creșterea forțelor proletarietului, ale mișcării muncitorești revoluționare, intensificarea luptei democratice.

Eliberarea țării de sub dominația fascistă și victoria revoluției de eliberare socială și națională antifasciste și antiimperialiste din August 1944 au marcat începutul unei epoci istorice noi în dezvoltarea societății românești, au deschis poporului nostru perspectiva făuririi unei vieți noi, demne și independente, epoca construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării României spre comunism.

1 Decembrie 1918

Moment crucial în dezvoltarea patriei, actul unirii, al mării uniri din 1918 a împlinit una din năzuințele celei mai fierbinți ale națiunii. Fiindcă votul solemn de la Alba Iulia n-a fost urmarea unei conjuncturi politice favorizante, ci a fost, așa cum afirmă tovarășul Nicolae Ceaușescu „consecința unor cerințe legitime, rodul luptei maselor populare, hotărîte să facă totul pentru unirea într-un stat unitar, conștiente că numai în acest fel își puteau deschide calea spre progres, spre afirmare cu drepturi egale, în rîndul celorlalte popoare și națiuni ale lumii.”

Înceind procesul de făurire a statului național unitar român, actul de la 1 Decembrie 1918 a deschis totodată o nouă etapă în dezvoltarea țării, a creat cadrul propice pentru înmănușcherea și afirmarea tuturor energiilor creatoare ale poporului. Întrirea sa profund pozitivă s-a manifestat în dezvoltarea forțelor de producție, accelerarea progresului economic, politic și cultural; au crescut forțele proletarietului român, ale mișcării revoluționare. Prin ea însăși, unirea, în condițiile sociale și politice de atunci, n-a reușit desigur să rezolve marile probleme ale vieții sociale, n-a putut împlini toate așteptările maselor. Misiunea de a călăuzi poporul la împlinirea înaltelor aspirațiilor de libertate socială și națională pentru care au luptat și au dat jertfe grele nenumărate generații i-a revenit Partidului Comunist Român, exponențul intereselor naționale fundamentale.

Nu mai odată cu trecerea la construirea socialismului au putut fi soluționate pînă la capăt marile probleme ale dezvoltării societății românești pe calea progresului economic și social, și-au găsit împlinirea idealurilor pentru care au luptat clasa muncitoare, forțele revoluționare, progresiste, cei mai buni fii ai poporului.

România a cunoscut uriașe transformări revoluționare, parcurînd în cîteva decenii mai multe etape istorice; s-a instaurat puterea revoluționară-democratică, au fost răsturnate clasele exploatare și a triumfat revoluția proletară, poporul a construit cu succes și a consolidat orînduirea socialistă multilateral dezvoltate.

Forța statului național unitar este astăzi considerabil amplificată prin unitatea social-politică a poporului făurită ca rezultat al profundelor transformări petrecute în structura economică și socială a țării, unitate atît de pregnant exprimată prin abnegația cu care toți cei ce muncesc de la orașe și sate, fără deosebire de naționalitate, transpun în viață politica partidului. Unitatea de gândire și de acțiune a tuturor celor ce muncesc în patria noastră, fie ei maghiari, germani sau de alte naționalități, este totodată garanția sigură și nedezmințită a viitorului luminos al României socialiste. Astfel ceea ce spunea Nicolae Bălcescu în 1848 „Noi românii nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic. Să ne concentrăm toată puterea, toate voințele într-un singur popor, într-o singură voință” aceste cuvînte au devenit azi realitate concretă și la această realitate pasul mare și necesar a fost făcut în acel decembrie 1918 cînd „Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania și Banat... adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, acolo unde Viteazul dădu contur iniția oară visului de veacuri al celor de-o limbă și de-un neam, în ziua de 1 Decembrie 1918, decretăză unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România”.

„Un vis de veacuri s-a-implinit!”

A. U. L. No. 29 20 BANI PATRI! PAGINI 20 BANI Sămbăta 11 Decembrie 1918

Izbânda

Ziar democratic independent

Transilvania s'a unit cu România

Unirea noastră este un fapt istoric care va rămîne în memoria tuturor generațiilor românești. Ea este rezultatul luptei eroice a poporului român pentru libertate și independență. În ziua de azi, toți românii sunt uniți în jurul acestui mare eveniment. Este o zi de glorie pentru toată țara noastră. Sărbătorim cu bucurie și mândrie această unire care ne dăruiește o patrie mare și unită. Toți românii trebuie să se simtă parte din această unitate și să contribuie la binele țării noastre. Sărbătorim ziua de azi cu încredere în viitorul nostru luminos și în victoria noastră finală. Sărbătorim ziua de azi cu încredere în viitorul nostru luminos și în victoria noastră finală.

Ediție specială. 20 Noembrie (3 Dec.) 1918. Pretul 20 fileri.

ALBA-IULIA

Organ al proclamării unității naționale.

ANUL VII ARAD, Jol 821 Noembrie 1918. Nr. 1

ROMÂNUL

CONVOCARE

Istoria ne cheamă la lupte. Mersul rezistibil al civilizației omenești a scos și neamul nostru românesc din întinerul robiei la lumina conștiinței de sine. Ne-am trezit din somnul de moarte și vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți. În numele dreptății eterne și a principiului liberului dispozițiu și a națiunilor, principiul consacrat acum prin evoluțiunea istorică a națiunea română din Ungaria și Transilvania vrea să-și hotărască însăși soarta sa de-acum înainte. Toate neamurile din preajma noastră și-au determinat viitorul prin rezoluții în conformitate cu sufletul lor național. E rîndul nostru acum. Națiunea română din Ungaria și Transilvania are să-și spună cuvîntul său hotărîtor asupra sorții sale și acest cuvînt va fi respectat de lumea întregă, el este chiar așteptat, pentru că gurile Dunării și pe drumul larg, unde comunică pulul vieții economice între Apus și Răsărit, să se poată înlătuși ordinea, și neamurilor primuitoră să li-se procure țigăa trebuitoare la munca binecuvîntată spre desăvârșirea umană.

În scopul acestei convocări

Adunarea Națională

a națiunii române din Ungaria și Transilvania la Alba-Iulia, cetatea istorică a neamului nostru, pe ziua de Duminecă în 18 Noembrie v. (1 Decembrie st. n.) a. c. la orele 10 a. m.

La adunare vor lua parte: 1. Reședinții români din Ungaria și Transilvania, — 2. toți protopopii în funcțiune

ȚARA CA O CÎMPIE A LIBER

Prima unire: Burebista

Sint de aici, cu plopii frunți urcînd
din Olbia-n Vindelicum, departe,
sint de aici și m-am luptat pe rînd
cu Celtii, prin cîmpiile deșarte,
cu Boii lingă munți neprimitori,
cu Noricii, la locuri inlesnite,
cu triburi de Scordisci, la trecători
și vad de ape, și mi-au fost sortite
victorii mari, că nu m-am dat înfrînt,
nici neam n-a fost în arme să mă plece.
Sint de aici, din tot acest pămînt :
din Hipanisul cel cu apă rece
și pînă jos la Bessi și la Triballi
și dincolo, de unde Dravus vine –
se-nchină toți la herbul meu regal
și tot ce-i viu ascultă doar de mine.
Sint de aici, din papură și mei,
din șesuri dulci, cu piine și agude ;
vorbesc cu Statu-Palmă, pe polei,
din vii cînd strig, Zorilă mă aude.
Mă știu vîntoase și se-ntorc din pinde
cînd le aduc ofrande din livezi ;
pe nimeni la popreală și osinde
n-am pus, nu zace nimeni în obezi.
Supușii mei mi-s frați, toți deopotrivă,
și soți de bătălii și de izbînzii.
Zamolxis, din carpata lui ogivă,
pe toți ne priveghează cu ochi blînzi.
Sint de aici, din umbră de copac,
din pulberi și descintece de brume,
ca orice pămîntean, ca orice dac, –
cu ei alături, stăpînesc o lume.

VALERIU GORUNESCU ■

C. IANCU ANGHEL : Decebal

Semnul Unirii

De unde, pentru ce să-ncărunțim ?
Ar fi nevoia poate-a unei clipe,
Eu știu nevoia însă-a unui timp sublim
Și știu că ceru-i gata mai curînd să țipe.

Știu că pe aștri mulți și-au tot depus
Și își depun, mereu, fără-a trudi, cuvinte –
Niște morminte – altfel care plutesc pe sus –
Și-n care-ți cazii sub ochi mai dinainte.

Știu că pe lume ochii-s cei mai scumpi
Și știu că doi bătrîni adesea-i inconjoară,
Știu că pe-un deal, odată, ca de plumb,
Doi fericiți mi-au dat formă de țară.

Știu că-n sudoarea lunii cei mai mulți
Și-a firului de griu, și-a piinii,
Și-au ridicat vîind un zbor desculț
Și l-au făcut o stea în dreptul miinii.

Știu că-n pămîntul nostru cresc fintini
Și-n fiecare-asemeni unei raze
Stă luminat cu aripi și văzduh pe miini
Cel ce cu patria la patrie veghează.

Știu că în dreptul inimii răsar copii
Și se tot duc cu virstele la joacă,
Știu că se umblă mult, se ară pe cîmpii
Și niște munți cu aur se imbracă.

Știu că la temelie cugetului său deplin
E temelie însăși a iubirii,
Că-ntraripa: parte de lumină-i tin
Toți oamenii, sub steagu-același al Unirii.

A. I. ZAINESCU ■

Invocație la voievozi

Mi-e dor de voi și plîng pe plînsul tatei
s-a copt un veac de griu de cînd v-aștept
oh, voievozi bătrîni și buni la suflet
cu ctitorii invlăstărite-n piept.

E gata primăvara și v-așteaptă
muguri desculți hălăduiesc prin sate
cum de puteți suride sub pămînt
și nu vă ridicați cu munții-n spate ?

Din coifuri zboară vulturii-n adînc
e-un soare-mpovărat de biruințe
cînd munții toți și dealurile toate
se tem de dinamita din semințe.

Dac-ați ieși acuma din pămînt
solemn cum iese soarele din mare
în luminișul sufletului meu
prunii ar da nămeți de floare.

Dar voi ați pogorit țara în suflet
în scaunul domnesc poporu-i domnul
nimeni nu-l poate rupe în cămile
c-ar trebui să vă-nterupă somnul.

Și fiul meu plînge pe plînsul meu
din cînd în cînd un zeu teluric vine
și intră cu o tortă luminînd
în sanctuarul miezului de piine.

MARIN LUPȘANU ■

Zi sfîntă de ianuarie

La fintina lui Bălcescu, la fintina Heliade
Ca la sărbători romane fruntea în genunchi imi cade
La fintina Națiunii apa vie a dat roade.

Sintem pod de oseminte prăfuînd același drum
Chiar și-n găurile piinii luminează un cătun
N-auziți ? Privighetoarea cîntă într-un liliac de fum

Iar colinele fac valuri pînă-n pragurile casei
N-auziți, pojghița vieții depunîndu-se pe oase
Ca zăpezile pe munții și pe Văile Frumoasei

Am pus vulturii pe scuturi și-am vîrsat rouă în carte
Vraja simburilor cînte de la noi pe mai departe
Fără soț sint plopii palizi de pe drumurile artei

Stăm în luminișul limbii ca-ntr-un rai fără paragini
Și aflăm pe șesuri steaua ce aprinde cu imagini
Sufletele la românii de-o unire fără margini

Ca subțioara unei mierle clipa fuge-n calendar
Dar în Dacia din suflet numai viscol de florar
Își sărut mina și poala, sfîntă zi de Ianuar.

OVIDIU GENARU ■

Toast pentru Unire

Zăpezi demult rivnite, hlamizi ocrotitoare,
argint căzînd din timpla bătrînilor ce dorm,
țineți-mi trează țara în simpla ei splendoare

cu pulsu-i fără moarte bătîndu-l uniform.
Mai readuceți astăzi ce-n vis imi cîntă buza,
rînduri dintr-o psaltire de neam ce nu s-a stîns ;

imaginați-l astăzi în București pe Cuza
frumos ca un sigiliu, demonic, viu și nîns.
La ora cînd românii se-ncumetă și-așteaptă
mugurul primăverii și zvicnetul său crud,
purificat și tandru s-ascult cum cîntă-n șoaptă

voința de Unire a vechiului pămînt.
Să bem în ceasul sacru și nou al regăsirii
din vița fără moarte, de două mii de ani.
Să ne trăiască pruncii, să ne trăiască mirii
și vinul plin de taină din pivniți de Focșani !

Paharul sus ! E clipa curată ca un inger
și ora e rotundă ca-n ziua de-nceput.
Pămînt străvechi, ca tine mă-nlăcrimesz și
și sper ca o sămință încorporată-n lut.

MIRCEA MICU ■

CONSTANTIN PILIUȚA : Omagi

Dintr-o sorbire

Trecute vremi, Bălcescu, „Frăția”,
Oh, revoluționari cu lavalieră și plete în vînt !
Goleștii, Cuza, Kogălniceanu și umbra garoafei fierbînti
a fiecărui, despre țară, cuvînt.

Trecute vremi, regulamente foarte organice,
Generali străini călare peste divanul Țărilor Românești,
Puterile mari călare, ca-ntotdeauna, pe orice situație.
Aceași iarnă de pomînă la Iași ca și dincoace, la București

În anul acela de grație.

Mai e nevoie să ne aducem aminte de unde venim ?
Ca praful aurit al unor infiorate elite
simți între degete aburul paginii de istorie.
Atîta timp cit ne mai trece singe prin trup
avem și memorie.

Dintr-o sorbire – orice oprești care să-mpiedice
curgerea sfînt-a vocalelor limbii române !
Dintr-o sorbire – orice pohtă străină
pîndind zestrea, nevoia și neamul acesta cuminte !
Dintr-o sorbire – apa care-i despărțea cu nedreptate
de același singe și cuget și aceleași latine cuvinte !

DANIELA CRĂSNARU ■

O imagine a Unirii

Acum cînd sunt bătrîn de
febrile și convalescente
în filmoteca din azur
văd jertfele – strămoșii tînc
poporul alb călătorînd
și am ca de atîtea ori
senzația nelămurită
că-n capul meu istoric
se leagănă morminte ;
astfel mi-apare chipul Tran:
transfigurat de umbra
noilor atlantici
pe care clopotele cu ecoul
ii sparg și-i prăbușesc în m:
iar noaptea apele, etajele
ne intră-n somn cu păstrăv
inundă sate, parcuri, uzine
nu-i bine, spune casa de p:
az nem joi îi răspunde via:
es geht uns schlecht vibre
apoi auzi doar pompe și v:
pînă în zorii altei săptămîni
cînd soarele răsare
inviorînd paloarea
mulțimilor de chipuri de gr:
pe care le unește grija mar:
a vieții neînvîșe.

GHEORGHE

ĂȚII

„Hai la Milcov cu grăbire”, un gând, o chemare, un vers și o realitate în perspectiva unui răstimp istoric

E ora cind oamenii au lăsat lucrul și se îndreaptă spre casele lor, grăbiți ori zăbovind în vaste magazine, invadind sălile de cinematograful și spectacole, ori cele ale bibliotecilor, întâlnindu-se, prietenește, în jurul unei mese, așa cum se întâmplă în oricare oraș viu, cu personalitate marcată de etalonul secolului nostru, deasupra căruia plutește parfumul inconfundabil al evenimentului istoric ce-l sărbătorim și sub a cărui pecete a fost așezată pentru veșnicie capitala județului Vrancea, municipiul Focșani. Sărbătoarea așteptată și-a răspândit parca o generoasă aureolă deasupra marilor și impozantelor construcții industriale, a cartierelor de locuințe, peste bulevardele și străzile tăiate și încrucișate de imaginația și simțul practic al arhitecților și urbanistilor orașului, în suflurile oamenilor, recompunându-se ca un miracol palpabil și profund uman, într-o atmosferă de sărbătoare iminentă. În dimineața cind revista noastră, cu cerneala încă proaspătă, ajunge în miinile cititorilor săi, Focșanii se trezesc sub faldurile nevăzute ale marii sărbători a românilor: Ziua Unirii. Sub imperiile emoțiilor evenimentului l-am solicitat un interviu tovarășului Gheorghe Stoica, prim secretar al Comitetului județean de partid Vrancea.

— Petreceți, pentru prima dată, Ziua Unirii în chiar locul unde aceasta s-a împlinit. Ce sentimente vă animă într-un astfel de moment?

— La venirea în județ și în orașul Unirii m-au încercat puternice sentimente de emoție, trăiri lăuntrice firești, transmise de marea încărcătură istorică a acestor locuri pe de o parte, iar pe de alta fiindcă investirea cu o sarcină mai grea incumbă responsabilități efectiv sporite iar prima datorie ce-ți revine în asemenea cazuri este aceea de a justifica prin fapte de muncă încrederea acordată.

M-a preocupat și mă preocupă încă integrarea cit mai rapidă în multitudinea problemelor curente ca și în a celor de perspectivă.

În Vrancea și, bineînțeles, și la Focșani trăiesc oameni talentați, cu o mare capacitate de muncă și creație, cu un foarte larg registru de exprimare în toate domeniile. Ca urmare, pornind de la o fericită realitate am convingerea că această vatră legendară de țară românească poate și trebuie să se afirme și mai puternic în constelația marilor împliniri pe care le înregistrează întregul nostru popor.

Dealtfel, atât Congresul al XI-lea al P.C.R. cit și Congresul de anul trecut, cel de al XII-lea, au însemnat pentru zona Vrancei programe înălțătoare de muncă, trasee viguroase ale unei vieți de o înaltă productivitate și cu un bogat conținut de idei.

— Unirea a reprezentat un fapt de o concreteță devenită istorică. Dar ea s-a îmbogățit, ca noțiune, pe măsura trecerii timpului. Cum ar arăta, tradus în cuvinte, traseul dinamic al transformărilor petrecute sub semnul unității naționale, aici, la Focșani?

— Pentru a răspunde într-un mod cit mai cuprinzător cu puțință, voi cita din „Descrierea Moldovei”, a lui Dimitrie Cantemir, domnitor și învățat al vremurilor trecute: „A doua Republică, dar mai mică, Moldova, este Vrancea, din Ținutul Putnei, la hotarul cu Valahia, unde locuitorii sînt oameni liberi, care se țin de obiceiurile lor”. Această precizare situează foarte exact și orașul Focșani, atât în geografia țării, cit și în cea a locurilor acestea, constituind totodată o confirmare a faptului că ținutul Putnei s-a aflat sub autoritatea domnilor moldoveni, dar și că obștea devălmașă a Vrancei se impusese ca o formă de organizare autohtonă, o unitate administrativă de sine stătătoare, în cadrul organizației de stat. Referitor la vechimea atestată a Ținutului Focșani, voi aminti, celor care nu o știu, un document aflat astăzi în Arhivele Statului din Brașov, datat 1546, și altul, de mai târziu, din 1575 ianuarie 26, care se referă la o strălucită victorie a lui Ion Vodă împotriva turcilor, obținută la Jiliștea, lângă Focșani, în 1574. Evenimentele anului 1848 se oglindesc și în viața acestei așezări, cu aspecte particulare, explicate toemai

de apartenența ei la cele două principate: Moldova și Muntenia. Mihail Kogălniceanu candidăază și este ales al orașului moldovean. Desigur, ar fi însă multe de spus, dar mă voi mărgini să remarc un fapt deosebit de semnificativ, pentru noi, cei de astăzi: în centrul Focșanilor, în dreapta și în stînga sediului politico-administrativ în care ne aflăm, se văd două monumente, fiecare marcînd nu doar simple evenimente, ci două epoci. Cel mic, din dreapta, a fost înălțat în 1931 pentru a marca în memoria timpului locul bornei de hotar dintre cele două țări surori, tocmai locul unde s-au întâlnit și înfrățit, după o îndelungă și plină de nedreptăți așteptare, moldovenii și muntenii (fosta piață Moldova), iar cel mare, din granit roșu, din stînga, amplasat în fosta piață Muntenia, s-a înălțat, în 1976, într-o perioadă în care Uni-

rea de capacitate și obiective productive, industriei revenindu-i în ultimele două planuri cincinale 65 la sută din totalul investițiilor. Din 1976 și pînă în 1979 au fost puse în funcțiune noi capacități de producție industrială: Întreprinderea de tricotaje, Întreprinderea de prelucrare mase plastice, Filatura de lină pieptănată, Fabrica de vase emailate, Secția de elemente hidraulice și altele. Cincinalul următor va coincide cu o nouă etapă de puternice construcții industriale printre care: Întreprinderea Electroplast, Întreprinderea de utilaj chimic, Întreprinderea de piese turnate sub presiune, Întreprinderea de utilaje pentru construcții și altele. În prezent, pe teritoriul municipiului funcționează 20 de întreprinderi industriale dintre care 18 de interes republican. Producția globală, pe cap de locuitor, a fost în 1975 de 27 000 lei, anul acesta va urca la 161 000 lei, iar în 1985 la 255 000 lei. Important de subliniat mi se pare a fi și faptul că, ținîndu-se seama de indeletnicirile tradiționale ale vrîncenilor, industria alimentară și ușoară și-au menținut preponderanța în ultimele două cincinale asupra celorlalte ramuri, urmînd a fi depășite doar în viitorul cincinal și numai de către industria construcțiilor de mașini.

— V-ați referit, stimate tovarășe prim secretar chiar de la începutul discuției noastre la oameni. Întrucît ne aflăm într-un oraș în care oamenii au lucrat la împlinirea istoriei cu care ne mindrim astăzi, v-aș ruga ca și în continuare să vorbiți tot despre ei și anume despre noul lor mod de trai, pentru că mai multă industrie, mai multe fonduri de investiție se traduc, în cele din urmă, într-o astfel de viață.

— Respectînd principiul partidului nostru, potrivit căruia repartiția fondului de consum trebuie să se facă într-un spirit de echitate, tipică sistemului nostru, deci după criteriul muncii depuse și după importanța acestuia sub aspect social, dar cu micșorarea decalajului dintre veniturile mari și cele mici, chiar în acest an vom încheia acțiunea de majorare a retribuției personalului muncitor care va fi 30—32 la sută superioară celei din 1976. S-a urmărit și obținut o stabilizare a prețurilor bunurilor de consum ca și a serviciilor. Indicele prețurilor și tarifelor a crescut în acest cincinal într-un ritm mediu anual de 1 la sută, în condițiile în care, pe plan internațional, în unele țări, creșterile sînt de 10, 15 și chiar 30 la sută, din cauza inflației ca și din alte cauze. Peste două treimi din populația municipiului Focșani locuiesc în apartamente noi, construite în anii socialismului. Dacă din 1961 și pînă în 1970 nu s-au predat către populație decît 2 510 apartamente, în intervalul 1976—1979 numărul locuințelor realizate a fost de 6 446. În acest an, numai, se vor ridica aproape 3 000, deci mai multe decît în cei 10 ani amînțiți. La finele anului trecut, orașul dispunea de aproape 3 000 locuri în cămine de nefamilisti. Desigur, la acest capitol al vieții noi a cetățenilor orașului Unirii, Focșani, s-ar putea scrie și despre noile suprafețe comerciale, liceele, grădinițele, creșele, așezămintele de sănătate, casele de cultură, diversele lucrări edilitare, asfaltări de străzi, modernizări diverse, biblioteci și fond de cărți etc. etc., dar nu le-am putea cuprinde pe toate.

— Cum v-ați gândit să abordați în continuare imensul volum de muncă pe care îl ridică în fața activului de partid, în fața întregii populații a orașului, ca și în fața dumneavoastră, sarcinile acestui an de cumpănă între două cincinale ca și pe cele ale noului cincinal?

— Sarcinile specifice ce ne revin au fost precis conturate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei de lucru în municipiul Focșani și în județe din anul 1978. Pentru noi, indicațiile primite cu acele prilej au constituit un avantaj esențial iar în ceea ce mă privește faptul că de la începutul noii mele munci am beneficiat de un program concret și de perspectivă, a însemnat un îndreptar clar și luminos.

Județul Vrancea trebuie să realizeze, la finele anului 1980, capacități de producție de cel puțin 10 miliarde lei. Atingerea acestui obiectiv major pentru cincinalul în curs este condiționată de îndeplinirea unui complex de investiții în municipiul Focșani precum și în alte orașe din județ.

Avem de împlinit în acest an și în perspectiva viitorului cincinal, obiective prioritare în ceea ce privește dezvoltarea și modernizarea patrimoniului viticol și pomicol, specifice Vrancei ca și a altor sectoare din agricultură.

Toate aceste acțiuni ample, care angajează întreaga suflare a județului nostru și foarte puternic pe cetățenii municipiului Focșani, constituie pentru noi nu numai motive de mîndrie justificată ca și datorii de onoare pentru că în lumina sarcinilor primite la Congresul al XII-lea avem posibilitatea să facem orașul Unirii de acum 121 de ani unul dintre cele mai frumoase și mindre orașe ale țării.

EMANUEL VALERIU

● Convorbire cu tovarășul

GHEORGHE STOICA,

prim-secretar al Comitetului
județean Vrancea al P.C.R.

rea de acum 121 de ani și-a dovedit, cu o forță nemaiîntîlnită în întreaga istorie a acestor plaiuri, adîncile și permanente sale semnificații, aduse la lumina actualității pentru a fi proiectate în istoria de mine a țării de către Partidul Comunist Român. Borna se afla pe malul Milcovului, ale cărui ape sînt acum la 4 kilometri depărtare. Oamenii spun că asta s-a întîmplat pentru că „pămîntul respiră”, imaginea vrînd să redea și ideea rechemării la viață a acestui pămînt, dar și o altă realitate. Un fapt la fel de real, care va trece în simbol foarte curînd: după „plecarea Milcovului” din oraș, iată că orașul a pornit după apa lui, ajungînd acum la mai puțin de un kilometru de Milcov! Aceasta pentru că Focșanii s-au dezvoltat și se vor dezvolta încă pe coordonatele unei așezări urbane moderne, care va păstra doar în memoria documentelor imaginea tirgului de altădată.

— Iată-ne ajunși, prin urmare, pe căile admirabil trasate de grija partidului pentru dezvoltarea armonioasă a țării, puternic sprijinite pe realități, la împlinirea de astăzi a Focșanilor. Ce coordonate îl definesc acum, la ora convorbirii noastre?

— Aș începe cu oamenii, dînd cîteva cifre: populația ajunsese, în 1956, puțin peste 28 000 de suflete. Iar la finele lui 1978 depășise cifra de 65 000. Există premise reale pentru ca, peste 5 ani, numărul cetățenilor orașului să ajungă la 100 000. În 1930, populația urbană a întregului județ reprezenta doar 22,4 la sută din numărul total al cetățenilor, adică aproape 59 000, deci mai puțin decît trăiesc acum numai în Focșani. În 1938, județul Putna, în care era inclus și Focșanii, avea 90 la sută din populație ocupată în agricultură și silvicultură. În prezent, peste 45 la sută din vrînceni îndeplinesc munci industriale. Cercetînd monografiile locale pentru perioada sfîrșitului de veac trecut, am găsit, la capitolul „industrie” cîteva ateliere de lemnație, dogărie, cojocărie, cizmărie, lumînări și săpun, atelier de teracotă și țesătorie. Numărul lucrătorilor era de ordinul zecilor: 67 la teracotă, 96 la țesătorie etc. Lăsîndu-i la o parte pe cei ocupați în industrie astăzi, voi menționa doar volumul investițiilor destinate orașului Focșani din 1971 încoace: pînă în 1975 el s-a ridicat la 1 781 milioane lei, între 1976 și 1980 a ajuns la 3 445 milioane lei, iar în următorul cincinal va ajunge la 4 068 milioane lei. Principalele eforturi au fost orientate spre construi-

Unire

Ning înfrățite lumini de izvor,
Să ningă din simburii lunii tăcut,
Din veșnicii peste alt început
Timp vestitor.

O, garoafă înflorind în ianuarie
Rășfiră soare mai blind pe pămînt,
Zori limpezi să fie Unirea din țară
Lubire de om privind ochii de om.

VIOLETA ZAMFIRESCU

Nu-s cuvinte

Încă nu s-a scris în carte,
Nu-s cuvinte să ne spună
Despre cit au ars prin moarte
Cei venind de mai departe
Să ne știm noi împreună.

— De aici prin trunchi măsoară
Veacul pulsul mai adînc,
Ne-am bătut s-avem o țară,
Ai mei lingă piept o string
Ca pe-un prunc — să nu dispară.

Visul ce-l visez mi-l leg
De-al lor vis bărbat ce-adună
Chip și rug: să-mi înțeleg
Un popor rămas întreg
Peste cazne, vămi, furtună!

GEORGE CHIRILA

Cîntecele Unirii

Dacă se poate vorbi de o anumită vocație a compozitorului român atunci, fără îndoială că în primul rînd merită să reținem patriotismul născut din spiritul de libertate propriu poporului nostru. Aproape toți creatorii din secolul XIX au scris cîntece patriotice, participînd activ la lupta pentru unitatea și independența statului român. Și nu ni se pare o figură de stil afirmată că în clipele de grea cumpănă cîntecul patriotic a hrănit și a înaripat cugetul și brațul multimei, chemată să-și hotărăască singură soarta. Istoria modernă a României a cunoscut de-a lungul evenimentelor politico-sociale de la 1848, 1859 și 1877 cîteva cîntece-simbol ale neamului nostru, pe care generația de azi trebuie să le înteeze mereu cu întreaga încercătură emoțională a timpului cînd ele s-au plămădit în conștiința poporului.

Documentele epocilor trecute ne atestă faptul semnificativ că nu puține cîntece-simbol au anticipat momentele mari din viața zburcîmăntă a neamului românesc, înscrîndu-se apoi definitiv în inimile celor ce luptau pentru același ideal patriotic. **Deșteaptă-te, române!** nu s-a născut în 1848, ci mult mai înainte, în timp ce **Hora Unirii** devenise deja „folclor” în 1859. Mai ales melodiile se impuseră în sinul maselor, cînd Andrei Mureșianu și Vasile Alecsandri le-au făurit versurile. În sfîrșit, cînd timpul politic i-a presat pe creatori, compozitorul și poetul s-au unit într-o singură persoană (Ciprian Porumbescu) spre a răspunde prompt comenzi sociale a epocii (**Cîntecul tricolorului**).

Ideea de unitate națională străbate toate aceste trei cîntece-simbol ale neamului românesc, răsărite prin colaborarea autorilor din toate ținuturile noastre (Muntenia, Transilvania, Moldova, Bucovina), prin înfrățirea creatorilor profesioniști cu cei populari (**Hora Unirii**), spre a fi interpretate de întreaga suflare (psalti și lăutari, coruri și fanfare, școlari și ostași etc.). Agentul diplomatic al Franței la Iași, Victor Place, scria la Paris în ziua de 11/23 iunie 1856 că Vasile Alecsandri a realizat „o odă în care celebrează unirea celor două Principate”, suprapunînd-o „pe una din ariile cele mai populare, astfel ca ea să poată fi în curînd cîntată pînă în ultimul cîntu”. Și nu s-a înșelat, fiindcă în anii unirii, dirijorul Teatrului Național din București J. A. Wachmann a notat **Hora Unirii** de la lăutari și a publicat-o în culegerea de folclor intitulată **Aux bords du Danube**.

Cîntecul patriotic nu a cunoscut niciodată granite, deoarece nici o opreliste (fie ea și oficială) nu l-a putut împiedica să circule. Cînd tiparul ocîrmuirilor a cenzurat textul, foaia volantă și manuscrisul i-au luat locul. Cînd portativul muzical a devenit „pericol” pentru inițiat, notația psaltică — în limba lui ei „cifrat” — i-a continuat difuzarea. **Deșteaptă-te, române!** și **Hora Unirii** s-au răspîndit prin manuscrise psaltice, fiindcă oamenii stranei au dat glas „versului național” (Anton Pann, Iacobe Porumbescu, Gheorghe Ucenescu, Constantin Parascoveanu — toți autori de cîntece patriotice). Iar cînd scrisul muzical a fost totuși oprit, melosul a continuat să circule pe cale orală prin intermediul lăutarilor „Duoă o demonstrație contra caimacanului Vosoride — povestea scriitorului Neculai Gane în **Pagini răzlețe** — se auziră strigăte: **Muzica! Hora Unirii!** Atunci tarafurile de lăutari, care în atîtea rînduri și-au văzut scripcile și cobzele lor umplute cu sorcoveții și irmicilor noștri, întonară în aplauzele puternice ale poporului întreg, vestita horă a lui Alecsandri, care era cîntecul înălțător, hrana noastră sufletească cea de toate zilele.”

Care este adevărata „biografie” a acestor cîntece-simbol ale poporului român? Cine sînt autorii versurilor și ai muzicii? Puțini știu că melodia imnului pașoptist **Deșteaptă-te, române!** a aparținut lui Anton Pann. Inițial, psaltul bucureștean și-a adaptat piesa la poezia lui Grigore Alexandrescu, **Adio (Din sinul mamei mele)**. În pragul revoluției din 1848, cînd poetul Andrei Mureșianu a scris versurile **Răsunetului**, cîntărețul brașovean Gheorghe Ucenescu a „împreunat” melodia cu textul, realizînd imnul **Deșteaptă-te, române!** Pro-

cesul de plămădire a cîntecului revoluționar a durat aproape un deceniu, deoarece melodia lui Anton Pann se află notată în diverse manuscrise psaltice (Inochentie Kitzulescu, Iosif Naniescu ș.a. cu începere din 1838. Răspîndirea lucrării se pare că a întrecut așteptările: cînd pianistul ieșean Heinrich Anton Ehrlich și-a încheiat în 1846 culegerea de folclor **Airs nationaux roumains**, melodia **Deșteaptă-te, române!** devenise **Ballade transylvanc**. La ceremonia depunerii jurămîntului locuitorilor din Rimnicu Vilcea pe noua Constituție, ziarul **Monitorul românesc** din 1848 amintește că Anton Pann, „împreună cu cîțiva cîntăreți de aceeași profesie”, au interpretat o piesă „pe un ton național plin de armonie și triumfal cu care a aprins entuziasmul de patrie în inimile tuturor cetățenilor”.

Rînd pe rînd, compozitorii Iacob Mureșianu, Gavril Musicescu, D. G. Kiriac și Gheorghe Dima i-au făurit imnul **Deșteaptă-te, române!** „hainele” armonice pentru toate tipurile de coruri, impunîndu-l definitiv în conștiința maselor.

Mult mai confuză ni s-a transmis peste decenii „biografia” **Horii Unirii**. Deși tex-

ta dirijat spectacolul de primire a lui Alexandru Ioan Cuza la Teatrul Național din București: **Hora Unirii** făurită de lăutari, melodia pe care o cîntăm cu toții pînă azi, cea pe care o ascultăm la închiderea emisiunilor de seară a posturilor noastre de televiziune.

Cîntecul tricolorului s-a născut în anii cînd Ciprian Porumbescu era student la Conservatorul din Viena (1879—1880), fiind publicat în **Colecțiune de cîntece sociale pentru studenții români**. Compozitorul și-a alcătuit singur versurile, veritabil „testament” înscris pe crucea muzicianului de la Stupa: „Iar cînd fraților m-oi duce / De la voi și-oi fi să mor / Pe mormînt atunci să-mi puneți / Mîndrul nostru tricolor”. La 29 de ani, Ciprian Porumbescu a avut tragica dorință îndeplinită.

Preluat de studenți și școlari, de muncitori și ostași (devenise cîntecul de jurămînt pe drapel), **Cîntecul tricolorului** și-a cucerit — alături de majoritatea melodiilor din broșura vieneză (**Pe-al nostru steag, Gaudeamus igitur**) — o neobișnuită popularitate în repertoriul patriotic românesc. Din anul 1977, cîntecul lui Ciprian Porumbescu (cu versuri adaptate epocii și

Gorunii din Tebea

În mijlocul țării Zarandului, înconjurată de munți, Tebea a devenit locul unor mari hotărîri, în care românii și-au exprimat de mai multe ori voința de a se scutura de jugul oricărei asupra și de a impune lumii un stat unitar, o națiune liberă, independentă. Rar ne-a fost dat să ne descoperim într-un loc atît de concentrat în semnificații, încît Tebea, așa cum arată ea, înconjurată de munți, pare un ochi al conștiinței de sine a unui neam întreg, deschis veșnic prin vremuri.

Este acolo Toader Dragoș, un suflet cit să înconșorî trunchiul secular al gorunului lui Horia, care vorbește grupurilor de vizitatori ai Complexului muzeistic din Tebea. Are acest om un atît de acut sentiment al istoriei încît ea se întoarce, devine prezent chiar în momentul în care fraza lui se ivese domoală și limpede curgătoare. „Am fost miner, spune el, la mina de cărbuni din Tebea. Dar mie mi-a plăcut istoria, cum să nu-ți placă istoria, cînd chiar aici, de unde ești, se înalță gorunul lui Horia sub care conducătorii răscoalei au luat hotărîrea de a nu mai răbda o clipă mai mult nedreptățile imperiului austro-ungar”.

Datorită nesecatelor sale lubri față de tot ceea ce ține de patrie, după vizita delegației de partid și de stat condusă de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, fostul miner și totodată valorosul rapsod, a fost numit la Tebea ghid popular. I s-a lăsat lui această investitură, cu toată încrederea, să vorbească, așa cum știe numai el, zecilor de mii de vizitatori care străbat meleagurile Tebei, însușind multor generații de oameni sentimentul acut al autenticității istoriei. Frunzele gorunului lui Horia tremură în bătaia vîntului, de aici de pe această investitură, cu toată încrederea, să nit răscoala. Culegător de doine și îndrăgite cîntece de luptă, Toader Dragoș recită și cîntă făcînd din trecut un prezent continuu: „Pîn-a fost Horia-mărat / Domnii n-au dormit în pat / Nici la masă n-au cîntat”. Viața zburcîmăntă și clocotitoare a lui Avram Iancu, omul luminat și de inimă al motilor, se înfioară și ea în frunzele stejarului de lingă mormîntul său.

De remarcat cum la noi întîmplări reale au legat pentru totdeauna numele unor falnici arbori de falnice fapte. Cînd era gorunul mic, Avram Iancu i-ar fi mîngîiat scoarța meditativ, spunînd: „Și cînd va veni dușmanul / Să ne la pămint și drept / Români, scuturați stejarul / Ca din somn să mă deștept”. Crunt înșelat în așteptările și demersurile sale la împărăție, Iancu nu vede decît o cale — lupta: „Pe drumul Feleacului / Merg carele Iancului / Nu merge cum merg carele, / Strălucesc ca soarele / Un car merge-mpicicat, / Iancu merge supărat / Pentru-un hoț de împărat”.

La săvîrșirea din viață a Crăișorului Munților, au venit moșii de pretutindeni să-l așeze cu mare grijă în pămîntul lor sfînt. „Sînt unii, chiar străini, care vin și lăcrimează de frumusețea și zburcîmănt istoriilor noastre, ne mărturisesc ghidul din Tebea. Doresc prin tot ceea ce păstrăm noi aici, prin arhiva mea de acasă, ca tot omul să se pătrundă de spiritul înalt patriotic al urmașilor de acum și de întotdeauna”. Am cunoscut un rapsod și o conștiință, un om implicat cu tot sufletul în treburile veacului. A participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din acel 1 decembrie 1918, cînd toată suflarea românească s-a adunat sub faldurile aceluiași tricolor. Între cele 35 de cravate pionierești pe care i le-au dăruit cei care au primit această investitură sub același simbolic gorun, strălucesc și medalia Semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România. A fost de față, alături de personalități progresiste sub gorunul lui Horia, în 1935, cînd aici, la Tebea, ca într-o capitală a demnității, s-a semnat Acordul popular antifascist. A fost să fie ca Tebea să nu rămînă doar un sanctuar al istoriei în care se pășete în virful picioarelor. A fost ca Tebea să rămînă vie prin multe alte acte conștințite aici. Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea delegației de partid și de stat pe locul unde pămîntul păstrează urma caldă a celor care și-au căutat miinile prin istorie sporește bogăția de semnificații a locului.

Cu mina sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a sădit în acel perimetru sacru un nou gorun, simbol al devenirii noastre naționale, al garanției împlinirii unității poporului român, recunoscut de toate popoarele lumii ca un stat liber și independent, înfăptuindu-și liber destinul.

Oamenii locului îl ocrotesc în fiecare zi, urmărindu-i creșterea așa cum patria le-a urmărit-o pe-a lor.

Goruni cu rădăcini împlintate adinc în pămîntul Tebei ca în istorie. Simboluri de luptă și statornicie, împletindu-și înțelesurile, ne cheamă cu tot ce avem noi mai bun la Tebea, Căci Tebea nu este un drum pe care se trece, ci este un drum la care trebuie să ajungi. Meritul de a fi din Tebea este de a fi păstrat starea de spirit a tuturor celor care s-au întîlnit sub goruni gîndind și lucrînd pentru binele patriei române.

Leagănul meu

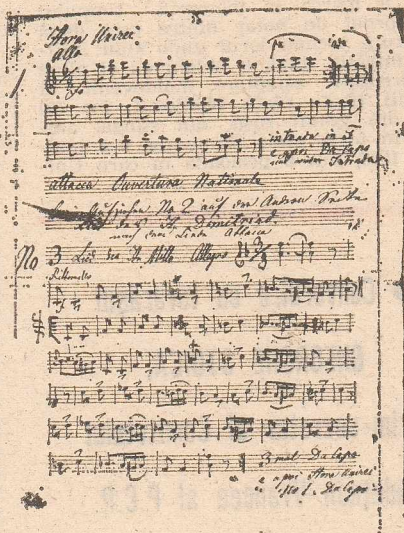
Atunci
e în tulpina lui Aici
Vrăbiile lui
sunt întotdeauna în mine —

Leagănul meu
l-am făcut fluier de soc
pentru
inima Mioriței

Respirația lui
e în tulpina lui Aici
Vrăbiile lui
sunt întotdeauna în mine

Temelia mea
de trup și altar
e numele tău,
România.

CEZAR BALTAG ■

orînduirii noastre) a devenit **Imnul de Stat** al României contemporane.

Multă vreme s-a crezut că aceste trei cîntece-simbol ale istoriei poporului nostru au circulat doar pe mekeagurile românești și în cercurile românilor din străinătate. Iată însă că documente recent identificate în Slovacia, Turcia, Iugoslavia, U.R.S.S., Austria etc., ne demonstrează că **Hora Unirii** și **Deșteaptă-te, române!** s-a cîntat în secolul trecut și de alte popoare ce aspirau la libertatea națională.

Trei momente istorice, trei cîntece revoluționare, trei mesaje peste timp adresate de strămoșii generației contemporane! Să le întonăm cu dragostea fierbîntă eroilor de odinioară care poate că au murit cu cîntecul pe buze, spre a-și apăra pămîntul sfînt al patriei.

Ideea Unirii străbate ca un fir roșu întreaga istorie a cîntecului patriotic și revoluționar românesc. **Marșul de la 1848** de Ioan Catina a sunat ca o chemare la o înfrățire prin binecunoscutele versuri: „Aideți frați într-o unire / Țara noastră-i e-n pieire / Aste ziduri și palate / Unde zac mii de păcate / Aideți a le dărîma”. Voind parcă să lege indestructibil cele două momente politice de la 1848 și 1859, Vasile Alecsandri a scris **Hora Ardealului** și **Hora Unirii**, prima strofă fiind identică. Epoca lui Cuza a rămas înscrisă în istoria muzicii ca perioadă de maximă înflorire a horelor, majoritatea zise generice „ale Unirii”. Dar atunci s-au bucurat de maximă înflorire și **Hora lui Cuza Vodă** de Dimitrie Gh. Florescu, **Hora reorganizării**, **Hora Unirii** de Carol Miculi. Independența de la 1877 a fost cîntată în aceleași accente de unitate spirituală în **Hora Griviței** și **Hora Plevnei** de Grigore Ventura, **Hora curcanilor** de Nicolae Stefan, **Hora dorobanților la Grivița** de Heinz Geirig și mai presus de toate **Pe-al nostru steag** și **Cîntecul gîntei latine** de Ciprian Porumbescu. Multe, foarte multe cîntece „au gloriificat” unirea cea mare din 1918. Iacob Mureșianu a murit cu un an înainte de pacea generală, cu gîndul la unirea românilor transilvăneni, la patria mamă: „Vrem unire și izbîndă / Înfrățindu-ne sub steag / Ca-ntrupat să ni-l ajungem / Astăzi cuibul nostru drag”.

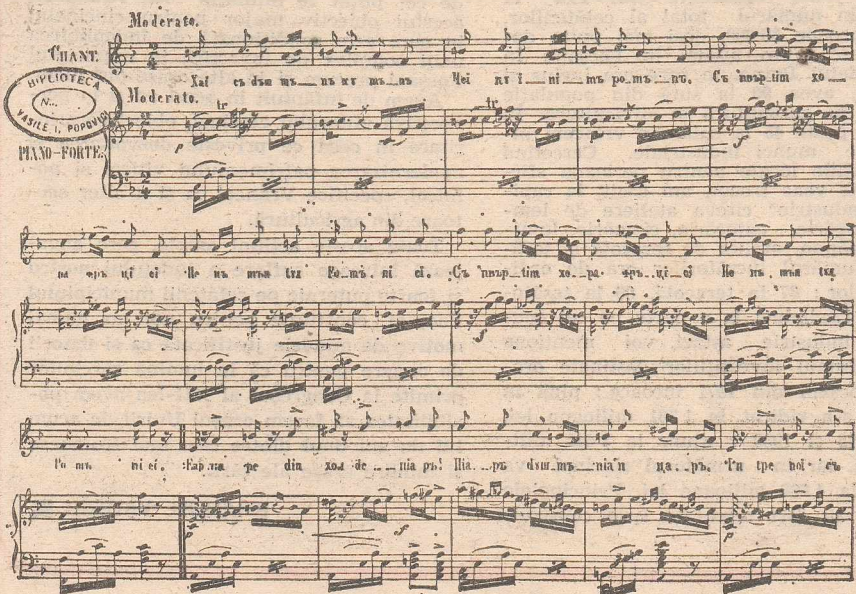
Tradiția cîntecului de unire a continuat și după cel de-al doilea război mondial cînd muzicienii noștri contemporani au scris nenumărate pagini dedicate, mai ales indestructibilei unități în jurul ideilor majore de apărare a cuceririlor orînduirii noastre socialiste.

De la Ioan D. Chirescu și Gh. Dumitrescu pînă la Radu Paladi, Theodor Bratu, Doru Popovici, Mircea Neagu, Laurentiu Profeta ș.a., o veritabilă literatură muzicală patriotică s-a clădit sub ochii noștri.

Sentimentul Unirii s-a transmis din generație în generație, imnul actual al țării fiind expresia cea mai înaltă a nobleței spirituale românești.

VIORLE COSMA ■

ADI CUSIN ■

1944

Cuvîntul de ordine al revoluției de eliberare socială și națională: UNITATE!

Martorilor direcți ai evenimentelor și, prin mijlocirea cărții istoriei, generațiilor de mai târziu, le este binecunoscută strădania Partidului Comunist Român, fundamentală operă patriotică ce avea să culmineze cu declanșarea revoluției de eliberare socială și națională din August 1944, după a cărei strălucită izbândă aveau să se producă transformări economice și sociale care au schimbat din temelii societatea românească. Atrăgînd atenția încă de la început asupra pericolului pe care-l reprezenta fascizarea țării și, mai apoi, antrenarea României în războiul cu caracter aventurier și nepopular împotriva Uniunii Sovietice, Partidul Comunist Român s-a dovedit, în acele grele împrejurări, singura forță politică aptă să-și concentreze energiile, cu tenacitate, cu consecvență, cu tact, cu înțelepciune, în vederea încheierii unui larg front de alianțe politice, a unui front unic național antifascist. Capacitatea partidului comunist de a elabora, cu clarviziune politică, și a transpune în practică conceptul general al luptei naționale a poporului român pentru îndepărtarea dominației Reichului hitlerist s-au manifestat în înțelegerea faptului că revoluția de eliberare trebuia să fie rodul eforturilor unite ale tuturor forțelor patriotice, naționale, anti-hitleriste coalizate pe o platformă comună de acțiune. În anii războiului toate demersurile partidului sînt îndreptate în vederea îndeplinirii acestui scop patriotic iar cuvîntul de ordine este **unire**. Este semnificativ în această privință că în Platforma-program din 6 septembrie 1941 partidul comunist se declara dispus să colaboreze „cu toate partidele, grupările, persoanele politice și cu toți patrioții români”, bineînțeles cu condiția precizării poziției acestora față de război, de ocupația hitleristă și de regimul antonescian.

Astfel, în vara anului 1943, în urma unui apel al P.C.R. și-au dat acordul pentru constituirea Frontului Patriotic Anti-hitlerist, Uniunea Patrioților, Frontul Plugarilor, Partidul Socialist-Tărănesc și Madósz-ul, obiectivele propuse fiind: oprirea trimiterii de noi trupe și reînnoirea trupelor de pe frontul de război; încetarea imediată a livrărilor de petrol, cereale, materiale de război pentru Germania și subminarea mașinii de război hitleriste prin sabotarea și distrugerea producției și a transporturilor de război; ruperea alianței cu blocul fascist și încheierea păcii separate cu Uniunea Sovietică, Anglia, S.U.A. și cu toate țările democratice; răsturnarea guvernului și regimului antonescian și constituirea unui guvern adevărat național, din reprezentanții tuturor partidelor și organizațiilor patriotice; redobîndirea libertății, onoarei și independenței țării și aderarea

României la blocul antifascist al Națiunilor Unite; eliberarea victimelor terorii hitleriste din închisori și lagăre de concentrare; anularea Dictatului de la Viena și eliberarea populației din Ardealul de nord. În prima jumătate a lunii aprilie 1944 se constituie, de asemeni, Frontul Unic Muncitoresc, alianța dintre Partidul Comunist și Partidul Social-Democrat restabilind unitatea de acțiune a clasei muncitoare și devenind pilonul fundamental pe care s-a clădit, la scurt timp după aceea, larga coaliție de forțe ce a creat cadrul politic necesar obținerii măreței victorii din August 1944.

Rolul de factor de concentrare a tuturor energiilor poporului, de conducere a luptei pentru îndeplinirea obiectivelor antifasciste și antiimperialiste care exprima în esență lor interesele primordiale ale națiunii și l-a asumat așadar, cu înaltă credință patriotică, partidul comunist, care a pornit în toate acțiunile sale de la studierea atentă a realităților obiective ale respectivei etape istorice, de la constatarea că împotriva față de dominația germană și continuarea războiului hitlerist cuprinsese cea mai mare parte a poporului român, inclusiv cercuri importante ale burgheziei reprezentate pe plan politic mai ales de partidele Național Tărănesc, Național Liberal și de Palatul regal. Crunt reprimăți în perioada anterioară de către respectivele partide burgheze, comuniștii s-au ridicat deasupra resentimentelor stîrnite de un trecut nu prea îndepărtat și punînd pe primul plan interesele majore ce trebuiau să guverneze acțiunile partidelor care se simțeau răspunzătoare de soarta țării, de viitorul poporului român, au militat consecvent pentru unirea pe o platformă de luptă comună a tuturor forțelor antihitleriste. Aceeași superioară înțelegere au manifestat-o comuniștii și în politica pe care au promovat-o față de armată, apreciînd corect devotamentul ostirii față de interesele vitale ale națiunii, faptul că de-a lungul istoriei românești armata țării a acționat în strînsă legătură cu poporul din sinul căruia era născută, s-a identificat cu idealurile de dreptate și neafermare ale maselor.

Desigur, realizarea Frontului Național Antihitlerist n-a fost deloc ușoară, forțele participante la pregătirea revoluției de eliberare fiind diferențiate prin interese specifice de clasă. Partidele burgheze și cercurile Palatului regal urmăreau revenirea la regimul burghezo-democratic din perioada interbelică ce le-ar fi asigurat permanentizarea deținerii pozițiilor de comandă ale vieții social-politice, în timp ce partidul comunist și celelalte forțe de stînga vedeau în eliberarea țării de sub dominația fascistă calea spre o de-

mocrație reală și progres social. Dar evenimentele au arătat că factorii care uneau forțele patriotice revoluționare și democratice naționale — dorința comună de salvare a țării și a ființei naționale a poporului român — s-au dovedit mai puternice decît cei ce le dezbinau. Înființarea Blocului Național Democrat, al cărui document de constituire este Declarația comună a partidelor Comunist, Social-Democrat, Național Tărănesc și Național Liberal, datînd din 20 iunie 1944, reprezintă împlinirea integrală a programului de alianțe politice urmat de P.C.R. înaintea izbucnirii revoluției de eliberare socială și națională. Cînd pornise la îndeplinirea sistematică, pas cu pas, a acestui program de alianțe politice, alături de alte obiective precum realizarea unității de acțiune a proletariatului, gruparea tuturor forțelor democratice și nefasciste sau atragerea armatei, partidul comunist prevăzuse, ca o măsură de maximă importanță, întărirea propriilor sale rânduri. Pentru creșterea capacității sale combative și mobilizarea au fost întreprinse acțiuni de întărire a legăturii conducerii partidului cu organizațiile regionale și locale, cu masele populare. Este cunoscut, de asemenea, că în conformitate cu o hotărîre mai veche, datînd din toamna anului 1943, în aprilie-mai 1944 partidul comunist trece la organizarea primelor formațiuni de luptă patriotice, a gărzilor muncitorești înarmate, pregătite să intervină în ziua „Z”, ora „H”. Formațiunile patriotice, instruite pentru lupta în localități, mai ales pentru apărarea sau cucerirea instituțiilor și întreprinderilor, au fost dotate cu armament procurat de la diverse unități militare în care activau puternice celule comuniste.

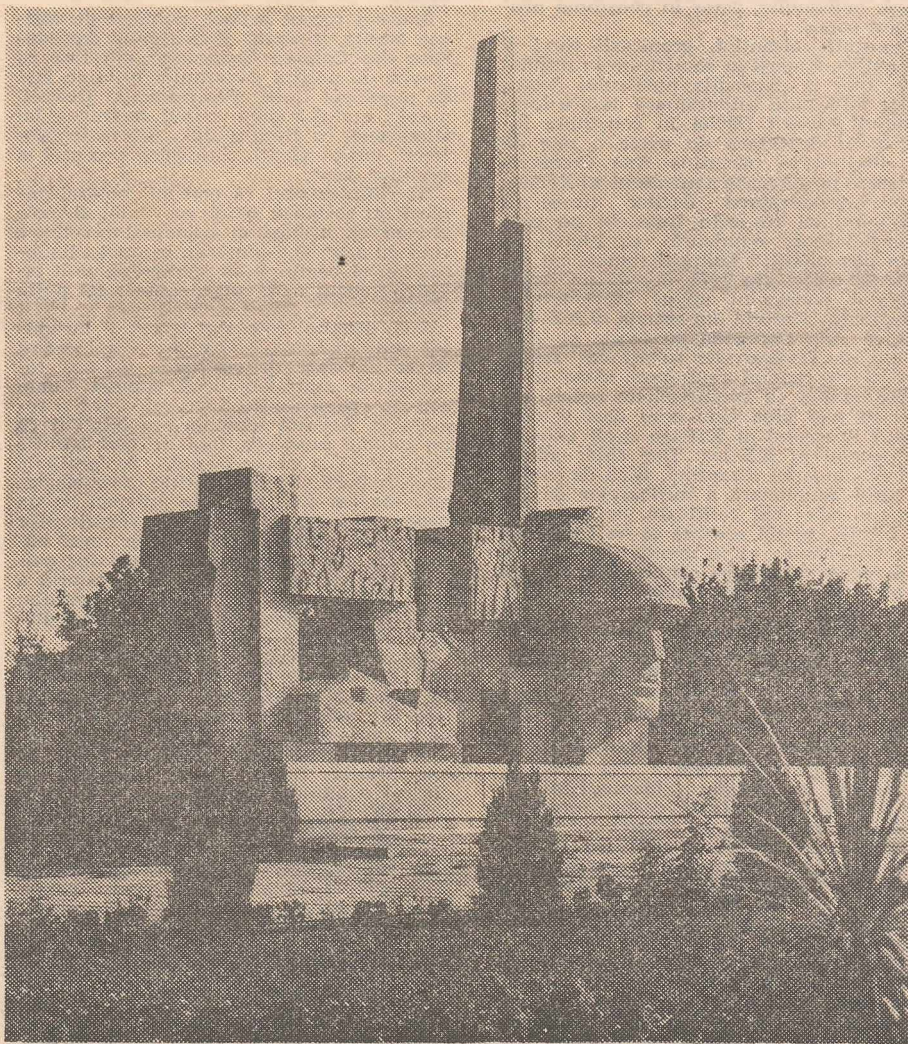
Constituită într-un moment decisiv pentru destinele României, această uriașă grupare și concentrare de forțe este comparabilă cu marile acțiuni naționale care s-au produs în alte perioade hotărîtoare ale istoriei poporului român. „Orice pică pusă în drumul îndeplinirii năzuinței spre pace și libertate a poporului român — se spunea în Proclamația guvernului difuzată în seara zilei de 23 August — va dezlănțui o luptă fără milă și fără cruțare din partea tuturor forțelor armate și populare împotriva celor care ar încerca să mențină țara noastră în război cu Națiunile Unite, prelungindu-i astfel zadarnic suferințele”. Astfel de cuvinte vădesc încrederea în deplina unitate a

forțelor naționale antifasciste, în acea unitate ctitorită cu multe strădănituri de către partidul comunist. În edificiul rezistenței naționale nu exista nici o fisură, nu-și putea face loc nici un fel de șovăială. Cuvîntul de ordine era de a se merge, în cursul evenimentelor, „pînă la capăt”. Întoarcerea armelor a fost integral îndeplinită, de toate unitățile militare, fără nici o excepție. După cîteva zile de lupte violente, la 27 august, orice amenințare a unităților hitleriste asupra Bucureștiului era definitiv înlăturată. Pînă la 31 august trupele române au curățat de inamic Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banatul și partea de sud a Transilvaniei și Crișanei. În cîteva zile armata germană fusese obligată să evacueze un teritoriu de aproximativ 150.000 kilometri pătrați. Explicația acestei strălucite victorii, a acestei operațiuni la scară națională care avea să ducă la eliberarea ultimei palme de pămînt românesc de sub ocupația fascistă, constă în faptul că în zilele aceluia eric August în România nu au existat tabere adverse, opuse unelelelalte în problema obiectivului imediat al eliberării țării. Forțele sociale și politice nu au fost divizate și nu au avut loc acțiuni ostile între acestea.

Evenimentele revoluției de eliberare a românilor au intrat imediat în atenția comentatorilor politici și militari din lume, a unor importante personalități și presei mondiale. Era vorba, cum scria ziarul „New York Times” la 25 august 1944, despre „unul dintre cele mai hotărîtoare evenimente ale întregului război”.

Revoluția de eliberare socială și națională din August 1944 a descătușat energia revoluționară a maselor care, în spiritul celor mai avansate tradiții de luptă ale poporului nostru, au militat dintru bun început nu numai pentru atingerea țelurilor de ordin național, democratic, antifascist și antiimperialist, ci pentru prefaceri mult mai largi, vizînd însăși temelia regimului burghez. În fruntea marilor bătălii de clasă care au urmat, orientînd lupta maselor în direcțiile hotărîtoare ale transformării revoluționare a țării, partidul comunist i-a revenit rolul de a reunit forțele cele mai progresiste ale societății românești în marea operă de edificare a socialismului pe pămîntul României.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

cu prisosință în timp, a căror înțelepciune anticipatoare, într-o lume bîntuită de risipă și crize, abia astăzi ni se dezvăluie în adevărata lumină.

În casa ei, atunci, în 1965, țara și-a regăsit menirea ei, modalitatea ei proprie, specifică de a se chivernisi, țelul ei, rațiunea ei de a fi. „Națiunea și statul — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvinte care nu conțeneau de atunci să exprime esența întregului nostru efort — vor continua să constituie încă multă vreme baza dezvoltării societății socialiste. Dezvoltarea națiunii, întărirea statului socialist corespund cerințelor obiective ale vieții sociale; aceasta nu numai că nu vine în contradicție cu interesele internaționalismului socialist, ci, dimpotrivă, corespunde pe deplin acestor interese, solidarității internaționale a oamenilor muncii, cauzei socialismului și păcii. Dezvoltarea și înflorirea fiecărei națiuni socialiste, a fiecărui stat socialist egal în drepturi, suveran și independent, constituie o cerință esențială de care depind

întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, creșterea înieririi lor asupra mersului înainte al omenirii spre socialism și comunism”. Și însăși impunerea acestor adevăruri, limpezi ca lumina zilei, ne-a pretins tenacitate, efort, consecvență, putere de a învinge inerția și curaj de a privi înainte.

În casa ei, țara și-a dobîndit forțele, rosturile și adevărurile ei, în sfîrșit certe, în sfîrșit vădite. Din casa ei, țara a înfățișat lumii statura ei reală, idealurile ei de progres și pace, hotărîrea ei de a nu precupeți nici un efort întru edificarea unei lumi a omului pentru om. Și tot atunci, în 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, primul an al afirmării pe scena politică românească și internațională a gândirii, inițiativei și faptei tovarășului Nicolae Ceaușescu, și-a redobîndit înțelesul contemporan și vechiul nostru proverb: **Unirea face puterea.**

MIHAI PELIN ■

1965

Țara în casa ei

An de răscruce, an de evaluare lucidă a perspectivei țării într-o lume marcată de procese sociale și economice contradictorii, an de ridicare a unor aspirații vechi pe temelii noi, an de așezare a progresului multilateral al patriei în matca unor ritmuri accelerate, anul 1965 va rămîne, în memoria și în istoria noastră, anul Congresului al IX-lea al partidului, primul an al afirmării pe scena politică românească a gândirii, inițiativei și faptei tovarășului Nicolae Ceaușescu. A fost un an revigorator, fertil novator.

Privim retrospectiv suita ideilor deschizătoare de drumuri noi, a proiectelor transpuse ulterior în viață, a planurilor cu adevărul validat între timp prin victoriile succesive ale poporului nostru și regăsim în structura pietrelor lor unghiulare suveranitatea țării, independența națională, înflorirea națiunii și a statului socialist, largirea continuă a democrației socialiste. Etapa cu etapă, pornind din miezul acestui an innoitor, am reclădit o țară nouă în casa ei străveche. Pas cu pas, am deschis accesul tradițiilor noastre durabile spre înălțimea unei eficiente sporite. Ceaș cu ceaș, am racordat cadranele existenței noastre naționale la ora adevărată a lumii în care trăim. Și efortul temerar consumat în tot acest rîstimp pentru perfecționarea propriei noastre ființe a fost dublat de un efort la fel de stăruitor întru ascensiunea României în privirile și conștiința lumii întregi, în privirile și conștiința planetei.

Paginile istoricului Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al partidului au devenit pagini de istorie, dar fila lor nu s-a îngălbenit, substanța lor este vie în memoria noastră comună. Fiecare an dintre cei care au urmat, fiecare gest dintre cele care le-au perpetuat spiritul s-a contopit într-un edificiu definit prin dimensiuni spectaculoase, exprimînd la adevărata lui valoare potențialul românesc de inventivitate și gust pentru faptă. Anii și gesturile, totă-

litatea demersurilor noastre de un deceniu și jumătate, totalitatea faptelor noastre, atunci declanșate, în 1965, poartă amprenta gravă a imperativelor categorice: perfecționarea continuă a relațiilor de producție în concordanță cu dezvoltarea forțelor de producție; introducerea pe scară largă a progresului tehnic în toate domeniile producției materiale; valorificarea superioară, eficientă a resurselor țării prin intensificarea activității geologice; creșterea mai accentuată a producției de carbune, dezvoltarea amenajărilor hidroenergetice și economisirea rezervelor de hidrocarburi în vederea utilizării lor superioare în industrie, ca materie primă; întuirea rolului de mare însemnătate a industriei chimice în dezvoltarea industriei noastre; stabilirea unui complex de măsuri menite să dea industriei bunurilor de consum posibilitatea de a satisface și mai bine nevoile mereu crescînde ale populației; intensificarea în toate ramurile economiei naționale a acțiunii de îmbunătățire sistematică a calității produselor; rezolvarea în linii generale a problemelor mecanizării complexe și ale chimizării agriculturii — factori esențiali în modernizarea și sporirea producției agricole; corelarea proporțiilor și modului de repartizare a investițiilor cu direcțiile principale ale politicii economice a partidului și statului; îmbunătățirea continuă a repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării; creșterea eficienței economice a investițiilor, a întregii activități din economie; îmbunătățirea structurii exportului, mîndruindu-se ponderea produselor cu un grad mai ridicat de industrializare, îndeosebi a produselor chimice, a mașinilor și utilajelor; dezvoltarea și perfecționarea cercetării științifice și a învățămîntului; îmbunătățirea activității de planificare și conducere a economiei; și altele, unele nu intru totul noi, dar lîncezind pînă atunci în nemiscarea schemelor teoretice; și multe altele, a căror stringență și clarviziune s-au dovedit

Entitatea politică a Daciei, permanență istorică

Istoriografia românească traversează o perioadă de dezbateri cu privire la determinarea adevărului istoric referitor la originea poporului român. Aș adăuga: și a limbii sale — dar, deocamdată, această problemă este încă evitată a se lua în discuție de specialiști. Dezbaterile, ca orice dezbateri, scot la suprafață idei și interpretări noi, susținute pe argumente și documente reale care impun, totodată, retragerea unor formulări vechi, depășite de gândirea istorică contemporană sau chiar absurde. Nu încapem însă să opinăm publică din țara noastră, totdeauna receptivă la problemele de istorie ale poporului, urmărește cu viu interes aceste dezbateri, care, până la urmă, vor duce la schimbări importante în cartea noastră de istorie.

În cadrul dezbaterilor, inevitabil, s-au exprimat și se exprimă puncte de vedere contradictorii, promotorii tezelor veni încercă să-și mențină pozițiile, dar este evident, pentru cine urmărește cu atenție intervențiile diverselor preopinienți, că sensul spre care se concentrează atenția tuturor este acela al restabilirii adevăratului loc pe care l-a ocupat Dacia în istorie, ca entitate politică și demografică în primul rând. Trebuie să recunoaștem că datorită acestui reviriment istoriografic în primul rând orientării oferite de Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din octombrie 1977 de a sărbători aniversarea a 2050 de ani de la crearea statului dac centralizat și independent condus de Burebista.

În această ordine de idei, izvoarele privind permanența ideii Daciei ca entitate politică și demografică după încetarea stăpînirii romane sînt revelatoare. Mă grăbesc să fac precizarea că problema nu a fost încă cercetată — ea a fost chiar ignorată — deoarece, adoptîndu-se în mod greșit teza romanizării Daciei și deci a dispariției dacilor din istorie, orice mențiune a lor în documente a fost privită ca o eroare a autorilor respectivi. Adevărul este însă că Dacia și dacii nu numai că n-au dispărut din conștiința politică a lumii, dar parcă, înadins, au supraviețuit în textele istoricilor, în cancelariile statelor și, bineînțeles, chiar în conștiința propriului popor.

Cronicarii bizantinii, cronicarii turci și alți autori, traduși în românește în ultimul timp, pun la dispoziția publicului nostru cititor informații tulburătoare despre forța tradiției statului Daciei în conștiința lumii, la o depărtare de peste o mie de ani. Scriitoarea bizantină Ana Comnena vorbea în prima parte a secolului al XII-lea despre „conducătorii dacilor (care) nu mai voră să respecte tratatele pe care le încheiaseră odinioară cu romeii, ci le-au pus capăt...” Editorul român, ne referim la ediția din 1975, acordă un credit nelimitat istoricului ungar Moravcsik și preia teoria acestuia din secolul al XX-lea, cum că Ana Comnena confundă pe daci cu unguri. Desigur, ne surprinde faptul că istoricii români repudiază ideea că o contemporană cu evenimentele putea, totuși, ști mai bine cine erau daci și cine unguri, în secolul al XII-lea decît istoricii din secolul al XX-lea. Dar chiar admitînd că autoarea bizantină, fiică de împărat, deci beneficiară a mijloacelor de informație cele mai calificate ale timpului, s-a înșelat, însăși eroarea ei ne comunică ceva important: că în mentalitatea epocii ei, prezența dacilor pe continent era la fel de puternică, precum fusese o mie de ani înainte.

Am arătat cu alt prilej faptul — surprinzător, în raport cu textele cărților noastre de istorie — că domnitorul Alexandru cel Bun al Moldovei de la începutul secolului al XV-lea era numit de contemporanii Alexandru Dacul. Informația ne-o semnaleză eruditul Dimitrie Cantemir într-un text care a fost publicat nu demult în revista „Manuscriptum”.

O mențiune interesantă despre prezența dacilor se poate găsi în cronica lui Chalcocondylas, din secolul al XV-lea. Acesta povestește cum căderea Constantinopolului din 1453 a fost posibilă datorită spargerii zidurilor de către tunurile de mare calibru, ca să spunem așa, fabricate de un anume Orbas sau Urbas. Sotociti de istoricii noștri cînd „transilvănean”, cînd „român”, este bine totuși să știm că cronicarul citat spune textual: „avea împăratul un tunar, cu numele Orban, dac de origine”. Decl în secolul al XV-lea un locuitor de pe meleagurile Transilvaniei, în conștiința epocii și în documentarea unui cronicar nu era nici român, nici transilvănean, ci dac.

O descriere a Țării Românești de la începutul secolului al XVI-lea (foarte exact, din 29 iunie 1524!) ne întîmpină cu precizarea că atît românii, adică locuitorii Țării Românești, cit și moldovenii „sînt numiți daci”. Pe la mijlocul aceluiași secol — al XVI-lea — o descriere a Țării Românești realizată de Anton Verancsics (pe numele latinizat Verantio) scrie că „acești daci se întind (și) în ziua de azi foarte departe prin tot iliricul din Macedonia și Panonia de jos, pînă la Istru și la fîrmaul dalmatic”. Toate documentele evului mediu recitite în acest spirit vor scoate la iveală surprize dintre cele mai mari. Iată încă una: Mihai Viteazul, gloriuosul nostru domnitor, a fost și el efchetat, la timpul său, în chip peiorativ — dac, „Dacul cel rău”. Ne interesează prea puțin sensul pe care îl da autorul anonim al terținei compuse la moartea lui Mihai, dar e foarte important faptul că însuși marele domnitor

era numit în mod public „dac”. Și, poate nu întîmplător, el a vroit să refacă vechea Dacie, așa cum ne informează recent apăruta „Încercare de istorie românească” scrisă de învățătorul sas Johann Filstich, în deceniul al patrulea din secolul al XVIII-lea, dar tipărită abia în urmă cu cîteva luni.

Un text mai bine cunoscut, el fiind publicat și analizat mai de mult de Nicolae Iorga, care relatează „întreita solie suedeză în Transilvania, Ucraina și la Constantinopol”, care a avut loc în anii 1656—1658 folosește o formulă aproape stupefiantă: „Măria sa regele Suediei a fost constrins să trimită o solie în Dacia”, prin Dacia înțelegîndu-se Transilvania. Editorul acestui text adnotează propozițiunea citată, considerînd-o o eroare, în locul Daciei fiind vorba de Danemarca. Admitînd eroarea, repetăm ceea ce am spus mai înainte: însăși eroarea este grăitoare prin semnificația ei.

Trecem peste secolul al XVIII-lea, care a cunoscut, după cum se știe, un adevărat curent politic european privitor la refacerea Daciei de odinioară, ca o formulă politică convenabilă la un moment dat chiar Rusiei Ecaterinei a doua. Privite cu alți ochi decît au fost privite pînă acum, problemele referitoare la Dacia vor căpăta neîndoielnic sensuri pentru istoria poporului nostru, pe care încă nu le bănuim în totalitatea și însemnătatea lor. Atunci ne vom explica de ce Nicolae Bălcescu a intitulat revista sa „Magazin istoric pentru Dacia”, de ce Mihail Kogălniceanu își intitulă revista „Dacia literară”.

Evenimentele politice internaționale de la mijlocul veacului trecut în care au fost implicate țările române și bătălia lor pentru unire și independență au determinat sublinierea exagerată a unei laturi a istoriei poporului român, și anume aceea a caracterului său latin, pentru a stimula Franța să sprijine pe plan internațional aspirațiile românilor. Pe acest fundal politic internațional s-a impus numele de România statului unit al moldovenilor și muntenilor și nu Dacia, cum ar fi fost mai firesc.

Într-un recent articol, publicat de Mircea Malița, se arată că în timpul dezbaterilor din Camera Comunelor din 1858 cu privire la poziția guvernului britanic față de problema Unirii Principatelor, Disraeli numea statul român, citînd moțiunea lui Gladstone, ca fiind statul „descendenților liberi, independenți, curajoși și prosperi ai vechilor daci”.

Să reținem deci că oamenii politici englezi nu socoteau defel pe valahi și moldoveni ca urmași ai coloniștilor romani, cum cu atîta insistență au început să sublinieze, și continuă să sublinieze, unii istorici români cu o megalomanie cel puțin ciudată.

Spre sfîrșitul secolului trecut și începutul celui prezent, istoriografia a încercat să se detașeze de realitatea politică românească, ambiționînd să supună unușor-a-zis examen critic izvoarele istoriei românilor. Această tendință s-a împletit cu un anume servilism față de istoriografia occidentală și chiar țaristă. Acumulările documentare și investigațiile arheologice au alunecat spre anumite scheme, cu un pronunțat caracter unilateral, surprinzător la prima vedere, în cazul unor mari autori, dar explicabil prin incapacitatea gîndirii lor politice. Nici o filă de istorie a unui popor — și mai ales a poporului nostru — nu poate fi scrisă însă fără discernămintul politic corespunzător.

Nu a fost, de aceea, întîmplător că reluarea problemei originii dacice a poporului român a revenit forței celei mai înaintate din societatea modernă românească, partidului clasei muncitoare.

Deosebit de semnificativ este faptul că începuturile socialismului românesc au mers o puternică afirmare a tezei continuității atît pe plan politic, cit și științific. Una dintre primele publicații ale socialștilor români s-a numit „Dacia viitoare”, titlu sugestiv acoperit și demonstrat în articole pertinente. Unul dintre aceste studii științifice, produse în laboratorul socialștilor români încă din secolul trecut, vorbea despre conservarea instituțiilor juridice dacice „sub spotala romană”, acuzînd pe „învățații noștri” care, fermecați de ipoteza că totul la noi e roman, n-au studiat acest drept”. „În orice caz, scria Ioan Nădejde în anul 1900, știînd că elementul trac a jucat rolul principal în formarea naționalității noastre, avem tot dreptul de a crede, apriori, că dreptul trac ie la baza dreptului nostru consuleddinar”. Studiul a fost reproducut recent în „Anale de istorie”.

Asemenea demersuri științifice aparțineau lui Ioan Nădejde, unul din făuritorii partidului clasei muncitoare din România, în 1893. Este evident că cercetarea științifică a lui Nădejde, spirit enciclopedist, sau pluridisciplinar cum i-am spune astăzi, răspundea unei concepții ferme cu privire la vechimea poporului român, în sinul căruia se naștea partidul ce avea să se identifice cu destinele sale în deceniile următoare. Iar faptul că în octombrie 1977 Plenara C.C. al P.C.R. a hotărît aniversarea a 2050 de ani de la crearea statului dac centralizat și independent, se înscrie, după cum se vede, pe firul aceluiași concept de a cinsti trecutul poporului, pe înaintașii săi adevărați.

NICOLAE COPOIU ■
doctor în istorie

DACII VORBESC

Descifrînd vechile inscripții geto-trace descoperite pe teritoriul României, cercetătorul lordache Moldoveanu deschide noi orizonturi de cunoaștere a strămoșilor noștri

● Membru al Asociației române de studii orientale și al Asociației de istorie comparativă a instituțiilor și dreptului.

A descifrat o serie de inscripții geto-pelasgo-trace.

L-am rugat să ne spună cîte ceva despre pasiunea sa de o viață. Ipotezele sale merită atenția noastră. De acest lucru ne-am convins atît din convorbirea cu domnia-sa, cit și din aprecierile făcute de prof. universitar, dr. docent Pande Olteanu, dr. Constantin Daniel.

— Stimată tovarășe Moldoveanu, studiile publicate de dv. în 1971, în revista „Săptămîna”, despre limba strămoșilor noștri geto-daci au stîrnit o adevărată furtună de aplauze; dar și cei care contestau opiniile dv. au fost vehemenți în aserțiunile lor. Vă rugăm să ne spuneți cum ați ajuns la acele articole.

I. Moldoveanu — Lumea geto-dacilor m-a interesat de totdeauna. Menționez, în trecut, că teza mea de doctorat urmărea elucidarea unor chestiuni legate de dreptul dacic. Prima dată cînd am făcut publice opiniile mele a fost în 1945, la 22 aprilie, la Giurgiu, în cadrul unor conferințe — Prezent și viitor. Susțineam atunci că un popor care are rădăcini în acest pămînt de cincizeci de mii (50 000) de ani are și un mare viitor în fata sa.

Sînt fondatorul secției de tracologie din cadrul conacului bucureștean „Titu Maiorescu” (în paranteză: acest conacul al juriștilor a reprezentat un cadru deosebit de propice pentru dezvoltarea cercetărilor de tracologie de la noi, cercetări pe care este dator să le ducă mai departe Institutul de tracologie creat în iulie 1979).

Cercetările mele (la care și-a adus contribuția și un frate de-al meu, Bălăș Moldoveanu) au fost impulsionate de recomandările președintelui Nicolae Ceaușescu; oamenii de știință, prin cercetările istorice și lingvistice, profunde și multilaterale, să descopere adevărul despre originea străveche a limbii și poporului român și să dea generației actuale și celor viitoare imaginea fidelă, dialectic obiectivă a trecutului.

— Despre dv., care ați împlinit șapte decenii de viață, puteți să ne spuneți cîte ceva?

I. M. — M-am născut în 1909, în satul Sitaru din Codrii Vlășiei, între Maxineni (cf. la Herodot, Maxi) și Lipia (Lupia).

La școală m-a dat tata, întors din război, cam tîrziu, și am învățat liceul la Sava în București, cu unele întreruperi; am continuat la Universitate cursuri de filologie, drept și matematică.

Încă din clasa a III-a de liceu, colegii mă gratulau spunîndu-mi „torga Moldoveanu” în loc de Iordache Moldoveanu, iar la examenul de bacalaureat, la întrebarea „despre romanizare”, pusă de președintele comisiei, filozoful Ion Petrovici, am riscat și am dat răspunsul: „Apare ca o eroare ipoteza că dacii lui Decebal, înfrinți, și cei liberi și-ar fi lepădat subit limba strămoșească și ar fi adoptat-o pe aceea a agresorului, a Romei imperialiste”.

Teoria romanizării este superstițioasă și absurdă. Încă în 1926 Vasile Părvan, în prelegerea sa de la Cambridge, „Carpato-Danubienii și Romanii”, o puse sub semnul întrebării. El cităm: „Pare o adevărată minune. Există deci vreo pricină care ne scapă, fiindcă în istoria civilizației nu sînt minuni. Nu e cu puțință să vedem o întregă lume romanizîndu-se...” Vasile Părvan, singurul care putea pe atunci să rezolve științific problema aceasta, a murit prea de timpuriu și n-a avut vreme să lămurească lucrurile.

— Deci dv. din adolescență urmăriți problematica autohtoniei și continuității poporului român pe locurile unde există și astăzi?

I. M. — Da, după cum vă spun. Cu toate lipsurile pe care le-am îndurat ca tinăr și muncile îndelungate și greutățile celui de-al doilea război, am gîndit și căutat să identific documentele fără replică, adevărate care românii continuă

limba geto-dacilor. Acestea — mai presus de orice — sînt inscripțiile rămase de la geto-pelasgo-daco-traco-iliri, dăltuite în piatră sau metal și nedegradate de vreme sau oameni. Inscripțiile mai mari, frazele sau propozițiile sînt exemple de limbă vie și trebuie descifrate în mod inteligent, căci o limbă nu este oglindită de vocalele sau consoanțele pe care le numără autorii și nici de cuvinte considerate răzleț ca numele de oameni sau de toponimele care pot fi lipsite de sincronism sau redare greșită de scribii sau autorii antici de altă limbă. M-am străduit zece de ani și am descifrat inscripțiile mai mici sau mai mari.

— Se afirmă, totuși, de către unii autori, că nu ar exista inscripții de la geto-daci și chiar nici de la masa cea largă a tracilor sau ilirilor!

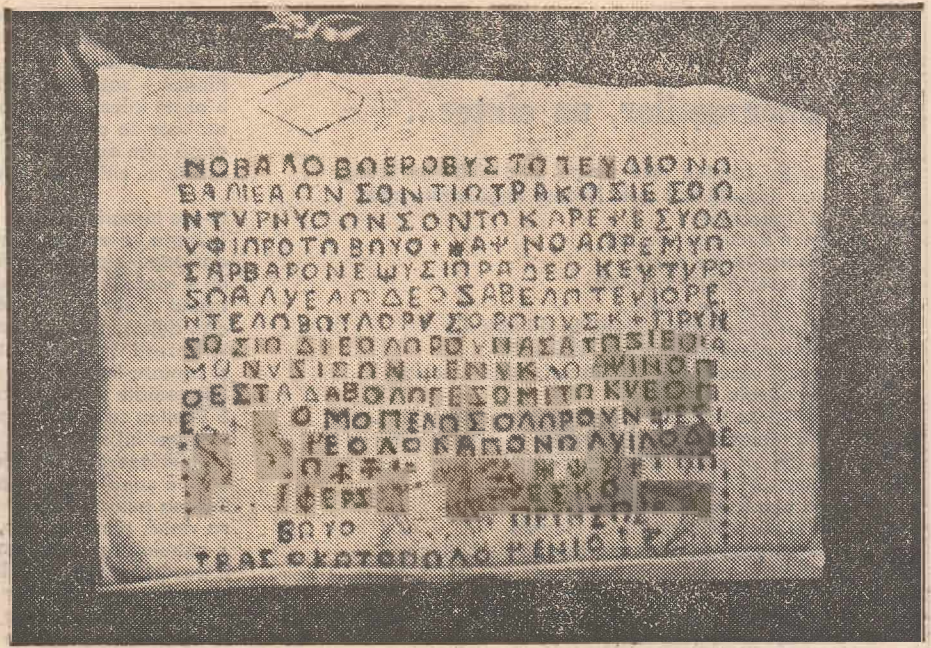
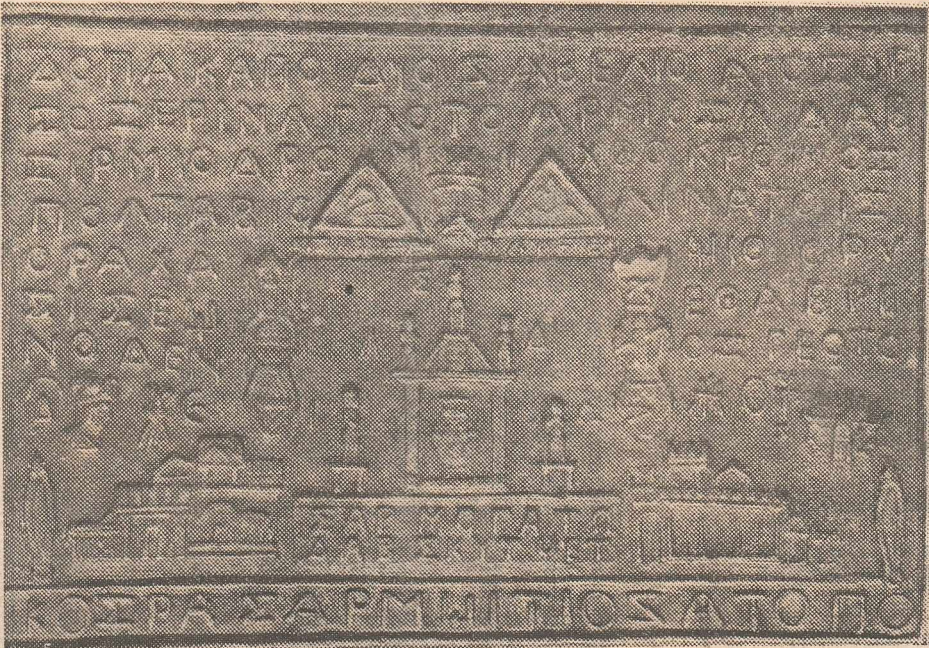
I. M. — Cine nu vrea să vadă sau să știe, nu este om de știință. Oare cine poate contesta un text ca acela al inscripției de la Celei-Sucidava geto-moesic, publicat în 1894 în facsimil de Gr. Tocilescu și apoi de alții, sau inscripția geto-scită de patru propoziții de Kiolmen, publicată dar nedescifrată de Vl. Georgiev și Besevliev, găsită în sudul Dobrogei, sau inscripția tracă de pe plăcuța mobilă a inelului de la Ezero de pe Hebru de două mari fraze, publicată încă în 1913 de Filov. Toate-acestea au fost descifrate de mine, ca și altele, și comunicate la congrese ori în alte împrejurări. Și, pînă acum, nu mi s-a dat nici o replică la obiect de către nimeni.

Pentru cei superficiali, numai întunericul este lumină. Se știe că struțul își bagă capul în nisip și crede că a scăpat de responsabilitate. Cei ce nu vîd înțelesul inscripțiilor, cei ce le dosesc pe cele găsite și cei ce se închid în cercuri crezute sublime sînt, vînd-nevrînd, dușmanii adevărului, ai științei, ai poporului român și ai progresului comunist. Ei au rămas la ideea medievală că Soarele se învîrtește în jurul Pămîntului...

— Pe ce teme ați afirmat, încă din 1971, în articolele dv., că cea mai veche vatră de civilizație europeană se află pe Valea Dunării și în Carpați și că autorii acelor civilizații străvechi sînt strămoșii românilor?

I. M. — Pe multilaterale și profunde considerații și dovezi arătate sumar în 1971. Mai întii, Dunărea și Carpații cu platformele lor au fost, în ultimele milioane de ani, regiunea celui mai favorabil mediu biologic geo-fizic și climatic european. Dar, în afara condițiilor ecologice oferite de Carpați, în special pe platformele lor scaldate de o mare Dunăre, omul prăsit aci în paleoliticul superior, cromagnonul de tip eurodolocomorf, a avut deosebite caracteristici de persistență și rezistență. Acesta depistat la Lepenski-Vir și Cladova — tipul de geto-daci — nu a fost alungat de întemperii și nici de cutremure. Ghetarii, cum am scris, încă în 1971, au sterilizat nordul, zonă unde nu mai poate fi susținută ideea unei vetre indo-germane dar n-au coborît pînă în Maramureș sau Basarabia. Pe Carpații sudici își arată urmele doar pînă la 2000 metri înălțime. Totuși, ghetarii au provocat o diasporeie a geților arhaici. Limba și toponomastica ne arată că dunărenii au ajuns în Sumer (invers Remus), alții în Africa de Nord, din care descindeau populațiile getulice, despre care a vorbit Homer și, cu date precise, Herodot (C. IV, 158—199) și mai apoi Vergiliu, Martial, Sallustiu și Isidor din Sevilla ș.a. Tot de origine getică sînt samogiiții, lefonii, lituanii și prussii (pruthii) plecați spre Baltica — geții i-au dat numele acestei mări cînd ghetarii s-au retras spre nord. Balții sau letii, datorită limbii lor protolatine getice, au fost socotiți însă de istorici ca Dulgossi + 1480 (Hist. Pol.) și Cromeri, că ar fi fost fugiți din Italia pe vremea lui Sulla-Marius sau pe vremea lui Caesar. Chiar la Caesar însă găsim un Litavicus.

Alți geți preistorici ajunseseră în Iberia (ex. illergetii, carpetanii, turdetanii, turdulii, rutenii, remii etc.). Cînd fluviile de gheață încetaseră scurgerea din Alpi spre Adriatică au lăsat liberă intrarea în Italia a așa-numiților indo-europeni din Europa centrală (Valea Du-

Documente din vremea lui Dromihete și Burebista

nării), de fapt a geților protolatini care au dus modele de palafite și terramare de la Dunăre și Tisa fie prin sicani, sicuti și liguri, fie, precis, prin umbrii, etruscii și latinii arhaici. Și, desigur, limba protolatină a tuturor de pe Dunăre și Carpați. Evident, prin prisma acestor realități nu mai putem vorbi de indogermani și nici de indoeuropeni (ce constituie alt concept), ci doar de protolatini. Germanii, urmați de slavi, abia la finele bronzului intră în Europa și despart pe geții Dunării de balto-scandinavii protolatini, care și astăzi păstrează numiri geto-protolatine, urme de limbă getică și identități de artă românească.

Iată pentru ce inscripțiile de la Tărtăria de pe Mureș — descifrate parțial de mine — aduc dovezi de limbă getică pe care o identificăm și în tabletele inscripțiilor de la Sinaia de pe vremea lui Dromihete și a lui Boerobista și de limbă română actuală... Simbolurile și semnele ideografice de pe tabletele de la Tărtăria ne certifică legătura cu paleoliticul și neoliticul și se leagă și cu alte semne de pe ceramică (și alte materiale) și cu scrierea din epoca bronzului (cf. inscripția de pe epitrahimul unui sacerdot din Dobrogea) și fac legătură cu româna de astăzi. Sint multe și complexe explicațiile și trebuie o carte mare.

Semnele, schițele și zgirieturile paleolitice, ajunse pictograme și ideograme în neoliticul românesc, au dus la silabare și alfabet în Carpați.

Cioburile de oale sparte nu grăiesc, deși arată și ele o continuitate getică dar inscripția sacerdotului din Dobrogea, aceea a tezaurului de la Pietroasa (Istrița — Buzău), sau aceea de la Celei-Sucidava găsită în 1864 etc. ne arată limba geto-tracilor și pe aceea a continuatorilor lor până astăzi, a românilor. Până la noi nu au fost descifrate nici cel puțin „Decebalus per Scorilo”, interpretată cind eronat, cind fals.

— Descifrările și concluziile științifice pe care le-ați publicat ce ecou au avut ?

I. M. — Au produs o înviare și mobilizare spirituală a cercetărilor și au determinat manifestări științifice și culturale pe aceste teme, deoarece am dat o temelie a trecutului, pentru viitor. Dar am asistat și la o încetinire a profesionaliștilor noștri, pe cită vreme oamenii de știință, frații și vecinii noștri, bulgarii, au și organizat, în 1972 „Primul congres internațional de tracologie” la Sofia; la noi abia în 1976 a fost organizat un congres modest...

— Ați participat ?

I. M. — La Sofia am fost invitat de bulgari și am prezentat descifrarea inscripției de la Ezero de pe Hebru, socotită enigmă până atunci. O seamă de savanți, între care și prof. dr. docent Herman Shall din R.D.G., au calificat-o „Eclatantă” și într-o scrisoare ulterioară ne-a afirmat că descifrările noastre sint „revoluționare”, iar metoda folosită „mai profundă decît a sa”. Și alți învățați străini (ex. Griffiths din Oxford) mi-au trimis scrisori cu aprecieri elogiase. Unele edituri străine mi-au solicitat să public peste granițe descoperirile, dar eu aș dori și doresc... ca orice descoperiri românești să capete viață în România socialistă, și nu peste hotare, spre cinstea altora !

La congresul tracologiei din București (1976), organizatorii noștri, care de fapt au fost beneficiarii ideilor mele, au căutat să mă împiedice să particip, dar organele de partid au intervenit favorabil și am ținut comunicarea privind descifrarea inscripției de pe inelul de aur de la Celei-Sucidava din Oltenia — iarăși o enigmă până atunci. O dovadă de 2700 de ani de limbă română, care apare evidentă.

— Din cîte știu, ați redactat o lucrare ?

I. M. — Da, o lucrare de 700 pagini (gata din 1977 și pe care am pregătit-o pentru tipărire) — **Introducere în tracologie** — cu subtitlul: **Dacii vorbesc. Scheletul lucrării noastre**, desfășurate pe 9 capitole, îl constituie descifrările de inscripții începînd cu ideogramele de pe tabletele de la Tărtăria, continuînd cu unele inscripții silabarice

și apoi cu cele alfabetice. Și pentru că lucrarea noastră să nu rămînă doar la nivelul unei specialități stricte și unilaterale, greu accesibilă pentru mai mulți cititori, am folosit aceeași metodă din articolele publicate (informații istorice, antice, legături cu alte limbi sincronice, cadrul geografic și etnic). Toate inscripțiile le-am dat în facsimile și am prezentat analiza și justificarea citirilor și interpretărilor. În lucrarea noastră am descifrat și limba pelasgă a unei inscripții din Lemnos de 14 propoziții, limba frigiană cu prima inscripție a monumentului funerar a lui Mida. Am descifrat inscripția „Das Duenos Inschrift” de latină arhaică, găsită între Viminal și Quirinal, în trei fraze scrise pe trei ucele de ritual geminate. O largă dezvoltare am dat și descifrării limbii etrusce, ce ne-a oferit uneori inscripții de o rară frumusețe de gândire și limbă, din același fond protolatin getic. Menționez inscripția de 11 propoziții de pe cele două tablete de aur, găsite de Massimo Pallottino la Pyrgi Caere, în Italia. Oferim în lucrare și un glosar cu circa 300 de cuvinte etrusce, aflate aproape toate în limba română.

— Unde este lucrarea ? Cine v-a citit-o ?

I. M. — Lucrarea am oferit-o cu număr de înregistrare, la 25 mai 1978, Editurii științifice și enciclopedice. Am predat-o gata pentru tipar la 7 iulie 1978, sub nr. 2984 și a fost citită de redactorii de profesie din editură, la secția istorie probabil. Au studiat-o doi eminenți referenți, numiți de Academia de Științe Sociale și Politice.

CONSTANTIN DANIEL

— Sintem informați că vi s-a cerut și ați prezentat un referat despre cartea lui I. Moldoveanu. Vă rugăm să faceți o sinteză a referatului.

C. Daniel: Regret, dar sint legat de secretul de serviciu și profesional să nu dezvăluim conținutul referatului.

— Cunoașteți articolele lui Iordache Moldoveanu publicate în revista Săptămîna în 1971 ?

C. Daniel: Da, le cunosc foarte bine, le-am citit cu interes și atenție.

— Ca specialist în limbile vechi, ca unul ce aveți priorități pe plan internațional în interpretarea unor texte rămase multe secole, milenii în așteptarea unei citiri corecte, ce opinie aveți despre contribuția lui I. Moldoveanu ?

C. Daniel: Aș dori să fac întii cîteva precizări. Inscriptiile aflate pe teritoriul României, aprioric, trebuie să fie ale românilor. Nu se poate admite logic și nu sint argumente de altă natură că aceste inscripții au fost realizate de străini; e de neconceput că totalitatea inscripțiilor din milenii I ar fi ale popoarelor migratoare, cum mai afirmă unii, deși un cronicar ne spune limpede că, la intrarea lor în Transilvania, secuii i-au găsit pe români, care aveau propria lor scriere. De ce să spunem că inscripția de pe „Cloșca cu puii de aur” este în germană ? Apoi, mi se pare evident că trebuie depuse toate eforturile pentru descifrarea inscripțiilor. În acest sens, orice ipoteză este prin ea însăși fecundă.

În ceea ce-l privește pe Iordache Moldoveanu — un om serios, pasionat întru căutarea adevărului — apreciez că ideile și soluțiile sale reprezintă cu siguranță un pas înainte în cunoașterea limbii geto-dacice și în descifrarea inscripțiilor geto-dacice.

Este semnificativ că I.M. în descifrările sale dovedește consecvență. El atribuie și menține aceeași valoare fonetică pentru un semn dat în cazul diverselor inscripții. Dacă indică o citire și o explicare a unui semn sau cuvînt el nu mai aduce schimbări soluțiilor date; soluțiile sint valabile constant în toate inscripțiile.

Menționez că în lumea descifraților

Despre lucrare s-a aflat și în străinătate. Mai multe edituri europene și din America ne-au adresat scrisori sau cereri în termeni contractuali pentru ca să o oferim pentru publicare.

— Care este stadiul actual, ce se petrece cu lucrarea la editură ?

I. M. — Editura a primit referatele pozitive de la Academie, dar nu știu ce se mai dorește, căci lucrurile nu înaintează deloc.

Eu consider că atunci cînd cineva vine cu o lucrare căreia i-a consacrat ani îndelungați, o viață, și cînd despre această lucrare se pronunță favorabil doi specialiști, editura este datoare să o publice, supunînd-o astfel judecării generale.

— În rezumat prin descifrările inscripțiilor getice, pelasge, trace, frigiene, ilire, etrusce și hiperboreice ce dovedești ?

I. M. — În lucrarea noastră, prin descifrarea inscripțiilor geto-pelasgo-tracoliro-etrusce, în afară de faptul în sine și de diferitele știri istorice necunoscute pînă în prezent, elucidăm și următoarele aspecte, cred, importante :

1. Ce limbă vorbeau strămoșii noștri și de cînd se vorbește românește, probleme nerezolvate pînă în prezent.
2. Că limba română într-un stadiu primitiv specific se vorbește din neoliticul timpuriu în Carpați și pe Valea Dunării.
3. Că tabletele de la Tărtăria sint picto-ideograme cu probe de limba română și de naștere a alfabetului.
4. Că alfabetul s-a născut în Carpați, autori fiind strămoșii noștri, geto-dacii,

ceea ce dovedim prin descifrarea unei părți din tăblițele de la Tărtăria cit și prin toate semnele alfabetiforme (Mărița Gimbutas, savantă americană, a cules 36 de semne alfabetiforme din culturile Turdaș, Vința și altele anterioare). Iar din secolul trecut, Th. Burada, Hașdeu și N. Densușianu au dovedit același lucru.

5. Dovedim, pe baze de inscripții, că în epoca bronzului strămoșii noștri scriau alfabetic și vorbeau o limbă română de tip arhaic-protolatin. Asta pe cînd nici nu exista Roma. Se înlătură astfel mistica teorie a romanizării, care ar fi avut loc abia în mileniul I din era noastră prin colonizarea Daciei.

6. Străvechimea limbii române explică omogenitatea și uniformitatea limbii române în Carpați și pe Dunăre și a folclorului românesc. Nu ipoteza absurdă a transumanței explică aceasta. Limba română și folclorul nostru sint dovezi că niciodată nu ne-am mișcat de pe pămîntul strămoșesc (de asemenea și toponimia și onomastica).

7. Graiurile limbii române, pe unde mai există — în Pocuția lui Ștefan cel Mare (cf. Jus Valahicum), în Slovacia, Moravia, Silezia (cf. Th. Burada), în Istria (Dalmatia), în Ungaria, în Albania și Macedonia (în Pind, în Tesalia-Grecia și chiar în Arcadia), în Bulgaria (Timoc, Rodope, Tirmovo și pe tot malul drept al Dunării), în Turcia (Bitinia și în alte locuri) — sint coloane ce coboară din preistorie — continuînd graiul geto-dacilor, tracilor, ilirilor, pelasgilor și frigienilor și scito-geților estici.

există „tehnică”, ca atunci cînd se ajunge în impas, la un cuvînt greu, la un semn ce nu poate fi descifrat, se spune că ar fi nume de zeu, nume propriu, deci un cuvînt fără sens, fără importanță hotărîtoare în economia textului.

Ei, la I. Moldoveanu nu întîlnim așa ceva, el nu recurge (se pare că nu are nevoie !) la acest subterfugiu, el nu lasă asemenea pete albe în texte.

Coerența și consecvența lui I.M. în soluții sint o garanție a valabilității descifrărilor sale.

— Cum credeți că ar putea fi valorificate aceste rezultate ?

C. Daniel: Cred că este vremea ca Institutul de tracologie să acționeze pentru publicarea în extenso a cercetărilor lui I. Moldoveanu. Prin cunoașterea materialului, prin rigurozitatea sa, prin tehnica sistemului său de descifrare dovedește o pregătire de specialist. Cînd omeni ca I.M. ajung la rezultate, să-i salutăm și să-i luăm în considerație. Mai ales că, după știința mea, pînă în prezent, nu avem alte soluții în privința descifrărilor, de talia celor oferite de I.M.

I.M. susține că a descifrat textele prin intermediul protoromânei. Este o ipoteză ce trebuie cercetată și discutată. Trebuie însă să ieșim cît mai repede din situația actuală cînd batem, de ani buni, pasul pe loc. Trebuie să deschidem perspective noi, să defrișăm căi neumblate. Ceea ce a făcut I.M. este o asemenea cale, oferă o perspectivă. Pînă acum nu aveam o bază de discuții, I.M. ne oferă o speranță. Plecînd de la contribuția sa, să-i zicem, ipoteza sa, se poate merge înainte, cu siguranță și se poate ajunge la rezultate cu care știința filologică românească se va mindri.

PANDELE OLTEANU

— Cunoașteți lucrarea „Introducere în tracologie — Dacii vorbesc” de Iordache și Bălaș Moldoveanu ?

P. Olteanu — O cunosc; mi-a fost trimisă în manuscris dactilografiat, pentru a referi asupra conținutului științific și a oportunității publicării ei.

— Care este părerea dv. : merită sau nu ca această lucrare să fie publicată ?

P.O. — Nu se cunoaște în țară și în străinătate o carte, care să aducă atîtea inscripții și atîta material documentar, aparținînd unei epoci ce se întinde cu mii de ani înaintea erei noastre. Este util, poate chiar necesar, ca să se publice cel puțin partea documentară epigrafico-lingvistică: textul inscripțiilor, descifrarea și traducerea lor cu fotocopiile respective, cu cele 22 de hărți, 75 de figuri, 80 de ilustrații. Stau pe prima linie inscripțiile geto-dace, trace, pelasge, frigiene.

Bulgarii au patru-cinci monografii despre limba tracilor, cu bibliografia și cu metodele de cercetare în indoeuropeanistică la zi. Pentru cercetările de la noi, despre daci a rămas un izvor generos și prețios, pe lângă altele, tot „Dacia preistorică” de Nicolae Densușianu, 1913.

Față de unele contribuții izolate, lucrarea „Dacii vorbesc” se impune prin materialul epigrafic, lingvistic și arheologic, pe care-l aduce. Este adevărat că autorii îl interpretează „sui generis”, fără cadru comparat indoeuropean, la care nu putem renunța, fără a aplica criteriul fonetic în etimologii etc.

După autorii lucrării „Dacii vorbesc”, tezaurul de la Pietroasa, „Cloșca cu puii”, nu e gotic, ci getic. Inscriptiile runice sint tot getice. Ar fi traduse din „protolatină”. În străvechia inscripție de la Letcani — Iasi ar exista elemente româno-moldovene. Inscriptia de pe teritoriul Daciei: „Decebalus per Scorilo” este interpretată de autori: „Decebalus, neamul din Scorilo” pentru că per=puer „copil, vlăstar, neam, prăsilă”. Pe cine supără că doi români o interpretează acum altfel ? Sau că pun în lumină substratul pelasg din limba și cultura greacă ?

Lucrarea fraților Moldoveanu interesează istoria scrisului în general. Sugerează metode noi în descifrarea inscripțiilor, a criptogramelor. De aceea considerăm că, cel puțin pentru partea aceasta epigrafico-lingvistică, documentară în general, și tot este util ca această lucrare să fie publicată.

Grupaj realizat de LIVIU PETRINA și GAVRILĂ COPIL

Poezii cîntă Patria Română: Capitala

Bucureștilor, un cîntec...

...Știu cetatea încă de pe cînd ciobanul ctitor
n-o ridicase sub stele făloase lîngă umila apă
a Dimboviței.
Știm Bucureștii de lut,
Bucureștii de lemn,
Bucureștii de cărămidă,
Bucureștii de piatră...
I-am trăit vîrstele, risipirile și înălțările
I-am văzut biruind dar, mai ales,
I-am văzut lîns de flăcări, ingenuchiat
de năvala apelor,
certat de săgeata ori ghiuleaua năvălitorului.
I-a rămas fala, nu și semnele ce o povestesc
și din tot ce-au fost și au rămas
Bucureștii cresc în amintirea noastră
cu bun fum de mireasmă
fiind nu atît o cetate cu clopote
orgolioase cit mai ales, lamură de cîntec
și vis.
Bucureștii sînt un sentiment.
Al griului cu care e vecin de ogradă
dar și al mării îndepărtate.
Al drumurilor de noapte dar și al
popasurilor de hanuri cu vin tulbure.
Al iubirilor nemurite de gelosul Pann,
petrecăreț în strana poeziei
și robit unor frumoase cu păr lung,

curgînd pe ghizduri de fîntîni
și luminînd răscurci
și ulițe de taină
fiindcă — sat mare — Bucureștii au fost
o obște întemeiată după tipicul satelor
atîrnate de crengile istoriei ca fructe tîrzii,
după cum au putut să ni se pară
cetate cu ziduri de piatră și fier.

N-are turnuri înclinate cu care să uimească
(statura lui a rămas poate cu monotonie, dreaptă)
apa lagunelor nu-i udă pragurile,
nu e orașul cel mai (ori cel mai...) **trăind**
în el n-ai cum să-l povestești
dar, depărtîndu-te de matca lui
te trezești visîndu-l cu turle semețe
și conture fluide neîntrecute de nici una
din cetățile ridicate din nisipuri sau zăpezi.
E Vavilon sub ninsori, potopitoare, frunzele
toamnei lui se smeresc în părelnice,
schimbătoare geometrii grece,
arborii capătă tipare latine,
floarea teilor lui umflă văzduhul de ceară
ca vîntul, pinze vikinge,
e cutreierat de fantasma ca negurile briților,
il traversează melancoliile prinților de Dania
și e în același timp el,
numai el,
unic, de nerepetat de vreo altă mistrie,
oraș neingenunchiat deși deprins cu pierderea,
tînăr, chiar dacă vîrsta lui curge
gata să umple șase secole,
oraș iubind și iubindu-se, inocent și cu haz

cast și ros de poftă, violent și tandru,
loc pentru dragosti și cuib de moarte,
năclit de ațîțitoare culori și sunete
(culori doar ale lui,
sunete doar ale lui)
cu care inimile ni se însoșesc
în lung drum spre viitor.

Singur, în inima cîmpiei, departe de munții
proteguitori, departe de Dunărea cu arginturi vechi,
ctitorie ciobănească și pernă somnului eminescian,
oraș de doruri și jînduri
ești partea valahă
prin care o țară întreagă își trece pașii
și retezîndu-ți frunza ori piatra rănită
năzuim să te ducem pe brațe
cu tramvaiele tale de pe acum arhaice, cu
oamenii tăi umplîndu-ți străzile, dimineața,
la orele în care marile uzine
își urnesc roțile strălucitoare,
cu tipografiile tale, cu brutăriile și
școlile tale.

Bucureștii sînt coroane fără spițe,
coroană de pămînt și întie zăpadă
a unei împărății de versuri și spice
de care sufletele ni se luminează, blind
de care singele nostru se umple
de care viețile noastre se leagă
cu o dragoste neumbrită
nici de pilpierea pe cer, a unui fluture...

GHEORGHE TOMOZEI

Ianuarie — leagăn al eroismului românesc

Nu comitem, desigur, nici o mistică a
cronologiei atita timp cit procedăm apote-
riori și nu apriori, atita timp cit consem-
năm istoria și n-o inventăm. Adoptînd o
asemenea platformă metodologică, nu pu-
tem să nu observăm ceea ce putem numi
șanse ale cronologiei, coincidențe ferice,
desigur aleatorii, nedirijate din umbră de
nici o energie teleologică sau finalistă dar
în același timp benefice dacă le privim
retrospectiv, prin prisma consecințelor. În
definitiv, cînd omul simplu vorbește de
„ani buni”, de „ani norocoși”, de „zile
bune”, cînd istoricul și cronicarul vorbesc
de „ani glorioși”, de lîns sau zile „bine-
cuvîntate” (cum ar zice Neculce) aceste
date există în mod obiectiv și consemnă-
du-le în scris, în cuvinte sau în constiin-
ță, oamenilor își divulgă și o permanentă
aspirație spre împlinire. Nu este vorba,
prin urmare, de o funcție mecanică a me-
moriei, ci și de o finalitate de ordin, să
spunem, eudemonologic, subtil ilustrată
de calendarul istoriei. Zilele, lunile, anii
„norocoși” sînt astfel nu numai o reali-
tate a trecutului, dar și o dorință și o
șansă a prezentului. Întemeierea unui
asemenea calendar are, deci, un sens ton-
ic, optimist.

În prelungirea acestor considerații pre-
liminare vom observa că în prima lună a
anului existența românească a pășit, să
spunem, cu dreptul, răsucpărînd, parcă,
asprimea de necrezut a istoriei. În acest
sens desprindem, metaforic desigur, o vo-
cație a întemeierii, o dinamică a începu-
turilor, o declanșare a impulsurilor inițiale,
condiție determinantă a faptelor ulterioare.
Și cine reușește să înceapă, are
mari șanse să încheie cu bine pină la
urmă. Nu spusese oare, Horațiu că cine
a început a făcut deja jumătate din lucrul
său? (*dimidium facti habet, qui coepit*).
Există, desigur, multe lucruri
începute și neterminate dar comitem cu
premeditare un truism, orice finalizare
împlică un început. Ca prima lună a anu-
lui, ianuarie simbolizează automat, nici
nu s-ar putea altfel, începuturile, geneza,
întemeierea; iar acest reflex cronologic,
numit altfel și simț al timpului sau timp
subiectiv, își poate afla coincidențe obiective
pe care se cuvîne să le consemnăm
dînt-un elementar motiv de sistematizare
cronologică și de ordine în imensul spațiu
prezidat de Cronos. Motivul ar putea
fi și acel „simț al memoriei colective” de
care vorbește dialectica lui Marx, pre-
cum și conștiința că trecutul este un reper
pentru prezent, în spiritul înțelept al
cronicarilor.

Desprindem din calendarul lui ianuarie
cîteva date semnificative, unele capitale
pentru destinul românesc, luate evident
din domeniul umanistic, mai familiar
nouă. Și am vrea să începem cu ziua de
10 ianuarie, 1475, cînd a avut loc marea
bătălie și marea victorie a lui Ștefan cel
Mare de la Vaslui sau Podul Înalt, cu un
ecou enorm în epocă și cu consecințe din
cele mai ample în strategia europeană de
stăvîlire a agresiunii otomane. A fost și
prima înfrîngere catastrofală a armatelor
turcești. Papa Sixt al IV-lea îi scrie lui
Ștefan: „Faptele tale săvîrșite pînă acum
cu înțelepciune și vitejie contra turcilor
necredincioși, dușmanii comuni, au adus
atita celebritate numelui tău, încît ești
în gura tuturor și ești de toți foarte mult
lăudat”. Iar cronicarul polon Dlugosz ex-
clamă: „O bărbat demn de admirat, în-
tru nimic inferior marilor căpitani, pe care
atit îl admirăm! Ștefan este primul din-
tre principii lumii care a reputat în zilele

noastre o victorie atit de strălucită impo-
triva turcilor. După părerea mea — con-
tinuă Dlugosz — el este cel mai vrednic
să i se încredințeze conducerea și stăpî-
nirea lumii și mai ales funcția de coman-
dant și conducător contra turcilor”. În-
frîngînd, cu oastea lui de răzeși, circa 40 000
de oameni, înarmați mai mult cu unelte
agricole, aceiași cu care-și asigurau hră-
na, o armată organizată, dotată și bine
instruită de peste 120 000 de luptători pro-
fesioniști, Ștefan a impus, pentru întia
oară, cu țările, Moldova în fața Europei.
Putem, de aceea, considera victoria de la
10 ianuarie 1475 ca un moment decisiv în
afirmarea românească, o dată crucială în
efortul de veacuri al oamenilor acestui
spațiu geografic de a-și apăra independen-
ța în fața invaziei externe.

La puțin timp, nici două decenii nu tre-
cuseră, de la această afirmare în dome-
niul armelor, se naște în aceeași zi de
10 ianuarie, 1493, la Sibiu, în familia ro-
mânească a Huniazilor, Nicolaus Olahus,
figură proeminentă a umanismului euro-
pean, după Petrus Nanius, „cel mai bun și
cel mai erudit protector al tuturor învăța-
ților vremii”. Acest prieten al lui Erasmus
din Rotterdam este printre primii cărtu-
rari care au susținut și au demonstrat ro-
manitatea românească, iar opera sa un im-
portant izvor pentru cunoașterea istoriei
românești a Transilvaniei.

Mergînd pe firul timpului se cuvîne să
menționăm nașterea, la 6 ianuarie 1760, la
Cigmău, în Hunedoara, a marelui scriitor,
istoric și cărturar iluminist Ion Budai De-
leanu, a cărui epopee eroică *Țiganiada*
poate intra în competiție cu orice
capodoperă clasică similară.

Îl urmează, născut la 6 ianuarie, 1802,
Ion Eliade Rădulescu, adevărat titan al
culturii noastre; poet, prozator, filolog,
istoric, profesor, gazetar, om politic.

Următorul moment de ianuarie este legat
de apariția, în ianuarie, 1840, a revistei
Dacia literară condusă de M. Kogălniceanu,
V. Alecsandri și C. Negruzzi, re-
prezentînd, am putea spune, actul de naș-
tere al literaturii române moderne, ca
program literar și întia puternică ma-
nifestare a unității culturale românești, ca
program politic. Orientarea *Daciei literare*
era dirijată înspre crearea unei pu-
ternice literaturi naționale care să pregă-
tească unitatea politică românească
și această direcție va însuși întreaga
mișcare literară românească din anii ce
urmează, în primul rînd revista *Propă-
șirea*, apărută tot în ianuarie, 1844, și
România literară, ianuarie 1855.

Luna ianuarie a fost dealtfel extrem
de favorabilă literaturii române și amin-
tim numai pe cei trei mari clasici din
veacul trecut, între care primul, născut la
18 ianuarie, 1848, în Siria Aradului, este
Ioan Slavici. Prozator viguros, adînc cu-
noșcător al sufletului uman, el a lăsat,
o zestre fundamentală pentru literatura
română modernă.

Doi ani mai tîrziu se naște, la 15 ianuarie,
1850, în atit de românească „dulce
Bucovina”, marele prieten al lui Slavici,
Mihai Eminescu, „cel mai mare poet pe
care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate,
pămîntul românesc”, cum apreciază Căli-
nicescu, cel al cărui geniu a revoluționat
atit de profund întreaga poezie romă-
nească, întreaga noastră esență spirituală.
Îl sărbătorim, astăzi, la cei 130 de ani de
la naștere. Fără Eminescu n-am fi noi
înșine, personalitatea sa răscolitoare
domină și va domina literatura noastră
ca o adevărată efigie și ca un simbol.

Autorul *Lucașfărului* și al *Dioramei*
reprezintă pentru toți cei care slujesc cu-
vîntul, nostalgia eternă a artei în ipostaza
ei desăvirșită. El este, în același timp, ca
și Bălcescu, simbolul sacrificiului în artă,
asumîndu-și acest destin pentru triumful
culturii patriei sale, pentru dreptul valorilor
spirituale esențiale. Modul în care per-
sonalitatea lui Eminescu se asociază și se
îngemănează organic, creatorul de geniu
și militantul pentru marile permanente
românești este de-a pururea exemplar.
A-l desprinde pe marele poet de marea
patriot este imposibil, o asemenea ope-
rație ar fi nu numai minimalizatoare ci
și pe de-a întregul falsă. Să-l cităm din
nou pe Călinescu, cu finalul din *Viața lui
Eminescu*, eșantion de eseistică sublimă:
„Ape vor seca în albie, și peste locul în-
gropării sale va răsări pădure sau cetate
și cite o stea va vesteji pe cer în depăr-
tări, pînă cînd acest pămînt să-și strîngă
toate sevele și să le ridice în țeva sub-
țire a altui crin de țaria parfumurilor
sale”.

După cel mai mare prozator al veacu-
lui trecut, fiu al Transilvaniei, după cel
mai mare poet al nostru dintotdeauna,
provenit din Moldova de nord, era parcă
rîndul Munteniei. Și a venit pe lume, tot
în ianuarie, în ziua de 30, într-un sat de
lîngă Ploiești, Ion Luca Caragiale, formînd,
cu Slavici, Eminescu și Creangă epoca de
aur a literaturii noastre clasice. Cel care
a dat *O noapte furtunoasă*, *O scrisoare
pierdută* și unicele *Momente* a epuizat,
(pentru cită vreme?) resursele literaturii
comice și umoristice clasice fiind, în
același timp, unul dintre precursorii
teatrului contemporan. Faptul că Slavici,
Eminescu și Caragiale au fost prieteni
statornici, au frecventat împreună același
cenaclu, *Junimea*, colaborau la aceeași
revistă, *Convorbiri literare* și lucrau ca
redactori la același ziar, *Timpu*, să fie un
semm al concordanței aceleiași luni în
care s-au născut? Și pentru a întregi
șirul evenimentelor generoase cu care
ianuarie ne-a obișnuit, vine momen-
tul capital pentru istoria românească al
lui 24 ianuarie 1859, realizarea unității na-
ționale, stergerea hotarelor dintre Mun-
tenia și Moldova, vis de veacuri al tuturor
românilor, primul moment, înainte de
1918, al unirii românești. Începutul fusese
făcut, se știe, încă în 1600 de Mihai Vitea-
zul care a realizat prima unire politică a
celor trei țări române, intitulîndu-se
„Domn al Țării Românești, al Transilva-
niei și a toată Țara Moldovei”. Dar ma-
nevrele de culise, intrigile și adversită-
țile de tot felul, legate de mijloacele ne-
gre și josnice ale lașității și ignominiei
au făcut imposibilă atunci durabilitatea
Unirii. Marile puteri europene, călăuzite
după principiul „divide et impera” nu pu-
teau accepta, mai ales după extraordinara
victorie de la Călugăreni din 1595, un stat
românesc puternic, deși era în interesul
lor s-o facă pentru că românii s-au do-
vedit, cum spunea Iorga, „sentinelă la
porțile Europei” în fața expansiunii oto-
mane. După două veacuri și jumătate lu-
curile se mai schimbaseră, totuși unirea
Munteniei și cu Moldova, preconizată prin
divanurile ad-hoc, a întîmpinat dificultăți
pe care mulți le credeau insurmontabile,
dar pe care înțelepciunea diplomației ro-
mânești a vremii, în virtul căreia strălu-
ceau scriitorii eminenți ca Alecsandri, Ko-
gălniceanu, Ion Ghica, C. Negri alături de
colonelul Alexandru Ioan Cuza a știut să
le depășească și să le înlătore treptat.
Unirea din 24 ianuarie 1859, o afirmăm cu
un legitim orgoliu și un emoționant res-
pect pentru cei care au făurit-o, a propus,
în același timp, pe tabla atit de încurcată,
și atunci, a politici europene, o alterna-
tivă politică, din cite știm, aproape ne-
cunoscută: realizarea ne cale pașnică,
prin tratative, pe baza înțelegerii reci-
proce, a unui act politic capital: unitatea
națională a unui popor. Tînărul stat romă-
nea fiintă pe temeli morale noi și
oferea un strălucit exemplu de înțelep-
ciune politică, de precumpănire a diplo-

mației asupra beligerantei, de triumf al
spiritului supravegheat asupra instinctelor
necontrolate.

Exemplu ce este atit de actual
încît orice comentariu pare de prisos.
Nu e însă de prisos, dimpotrivă, să
constatăm că astăzi, într-o lume într-o per-
manentă alergie belicoasă, cînd zăngăni-
tul armelor amintește de vremuri sinistre,
România este un factor de echilibru, de
încredere în forța înțelepciunii, a marilor
valori morale, singurele soluții de
salvgardare a păcii, de supraviețuire a
speciei umane. Președintele Nicolae
Ceaușescu, fiu demn al țării sale, născut
în Scorniceștii Oltului, la 26 ianuarie 1918,
este, cum se poate vedea, un urmaș al
unei tradiții puternice de afirmare a în-
țelepciunii, un continuator, în vremea
noastră, atit de tulbure, al acelor bravi
bărbați care au impus bătrînului con-
tinent și omenirii întregi soluția compre-
henșivă și toleranței mutuale, sentiment
ce are la bază principiile sacre ale in-
dependenței și suveranității, ale neameste-
cului în treburile altor popoare, ale
dreptului popoarelor de a-și hotări sin-
gurele proprii soartă. Apelul repetat al
președintelui nostru adresat tuturor po-
poarelor, tuturor conducătorilor politici,
de a respecta aceste principii, de a rezol-
va orice litigiu, oricite dificultăți ar com-
porta, pe calea tratativelor, este de fiecare
dată și-un adevărat „memento”, știin-
du-se cite nefericiri a adus umanității po-
litica înfruntărilor armate. Dar astăzi
în condițiile inarmării atomice, intrată
într-o fază aproape demențială, un ase-
menea apel își amplifică enorm semnifi-
cațiile, dobîndind statutul alternativei
unice și necondiționate. Cuvintele pre-
ședintelui țării la recentul Congres
al Frontului Democrației și Unității So-
cialiste ar trebui să fie înscrise în
programul tuturor oamenilor care pot de-
cide, astăzi, prezentul și viitorul speciei:
„O cerință vitală pentru progresul ome-
nirii o constituie oprirea cursei inarmă-
rilor, trecerea la măsuri hotărîte de
dezarmare, în primul rînd de dezarmare
nucleară. Echilibrul și garantarea securi-
tății egale a tuturor statelor trebuie
realizate nu prin creșterea inarmărilor, ci
prin reducerea acestora, prin diminuarea
bugetelor și a efectivelor militare. Ne pronunțăm
în modul cel mai hotărît pentru
încetarea producției și perfecționării ar-
melor nucleare și distrugerea stocurilor
existente. În același timp, susținem adop-
tarea de măsuri pentru oprirea fabricării
celorlalte arme de exterminare în masă,
pentru retragerea trupelor străine și li-
chidarea bazelor militare de pe teritoriile
altor state, pentru reducerea activității
blocurilor și desființarea lor concomitentă.
Este în interesul tuturor popoarelor să se
facă totul pentru a se pune capăt cursei
inarmărilor, pentru ca minunatele cuce-
ri ale științei contemporane să fie puse
numai și numai în serviciul omului, al
bunăstării și libertății lui, al fiecărui popor,
al progresului și păcii pe planeta
noastră”. Recunoaștem cu toții în aceste
deziderate atit de raționale călăuzite de
grijă față de om, exprimate de cel mai
autorizat fiu al României contemporane,
parcă însuși glasul istoriei noastre, a unui
popor care n-a purtat niciodată războaie
de agresiune și jaf, n-a săvîrșit agresiuni
și ingerințe, determinîndu-și destinul prin
energia și forța înțelepciunii, oferind
omenirii contemporane, atit de traumatizată,
o lecție și o soluție demne de me-
nirea ei. Președintele nostru este ex-
ponentul unei istorii și al unui prezent ce
pot avea o valoare exemplară. O propu-
nem, în acest ianuarie, celor ce se conduc
după luminile rațiunii și ale păcii uni-
versale.

POMPILIU MARCEA

Pagini realizate de
NICOLAE CRISTACHE,
CORNELIA DJIGOLA,
GEORGE ARION

Un muzeu în labirint

Aventura unui sălbatec (III)

Oviri

Autoportret : „Oviri“

N-ajunge să ai talent. Trebuie să ai ceva de spus. Și numai cei care n-au avut nimic de spus și s-au retras într-o insulă pustie au sfârșit prin a se sălbătici. Ceilalți, dacă s-au dus într-o asemenea insulă, au făcut-o cu speranța că într-o zi se vor reîntoarce printre oameni și vor povesti ceea ce au simțit în singurătate.

Gauguin s-a dus în Tahiti să împărtășească efectiv viața indigenilor. Locuia ca ei într-o colibă, se hrănea ca ei

și începea să creadă în zeii lor. Umbla ca ei cu picioarele goale și cu bustul gol, vinând în pădurea vecină și pescuind thon în mare. Mai târziu, a părăsit și Tahiti, afundându-se în insulele Marchize printre foști canibali. El da altă valoare mitului lui Anteu. Pământul, zicea el, e partea obscură, sălbatecă, primitivă, din noi. Pentru a ne împotrivi forțele, trebuie să ne regăsim. Pe un autoportret, un profil în bronz, a adăugat lângă iscălitură cuvântul „oviri” care înseamnă în tahitiană „sălbatec”. Titlul unei sculpturi în ceramică, stranie, barbară, refuzată la Salonul din 1895, e același. Cînd a simțit apropiindu-se moartea, Gauguin s-a adresat de la tropice unui prieten, rugându-l să-i trimită această sculptură pe care o lăsase la Paris, ca să fie așezată pe mormintul său.

Pînă în ultima clipă, deci, pictorul a fost consecvent cu orgoliul sau cu iluzia sa. Dar oare îl putem lua în serios cînd declară că e un sălbatec? Nu cumva sălbăticia lui e un mijloc, nu un scop? Înțeleg că întreaga legendă a lui Gauguin se sprijină, în fond, pe un cuvînt, însă dincolo de setea lui de a întineri arta, căutînd-o la izvoare, nu mă pot împiedica să gîndesc că el se afundă în insulele Oceaniei pentru a avea cîștig de cauză în expozițiile din Paris. „Sălbatecul” are nevoie de recunoaștere. Și dacă vorbește mereu despre o natură fericită în care vrea să trăiască, n-ar trebui să-i interpretăm cuvintele într-un sens prea comun. El e un artist, iar un artist știe că arta se dăruie numai celor care îndrăznesc să sufere pentru ea, să riște pentru ea și la nevoie chiar să renunțe la fericire. Fără curajul de a înfrunta Minotaurul nu există artă. Înaintînd pe coridoarele labirintului, artistul n-are de ales. Singura sa speranță este firul pe care-l deapănă în urma sa și care, poate, într-o zi îl va ajuta să iasă la lumină. Așa înaintează și Gauguin. Ne declară că detestă civilizația de care fuge, dar deapănă și el un fir nevăzut. Tot timpul cit înaintează spre izvoarele artei, e preocupat de ceea ce se întâmplă în urma lui. Vrea să ajungă dincolo de amintiri, dar, în secret, face asta ca să-și întărească speranța. A întors spatele Parisului numai pentru că vrea să meargă mai departe decît ar fi ajuns pe bulevardele lui. Și-a părăsit prietenii numai pentru că țintește mai sus decît ei. Ocoleşte pe la tropice numai pentru că i se pare că astfel își scurtează drumul spre centrul misterios al gîndului. Și se întoarce în trecutul îndepărtat, cu intenția de a înainta cit mai mult în viitor. Ca și Diderot, e convins că tahitianul se apropie de originea lumii, în vreme ce europeanul se apropie de bătrînețea ei. Aceasta l-a determinat să viseze nopți tropicale în care să fie „liber, în sfîrșit, să poată iubi, cînta și muri”. Dar singura lui teamă e să nu fie uitat la Paris. Mai grav decît boala, mizeria și singurătatea n-ar fi decît insuccesul în lumea pe care a părăsit-o. „Sînt un sălbatec”, ține să repete Gauguin încapățînat, dar după eșecul expoziției organizate la Paris cu pinzele pictate în prima sa ședere din Tahiti sălbatecul acesta plîngea ca un copil. În fond, el nu căuta în pustnicia tropicală altceva decît Cézanne în sihăstria de la Aix. Și în timp ce vitupera împotriva artificilor vieții pariziene, devora în fiecare lună o revistă simbolistă rafinată ca *Mercur de France*.

În sinea lui, „sălbatecul” ride, poate, uneori. Într-o zi, opera lui va cuceri Parisul. Gauguin este un Rastignac plecat la tropice, care își ia aureola de sălbatec vîsînd în realitate laurii artei. Și ai gloriei, firește. Chiar dacă el scrie „Gloria, ce cuvînt zadarnic, ce recompensă zadarnică”, făcîndu-ne o clipă să credem că vrea să meargă mai departe nu numai de civilizație, ci și de glorie.

Dealtfel, prin chiar vocația ei, arta nu poate năzui spre sălbăticia și amnezie. Pentru că nu există artă adevărată fără speranță. Chiar cînd artistul caută această speranță în deznădejde. Căci disperarea artei nu este decît strigătul negru al unui artist rănit de moarte care nu se poate hotărî pentru nepăsare. Și tocmai de aceea, oamenii se pot sălbătici, dar arta nu. Există barbarie și în plin secol XX, există barbari, există și o artă barbară, dar barbaria artei ar însemna altceva. A te sălbătici înseamnă în artă a renunța la speranță și nici un artist adevărat nu va putea privi cerul, arborii, nisipul, marea, fără să le ceară nimic în schimb. Un sălbatec autentic nici n-are nevoie să-și dovedească sălbăticia, să și-o afirme permanent. Ce-l interesează ce spune lumea despre el? În timp ce „sălbatecul” Gauguin așteaptă laurii din partea lumii pe care o acuză, demonstrîndu-ne că artistul se poate răzvrăti împotriva societății, dar nu poate trăi cu totul în afara ei; că artistul se poate confunda în singurătate, dar păstrînd speranța că va ucide Minotaurul și va ieși din labirint.

Sălbăticia lui Gauguin nu mi se pare de aceea o formă de renunțare, ci o formă de a spera. El vrea să întinerească arta, s-o elibereze de rutină, nu s-o sălbăticească. Vrea să se afunde în jungla tropicală pentru a cuceri intrarea la Luvru. Și nu e, în aceste condiții, sălbăticia o mască? Un drum pe care Gauguin vrea să oblige destinul să dea dreptate artei lui? Dincolo de aerele sale de sălbatec, Gauguin gindește, de fapt, ca toată lumea. Are nevoie de sălbăticia doar pentru a merge dincolo de convenții. Cum spune el, dincolo de caii de marmură ai Parthenonului.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

Veronica Micle în legendă (V)

Era Veronica Micle „numai o cristalizare a modului erotic” al lui Eminescu? Și „cristalizarea” asta „erotică” mai putea avea ea vre-o curiozitate, tiranică și obsesivă, după aproape zece ani de înfruptări? Și numai atît a putut vedea el în asocierea Veronica Micle — Eminescu sau în orice cuplu femeie-bărbat, decît „cristalizarea erotică”? Nu mai sînt și alte elemente care își spun cu răspicare cuvîntul într-o dragoste, fiindcă sexualitatea nu-i decît o ațîțată finalitate, o concluzie cu reluări? A reduce rostul femeii la atît și numai la atît, că „nu are ce căuta” altfel în „existența” unui om și că femeia nu trăiește prin viața ei proprie, mi se pare o nostimă erezie, dacă vreți, dar o pură și grațioasă denigratoare erezie. Și regretînd că am fost pus în situația să-i aduc lui G. Călinescu imputări, ca să zic așa, de structură și de concepții, care l-au împins ostentativ în nonsens, îi mai reproduc un gînd, cules de pe același făgaș: „Opiniunea, așadar, că Veronica Micle formează obiectul aproape unic al pasiunii lui Eminescu, este total greșită. Eminescu căuta dra-

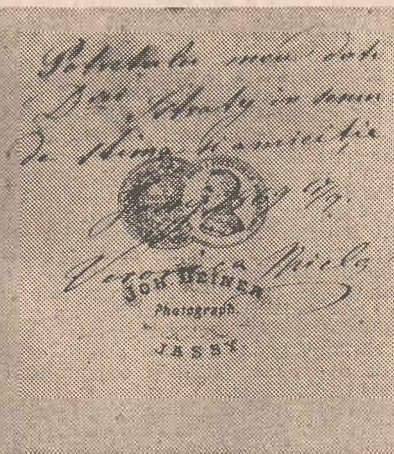
catifelări de poveste și încadrînd-o în nemurirea legendei.

N-aș vrea ca cineva, de bună sau de rea credință, să rămînă cu impresia că m-am transformat, inutil, într-un întîrziat paladin poetizator al Veronicăi Micle. N-am fost minat de nici o ambiție și se înțelege că nu mă interesează deloc dacă a fost sau nu frumoasă; dacă a fost frumoasă a fost pentru lumea și epoca ei, dar mai cu seamă pentru Eminescu, — și asta îmi ajunge. Am vrut doar să semnalez impasul unde te poate lăsa un document și neajunsurile pe care le naște, dacă n-ai paciența documentării.

După cum trebuie să declar că n-am crezut niciodată în Muze sau în miracolul lor. Decît în acelea de mirific basm din mitologie.

Cred însă cu fermitate în femeia-stimul. Atît. Și sînt convins că Dante ne-ar fi lăsat și *Vita nuova* și *Divina Comedie*, cu sau fără Beatrice Portinari, ca și Petrarca opera fără Laura de Sade, ca și Goethe, cu nenumărate Charlotte în tumultuoasa lui viață, ca și Eminescu, dacă ar fi cunoscut-o sau nu pe Veronica Micle.

Așa că nici Călinescu nu mi-a

gostea, nu femeia, victimă mereu a improvizățiunii și a absurdului. El este străfulgerat principal de orice femeie, pentru o acțiivă de varietate sau pentru o tinără burgheză de periferie — ca puțin mai încolo să numească alte slăbiciuni ale lui Eminescu în persoana Cleopatrei Poenaru și în aceea a Mitei Kremnitz.

Întreb: cine, unde și cînd a afirmat că „Veronica Micle formează obiectul aproape unic al pasiunii lui Eminescu”? Cine a putut să eșueze în neghobie sau în candoare și să-i atribuie lui Eminescu ipostaza de monogam? Cite încă nu vor mai fi fost, pe care nu le știm, lăcătuite în sipetul lui intim.

Sînt, natural, în raporturile femeie-bărbat și cazuri de exaltare erotică, senzația unui ritm și a unui pas că te poți realiza în exclusivitate cu o anume femeie, dacă ești bărbat sau cu un anume bărbat, dacă ești femeie — și cu nimeni altcineva — o electricitate dermică, suverană în unicitatea ei, pe care sexologii ca Havelock Ellis sau psihanalizii ca Freud și Jung au reținut-o ca o patologie sexuală, ca o anomalie care descinde din argiloase eredități sau poate din insondabile nopți de ancestralitate, surpături și dereglări ale simțurilor, cifoze ridicate în circuitul conductor al senzorialității, — dar aceasta ne-ar depărta de tema noastră care nu poate cădea în incidența anomalității.

Și întreb din nou: de la cine din femeile pe care le-a cunoscut și care au venit în atingere cu vîpăii pasională a lui Eminescu, pentru o zi numai, sau pentru oricîte — fiindcă G. Călinescu, în pornirile lui, pune pe Veronica Micle să fiarbă în același cazan cu o artistă de varietate sau cu o tinără burgheză de periferie, cu Cleopatra Poenaru sau chiar cu Mite Kremnitz — au rămas atîtea semne scrise și atîtea dovezi presărate pe drumurile atîtor ani, cite sînt în legătură cu Veronica Micle? Și care este persoana feminină amestecată — dar, da, amestecată! — „în itele existenței lui Eminescu”, care să apară întînsă cu răsufierea ei peste fruntea lui pe o atît de lungă durată și cu atîtea semnificații, nu numai un biologic „mod erotic”, nu numai „dragostea” carnală — la care limitează Călinescu raporturile femeie-bărbat, ci și femeia-Om, — în afară de Veronica Micle? Sfîrșesc, constatînd încă o dată, că dincolo de cele mai fascinante arabescuri ale inteligenței, oricît de uluitoare ar fi ea, dincolo de vulturile colorate și surprinzătoare ale minții, care pot înșela și descumpăni, se validează intuiția anonimă a mulțimii, plasînd-o în

văr care totdeauna va germina griul pentru piinea cea de toate zilele a Istoriei.

Augustin Z.N. Pop, în iconografia volumului, reproduce în fotocopie, lîngă nenumărate alte piese, dedicația poetei de pe pagina de gardă a plachetei „Poesii” care sună astfel: „Scumpului meu Mihai Eminescu, ca o mărturisire de neastărată dragoste. Veronica Micle — Bacurești 6 Februarie 1887”.

Trec peste abundența schimb epistolar dintre cei doi îndrăgostiți din diverși ani al legăturii lor, — care alcătuiește osatura cărții și o face caldă, umană, vibratoare — ambii zălogiți cătușelor iubirii cu meandrele și mohoririle ei, cu oglinzi de senin și lucarne întunecate, cu disperări și armistiții, cu ostroave de tîhnă și zboruri în furtuni, cu tandrețe și ură, cu tensiuni și explozii citeodată, cu relaxări alintătoare și moleseli alintătoare alteori, cu emoții și omenii neascunse, cu revolte necontrolate, cu vestiri de rupturi și fericite izbăviri — ca în catehismul nescris al oricărui dragoste — ca să stăruie o clipă asupra finalului Veronicăi Micle, mai puțin știut, așa cum rezultă el din lucrarea lui Augustin Z.N. Pop.

Redau o frază dintr-o scrisoare de încordări, mai veche, către Eminescu: „Pentru ce mă mai rețin obligații, pentru ce mai am copii care să mă rețină în viață?”

Confruntată de vicisitudinile fiecărei zile, din ce în ce mai aspre și mai împovărătoare, în care soțul dispărut nu-i mai putea fi nici pază, nici ajutor, epuizată în rezistența nervoasă de calomni și de intrigi, de ostilitatea și de neînțelegera unora — sau de vitregiile și de nepăsarea altora, — ideea de moarte incolțește ca o soluție și ca o salvare, cu care treptat-treptat s-a împrietenit, ca s-o aducă la împlinire în ziua de 4 august 1889, după exact zece ani — 4 august 1879 — cînd decedase Ștefan Micle și la cincizeci de zile după ce Eminescu oblonise pentru totdeauna turburea și rătăcirea lui privire din anii din urmă.

A folosit arsenicul — ca substanță toxică — în doritele ei filfiri spre sideralități, acolo unde a scotit că este numai nezbucium și dreptate și împăcare și a fost decada ei cea mai turmentată și cea mai vijelioasă, cu atîtea viscoliri de funingine și cu toate speranțele dușmănos zădărnice.

Ciclu încheiat, ca să supraviețuiască după aceea în legendă și mit, indestructibile, fără puțința unei disocieri sau unui divorț, așa cum l-a nuntit neamul. Și gîndurile astea, toate, răzlețite, au început să mijească, s-au succedat, s-au adunat și s-au închegat în dimineața albastră și aurită de la Cluj-Napoca, în fața scunde și modestei biserici a lui Bob, unde în 1848, copilandra din Năsăud, la patrusprezece ani, îi pășea pragul ca să-și piardă numele de acasă — Ana Câmpeanu — și să devină pentru istoria literară și pentru toate mătăsosomele melancoliei ale generațiilor ce au urmat și vor mai urma, Veronica Micle, — amnarul viu pe care au scinteiat, ani în șir, pînă la isprăvirea lui mintală și fizică, simțămintele omeniești ale făurarului acestei cîntătoare limbi în care grăim și în care scriem, în care cugetăm și în care visăm, — Mihai Eminescu.

L. KALUSTIAN ■

P.S. Întregul ciclu *Veronica Micle în legendă*, încheiat astăzi, reprezintă un capitol din volumul „Facsimile” II, în curs de apariție la Editura Eminescu, iar fotografia ce se reproduce provine de la Cabinetul de stampe al Academiei Republicii Socialiste România.

ILIE BOCA : Marină

Eveniment cultural

Un salon, două saloane

O expoziție de pictură, sculptură, grafică și arte decorative cu operă din câteva sute de ateliere, o mare expoziție, prin urmare, cum este și această Municipală bucureșteană, nu are, nu poate să aibă un unic adevăr, prin puterea căruia să fie structurată. Iar de există, el e latent și se dezvăluie în timp, printr-o seamă de efecte. Astăzi, numim cu destulă exactitate semnificațiile cutărui Salon interbelic. În vremea lui, însă, critica a săvârșit destule confortabile inexactități. Cu excepția expozițiilor tematice, unde criteriile sînt, în general, comune întregii critici, marile manifestări ale unei perioade privilegiate cam toate părerile, cite se pot naște. Părerii pe cit de judicioase, pe moment, pe atât de vulnerabile totuși. Cîitorii de gazete, artiștii iau cunoștință de ele și conchid cu fiecare: asta, cam așa-i! Deși, iată, gazetele spun fiecare altceva.

Intr-o Municipală incap atitea cauze și interese încît juriilor, organizatorilor și criticilor le este peste putință să le cunoască și să le pună sub o ordine superioară. La marele spectacol al Municipalei contribuie artiștii din toate generațiile și de orientări estetice foarte variate. Față de condiția de spectacol-competiție a Municipalei, decizia artistului are un caracter destul de special, destul de ambiguu.

Cei mai mulți artiști trimit juriului una sau două lucrări recente, a căror virtute esențială este că sînt recente. Puține din aceste lucrări devin importante în biografia creației. Dacă, de pildă, selecția s-ar face dintr-un număr mai mare de piese, e sigur că valoarea de ansamblu a expoziției ar spori.

O seamă de artiști lucrează cu gîndul unui loc și al unei reprezentări în expoziție. Avînd atita dinadins, producția lor nu este caracteristică. Una prezintă ei în expozițiile personale, alta în cele colective. Nu e vorba de contradicțiile inerente unei epoci de creație ei, pur și simplu, de contradicții. De ce procedează astfel, chestiunea cere o discuție aparte, nu neapărat în relație cu Municipală.

Tot o discuție aparte cere lucrul unor oameni al căror merit principal este bunăvoința. Meșteșugul lor cuminte abia de scoate citeva pinze ori planșe într-un an, dar orgoliul îi presează să și le vadă pe panourile Saloanelor. Artiștii cu numele, a căror pictură, grafică ori sculptură nu a interesat cu adevărat niciodată pe nimeni. Prinziind o conjunctură, au ajuns membri ai uniunii profesionale; mergînd pe conjuncturi, își onorează minimal statutul de membru al uniunii profesionale. Ei n-au cu ce alcătui o expoziție personală, dar sînt prezenți în toate Municipalele. Juriile n-ar trebui să fie nici severe, nici cumsecade. Ele ar trebui să fie pătrunse de conștiința faptului că zonele de mediocritate ale unei expoziții de cert interes public fac un deserviciu obștii artistice. La Muzeul de artă al României și în sălile Muzeului colecțiilor (unde sînt găzduite pictura, sculptura, grafica și, respectiv, artele decorative) suma operelor de valoare este, cu toate acestea, impresionantă. În vecinătatea lucrărilor cu multă artă în ele; cele fără duh artistic aproape trec neobservate. Din păcate, lipsa lor de spirit îngăduie un anume simțămînt de insatisfacție, simțămînt care generează mai toate comentariile rele la Municipală. În fine, pentru că destui artiști buni nu răspund invitației de a expune, juriul și organizatorii trebuie să decidă asupra materiei ce le stă la dispoziție.

Și, astfel, Saloanele sînt cuprinzătoare și panoramice, bogate și sărace deopotrivă, sînt excesiv de protocolare sau excesiv de democratice, impacă toate generațiile sau le irită, sînt condiția unor idei și direcții noi sau moment de recul. E destul de lesne să spunem ce este o Municipală și care-i sînt valorile, dar ne-ar fi peste mină s-o numim o mare expoziție.

Considerînd comentariile la edițiile trecute și venînd parcă în întimpinarea unor opinii asemănătoare, organizatorii procedează, de astă dată, cu un tact indiscutabil: ei pun lucrările „ca să stea bine”, să ai, străbătînd sălile celor două muzee, un traseu desfășător, pe repere de armonie (forme, culori). Ceea ce ar putea fi de înțeles, dat fiind că-i mult mai ușor să scrii despre o Municipală, decît s-o compui.

Și, atunci, ce-i de făcut? Cum trebuie aflate direcțiile estetice novatoare, starea artei tinere, preocupările de substanță ale breslei?

Firește și profitabil este să cercetăm excepționala dotare pentru culoare a picturii noastre contemporane, intensa ei spiritualitate, tendința exprimării unei umanități armonioase, exemplare. Se poate afirma că pictorul de sevalte are multă încredere în mijloacele artei sale, că are convingerea unui gen încă vital și dătător de mare operă. Un itinerar al celor mai valoroase pinze este itinerarul unor astfel de încredere și convingeri, exersate atît la nivelul construcției cromatice, îndeobște exultînd respect pentru natură și natural, cit și la acela al invenției formale.

Complementul picturii, sculptura din expoziție mărturisește nostalgia unor alte spații. Selecția de sculptură are o anume complexitate, dar este evident că viața acestui domeniu trebuie altfel cunoscută, socotînd taberele și opera lăsată aici, socotînd comenzile de stat și, în general, activitatea artiștilor interesați de monumental.

Secțiunile de grafică și arte decorative trebuie luate în parte. Ele ar putea să fie Saloane de sine stătătoare, în care caz am avea o cunoaștere mai sigură a realizărilor și a tendințelor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Mult e dulce

Dezmierdindu-se în vînt ca otava

Cînd răbătnește din ploii și din to-pirea zăpezilor, apa Milcovului urcă în cînguri și spală de bejenii și de două războaie mondiale lemnul crescut aspru ca să fie roată de căruță; de drumuri în bardă, ochi scoși cu unghiile și trădări sticloase lemnul ursit să-și implinească desti-nul schimbîndu-se-n pat de pușcă; de gînduri negre și de ascunzișuri ale durerii lemnul ce va deveni ca-lească plutînd în zbor spre înălțimile bucuriei. În zarea Vrancei peste care scapără vioriu curcubeie voievodale, cu apă și păduri formînd trei incin-geri de țară, se leagă în același trup de lumină, dragoste și cîntec Mol-dova, Muntenia și Transilvania. În nopți de decembrie și de ianuarie, aici se aud venînd pe sub pămînt, pe căi de sare și de aur, carele lanului, caleașca lui Alexandru Ioan Cuza, caili însingerați ai Vladimires-cului, sănițele îngropaților de la Telega. Se string roată în curțile dorului și privesc din mîrire pămîn-

tul românesc adunat sub o singură inimă.

Unirea, întăpuită la București, la Iași și mai tîrziu în vreme și la Alba-Iulia, e desăvîrșirea luptelor din veac ale poporului vorbind, vi-sînd și urînd în aceeași limbă. Pentru că ceea ce ne-a fînt vîi și drept și neîndurători pe Du-năre și Carpați este limba pe care-o vorbim, neschimbată în ființa ei din Bucovina și pînă la Marea Neagră.

Veche de două mii de ani și înnoindu-se după fiecare coasă, verde și dezmierdindu-se în vînt, ca otava, în iulie, pe întinsele cîmpii, în ea cerbii își sapă singuri fin-tini, se coc înalte amfore pline cu miere strînsă din toate florile își scutură umerii și clopoștii stelele în-chipuite cu nemurire, pașii lunii se topesc uimiți de șoptele răsărînd din riuri și „dintre ramuri de arîn, melancolic cornul sună”.

Una din tainele dăinuirii noastre, dacă nu chiar cea mai de seamă, e faptul c-am vorbit mereu aceeași limbă, înfricoșător de frumoasă chiar și după ce atîția dușmani ne-au tras pe roată sau ne-au ful-gerat în timpă.

Neperieritoare în veci, noi toți îi a-partinem deopotrivă, datori s-o îm-podobim cu slavă în toate zilele vieții.

FĂNUȘ NEAGU ■

„Fintinarul de armonii”

Un debutant al cărui nume trebuie re-ținut este Aurel M. Buricea. Prezentat cu generozitate de către Fănuș Neagu, el îndreptățește în primul său volum de ver-suri, *Sarea neagră a nopților* (Ed. Dacia, 1979), aprecierile elogioase și încrederea care i-a fost acordată. Poezia lui so-lemnă dovedește o elaborare meticuloasă. Autorul își filtrează confesiunile și nu se lasă pradă pornirilor de moment. Forma-ția sa de matematician își spune cuvîntul. El nu permite să ajungă pînă la noi decît un ecou al zbuciumului pe care îl trăiește. Această pudoare a confesiunilor sporește tensiunea lecturii. Cititorul ia cunoștință de o viziune personală propusă asupra lumii de tînerul poet. Lucrurile și eveni-mente sînt contemplate cu o adîncă melancolie provocată de gîndul că nimic nu este veșnic. Șansa iluziei este refuzată sis-tematic și poetul ia drept „călăuză de-părtărilor, rațiunea”. Ne întimpină dar în acest volum o poezie compusă cu o ade-vărată știință a versului căruia i se con-feră privilegiul să aducă vești despre uni-versul înconjurător. Poezia devine astfel un instrument de cunoaștere a ceea ce sîntem noi și ceea ce ne înconjoară: „se-tea să-și potolească / fintinarii de armo-nii / lopata vremii s-o-mplintă / în fio-rul perfecțiunii”. Drumul lui Aurel M. Buricea în literatură trebuie urmărit cu încredere.

DAN CERNAT ■

Opinii

Din nou despre Opera Română

In finalul articolului nostru, publicat în numărul trecut al revistei, referitor la Opera Română, anunțăm că dezbaterea despre acest gen artistic, modul în care este el ilustrat va continua.

Așadar, iată alte citeva opinii ce ne-au fost încredințate și pe care le publicăm, cu speranța că ele vor completa imaginea despre activitatea acestei instituții de artă, constituîndu-se totodată în necesare luări de poziție pentru binele culturii românești. Iată-le:

Eduard Tumagean — Este bine că Opera Română se află în atenția opiniei publice, dar ce credeți că se poate schim-ba? La unele întruniri organizate, în care tot personalul Operei Române trebuia să-și spună cuvîntul, mulți nici nu mai veneau, știînd că nu se întîmplă nimic. „Criza genului”, despre care se tot vorbește, ascunde, de fapt, tare de organi-zare, lipsa unor raporturi colegiale între artiști. Nu e nici o criză, reviste de specialitate consemnează evenimente de seamă în lumea operelor. Nu-i mai puțin adevărat că Opera noastră nu se bucură totdeauna la ea acasă de atenția cuve-nită, spectacolele de operă sînt pre-

zentate de televiziune pe programul II, afișul de mare publicitate lipsește. Nu pot să nu observ cu amărăciune că gene-rațiile mai vechi nu stimulează tinerii de-butanți, dar nici cei care au ieșit la pensie nu s-au bucurat, după merit, de cinstea cuvenită din partea celor nou veniți. Sînt tineri care cîntă acum mereu pe scenele din străinătate. Și cînd te gîndești că la 30 de ani David Oha-nesian avea aici mai multe roluri decît propria sa vîrstă! Dar acum, la acești ani se consideră că ești prea tînr, că mai poți aștepta. Nu-i mai puțin ade-vărat că și din Conservator ies studenți fără a ști un rol de operă complet.

Desigur că un artist trebuie să fie prezent într-un anumit număr de spec-tacole, potrivit normei pe care o are, dar, iată, cu această ocazie ei sînt distribuiți în roluri ce-i dezavantajează, nu în funcție de posibilitățile lor vocale, ci oarecum arbitrar, invocîndu-se nu o dată nejustificat nevoile instituției. Cu timpul aceasta duce la decalibrarea vocii. Și apoi omul umblă în audiențe, cu cereri... Dato-rită unei superficialități de neînțeles, am fost întrebunțat ca bas comic la Opera Română timp de vreo 10 ani buni, pînă cînd am avut posibilitatea, în străinătate,

să interpretez roluri ca bariton verdian, ceea ce și sînt. Abia acum debutez aici în două mari roluri verdiane — *Traviata* și *Ernani*. Dar, ce trist, după nici un spectacol conducerea nu și-a manifestat în vreun fel opinia. O atitudine de indif-ferență pe care toți artiștii operei o simt. După părerea mea, premierele încă sînt rare. Iar atunci cînd acestea se progra-mează, ar trebui să fie consultați și inter-preții ce urmează a fi distribuiți. Pentru asigurarea calității vocii, cîntăreții ar tre-bui să fie controlați vocal, așa cum se face peste tot, acum, în lume, așa cum au făcut-o înainte la Opera Română Pe-tre Ștefănescu-Goangă și Arta Florescu. De ce nu este chemată această mare cîntăreță să facă și acum un sondaj?

La Opera Română corul este sin-gurul compartiment care se prezintă la cotă valorică înaltă, datorită strădaniei lui Stelian Olaru și Vasile Calomfirescu, a căror viață se confundă cu opera.

Orchestra. De ce trebuie solistul vocal să aibă de luptat cu nivelul sonor al or-chestrei? Foarte solicitată, aceasta nu-și mai găsește spațiul și timpul pentru re-petiții.

Cu titlul de experiment, aș propune să facem serii de cite 10 spectacole cu pre-mierele din perioada respectivă, pentru a se așeza rolurile în voce, în felul acesta consider că Opera ar avea posibilitatea să monteze mai multe premiere anuale. Trebuie să găsim toate resursele pentru a pune în valoare calitățile vocale ale celor mai înzestrați cîntăreți din întreaga țară, fiind recunoscut că România este un mare furnizor de voci pe plan mondial.

Silvia Voinea — N-aș vrea ca publicul, în urma discuției noastre, să vină la Operă ca la un bolnav. Opera nu se pră-bușește. Vom face tot ceea ce ține de noi, de talentul nostru, ca ea să depășească si-tuația deficitară în care se află. Ea trebuie să-și recapete strălucirea cuvenită primei scene lirice a țării. Avem voci de talie mondială la care ar rivni orice scenă a lumii. Cu atît mai mult meseria noastră tre-buie să fie o dovadă de patriotism. Unica operă românească în care cînt este *Ham-let*. Am renunțat la spectacolele cu *Flau-ter fermecat* în R.F.G. pentru a sluji scena de acasă. Consider că un artist trebuie să slujească arta și nu să se slujească de ea. Au fost la noi regretabile cazuri de ami-nări și de suspendări de spectacole, și uneori din cauza unor pretexte vagi. Im-portantă este credința cu care pornești la drum, cu care interpretezi. Mi-a fost dat să intru în scenă bolnavă, fără ca publicul să simtă aceasta. Și am ieșit sănătoasă. Ca artiști ar trebui să facem un efort de vo-intă care să depășească propria noastră persoană. Eu visez muncind, nu dormind. Ce se poate face pentru *Opera Română*? Nu există nici o criză a operei. Ar trebui să luăm exemplul de la buna organizare a *Operei*, cu portrete mari ale soliștilor pe afiș, cu scene color din spectacole. În să-lile noastre însă nu sînt nici măcar sufi-ciente programe. Nu mai zic de interesul pe care ar trebui să-l suscite. Unde este cuvîntul regizorului? Concepția sa despre

O stea poetică în creștere:

Emil Botta

Se întâmplă să crească sub ochii noștri, fabulos, valoarea cite unui poet, nu numai a aurului, ceea ce e, oricum, mai reconfortant și provoacă satisfacții măcar orgoliului criticilor, care au avut flerul respectiv. La o astfel de spectaculoasă ascensiune am asistat în cazul lui Bacovia. O alta, poate și mai surprinzătoare, se prefigurează în ultima vreme cu Emil Botta.

Editura Eminescu inaugurează o nouă colecție, „Biblioteca de Poezie Română Contemporană”, prin publicarea unei cărți lăuate de el, tipărită într-o haină somptuoasă, stranie și elegantă totodată, așa cum îi stă bine „celui mai nebul paj al morții”. Volumul împodobit grafic cu inspirate planșe și vignete de Constantin Guluță cuprinde ciclurile: **Intuneceatul April** (1937), **Pe-o gură de Rai** (1943), **Vineri** (1971), **Un dor fără sațiu** (1976-1978), și o **Addenda**, unde, pios și informat, îngrijitoarea textului, Aurelia Batali, a adunat producția rămasă prin reviste (cită a reușit să o identifice) însoțind totul cu note prețioase care indică locurile apariției fiecărei poezii prima oară și urmărește apoi minuțios variantele suferite ulterior.

E o adevărată ediție critică, la doi ani de la moartea autorului, fapt neobișnuit, marcând o prețuire ieșită din comun. Dar mai mult decât ea, în fața cu opera lirică a lui Emil Botta, avem ocazia să verificăm (cei care avuseseră bănuiala și cei care se îndoiu) că „Domnul Amărăciune”, „Marele Leneș”, „Cavalerul cu mele de aur”, „Mihul-Umilul”, „Școlarul Durerii”, „Nuestro señor, Don Quijote, el Cristo rumeno” — îndrăznesc să-l parafrazez — a fost un foarte mare poet.

Nu este cu puțință, în citeva rânduri, să-mi sprijin afirmația printr-o argumentație critică propriu-zisă și nici nu-mi propun căci am căutat s-o fac cu alte privilegii mai potrivite. Citeva lucruri totuși, sărtoare în ochi, se pot spune:

Vocea lui Emil Botta rămâne absolut in-

confundabilă în concertul liricii noastre moderne, printre atâtea tonuri greu de uitat. După Argezi, Bacovia, Blaga, Barbu sau Pillat, din umbra cărora greu a reușit să iasă cineva cu totul, multă vreme, cîntărețul **Intuneceatului April** a săvîrșit la noi o emancipare a lirismului de o însemnată capitală. Emil Botta e astfel un moment nou de poezie românească, cel mai net marcat la capătul glorioșului șir amintit.

Himeric, mistuitor, șăgalnic, torturat, smuls din tenebrele sufletului, teatralizat, jucat cu o grație curteană, sfișietor și ironic, „dureros de dulce”, fantast, livresc și implintat în cețosele „mite”, ale codrului transilvan, delirant și grav, premonitoriu, distins și colorat nu odată strident autohton, acest lirism își păstrează o puternică unitate interioară, are o bogată și densă substanță umană, surprinde și vrăjește. Reabilitează fantezia, emotivitatea, elocvenția nechinuită, inteligibilă, naturalitatea colocvială, spiritul ludic. E o întoarcere la Eminescu, așa cum au fost, în felul lor, a parte, toate marile innoiri sau rebotezări lirice românești.

Emil Botta a creat o întreagă mitologie poetică a sa. Despre aceasta s-a vorbit, dar mai rămîn multe lucruri de spus. Aș aminti aici doar misteriosul rol prim pe care îl acordă el cinului înrudit al pășăretului cîntător și cu osebire mierlei. După „Intuneceatul April”, „pădurea”, „stelele” iată altă temă de glosat pentru critici. Dar mai există atâtea altele că nici nu rămîne loc să fie înscrise aici, dovedind cit de fascinantă e noaptea scinteietoare, fără margini, a poeziei lui Emil Botta.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

P.S. Îngrijitoarea editiei roagă să i se semnaleze publicații unde au apărut înaintea publicării în volum versuri ale lui Emil Botta. O însemnată parte din poeziile care alcătuiesc sumarul **Intuneceatului April** a fost tipărită, ca un ciclu, cu titlul: **Marele Păianjen în Ideea Românească**, anul 1, nr. 5-10, XI, 1935-1936 (**Un domn bine, Lecția de opium, A VII-a indulgență, Cănaclu, Jocul răscolitor, Final, Marele Păianjen** — trei piese).

Sarmalele se servesc cu iaurt. O să (vă) servim masa în grădină.

Pornind de la contexte de acest fel, mai ales dacă „beneficiarul”, „destinatul” nu este exprimat explicit (**Servim masa în grădină**, de exemplu) sau se identifică cu autorul, subiectul acțiunii (ca în **El se servește cu friptură**), verbul este echivalat de numeroși vorbitori cu a consuma: a minca sau a bea. Ca urmare auzim invitații ca **Serviți o cafea**, care exprimă indemnul de a consuma și nu, cum ar fi fost de așteptat, de a oferi o cafea. În aceeași interpretare **Am servit o prăjitură** vrea să spună adeseori „am mincat o prăjitură”.

În asemenea situații, a servi tinde să ia locul „bătrîneștilor” a bea, a minca și reprezintă o greșală generatoare de ambiguități și monotonie. Larga ei răspindire derivă din dorința de a evita formularea comună — la care recurge tot omul din moși-strămoși — din sentimentul, fals, că prezența neologismului a servi asigură un aspect „ales”, „cultivat” exprimării. Efectul nu este însă cel scontat, căci folosirea lui a servi în locul verbului a minca sau a bea dovedește ignorarea limitelor lui de utilizare în vorbirea îngrijită. E recomandabil deci să bem o cafea.

VALERIA GUȚU ROMALO

Vorbite și scrieri românești

„A servi o cafea”

Dintre cuvintele cu largă circulație în limba actuală face parte și a servi, pe care îl folosim în convorbirile de toate zilele, discutînd o problemă tehnică sau într-un comentariu sportiv. E un magazin unde se servește bine. Cumpărătorul trebuie servit. Umbrela i-a servit de baston. Răceala i-a servit ca scuză. Iși servește prietenii. Înțelege să servească o cauză dreaptă. Declarația servește ca dovadă. Dispozitivul servește la reglarea temperaturii, sint citeva exemple ilustrînd unele din multiplele situații în care recurgem la acest verb utilizîndu-l pentru a exprima ideea de a îndeplini o îndatorire, de a ajuta în realizarea unei acțiuni, de a sprijini pe cineva sau ceva.

Ca termen al sportului, a servi are sensul „a pune mingea în joc” (servește Năstase, de pildă).

Cu o frecvență foarte mare azi este folosit a servi în legătură cu masa, cu mincarea, avînd înțelesul „a pune la dispoziția cuiva (un) aliment(e) în vederea consumării”, ca în **Serviți(-le) întii supă**.

spectacol? Ar trebui să găsim în program repertoriul de perspectivă însoțit de distribuția sa. Pentru ca publicul să știe dinainte ce să aleagă, pe cine să vadă. E normal. Ne trebuie spectacole unitare din punct de vedere artistic, cu distribuții de primă mînă, pentru că le avem. Să cotesc edificator un sondaj în public pentru a ști cum să ne alcătuim repertoriul. Să milităm pentru creația românească, dar afirmarea ei se cuvine a fi selectivă. Să aducem pe scenă și noutăți din repertoriul clasic. De cite ori am fost cinstiți cu personajele pe care le-am interpretat, prin ficcare fibră a noastră, acestea au trecut dincolo de rampă. Și atunci lumea întreba încă de la coborîrea din troleibuz de un bilet în plus. Opera Română ar trebui să intrunească cele mai bune voci ale acestei țări. De aceea tinerii interpreți e necesar să fie testați încă de la încadrare. Străinătatea trebuie să afle de nucleul puternic al **Operei Române** și nu numai de artiști izolați. Exemplul unor echipe sudate ni l-au dat și alte teatre lirice din jurul nostru. Avem o mare responsabilitate, pentru că și Opera Română trebuie să înscrie și pe mai departe pagini de aur în istoria culturii românești.

Heana Iliescu — Un colectiv care cu citiva ani în urmă, să tot fie vreo 10-12 ani, apărea în paginile ziarelor, în timpul turneelor noastre, ca una din cele mai valoroase trupe de balet din lume, astăzi, cu mare tristețe asistăm la intrarea lui într-o eclipsă ce nu am dorit-o nicicînd. A-

ceastă trupă trebuie să iasă din nou la lumină, cu adevărata ei valoare. Apatia, dezinteresul, oboseala, nu trebuie să-și afle locul într-o instituție de artă, în conștiința adevăratului artist. Dar cum această stare se face simțită la unii, cei care dirijează destinele Operei ar trebui să găsească metode rapide și eficiente de îndreptare a lucrurilor. Să mobilizeze forțe creatoare, regizori, coreografi, care dacă lipsesc, să fie căutate în alte teatre ale noastre ori prin alte țări, orice colaborare însemnînd un stimul creator. Sint sigură, publicul larg nu consideră opera un gen perimat și prăfuit. Alături de toți colegii mei doresc reînnoirea Operei la acea efervescență creatoare, la acel climat artistic minunat, care ne caracteriza cu ani în urmă. Dorim montări interesante, servind multiple genuri de dansatori cu care se poate mindri acest colectiv. Spectacole în care să împletim perfecțiunea tehnică, măiestria noastră, cu o gamă largă de sentimente artistice. Dorim spectacole care să devină o explozie de frumusețe și talent creator, așa-zise spectacole „șoc”. Trebuie să risipim odată această pasivitate și amorțeală cu care am obișnuit, publicul să ne privească. Să renaștem, dacă nu din cenușă, atunci din mocnitul jar pe care îl dorim aprins de cei în stare să-l aprindă și să-l întrețină.

ADI CUSIN

N.R. Așteptăm noi opinii. Anchetă noastră continuă.

Cronica literară

Lucian Raicu:

„Reflecții asupra spiritului creator”

Lucian Raicu a ajuns la o înțelegere complexă a literaturii pe care o abordează fără prejudecăți avînd disponibilități vaste de cuprindere a ei. În volumul apărut anul trecut, **Reflecții asupra spiritului creator** (Ed. „Cartea românească”) el împinge critica literară pînă la fruntarii la care au ajuns puțini. Criticul nu mai analizează cu meticulozitate opere, ci încearcă să afle felul în care au fost scrise și receptate acestea. **Jurnale, caiete de însemnări, depozitii ale martorilor oculari sint strînse cu mîgală ca la o anchetă de mari proporții.** Dosarul întocmit este senzational și se citește cu sufletul la gură, ca o carte de aventuri.

Lucian Raicu transformă critica literară într-o activitate pasionantă de urmărit. El îi conferă dreptul la dramatism, îi acordă șansa de a se întreba în legătură cu propriul său demers fără a avea nici o clipă pretenția că este o sursă de adevăruri perfect clare și imuabile pentru todeauna. Rareori gînduri atît de profunde ca acelea din **Reflecții asupra spiritului creator** au fost exprimate atît de cuceritor, lipsite însă de rîvna de a ne capta bunăvoința prin artificii strălucitoare. Aventura scrisului ne este relatată palpitant, cu știința unui romancier. Așternerea capodoperelor pe hîrtie se narează ca o poveste frumoasă spusă de un literat și de un filosof, de un moralist și un istoric în același timp. Cel care scrisese cartea **Critica, formă de viață** nu poate să accepte că literatura este un regat de sine stătător, în care ecourile realității nu răzbat. El demonstrează că arta nu poate să fie creată și înțeleasă decît de oameni profund atașați de viață. Însăși critica literară nu poate face abstracție de la această lege și nimic nu o autorizează să se sustragă ei într-o vreme „care a dovedit, în chip dramatic, supremația realului și neputința evaziunii”.

Lucian Raicu nu ezită să ni se prezinte în postura unui sfătuitor prietenos și de nădejde, care poate fi abordat oricînd cu ușurință, consultat în orice problemă. El înfățișează cu o largă desfășurare de argumente mecanismul de producere a unor opere literare dar totodată arată că nu există nici o rețetă care să poată fi folosită pentru conceperea unui roman sau a unei poezii. **Reflecții asupra spiritului creator** este o seducătoare carte de învățături a cărei principală concluzie prezintă un emoționant elogiu adus actului creator, unic și irepetabil, cu toate că poate fi desfăcut în părțile sale componente și studiat pe îndelete. În volumul lui Lucian Raicu întîlnim pătrunzătoare reflecții despre rostul literaturii, despre scriitori și personajele lor, despre legătura dintre autori și operă, despre succes și eșec. Sint chestiuni care au mai fost abordate și de alți cercetători de la noi dar care, de această dată, sint îmbrăcate într-o haină nu numai nouă ci și impecabil realizată. Unele idei din carte „pluteau” în aer și este meritul autorului de a le fi sesizat și de a le fi ordonat într-o suită logică.

Spațiul cultural creionat în volum este copleșitor. Criticul se ferește însă să citeze prea des cărți mai puțin cunoscute publicului larg. Demonstrația sa este întreprinsă pe lucrări în general la îndemina tuturor și prin urmare este lesne de urmărit. De aceea, cartea lui nu se adresează numai specialiștilor în literatură ci și cititorilor obișnuiți.

Interesul față de opiniile enunțate e păstrat permanent și de tonalitatea variată în care se realizează expunerea, uneori neutră, alteori plină de vervă, gravă citeodată pentru ca mai tîrziu să devină ironică și chiar vehementă, rămînînd însă pe tot parcursul plină de farmec și spontaneitate. Lucian Raicu a scris un eseu strălucitor și plin de forță care omagiază munca scriitorului și îi dezvăluie măreția ascunsă uneori de amănunte aparent insignifiante.

Reflecții asupra spiritului creator, o carte matură prin calitatea și adîncimea gîndurilor conținute, este o izbîndă eclatantă a literaturii noastre de azi.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

FILM

„Cine mă strigă?”

● Casa de filme nr. 1 (director Ion Bucheru) și-a făcut o îndatorire de onoare din a promova filmul de actualitate, iar filmul regizorat **Letitia Popa**, avînd un titlu destul de derutant, face parte din această așteptată, controversată și mai ales necesară categorie. Reducerea prin muncă a unei tinere delincvente stă la baza scenariului semnat de **Rodica Padina**: temă nobilă, dramatică prin însăși factura personajului ales, dar tratată — în cazul filmului de care ne ocupăm — cu un schematicism desăvîrșit. Lucrul este cu atît mai ciudat cu cît, în buna parte, dialogul filmului se remarcă prin firesc, prin autenticitate. Luat frag-

mentar, filmul place — uneori chiar mult: luat în totalitatea sa, el lasă o senzație de neîmplinire și asta tocmai datorită acestui schematicism de care vorbeam: „proba de foc”, proba morală și educativă prin care (obligatoriu) trece eroina este (iarăși obligatoriu, dar din nefericire de data asta!) vesele accident de muncă al filmului nostru cel de toate zilele... Apărut așa, din senin, pentru a deseura niste îte dealtfel nu prea încalcite ale poveștii.

Și totuși, repet, filmul place. Și este meritul **Letitiei Popa**, aflată la al doilea ei film pentru marele ecran, de a mentine interesul sălii pînă aproape către sfîrșit prin: firesc, umor de bună calitate, inteligentă. Printr-o distribuție fără prea multe „nume”, dar de un gust desăvîrșit. Prin crearea unor personaje vii (vezi,

de pildă, tinărul muncitor interpretat de **Dinu Manolache**), a unor secvențe memorabile (cea a „halului inimioarelor” este un deliciu cinematografic!), prin curajul cu care a încercat rolul principal unei tinere debutante în film, **Marioara Sterian** — prezentă fermecătoare, și nu numai o simplă prezență, ci o veritabilă schiță de portret filmic. Și asta cu atît mai mult cu cît o are ca parteneră directă pe **Tora Vasilescu**, adevărată revelație interpretativă a acestui film.

Încontestabil, **Letitia Popa** se situează printre cei mai interesanți regișori ai noștri și sintem pe deplin convinși că putem aștepta de la ea surprize dintre cele mai plăcute.

HORIA PĂTRAȘCU

Biblioteca Nicolae Ceaușescu

Rareori se întâmplă ca interesul pentru o țară și pentru un popor să se suprapună până la identitate deplină cu interesul pentru conducătorul acestei țări, așa cum se întâmplă în cazul identității ROMANIA-CEAUȘESCU. În Europa și în Asia, în Africa sau în America, pe toate coordonatele geografice gradul de interes al opiniei publice mondiale pentru personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, prețuirea gândirii social-politice a secretarului general al Partidului Comunist Român cresc necontenit. Este aceasta o mare bucurie pentru noi toți, este aceasta o mare mândrie pentru națiunea noastră și mai înseamnă aceasta o mare șansă pentru istoria unui popor demn și dirz. Gândirea și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu — o impresionantă și vastă operă teoretică și practică, la baza căreia se află cercetarea științifică, observarea pătrunzătoare a faptelor, împletite cu strălucite calități de analiză și sinteză — se constituie într-o concepție și o strategie de mare valoare pentru înaintarea României pe drumul socialismului și comunismului, întărește forța de atracție a socialismului în lume. Stau mărturie pentru aceasta volumele cu texte reprezentative din lucrările, cuvântările și interviurile tovarășului Nicolae Ceaușescu pe direcții fundamentale și reprezentative ale orânduirii noastre noi,

pe preocupări de cea mai largă rezonanță planetară: 18 volume din seria „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate” — (17 volume în limbile naționalităților conlocuitoare), 13 volume din seria „Din gândirea social-politică a președintelui României, Nicolae Ceaușescu” — (9 în limbile naționalităților conlocuitoare), 3 volume din seria „Din gândirea economică a președintelui României Nicolae Ceaușescu” — (1 în limbile naționalităților conlocuitoare), la care se adaugă cele peste 70 de volume apărute peste hotare în 18 limbi diferite. O bibliotecă Ceaușescu, o bibliotecă vie, cum puține există azi în lume, pentru că acestui tezaur valoros i se adaugă necontenit noi și noi pagini, datorate strălucitului gânditor și militant revoluționar care este conducătorul României de azi. „Nicolae Ceaușescu a deschis României calea spre universalitate”, „O influență esențială asupra destinului lumii în care trăim”, „Nicolae Ceaușescu — efortul de a crea o Românie modernă”, „Nicolae Ceaușescu — o viață de un dinamism fără seamăn, dedicată cauzei slujirii poporului român, păcii și colaborării internaționale”, „Ceaușescu al României”, „Nicolae Ceaușescu — drumul spre pacea lumii”, „Ceaușescu și România. Omul și patria sa”, sint titluri incitante, care revelează

esența unei politici, adică înțelegere a realităților, un incontestabil prestigiu. Iată ce se spune în volumul omagial „Ceaușescu — eroul României”, apărut anul trecut la Cairo: „Este o carte despre o viață exemplară, strălucitoare, despre o personalitate de prestigiu mondial, despre un bărbat care ocupă poziția cea mai înaltă în patria sa, despre un conducător politic care se bucură de prețuire și respect din partea tuturor statelor și popoarelor lumii. Dar și o carte despre un popor vechi, încercat, despre un popor care a gustat dulcele și amarul zilelor, despre un popor harnic și brăv, care, prin angajarea sa fermă într-o muncă constructivă, a reușit să lege prezentul său avântat cu trecutul său glorios, să înfăptuiască prin luptă ceea ce îi cer onoarea și demnitatea sa națională, locul și rolul său specific în lumea de astăzi, lume care continuă să cunoască manifestări ale forței, amenințării și agresiunii... Președintele Nicolae Ceaușescu este un mare conducător al României și, totodată, joacă un rol deosebit în desfășurarea evenimentelor pe arena mondială contemporană.”

Că președintele Nicolae Ceaușescu este unul dintre cei mai de seamă gânditori și oameni de acțiune în viața internațională, că viața sa este închinată binelui omenilor o exprimă conținutul acestor gânduri și

acțiuni, prezente în toată sfera lor de cuprindere în ceea ce am numit BIBLIOTECA CEAUȘESCU: „Bunăstarea poporului — obiectivul suprem al politicii Partidului Comunist Român”; „Conducerea unitară a economiei”; „Democrația socialistă în România”; „Soluționarea problemei naționale”; „Dezarmarea — necesitate vitală a întregii omeniri”; „Lichidarea subdezvoltării, a decalajelor dintre state, făurirea unei noi ordini economice internaționale — probleme cardinale ale epocii noastre”; „Umanismul socialist”; „Dezvoltarea învățământului, științei și culturii în România”; „Contribuția României la realizarea unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa”; „Procese și tendințe fundamentale ale dezvoltării mondiale contemporane”; „Politica internațională a României de pace, prieteniei și colaborare cu toate popoarele” — pentru a cita doar câteva din temele majore ale cărților acestei impresionante contribuții la tezaurul de idei al socialismului științific, al teoriei și practicii revoluționare.

Tot ceea ce se face în țara noastră sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, alături de președintele Nicolae Ceaușescu și în numele a ceea ce dorim și hotărăm cu toții înseamnă însăși viața noastră, munca noastră, speranța noastră și drumul nostru neabătut. Și mai înseamnă efortul depus de un OM, în numele Omeniei și al dragostei de popor și țară sa pentru căutarea căilor colaborării și înțelegerii între oameni, între popoare, independent de zonele de influență ale marilor puteri pentru depășirea pericolosului, înecabilului, a tot ceea ce este condamnat pe planul relațiilor dintre oameni și dintre state. Un sens înalt al unei vieți ardente, al unui cuget liber și îndrăzneț, pe care îl întâlnim și în aprecierile unor personalități ale vieții internaționale, așa cum este prof. dr. Giancarlo Elia Valori, secretar general al Institutului de relații internaționale din Roma: „Mulțumită politicii clarvăzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu dedicată dezvoltării, cred că Republica Socialistă România, țară care și-a cucerit deplina libertate după o luptă grea împotriva fascismului și care a progresat până la nivelurile ridicate de astăzi, bazându-se numai pe propriile sale forțe, poate fi un termen sigur de referință pentru toate țările care își caută propria lor identitate, atît politică, cît și economică și culturală. Pentru ea aspirațiile lor să se traducă în realitate concretă, președintele Nicolae Ceaușescu este promotorul curajos al unei vaste opere pentru destindere și cooperare interstatală, care se concentrează asupra creării unei noi ordini economice și politice internaționale.”

Poporul nostru și-a iubit totdeauna cărțile de căpății, le-a purtat în traistă și le-a apărut în vremuri de răstribite, a luat învățătură scumpă din acestea și le-a transformat, nu o dată, în testamente spirituale. Și pentru aceasta, dar nu numai pentru aceasta, spre acest sfârșit de ianuarie, când inima noastră și gîndul nostru se îndreaptă cu emoție spre o zi de sărbătoare, vorbind despre cărți, vorbind despre o Bibliotecă Ceaușescu ne rostim prin această temeiurile, ne căutăm și ne găsim aici puterea, arătăm lumii un chip ales și demn.

DOINA FRUNTELĂ

Să fie pace în lume!

Există, la ieșirea din Biserica Sfînta Sofia din Istanbul, un loc unde, în adîncul marmurei, s-a format o adîncitură. Oamenii cred că — e o tradiție veche — dacă vor pune degetul acolo, li se va îndeplini orice dorință. Ne aflăm cu cîțiva ani în urmă mai mulți români în frumosul oraș de la Bosfor, și cum nici un itinerar, pe aici, nu ocolește celebrul monument al artei bizantine, am ajuns și la colonada cu pricina. Exact în momentul în care amuzat, primul dintre noi se pregătea să îndeplinească acest ritual pitoresc, insoțitorul turc ne-a întrebat dacă știm ce a spus președintele nostru cînd s-a aflat în acest loc. Era mai mult o întrebare retorică, pentru că tot el a răspuns imediat: „Președintele Nicolae Ceaușescu a spus: „Să fie pace în lume!”

Am trăit, alit eu, cit și ceilalți români care se aflau atunci la ieșirea din această clădire, unul dintre cele mai interesante edificii istorice și arhitectonice ale lumii, o intensă emoție. Nu cred că vreunul dintre noi a mai putut să se gîndească în acea clipă la altceva decît la pacea lumii, la atît de des amenințata pace a lumii. Intimplarea aceasta a avut loc la trei ani de la vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o în Turcia, în martie 1969, iar faptul că la o asemenea distanță în timp, acolo, departe de casă și într-un moment cu totul neașteptat, ni se făcuse dovada peremptorie că lumea vedea încă de pe atunci — era deci în 1969 — în tovarășul Nicolae Ceaușescu un mare luptător pentru pacea lumii, că fiecare gest, fiecare intervenție a sa erau receptate cu cel mai mare interes și cu speranță, ne răscolise profund.

Am revăzut, la întoarcere, relatările presei noastre despre prima vizită oficială a șefului statului român în Turcia. „Nu doriți să încercați?”, l-au întrebat gazdele la ieșirea din Aya Sofia pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Noi, a replicat șeful statului român, dorim pacea și ar fi prea bine dacă marile probleme internaționale

s-ar putea rezolva astfel”. Privesc imaginile din timpul acelei vizite care a avut loc cu mai bine de zece ani în urmă. Între timp, peste părul președintelui a nins frumos, dar vocea sa este mereu tinără, mereu mai tinără și mai fermă atunci cînd este vorba de apărarea păcii lumii, de liniștea și fericirea poporului său, ale lumii întregi. Nu a existat împrejurare, fie că a fost vorba de întîlniri cu personalități politice, cu tineri și chiar cu copii, în care președintele României să nu evoce pacea, să nu exprime dragostea funciară a poporului său pentru cerul senin, care să nu mai fie străpuns niciodată de gloanțele absurde ale războiului.

Cîtă dreptate are președintele atunci cînd spune că un sondaj al opiniei publice internaționale ar fi relevant pentru pînța de pace a omenirii și că ome... politici, șefii de stat și guvern ar trebui să țină seama de aceste dorințe. „Cred — arăta în această ordine de idei tovarășul Nicolae Ceaușescu — că în propoziția de 80 la sută acest sondaj ar releva preocuparea popoarelor de a se pune capăt politicii de dominație, de forță, de amestec în treburile altor state, de a se respecta neabătut dreptul fiecărei națiuni de a se dezvolta independent, liber, de a-și decide de sine stătător calea dezvoltării sociale și economice, fără nici un amestec din afară”. Cu astfel de gânduri, izvorite din cunoașterea aprofundată a realităților lumii contemporane, în toată complexitatea lor, îi întîmpina tovarășul Nicolae Ceaușescu pe șefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanții unor organizații internaționale acreditate în țara noastră, cu prilejul prezentării felicitărilor de Anul nou și al celei de-a XXXII-a aniversări a Republicii.

Cum se poate asigura pacea lumii? În concepția românească, concepție izvorită din gândirea și acțiunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, pacea nu poate fi realizată decît în toate compo-

nentele ei — politice, juridice, economice, militare, sociale, umanitare, culturale. Pe de altă parte, acest proces complex presupune partea de contribuție, în condiții de deplină egalitate, a tuturor statelor lumii. Judecînd în termeni concreți și în perimetrul anului în care abia am pășit, dorința de pace a României este indisolubil legată de lichidarea conflictelor și a stării de conflicte din diferite regiuni ale lumii, de prevenirea apariției altora. Și pentru că pacea înseamnă securitate și cooperare, dezangajare militară și dezarmare, gîndul zboară către Madrid, oraș de care se leagă speranțele conștiințelor lucide din Europa și din întreaga lume. Am putea spune chiar că 1980 este în bună măsură anul Madridului. De aici așteptăm desfășurarea cu succes și încheierea cu rezultate pozitive a reuniunii statelor participante la Conferința general-europeană, un răspuns la speranța popoarelor ca Madridul să marcheze acel moment de răsruce în drumul spre făurirea unei Europe a păcii și prieteniei între popoare. România, președintele ei, așa cum se arată și în Mesajul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a adresat de Anul nou națiunii, își va aduce, ca și pînă acum, întreaga contribuție la cauza înfăptuirii securității pe continentul nostru, va participa activ, împreună cu celelalte state europene, la buna pregătire a reuniunii din capitala Spaniei. „Considerăm — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — că este în interesul vital al tuturor popoarelor Europei să împiedice amplasarea de noi rachete și arme nucleare pe continent, făcîndu-se totul pentru diminuarea înarmărilor, pentru reducerea uriașelor arsenele militare concentrate în această regiune a lumii”.

O altă componentă a păcii o constituie, în concepția președintelui nostru, crearea unei baze esențiale noi în raporturile economice dintre state și grupările de state. Aceasta trebuie să aibă ca scop diminuarea constantă a decalajelor dintre țările

puternic industrializate și cele în curs de dezvoltare, o largă cooperare bazată pe respectul prerogativelor de independență și suveranitate națională ale tuturor. Iată de ce România speră în succesul deplin al reuniunii speciale a O.N.U. consacrată noii ordini economice internaționale, programată, după cum se știe, tot în acest an, la New York.

Drepturile și libertățile fundamentale ale omului nu trebuie să lipsească din ecuația păcii. Pacea presupune neapărat dreptul la viață, la muncă, la hrană, la apă, la ocrotirea sănătății, la educație. Dar, fără îndoiială, pacea presupune mai ales renunțarea la politica bazată pe forță, imixțiuni și intervenții de orice fel în treburile altora. Pacea mai înseamnă stăvilirea actualei curse a înarmărilor și realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare. Pacea implică abordarea, exclusiv de către toate statele, a căilor și metodelor politice, pașnice de reglementare a oricăror diferențe interstatale. Se știe, acest mod de a privi către pace al României, al președintelui său, a făcut obiectul unei inițiative concrete, bine primită la ultima sesiune a Adunării Generale a Națiunilor Unite.

Un studiu temeinic efectuat de Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (O.E.C.D.) ajunge la concluzia că în anul 2000, cînd populația lumii va fi de aproximativ 12 miliarde de oameni, ar urma să existe alimente, energie și materii prime suficiente. Tehnica va fi, așadar, în măsură să rezolve totul. Cu condiția, adăugăm noi, să fie pace. Și de ce n-ar fi pace, dacă tot încapem cu toții pe această planetă?

...Uneori, memoria îmi transmite cu dărnice cîte ceva din luminile și umbrele Istanbulului. Dar dintre toate impresiile culese cu ani în urmă pe malurile Bosforului mă urmărește îndeosebi întimplarea din timpul vizitei la Aya Sofia. Acum, acum cînd lumea are atîta nevoie de pace, această rememorare la o aniversare scumpă inimii unei întregi națiuni se doare a fi un modest omagiu neobositului luptător pentru liniștea și fericirea poporului său și ale întregii omeniri, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

DUMITRU AVRAM

Ochii și urechile lumii

Forța idealului

În cele din urmă, cea mai gravă problemă a lumii contemporane se poate închide între datele unui conflict al încrederii. Multe evenimente vin să aburească, să întunece această abordare morală a crizei, sugerând o reducere a ei la aspectele militare sau energetice ale momentului. Pentru mulți gânditori, vatmani sau bancheri de pe glob, producția unui puț de petrol abolește azi orice morală. Dispariția oricărei morale într-o lume a blindatelor, guvernată doar de imaginația necesară încheșării unor noi pacte militare e deja — în ochii cititorului sceptici și optimiști minuiți — o evidență fără de întoarcere a zilei de azi. Numai că o lume fără criterii etice ar fi irespirabilă ca viața unui om fără de povești, ca atmosfera Lunii pe care nu s-a săpat nici un mormint, după cum o dimensiona, odată, Malraux. Adevărul este că problemele morale nu au dispărut în fața tancurilor lumii ci se încearcă subordonarea și aplatizarea lor sub șenile. Recurgerea la forța brută și brutală în rezolvarea contradicțiilor este și ea o mișcare morală — o morală care decurge din mecanismele psihologiei de stăpin, din disprețul tiranului fără legi îngreditoare, din îngimfarea celui tare, posesor de dreptate sistematică, pentru care oamenii slabi, popoarele mai slab înarmate nu s'au mult decât nuanța unei furnici sub cizmele unui parașutist.

De la izvoarele sale, din primele sale constituiri, socialismul s-a ridicat împotriva acestei morale, proprie unei lumi de dominatori și dominați pe care el o contesta din temelii ei, ale cărei obiceiuri și metode îi erau — organic — străine și urite. Nobletea ideilor socialiste — pe care nici cei mai înrați dușmani nu i-o contestă, multumindu-se doar s-o treacă sub tăcere vinovată — le supune însă la o încercare extrem de dramatică, la o practică deloc idilică, deloc aseptică, într-un organism al lumii plin de ciocniri, microbi și provocări. Fiindcă nu sînt o adunare mohorâtă de religioși reduși la propovăduirea unor dogme indiferente la realități, comuniștii români gîndesc și susțin că, după luarea puterii, menținerea ei, dar nu numai a ei, ci și a prestigiului ei moral, a nobletei ei ideologice — cu mijloacele, cu argumentele, cu logica socialismului și nu a capitalismului — devine încercarea cea mare, în condițiile complicate, cum nu se poate mai complicate, ale unei vieți politice care la tot pasul te somează să verifici dacă mijloacele crespund scopului. Socialismul are nu îngimfarea ci mindria unui scop care trebuie să-și inventeze mijloace revoluționare pe măsura lui, a moralei lui. El nu-și poate alege orice mijloace pentru a se realiza. E o obsesie a revoluționarului din totdeauna aceea de a nu-și compromite scopul prin recurgerea la mijloace străine de el. Socialismul nu poate practica politica dictatorului imperialist, decât riscînd a deveni „ireal”. El nu se poate conduce după logica și milităria canoniștilor colonialiste. El nu e visul citorva state majore plictisite că n-au ce face, ci al unei umanități ațîțate de viziunea unei lumi fără de exploatare capitalistă. El nu-și poate rezuma interesele superioare la câteva principii strategico-militare. El nu se poate confunda — cum vor ațîța dintre detractorii lui — cu actele turbațiilor săi inamici. Cei care au încredere neabătută în puterea de convingere a socialismului știu că ea nu poate fi înlocuită de forța tancurilor și fascinația benzinei. Orice dezamăgire în această vitală probă a încrederii — și în lume se știe prea bine că România nu a provocat niciodată asemenea deziluzii — costă și îndurerează milioane de conștiințe mult mai mult decît pierderile unui capitalist între două crize ale aurului. Ceea ce definește și diferențiază azi, decisiv, „stînga” de „dreapta” este că în timp ce „dreapta” se bucură de dificultățile prin care trec noile orinduri socialiste, omul de stînga suferă și se chinuie personal la fiecare impas. Idealul e o cauză personală. Dacă orînduirea capitalistă e condamnată la piere, socialismul e „condamnat” la a fi drept și adevărat în felul cum se concepe și acționează la înălțimea idealului său. E grandioarea sa, a cărei credibilitate devine o problemă esențială pentru curajul nostru de fiecare zi.

RADU COSAȘU ■

De ce devine aurul mai scump decît aurul

Prețul aurului a depășit 850 dolari uncia și nu se întrevăd semne ale unei slăbiri a actualei vertiginoase ascensiuni. Ceea ce pare, chiar și în urmă cu numai câteva luni, o pură aberație a devenit în prezent o realitate palpabilă a pieței. Doar în cursul săptămînilor ce au trecut din acest an, prețul unciei (uncia „troy”, unitate de greutate specială pentru metalul galben, echivalînd cu 31,1 g aur fin) a crescut cu peste 250 dolari. Acum un an, ea era cotată la 240 dolari, iar la începutul anilor '70 prețul ei era de numai 35 dolari. Explicațiile evoluției prețurilor aurului pînă la nivelurile din prezent (de peste 20 de ori mai ridicate decît cele de acum nouă ani) sînt multiple și complexe, neputînd fi, în nici un caz, unilateralizate. Unele sînt de ordin general, altele tîn de contextul actual. Primele explică ascensiunea în sine a prețurilor, iar ultimele spectaculozitatea acesteia în perioada din urmă.

Imaginea cea mai larg răspîndită asupra aurului este legată de funcțiile sale monetare. Ca atare, există tendința de a plasa determinările evoluției prețului său, cu prioritate, în perimetrul monetar. Într-o bună măsură, o asemenea abordare este corespunzătoare, realitățile inese punînd în evidență strînsa conexiune între evoluțiile prețului metalului galben și cele ale cursurilor principalelor valute folosite ca mijloace internaționale de plată, în special ale dolarului (deviza-cheie a sistemului). Cu cît inflația din țările occidentale cunoaște cote mai ridicate, iar perturbațiile pe piețele de schimb se accentuează și cu cît neîncrederea în moneda americană este mai mare și deci deteriorarea cursului ei mai pronunțată, cu atît prețul aurului sporește într-o măsură mai importantă, ca urmare a „fugii” generale de monede, îndeosebi de dolari, a transferului masiv de fonduri înspre aur — ca expresie a revitalizării interesului pentru deținerea de valori mai sigure, ferite de efectele eroziunii inflaționiste și ale instabilității monetare. Proliferarea inflației, perturbațiile valutare și scăderea cursului dolarului pe piețele de schimb au constituit trăsături caracteristice ale evoluțiilor economice din Occident în anii '70. Ele

au reprezentat baza creșterii continue a prețului metalului galben. Dar ele nu pot explica în întregime această creștere și, mai ales, spectaculozitatea ei din ultimul timp, cu toate că inflația și perturbațiile monetare au cunoscut o anumită accentuare în perioada din urmă.

Explicații trebuie căutate și în afara perimetrului monetar și, cel puțin într-o măsură, și în afara perimetrului strict economic. De-a lungul timpului, aurul a avut două destinații: industriale și monetare. Prețurile metalului galben pentru cele două destinații n-au fost strict deosebite — în acest sens influențînd diferiți factori. Cînd aurul a circulat el însuși pe piață ca monedă, prețul său se stabilea automat, în funcție de cererea și oferta existente în ce privește aurul în sine și celelalte mărfuri. Negocierile la bursa aurului reflectau tendințele în această privință. În perioada postbelică însă, datorită reglementărilor valutare de la Bretton Woods, aurul monetar a avut un preț oficial, menținut stabil, ani de-a rîndul, la 35 dolari uncia de aur fin și, apoi, modificat, prin devalorizările oficiale ale dolarului, la 42,2 dolari uncia. Prețul oficial al aurului monetar a influențat puternic în perioada respectivă prețul aurului pentru destinații industriale.

Ulterior însă, odată cu trecerea la cursurile fluctuante ale monedelor și deci încetarea convertibilității în aur a devizei-cheie (dolarul), prețul oficial al metalului galben a fost abandonat, în condițiile lipsei sale de semnificație, renunțîndu-se la aur ca „numitor comun” al valorilor paritate ale monedelor. Aceasta nu a însemnat cituși de puțin scoaterea aurului din funcțiile sale monetare, metalul galben putînd să continue și continuînd de fapt să fie utilizat în calitate de rezervă monetară. Dar în noile condiții, tranzacțiile pe piața bursieră a aurului au sporit în intensitate și importanță, metalul galben fiind negociat, într-o măsură, ca oricare altă materie primă, indiferent de destinațiile sale: industriale sau de stocaj ca activ monetar. Bursele de aur au redevenit centrele de stabilire a prețului. El se formează în funcție de cerere și ofertă, iar evoluția sa depinde nu nu-

mai de situația diferențiată, de la o perioadă la alta, în ce privește neîncrederea în valute, ci și de raportul specific dintre cerere și ofertă pe piața în sine a aurului. Acest din urmă raport este influențat de o multitudine de factori: cererea pentru destinații industriale; capacitatea ofertei (dealtfel destul de redusă, datorită producției limitate de aur); aprovizionarea pieței de către principalii producători (care, fiind în număr restrîns, au posibilitatea de a manevra piața, în propriul beneficiu); evoluția prețurilor de pe piețele altor materii prime (majorarea spectaculoasă a prețului petrolului este numai un exemplu); tendințele de teaurizare. Este vorba, în esență, de factori cu acțiune în direcția imprimării unui curs sensibil ascendent prețului. Ceea ce s-a și întimplat.

Lunile din urmă au consemnat, îndeosebi, manifestarea cu putere a ultimului dintre acești factori. Actuala „goană după aur” pentru teaurizare nu are determinări strict monetare sau numai economice. Pentru un deținător particular de fonduri — cunoscut fiind că, în general, autoritățile guvernamentale n-au intervenit pe piață — achiziția aurului nu este o investiție rentabilă. Metalul galben are o circulație financiară greoaie, este ban „mort”, nefructificabil; la depunerea sa spre păstrare, băncile pretînd, în loc să ofere, dobîndă, așa cum se întimplă în cazul tuturor celorlalte monede. Astfel încît înclinația spre teaurizare nu poate fi determinată decît de cauze profunde, de natură economică și politică, fiind o opțiune pentru „răul mai puțin rău”, în fața unor manifestări acute de criză și instabilitate, de incertitudine asupra perspectivei. Din nefericire, asemenea manifestări caracterizează actuala scenă economică și politică mondială. Escalada prețului aurului nu face decît să reflecte fenomenele recesioniste, tensiunile inflaționiste și presiunile protecționiste, perpetuarea inechităților și adîncirea asimetriilor, încordările politice, persistența și chiar apariția unor noi focare de conflict, agravarea fără precedent a climatului internațional, primejdiile la adresa păcii. Prin ascensiunea sa fabuloasă, prețul metalului galben s-a rupt de bazele sale economice, devenind un simptom al instabilității, atît economice cît și politice, mondiale, un barometru care trage un semnal de alarmă în plus, chemînd la acțiuni responsabile pentru depășirea actualelor stări de lucruri, pentru soluționarea echitabilă a marilor și gravelor probleme economice și politice care confruntă omenirea contemporană.

dr. ILIE ȘERBANESCU ■

O sută de morți pe minut

De fiecare dată cînd lumea se așază la masă se găsește față în față cu 200 000 de chipuri noi. 72 000 000 de noi oameni pe an. Enorm. Și totuși gigantica piață mondială ajunge pentru toți. Și totuși un genocid fără precedent în istoria lumii se consumă zi de zi sub ochii noștri. 50 de milioane de oameni mor de foame în fiecare an, victime ale ordinii constituite, ale ordinii nedorite. Este monstruos să acceptăm această exterminare ca pe un fapt inevitabil, ca pe o catastrofă naturală „pentru că — afirma Marco Panella, liderul Partidului Radical Italian — ea este determinată de clare motive politice: cum, spre exemplu, se pot investi 425 miliarde dolari pe an de țările lumii în armament în loc să se utilizeze această „hemoragie” valutară pentru combaterea foametei?”

Fenomenul endemic al foametei în 144 de țări din așa-numita „lume a treia” este înfățișat nu de puține ori ca o calamitate mondială, cu scenarii „negre” pentru anii ce vin. Mai bine de un miliard de persoane, adică un sfert din populația planetei — după cum atestă dramaticele documente prezentate la *Congresul mondial al alimentației de la Ottawa și la ultima sesiune F.A.O. de la Roma* — nu sînt hrănite suficient. Jumătate din populația țării-

lor sărace nu dispune de suficiente proteine și suferă de maladii inexistente în lumea dezvoltată. 250 de milioane de copii orbesc din lipsa alimentelor bogate în vitamina A. Date halucinante, care demonstrează că, cu toate eforturile făcute pentru eradicarea foametei, cu toate cuceririle progresului tehnic și economic, azi sînt în lume mai mulți infomeți decît în trecut. În pofida progreselor revoluționare ale umanității, nimeni nu poate risca azi să prevadă cînd va dispărea spectrul foametei în lume.

Hrana oferită de ogoarele pămîntului ajunge să potolească foamea a 4 miliarde de oameni (studiu F.A.O.). Problema este, de aceea, cum se distribuie hrana pe planetă, cum este ea administrată. E suficient doar 3-5 la sută din grîul consumat cu risipă de lumea industrială pentru a satura 450 milioane de denutriți cronici. În S.U.A. și Canada, țări care produc mai bine de jumătate din grîul planetei, acesta este utilizat și pentru hrana găinilor, porcilor și vitelor. Mai bine de o treime din americanii hrăniți cu mustoase și copioase biftecuri suferă de obezitate și de alte maladii provocate de supraalimentație. Experții au calculat că fiecare „mîncător de carne” contribuie la moartea a 15 persoane pe an din țările subdezvoltate.

Cum este posibil ca țările lumii a treia, mari exportatoare de cereale înainte de ultimul război mondial, să depîndă de vinzările occidentale de grîu? Vina, după opinia lui René Dumant, economist francez, o poartă țările industrializate care au impus excolonilor propriile lor modele de „civilizație”, distrugînd structurile economice tradiționale. Promovarea, de exemplu, a cultivării arahidelor în Sahel de către o întreprindere agricolă occidentală a culminat cu sterilizarea unor întinse terenuri pe care culturile alternative tradiționale dădeau recolte uriașe. În alte țări din Africa, Asia și America Latină politica agrară a agronomilor europeni a provocat fenomene catastrofale de eroziune a solului. Planul „PL 480” al celor „5 surori” — societățile agricole Cargill, Continental Grain Company, André, Louis Dreyfus și Bunge — s-a soldat cu rezultate dezastruoase, țările implicate devenind, din exportatori, importatori de produse agricole.

Marile strategii antifoaame elaborate de guverne și organisme internaționale servesc prea puțin. Este nevoie să se atace problema foametei cu acțiuni concrete, operaționale. În secolul XX, cînd omul se joacă cu atomul, cînd amprenta pasilor săi stăruie pe Lună cînd ochiul său științific studiază Jupiterul, lumea continuă să moară de foame.

Pentru 1979 s-au „prevăzut” încă 50 de milioane morți! De foame.

IOAN ROȘCA ■

FAPTE ȘI ZILE

Giganții din Rinaldone

Grotele mari ca niște catedrale, cu deschizături strimte, ascunse, discrete, au fost, după cît se pare, locuințele unor giganți de peste 2 metri, pe care legendele aproape uitate îi asemuiau cu semizeii. Se vorbește de multă vreme de „cultura Rinaldone”, una din primele culturi cu caracter indoeuropean. După caracteristici, reprezentanții acestei populații, se apropie de celți. Corpurile defuncțiilor (blonzi) erau îngropate în poziția fătului (chirchite), ceea ce pare neobișnuit pentru epoca eneolitică în care morții erau incinerati. Probabil această populație de giganți credeau în supraviețuirea sufletului și de aceea își îngropau morții.

Ceea ce este interesant, este

faptul că pe teritoriul Italiei de astăzi a existat în eneolitic o populație care avea o înălțime impresionantă (se știe că în vechime media de înălțime a oamenilor era mult mai mică decît astăzi) — 2 metri și chiar mai mult — și că această populație era în majoritate blondă. Încă o enigmă pe care viitorul urmează să o descifreze.

Navă de război din antichitate

Honor Frost, specialistă în arheologia submarină, tot mai activă în ciuda celor 60 de ani ai săi, a făcut numeroase imersiuni în preajma Marsalei. În cursul uneia dintre acestea a descoperit la câteva sute de

metri de Marsala, lângă insula Lunga, epava unei nave care a aparținut flotei cartagineze și a fost scufundată în cursul bătăliei navale din 241 î.e.n. în care flota romană condusă de consulul Lutatius Catul a învins-o pe cea cartagineză. Vedeta cartagineză a fost restaurată în întregime după modelul unei alte nave existente la Muzeul științelor din Londra. Nava va fi expusă în cursul acestui an în localul noului muzeu arheologic din Marsala și va constitui fără îndoială una din piesele de rezistență ale expunerii, întrucît este unica navă de război din antichitate care poate fi văzută în întregime.

Ordinador în sprijinul lui Molière

„Comedia franceză”, celebra instituție de cultură care își serbează în actuala stagiune 300 de ani de la înființare, va beneficia de sprijinul unui ordinador, o adevărată „Jovitură de teatru” într-un loc în care tradiția are baze temeinice. Aparatura, prima de acest gen instalată într-un teatru din Franța, va servi plasării a celor 400 000 de locuri anual, contabilizării veniturilor, cheltuielilor pentru calcularea drepturilor de autor, pentru imprimarea biletelor și rezervarea locurilor.

Cine va promova din seria a II-a a diviziei B ?

Onorind promisiunea făcută săptămîna trecută, continuăm azi raidul nostru în divizia B de fotbal, oprindu-ne la seria a II-a în care, reamintim, 3 formații din Capitală au ocupat primele locuri ale clasamentului după 17 etape, în ordinea

1. Rapid	24	16	+6
2. Progresul Vulcan	22	4	+1
3. Metalul	21	11	+5

pe prima coloană, în ierarhia de mai sus,

Liviu Mihăilescu

**„N-am nici un dubiu,
din toamnă
Rapid va juca în A”**

— Tovarășe Mihăilescu, v-am ruga să repetați, se poate ?

— Cu plăcere. N-am nici un dubiu, din toamnă Rapid va juca în A.

— Pe ce vă bazați o asemenea siguranță ?

— Pe valoarea echipei, în primul rînd. Prin venirea lui Ion Ion, a lui Mateescu, a lui Grosu și a lui Șumulanschi, lotul nostru s-a completat cu cîțiva jucători de valoare. Aceștia, adăugați lui Cojocaru, lui Pirvu, lui Manea, lui Petcu, lui Adrian Dumitru, celorlalți, alcătuiesc o formație redutabilă, capabilă să se întrecă, de la egal la egal, cu orice echipă de divizia A. Dealtfel, meciul de Cupă cu Dinamo a demonstrat acest lucru. În al doilea rînd, mă bazez...

— O clipă. Cum s-au încadrat nou-veniții în jocul echipei ?

— Bine. Fiind vorba despre cîteva valori autentice, jucătorii veniți s-au încadrat din mers, scurtînd perioada de acomodare. De cele mai multe ori, Ion Ion a evoluat fără greșală, preluînd rolul de coordonator de joc. Linia de mijloc, cu el, cu Grosu, în creștere de la meci la meci, cu Petcu, a fost compartimentul cel mai puternic al echipei, iar Șumulanschi, servit cu inteligență și abilitate de Manea și Cojocaru, s-a arătat un vîrf percutant, o soluție fericită pentru un post pe care Rapid l-a tot căutat de la retragerea lui Neagu, fără să găsească. La fel, sigur, devotat, tehnic, s-a comportat Mateescu, fundaș care, după părerea mea, poate oricînd aspira la un loc în națională.

— Vă rugăm să reveniți. În al doilea rînd...

— Mă bazez pe dorința de afirmare a tuturor componentilor lotului, pe hotărîrea lor de a demonstra, unii dintre ei, că nu și-au spus ultimul cuvînt în fotbal. Din acest punct de vedere, e de așteptat ca, după pregătirea de iarnă, ce se desfășoară în prezent la Timișul de Jos, returul campionatului să descopere un Rapid mai omogen, mai robust, capabil să împlinescă visul miilor de suporteri din Giulești.

— Revenirea în divizia A, așa-i ?

— Da.

Constantin Dumitrescu

**„Dacă nu se imbolnăvea
Petre Moldoveanu,
alta ar fi fost situația !”**

— În ce sens, tovarășe Dumitrescu ?

— După cum știți, în ajutorul meciului cu Rapid, antrenorul Petre Moldoveanu s-a imbolnăvit, făcînd un preinfarct. Dacă nu se imbolnăvea, alta ar fi fost situația.

— La fel, în ce sens ?

— Lipsită de antrenorul principal, so-cată psihic, echipa a jucat anul acesta, dezordonat, jucătorii nerespectînd indicațiile tactice. Dar meciul acela, pe care l-am analizat și răzanalizat, n-a fost decît un accident. Progresul Vulcan deținînd încă resurse să revină și, implicit, să câștige seria. Mai sînt 17 etape, încă nu ne dăm bătăuți !

— E adevărat, mai sînt 17 etape, dar cu asta, iertați-ne remarcă, n-ați spus nimic.

— Ba am spus. La munte, la Slănic Moldova, echipa se pregătește temeinic, în liniște, cu încredere în șansele ei. Petre Moldoveanu a revenit, el conduce antrenamentele, ajutat de Victor Maf-teuță.

— Într-o vreme, dacă am auzit bine, s-a pus problema recurgerii la un consilier tehnic, tocmai pentru a suplini lipsa lui Petre Moldoveanu. A fost vorba de așa ceva ?

— A fost, dar am renunțat la această soluție, după cîteva încercări nereușite.

— Anume ?

— De pildă, s-a discutat la un moment dat venirea la Progresul a lui Ion Motroc, antrenor competent și om echilibrat. Nu

găsindu-se numărul general de puncte, pe a doua, situația golaverajului, pe a treia, media engleză, rezultată din diferența dintre punctele dobîndite în deplasare și cele pierdute pe teren propriu.

Dorind să aflăm ce șanse își rezervă fiecare din aceste echipe în lupta pentru promovare, ne-am adresat președinților celor 3 cluburi, Liviu Mihăilescu (Rapid), Constantin Dumitrescu (Progresul) și Gheorghe Mirea (Metalul).

Iată, în stenogramă, discuțiile purtate.

— Tovarășe Mihăilescu, care din urmăritoarele Rapidului vi se par mai îndreptățite să spera la promovare ?

— Să nu se înțeleagă că mi-ar fi frică !

— Nici o grijă, se va înțelege exact ceea ce veți spune, care ?

— Metalul, echipa foarte echilibrată, Progresul, formație deosebit de ambițioasă și constantă, pe care nu m-aș grăbi să o judec după acel 5-1 din tur, Petrolul chiar, deși 5 puncte, cite despart acum echipa din Ploiești de locul 1, mi se par greu de recuperat, în condițiile în care multe din componentele seriei, de la locul 6 în jos, pot intra oricînd în hora retrogradării.

— Ce noutăți anunță Rapid pentru retur ?

— Au plecat în pregătire, pe lângă lotul

Manea, căpitanul și purtătorul de cuvînt al liderului de toamnă.

cunoscut, Rîșniță, Niță și Păun, pe care urmează să-i legitimăm în funcție de comportarea lor în aceste săptămîni.

— Cine-i Păun ?

— A jucat la Electronica, fundaș. Totodată, avem în vedere un mijlocas tînăr, Caragea se numește, crescut la Rapid și imprumutat lui Emil Dumitriu, la Tehnometal.

— A plecat cineva, tovarășe președinte ?

— Portarul Anuței, la care antrenorii au renunțat.

— Anuței s-a reîntors la Dinamo, am citit asta în „Sportul”, ne-ar interesa să aflăm din ce motive Lupescu și Pop au renunțat la serviciile lui ?

— Anuței n-are acordul clubului, cel puțin pînă acum.

— Așa sînt lucrurile, n-o să vă mai întrebăm nimic! Dumneavoastră mai aveți ceva de adăugat ?

— Da. Doresc să mulțumesc, încă o dată, tuturor oamenilor de bine care au pus un umăr de nădejde, concret, la reconstruirea echipei, ajutînd-o să poată reprezenta cu mai multă demnitate culorile sportive ale Giuleștiului muncitor.

doar pentru prima echipă, ci și pentru Centrul de copii și juniori, ca un fel de, să-i zic, supervisor. Motroc însă, se știe, a fost numit la Sportul studentesc.

— Se confirmă zvonul renunțării la Sandu Gabriel ?

— Într-o anumită măsură, da. El a plecat în pregătire cu Dinamo, dar părerea noastră e că încă n-am ajuns la o înțelegere definitivă în privința lui. Dinamo l-a cedat pe Tevi, oferindu-ne alți 2 jucători, între care, dacă am înțeles bine, pe Apostol. Or, noi, o spun deschis, nu mai avem nevoie de Apostol !

— Dar de cine aveți nevoie, tovarășe președinte ?

— De Vrînceanu, de pildă. Nu de fotbalisti tehnici duce Progresul Vulcan lipsă, la acest capitol stă bine, Alexan-

La Progresul, Marica trăiește o a doua tinerete sportivă

dru Moldovan, Marica, Dragu, ca să dau doar cîteva nume, echipa trebuie întărită cu atacanți viguroși, de tipul lui Vrînceanu. În tur, n-am marcat decît 21 de goluri, cu 10 mai puține decît Rapid ! Aici, la atac, va trebui să mai umblăm, să-l facem mai bătaios, mai activ, mai ales că Iordache s-a lăsat, iar la Sandu Ion e aproape sigur că vom renunța.

— Pe nesimțite am intrat pe terenul noutăților. Deci Iordache a agățat ghețele în cui, iar Sandu Ion va fi cedat, ce-a mai luat Progresul, ce-a mai dat ?

— Mihalache a trecut în C, la Automecanica, iar Petre Gheorghe a abandonat activitatea competițională. Au venit, pe lângă Tevi, Angelescu, Neculce, Ion Marin, Stoica și Mihai Florentin.

— Clar, Mihai Florentin a revenit de la Vulcan, din onoare, Ion Marin trebuie să fie cel care a jucat la Steaua și la Metalul, ceilalți cine sînt ?

— Angelescu e fostul rapidist, reîntors în Capitală după cîteva ani petrecuți la Corvinul Hunedoara. Mijlocasul Neculce provine de la Viscoza, iar Stoica, din echipa noastră de juniori. Joacă vîrf, n-are decît 17 ani, veți mai auzi de el.

— N-avem nimic împotriva, s-auzim ! În altă ordine de idei, tovarășe Dumitrescu, de care din adversare vă e mai teamă ?

— De Rapid, firește, deși acel 1-5 din tur n-a fost decît un accident ! Zilele trecute am aflat că 5 dintre jucătorii

noștri au petrecut noaptea dinaintea partidei cu Rapid la bar, pînă la 3 dimineața !

— Și ?! Care jucători ?

— Nu fac încă publice numele lor. Vă asigur însă că vom convoca, cit de curînd, secția și că vom lua împotriva lor măsuri drastice, mergînd pînă la excluderea din lot.

— Nu ne rămîne, deci, decît să așteptăm. Ziceați că vă temeți de Rapid, numai de Rapid ?

— Mai intră în calcule Metalul și, eventual, Petrolul, ultima jucînd acasă și cu noi, și cu Rapid.

— Cum vi se pare, prin prisma Progresului, programul returului ?

— Nici mai ușor, nici mai greu decît al celorlalte candidațe la promovare care au, din cite imi amintesc, cite 6 meciuri de disputat în provincie. Așa sînt lucrurile, sînt tenat să cred că intrarea în A se va decide la București, Progresul Vulcan avînd un cuvînt important de spus.

Gheorghe Mirea

**„De data asta, Metalul
va trage cu dinții să promoveze”**

— S-a zis, ani în sir, că Metalul ar fi putut să pătrundă în divizia A și că, de fiecare dată, s-a răzgîndit, împărțind amabilități altor echipe interesate, ce părere aveți ?

— Nu știu ce-a fost, dar vă pot spune ce e.

— Ce e, tovarășe Mirea ?

— De data asta, Metalul va trage cu dinții să promoveze, asta tocmai spre a spulbera prejudecata de care pomenești.

— Să fie doar o prejudecăță ?

— Nu-mi pot închipui ca o echipă muncitorească, reprezentînd una din cele mai mari și mai respectate întreprinderi ale țării, să se fi mulțumit, atîta timp, cu jumătăți de măsură. Acum, vă asigur, nu mai e cazul.

— S-ar putea să aveți dreptate, dar la fel de bine s-ar putea ca, toamă de data asta, Metalul să nu poată ciștiga seria, ce ziceți ?!

— Oricum, prima șansă aparține, oricît am vrea noi să ne facem curaj, Rapidului, fără ca o asemenea recunoaștere să însemne că Metalul a abandonat lupta. Progresul și Petrolul mai pot incurca și ele socoteliile.

— Vă întrerupem pentru o clipă. Discuțînd despre oportunitățile formațiilor din această serie, am auzit de mai multe ori numele Petrolului și niciodată, absolut niciodată, pe cel al Poianei Cimpina, echipă care a înghițit turul pe locul 4, înaintea Petrolului ! Ne-ați putea da o explicație ?

— Personal, cred că Poiana a fost un simplu foc de paie. Petrolul însă poate mai mult decît a arătat în prima jumătate a campionatului. Greșesc ?

— Poate că da, poate că nu, vorba poetului, vom muri și vom vedea. Lăsînd de o parte optimismul dumneavoastră, într-un fel justificat, să auzim ce noutăți mai sînt în Pantelimon ? Mai întii, a rețrețat sau nu Metalul plecarea lui Ion Ion și a lui Șumulanschi ?

— Firește, numai că, din păcate, la Metalul, cei 2 n-au fost atît de serioși încît să joace, tot timpul, la valoarea lor. S-au complăcut la limita minimă a rezistenței.

— Poate că nu din vina lor ? Sau, mai bine zis, poate nu numai din vina lor ?

— Și asta e posibil. În fotbal, atmosfera dintr-un club are o mare înrîurire asupra jucătorilor. Ajuns aici, tîn să precizez că, în prezent, la Metalul e un climat propice performanței, fotbalistii fiind, cei dintii, conștienți de asta și, ca o consecință firească, decizi să se bată din răsuputeri pentru promovare. Cu toată energia, dar și cu toată sportivitatea.

— Să revenim la noutăți. Vă ascultăm.

— N-avem mai nimic la acest capitol. Antrenorul Carol Crăniceanu și Emil Floruț, despre care n-aș putea spune decît cuvinte de laudă, au plecat la Eforie Nord

cu lotul obișnuit, plus fundașul central Gînfăleanu, fost la Progresul. Ne mai gîndim la promovarea lui Mirea, un extrem dreptă de la Automecanica. Pentru viitor îi avem în vedere pe Niță și Șerban, 2 juniori crescuți în pepiniera proprie. Nu vreau să pierd ocazia, pentru că tot veni vorba, spre a sublinia faptul că, dintotdeauna, Metalul a fost un adevărat izvor de jucători, de la care s-au adăpat alte echipe. În prezent, echipa noastră de juniori, antrenată de Vasile Nedelcu...

— Fostul jucător ?

— Da, atît el cît și Georgescu s-au retras, după ce au adus mari servicii clubului.

— Vă ascultăm în continuare.

— Echipa noastră de juniori, ziceam, conduce detasat în campionat, cu 29 de puncte din 30 posibile, cu un golaveraj impresionant, 55 marcate, 10 primite.

— Sincere felicitări, tovarășe președinte ! Numai că, nu ne-o luați în nume de rău, e mai greu de crezut că Metalul va promova în A cu Niță și Șerban, greșim ?

— Metalul are, și el, argumente puternice.

— Anume ?

— Echipa, omogenitatea ei, coeziunea ei sufletească, tineretea ei. Iată, Angheli-

Sobru și exact, Sebe rămîne una din piesele grele ale Metalului

na are 21 de ani, Dumitrașcu la fel, Tănase Virgil, care joacă pe postul lui Ion Ion, cu un randament foarte bun, n-are nici el mai mult, media de vîrstă a lotului fiind în jur de 22 de ani. În plus, vizînd intrarea în divizia A, ne mai bazăm pe disciplina jucătorilor, pe dorința lor de afirmare. Fotbaliștii noștri au înțeles, poate mai tîrziu decît s-ar fi cuvenit, că n-au dreptul să înșele speranțele celor 17-18 mii de lucrători ai Uzinei „23 August”, iar evoluțiile lor, în turul campionatului, au arătat o îmbucurătoare schimbare de mentalitate. N-a fost tolerată nici o abatere, nu s-a umblat cu măsuri de dragul vorbelor. Am fost, și vom fi, intransigenți cu Ineșii și cu chiuilangii, cazul lui Ion Marin, de pildă.

— Ce-i cu el ?

— L-am scos din lot ca necorespunzător. Nu venea la teren decît cînd voia.

— L-a luat Progresul, știți ?

— Treaba lor, să se spele cu el pe cap.

— O ultimă întrebare, tovarășe președinte. Între cine se va da bătălia pentru un loc sub soarele diviziei A ?

— Între Rapid și Metalul.

Ca și săptămîna trecută, nu-i greu de depistat o mare doză de optimism în toate cele 3 tabere, fiecare din interlocutorii noștri, cărora le mulțumim pentru amabilitatea cu care au răspuns solicitării, nutrinđ speranța că iepurele va sări din curtea sa ! Logic vorbind, adică punînd în balanță valoarea loturilor prezumtivelor candidațe, Rapid ar părea să dețină cele mai mari șanse de a ciștiga seria, cu atît mai mult cu cît, de data asta, problema terenului propriu, adesea problemă-cheie în fotbalul românesc, se pune într-o măsură mai mică, toate cele 3 combatante urmînd să susțină 10 sau 11 meciuri în Capitală. Zicînd că drumul Rapidului spre A pare să fie cel mai scurt, comentatorul se simte obligat să aibă în vedere și posibilitățile urmăritoarelor, Metalul în primul rînd, apoi Progresul Vulcan, de a sprinta în ciștigătoare, zarurile în această serie a diviziei B fiind departe de a fi aruncate. Ca un punct de vedere personal, exprimat înainte de a semna, el consideră că Petrolul, formație aflată încă în curs de construcție, nu va găsi resurse spre a incurca socoteliile celor 3, Petrolul urmînd să joace, grație programului favorabil, rolul Gloriei Bistrița, dacă vrei, în seria a III-a.

ŌVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Scurt, foarte scurt

● Florin Segărcanu, în serie! Invingându-l recent, la Focșani, pe bulgarul Ghenov, tânăr și talentatul nostru tenisman și-a trecut în palmares o nouă victorie de prestigiu, a patra obținută în decurs de o lună în fața unui campion național străin. ● Cristian Teodorescu, unul din cei mai doțiți arbitri de fotbal din noul val, s-a mutat de la Buzău la Tîrgoviște. Gurile rele zic că, din vară, Buzăul nu va mai avea pe nimeni în divizia A! ● „Rezultate de valoare europeană în concursul internațional de patinaj viteză”, scrie „Sportul” de luni, pe prima pagină, cu litere de-o șchioapă, relatând pe marginea întrecerilor disputate la Miercurea Ciuc. Din păcate, toate rezultatele de elită au fost înregistrate, fără excepție, de sportivii oaspeți. ● Dintr-un recent comunicat al Federației de fotbal reiese, negru pe alb, că 30 din cele 72 de echipe din diviziile A și B n-au rezolvat încă problema contractelor cu antrenorii! Or fi de vină părțile, nu zicem nu, dar nici federația nu-i scutită de critică, știut fiind faptul că ea a acceptat până acum contracte încheiate pe durată nedeterminată! Nedeterminată însemnând, firește, și 5 ani, dar și 5 zile, după cum s-au văzut cazuri. Altfel zis, federația din greșeli învață. ● Simbătă, în primul meci de verificare cu Uriki Kazan, hocheiștii români și-au petrecut pauzele dintre reprize la cabinetul medical, unde prima îngrijiri coechipierilor lor Antal, accidentat în minutul 14. Un gest de emoționantă colegialitate, pentru care Turcanu și compania merită felicitări. ● Luni a plecat în Elveția, spre a asista la un curs de perfecționare organizat de U.E.F.A., antrenorul federal Cornel Drăgușin. ● La Rapid, s-a înființat un Cabinet metodic, menit să ajute și să îndrume activitatea secțiilor de performanță. Conducerea lui a fost încredințată lui Gheorghe Iliuța, absolvent al facultăților de educație fizică și psihologie. ● Există semne că, după 6 luni de pauză, interval în care s-a discutat și răsdiscutat, fără a se ajunge la vreun rezultat, problema legitimării lui la Dinamo, fotbalistul Bucur, despre care Angelo Niculescu spunea că ar fi unul din cei mai talentați mijlocași din țară, va reveni și, firește, va juca la F.C.M. Brașov. ● În vîrstă de numai 34 de ani, campion balcanic în 1979, cu un singur ochi, trăgătorul Bogdan Marinescu, de profesie medic, a trecut nu demult examenul de primariat. De la asemenea caractere, tinăra generație n-are de luat decît pilde bune. ● Densă, scrisă cu vervă, la obiect, uneori zeflemitoare peste măsură, vezi știrea cu Cămaru plecat în turnee ca să ducă valizele coechipierilor (?), pagina de sport din „Viața studentescă”. Pînă și rubrica lui G. Mitroi a fost, ultima dată, interesantă, ca o dovadă clară că se poate! ● Internaționalul de juniori Dorel Zamfir, produs de marcă al fotbalului constantean, se pregătește în tabără dinamovistă, așteptînd dezlegarea. Se zice că Bădiș și, probabil, Ion Marin vor lua drumul litoralului. ● E aproape sigur că, în toamnă, înaintea turneului din Irlanda, primul din istoria sportului nostru, reprezentativa de rugby a României va susține cîteva partide în Scoția. Va fi, de asemenea, o premieră absolută. ● Un alt fotbalist foarte curtat în vremea din urmă, virful de atac Pompiliu Iordache, Unirea Focșani, a înfirmat oferte primite, de la S.C. Bacău, de la Gloria Buzău, de la Dinamo, din alte părți, rămîind acasă. Rămîind acasă e un fel de-a zice, căci el se găsește, în prezent, la Slănic Moldova, cu echipa. ● S-a încetățenit, la ziarul „Sportul”, obiceiul ca reporterii să facă schimb de locuri cu fotbaliștii, lăsîndu-i pe aceștia să-și pună singuri întrebări! Așa a procedat Mircea Ionescu cu Dinu și, zilele trecute, Stelian Trandafirescu cu Condruc. Așteptăm cu înfigurare curajoase opinii din autofinterviul lui Speriatu! ● Victor Ciocîltea și Marina Pogorevici au cîștigat primele locuri ale Festivalului șahist ținut la Rîmnicu Vilcea.

Numai azi și miine mai puteți participa la tradiționala noastră anchetă sportivă.
Numai azi și miine mai puteți răspunde la întrebarea

CARE AU FOST CEI MAI BUNI 5 FOTBALIȘTI ROMÂNI ÎN 1979 ?

Reamintim că, pentru a intra în discuție, opiniile cititorilor trebuie să fie expediate pe adresa revistei pînă la 25 ianuarie, data poștei, ca ultim termen. Rezultatele complete ale anchetei, la care vor lua parte cititori, tehnicieni, arbitri și comentatori de specialitate, vor fi publicate în numărul nostru viitor.

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Se spune că în văzul altora sîntem mai buni, mai drepți, mai principiali decît atunci cînd sîntem singuri cu noi însine. Singuri cu gîndurile noastre. Singuri cu conștiința noastră. Singuri cu adevărurile noastre. Singuri — cînd nu ne vede nimeni — sîntem noi, cei ADEVĂRAȚI sută la sută. Este de crezut că fără control, fără îndrumare, fără „ochiul” altuia asupra noastră ne comportăm corespunzător datelor noastre exacte — neînmulțite și neîmpărțite de nimeni — și rezultatele exprimă într-o radiografie întru totul fidelă conștiința noastră, personalitatea noastră, pornirile noastre de nimeni știute, înclinațiile noastre etc.

Rubrica de față își propune să vă prezinte OMUL ÎN ACȚIUNE în această ipostază, cînd nu este văzut (sau crede că nu este văzut) de nimeni. Spunem „omul în acțiune” și avem în vedere, evident, acțiunile lui cu sens social, cu o valoare socială la scara plus sau minus, neîntînd în intimitățile strict personale, care evident îl privesc numai pe el.

Pentru început, două fapte care nasc destule întrebări, rubrica aceasta propunîndu-și să răspundă pe cît poate la unele întrebări care de obicei sînt numai puse, nefiind rezolvate prin răspunsuri.

Primul fapt. Un fapt de noapte. Ne-văzut de nimeni. Fără martori. Constatat, prin efectele lui, a doua zi dimineată. În luna curentă, luna ianuarie, pe o stradă a Galațiului un anonim a spart cu un ciocan 25 (douăzeci și cinci) parbrize de mașină. Curiozitatea suplimentară: omul a luat șirul mașinilor la rînd, spîrgînd parbrizele în ordinea: o mașină — da, una — nu.

Ce e de făcut? Pentru că mai sînt — iată — asemenea oameni în afara închipuirii multora dintre noi, reacția

este una singură: să ne apărăm noi, colectivitatea, de ei. Cîți ar fi. Chiar dacă e unul singur. Să fim de pază. Să fim mai atenți la străzi, să fim mai atenți la bunuri.

Al doilea fapt. Marea majoritate a părinților pun mare bază și dau multă — și firească — importanță examenelor copiilor lor. De intrare într-o școală, de treaptă, de intrare într-o facultate. Unii dintre acești părinți mai creează însă retrograda și periculoasa impresie copiilor lor că un asemenea examen

pierdut înseamnă „sfîrșitul lumii”. „N-ai trecut, s-a terminat!” (Cu „N” variante superexagerate: „N-ai ce căuta acasă”, „Nu mai ești fiul meu”, etc., etc.). Oricît ar părea de anacronice, asemenea lucruri se mai întîmplă. Firește, fiii, fiicele în această situație (ratînd un examen) reacționează în chip diferit, dar majoritatea ajung — firese — într-o nouă și normală abie a vieții. Unii se califică în vreo meserie, alții se pregătesc mai bine și dau peste un an alt examen, lucrînd între timp etc. Dar iată că sînt copii — fii, fiice — cu o structură psihică foarte sensibilă, foarte slabă, care cedează. Și fac lucruri nesăbuite. Eleva C.M., de pildă, îngrozită de cum va fi primită acasă după examenul de treaptă pierdut, a băut sodă caustică. „Cum ai putut să faci una ca asta?” „Credeam că pentru mine lumea s-a sfîrșit!” Din fericie, lumea nu s-a sfîrșit nici pentru eleva C.M., care a fost salvată, dar care azi, aflată în serviciu, suferă din plin, fizic, de pe urma arsurilor produse de gestul său necugetat, sădit — indirect, inconștient — de o optică profund necugetată.

Părinții lui C.M. au învățat, credem, ceva din această tristă întîmplare a fiicei lor. Poate ar fi cazul să învețe din ea și alți părinți.

MARIUS POPESCU ■

Dan Iordăchescu, primul cîntăreț de operă român aplaudat în Singapore, în Filipine și Indonezia

După un mai lung periplu artistic care l-a purtat departe de casă, a revenit la București, zilele trecute, Dan Iordăchescu, reprezentant de frunte al scenei noastre lirice, interpret de notorietate mondială. Deși foarte ocupat, înregistrînd pentru „Electrecord” un disc cu lieduri, alături de pianistul Valentin Gheorghiu, și unul cu opera „Don Juan” de Mozart, sub bagheta lui Iosif Conta, Dan Iordăchescu și-a găsit timp spre a ne oferi amănunte cu privire la turneul întreprins.

— Din cite știm, călătoria dumneavoastră a început în China. Însoțind Filarmonica „George Enescu”, ați cîntat...

— Pe 8 noiembrie, la Beijing, fiind acompaniat la pian de Dan Grigore. Totodată, am dat un concert pentru radio și unul pentru televiziune. A fost o mare bucurie pentru mine să aflu că înregistrarea ultimului a fost înfățișată publicului chinez chiar în ziua în care, la București, și-a deschis lucrările Congresul al XII-lea al partidului, eveniment de seamă în viața poporului nostru, cu adînci semnificații pentru întreaga lume contemporană.

— După care, de unul singur, ați pornit-o spre sud. Unde anume v-ați oprit?

— Am făcut un popas în Singapore. Aici, ariile din opere interpretate, ca și opera într-un act, pentru un singur personaj, „Il maestro di Capella” de Cimarosa, au fost bine primite de melomanii și presa locală. Iată ce scria, la 19 noiembrie, Georgina Emmanuel în ziarul New Nation.

— Lăsați-ne pe noi. Așadar, „baritonul român a făcut dovada unui talent deosebit pentru comunicare, el fiind capabil să umple scena cu personalitatea sa. Un registru cald și voluminos, excepționale nuanțe de stil, un simț al scenei înmăscut...” și așa mai departe, laude și superlativă la adresa interpretării dumneavoastră. Dacă nu greșim, din Singapore ați plecat în Indonezia, așa-i?

— Mi-am început turneul la Djakarta în 29 noiembrie, e adevărat, dar pînă la data respectivă, am cîntat în Filipine. La unul din concerte, dat la Manilla, alături de National Philharmonic Orchestra, am avut cîntea de a fi ascultat de doamna Imelda Marcos, soția președintelui țării. După spectacol, doamna Imelda Marcos, însoțită

de doamna Lucreția Kassilag, ministrul culturii din Filipine, a urcat pe scenă, găsînd cuvinte de admirație la adresa interpretării mele. Cîteva zile mai tîrziu, am fost invitat la Palatul Malakanian, unde am cîntat în prezența președintelui Ferdinand Marcos și a oaspetelui său, prințul Albert al Belgiei.

— Ziceți că ați cîntat, ce anume ați cîntat?

— Lieduri, mai ales. Clasice și, firește,

Cronica șoselei

Frontal și lateral

Coliziunile laterale, mai precis ciocnirea cu partea frontală a unui autovehicul în cea laterală a celui alt, au de regulă consecințe dintre cele mai grave, mai ales cînd este vorba de autovehicule ușoare și viteza celor două mașini în mișcare este ridicată. Acest gen de coliziuni au deseori consecințe mai serioase decît ciocnirile frontale între două autovehicule unde în ipoteza unor viteze nu prea ridicate, pasagerii sînt într-o oarecare măsură protejați de existența în partea din față a motoarelor mașinilor.

O asemenea coliziune s-a produs în ziua de 30 decembrie 1979 la ieșirea din Brașov spre Sighișoara (D.N. 13 km 4 + 880).

Mihai Cristescu, la volanul autoturismului proprietatea sa, se deplasa spre Hălchiu. Locul din dreapta pilotului era ocupat de soția sa Xenia, iar pe fotoliul din spate stăteau părinții soției, Iosif Colțea de 70 de ani și Susana Colțea de 66 de ani.

În cursul zilei șoferul mai făcuse un drum de la Hălchiu la Brașov. Nu era obosit. Vizibilitatea era destul de bună

(ora 16 d.a.) în ciuda cerului noros. Doar drumul acoperit cu un strat subțire de zăpadă bătătorită reclama un plus de prudență. Înainte de a lucra la Tractorul Brașov ca făcăuș-montator, Mihai fusese șofer profesionist timp de mai mulți ani. Avea permis din 1964. Trecuse în uzină nu pentru că nu-i plăcea conducerea mașinii. Dimpotrivă, nu se simțea nicăieri mai bine ca la volanul mașinii. Dorința de a avea însă un program de lucru regulat care să-i permită să se consacre mai mult familiei îl făcuse să abandoneze șoferia.

Ulterior, procurarea autoturismului i-a risipit în mare măsură nostalgia volanului. Pilota mașina, bine pusă la punct, cu deosebită plăcere.

Mihai era considerat ca un șofer cu minte, ponderat, de către toți cunoscuții și prietenii săi.

Din păcate, la volan nu e nevoie de două greșeli, ci ajunge doar una într-o întreagă „carieră” de automobilist pentru a-ți distruge viața ta și a altora.

Accidentul nu a avut loc pe un sector de drum dificil, ci pe o porțiune de aliniament. Încercînd să reducă din viteză, în vădită neconcordanță cu drumul alunecos, prin apăsare pe frînă, autoturismul a început să „dăneze” după care a intrat în derapaj. Începînd din acest moment, pilotul pierde controlul mașinii. Aceasta face o mișcare de rotație ajungînd pe sensul opus al șoselei.

Autovehiculul continua să se răsucească cînd a fost lovit în plin în partea laterală dreaptă-spate de Dacia 1300 1-AB-6690 care circula dinspre Sighișoara spre Brașov. Apariția autoturismului înmatriculat la Brașov, pe sensul său de mers a fost atît de neașteptată încît pilotul ei, Vasile Vințu, n-a putut să întreprindă nimic spre a evita cel puțin o coliziune în plin cu Dacia 1300 care continua să se rotească amețitor la cîteva metri în fața sa.

Coliziunea a fost năprasnică. Partea din spate a autovehiculului 2-BV-4007 a fost literalmente smulsă. Fotoliul din spate pe care ședea cei doi bătrîni a fost aruncat la cîteva metri de mașină. În accident au murit pe loc cei doi bătrîni, iar ceilalți ocupanți ai autoturismului, respectiv șoferul și soția sa, au suferit leziuni ușoare. În ciuda avariilor grave suferite de partea din față a autoturismului de Alba, ocupanții acestuia nu s-au ales decît cu zgîrîsturi. Una din explicații: șoferul și pasagerul din față purtau centuri de siguranță.

O apăsare pe accelerație mai tare decît „cerea” drumul și apoi alta total inoportună pe frînă distrug fizic două vieți și moral alte două.

În loc de revelații, tinerii Cristescu au participat la înmormîntarea părinților lor, iar familia Vințu nu a mai ajuns la Sinaia unde se pregătise să serbeze revelațiunile.

Colonel VICTOR BEDA ■

Plosca Teodor, șef de unitate la Hanul turistic Cheia, județul Prahova, ne scrie: vă rog prin prezenta a considera cele întâmplate în seara zilei de 5.01.1980 ca fiind o întâmplare neplăcută, motiv pentru care vă rog să primiți scuzele și sincerele noastre regrete. Vă asigurăm că pe viitor nu se va mai întâmpla nimic asemănător, care să umbrească activitatea unității.

Mă numesc **Hariton Marinescu** din Zimnicea, bloc X E, scara D, etaj II, apartament 8 (B.I. nr. 109149) și vă relatez următoarele: Termocentrala de care aparținem deservește 4 asociații de locatari. Aceasta da aceeași căldură în toate apartamentele. Înseamnă că toți locatarii trebuie să plătească la fel, teoretic. Practic, locatarii asociației nr. 4 plătesc cu puțin la 80 de lei mai mult. Care-i misterul? Mi s-a explicat că întreprinderea de gospodărie a facturat în plata generală și apartamentele care se încălzesc, deși nu sînt date în folosință. Ce vină avem noi că locuim într-un bloc mai puțin ocupat?

Din partea întreprinderii poligrafice „Lucașfăru”, București, str. Constantin Mille nr. 5-7-9: Cererea tov. Niță Ioana este îndreptățită, condițiile în care locuiește împreună cu nepoții sînt necorespunzătoare, ceea ce ne-a determinat s-o trecem pe lista celor care urmează să primească locuință cu două camere, fiind în prezent la poziția a doua.

I.P.L. Reghin, compartiment C.T.C.: La data de 28 septembrie 1979 schiul a cărui calitate ne-a reclamat-o tov. Ștefan Topor a fost reparat, dar tov. Ștefan Topor nu s-a declarat mulțumit nici de astă dată, fapt ce a fost înșușit și de noi, motiv pentru care la data de 23.XI.1979 am procedat la schimbarea schiului cu unul nou, de același tip.

Subsemnatul **Mondo Dan**, fiul lui Costan și al Elenei, născut la 7 februarie 1967 în orașul Brad, str. Libertății nr. 5/6, județul Hunedoara, rog redacția să mă ajute pentru găsirea tatălui meu intrucit la etatea de 13 ani am nevoie de întreținerea cu alimente și haine; mămică mea este o femeie bolnavă și unde lucrează câștigă doar 1.500 de lei, și locuim la bloc, și nu are destui bani pentru întreținerea mea.

Din partea Direcției sanitare reg. C.F.R. Cluj-Napoca: Intervenim din nou la I.C.C.F. Cluj și la Regionala C.F.R. pentru asigurarea normală a instalațiilor de apă potabilă din stația C.F.R. Sărățel. Urmează ca atât I.C.C.F. Cluj cit și Regionala C.F.R. Cluj să vă comunice direct și urgent care sînt motivele întârzierii furnizării apei potabile.

Adrian Ionescu, str. Elena nr. 4, București: M-am deplasat de cel puțin 10 ori în decurs de 34 de zile la magazinul Bucur-Obor pentru a cumpăra un diapozitiv color. În ziua de 29 decembrie '79 orele 12, m-am prezentat la raionul foto, dar tov. Iordache, șef de raion, mi-a spus: „Am diapozitive color, dar numai la cadouri și acestea sînt ultimele pachete”, arătându-mi două pachete în care se mai aflau 4 filme alb-negru precum și alte obiecte foto. Consider că nu este normal să fie condiționată cumpărarea unui obiect de cumpărarea altor obiecte, fie ele aflate și deertanta denumire de... cadouri.

Direcția județeană de poștă și telecomunicații Bihor, Secția de exploatare P.T.T.R., Atel. difuzarea presei: Il invităm pe tov. Săbăduș Patricia să mai achite încă 16 lei diferență de preț pentru ca în acest an să nu mai aibă aceeași surpriză neplăcută ca în luna decembrie.

Subsemnata **Ionescu Rodica** din București, cartierul Șulea: În ziua de 10 ianuarie, orele 10-10.30, am cumpărat 3 pui și 20 de ouă în valoare de 120+26=146 de lei fiind servită de vânzătoarea Pavel Alexandra din Piața Amzei. Intrucit tovarășului pe care l-a servit înaintea mea i-a vorbit urît, am rugat-o să se poarte civilizată. Mi-a replicat că știe ea cum trebuie servii clienții guralivi. Acasă am constatat că mă pedepsise dîndu-mi numai

16 ouă, dintre care unul foarte spart, care mi-a murdărit cojocul alb cu care eram îmbrăcată.

De la Procuratura județului Alba: Urmare a scrisorii trimise revistei de Damian Raveca, comuna Siliștea, satul Tărtăria, județul Alba, vă facem cunoscut că petenta a fost primită în audiență la procurorul șef al municipiului Alba Iulia care i-a dat cuvenitele îndrumări pe baza celor reclamate de aceasta. Susnumita susține că soțul său a decedat în anul 1943 pe front și că drept urmare în acea perioadă i s-a stabilit o pensie pentru cei 5 copii minori, la acea vreme, care însă nu a primit-o deoarece unele persoane angajate ale primăriei și-au însușit-o. Verificările întreprinse nu au putut stabili existența faptelor reclamate.

Sintem un număr de 27 de încadrați, oameni ai muncii de la întreprinderea de autoturisme Colibași, Pitești, județul Argeș, și facem naveta de la uzină pînă în satul Glimbocata, com. Leordeni, județul Argeș. Vă rugăm să ne sprijiniți pentru ca să ni se asigure mașină de la I.A.P. Colibași (convenție) pînă în satul Glimbocata, deoarece o convenție în această direcție merge doar pînă în satul Ciulnița.

De ani de zile, în blocul C-4, str. Drumul Murgului, sectorul 3, pătrund zăpada și ploaia. În toate apartamentele sînt pereți atacați de igrasie; apa pătrunde chiar și prin plafoanele de la nivelele inferioare. La ultima noastră intervenție, ICRAL-Vitan, prin adresa nr. 2100 din 5.X.1979, ne-a răspuns că „lucrările de reparații solicitate de dv. nu se pot ataca în 1979, deoarece nu avem posibilitatea”. Între timp, starea blocului s-a înrăutățit tot mai mult. Am fi dispuși să luăm în seama noastră remedierea defectunilor, dacă acest lucru s-ar putea face din interiorul apartamentelor. Dar cum toate stricăciunile se află în exteriorul blocului (burlane căzute, rosturi deteriorate etc.), singurul în măsură să ne ajute rămîne ICRAL-ul. Vă rugăm să ne sprijiniți, determinîndu-l să găsească, și pentru blocul nostru, „posibilitatea” reparațiilor, pînă nu e prea târziu. (Semnează 17 locatari)

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor: Referitor la sesizarea tov. Tuță I. Constantin din Piatra Olt, care a reclamat deteriorarea conținutului unui colet poștal pe care l-a expediat la Mangalia, vă rugăm a cunoaște următoarele: la expediere, lucrătorul P.T.T.R. observă numai ambalajul exterior de care răspunde în cazul că l-a admis necorespunzător, modul de condiționare în interior rămînînd la latitudinea expedito-ului, în funcție de grija pe care o are pentru bunul său.

Mă numesc **Tarnovețchi Dionisie**, locuiesc în Timișoara, Calea Șagului nr. 43, sc. A, ap. 28, și sînt abonat al postului telefonic cu nr. 51280. Din perioada septembrie-decembrie 1979 la avizele de plată pentru postul telefonic mi se impută convorbiri adiționale pe care nu le-am efectuat absolut defel în această perioadă. Am reclamat de mai multe ori (adresele nr. 1321, 1582 și 1872). Mi s-a răspuns de fiecare dată că s-a calculat corect. Același lucru mi l-a spus și tov. director-adj. Bălan Tiberiu. L-am rugat să-mi arate concret cu cite am avut aceste convorbiri care mi se tot impută, dar nu mi se răspunde în nici un fel. Susțin că sumele respective mi-au fost imputate pe nedrept și continuu să-mi fie imputate pe nedrept.

Mă numesc **Bucur Nicolae**, str. Almașul Mic nr. 5, bl. B 7 scara 1, apartament 2, sectorul 4, București. Prin grija statului și partidului am primit o locuință frumoasă, care corespunde nevoilor mele și pe care dorind-o și mai frumoasă o zugrăvesc și o vopsesc periodic. Rău este că deși mă îngrijesc cu atenție de acest apartament nu se vede mai nimic, deoarece de la etajele superioare se infiltrează apă pe la toate încheieturile pereților. Sesizările mele au fost primite cu multă bunăvoință de către ICRAL Berceni din str. Negreni, pasiv de către Centrul ICRAL nr. 4 și considerate fără

importanță de către Comitetul de locatari. Apa continuu să pătrundă pe lângă instalația electrică, prin planșee, pe la încheieturile zidurilor. Nimeni nu aude, nimeni nu vrea să vadă, fondul de locuințe al statului se degradează. Interesant este că în loc să ne sensibilizeze ICRAL-ul pe noi, fiind gestiunea lor, iată, sîntem obligați să procedăm invers.

Întreprinderea „Arta mobilei”, str. 7 Noiembrie 203, București: Ca urmare a scrisorii tov. Marius Vasile vă comunicăm că Fabrica de instrumente muzicale „Doina” a realizat prototipul unei baterii de jazz în linie modernă și considerăm că se va introduce în fabricație după 1980. De asemenea, în cursul anului 1980 vor fi realizate prototipurile de jazz modernizate pentru „Turneu” și „Superton”. În ceea ce privește fețele de la tobele mari și mici, respectiv membranele acestora, vă informăm că au fost executate din folii de plastic din import și din piei de caprine, cabaline și ovine. Problema bateriilor de jazz din străinătate dotate numai cu membrane de plastic este consecința lipsei de piei prin acele locuri.

Vă scriu această scrisoare, dar vă rog să nu-mi dați numele. Vă rog să scrieți doar **M.B. din Gorj**, deoarece orașul nostru este foarte mic și sînt singura în această situație. „Sînt bolnavă de neoplasm maxilar din anul 1975, sînt operată de trei ori, am făcut cobaltoterapie 26 de sedințe, roentgenoterapie 47 de sedințe, nenumărate radiografii, tomografii, am fost în tot felul de clinici, m-au văzut nenumărați medici, ultima dată pe 17 octombrie 1976, la Spitalul Colțea unde mi s-a spus că am făcut tot ce trebuia și că să mă duc acasă și să mă vin peste 2-4 luni. De aici am dedus că trebuia să-mi aștept sfîrșitul. Am perseverat însă și am făcut ce a fost posibil ca să ajung să mă vadă și dr. Leontopol. În prezent mă aflu sănătoasă și cu forță de muncă și mă tratez cu medicamentul dr. Leontopol din 19 octombrie 1976 și pînă în prezent. Mă bucur foarte mult de mine că sînt sănătoasă și salvată, dar tot așa de mult m-aș bucura dacă dr. Leontopol ar fi ajutat, sprijinit și dacă i s-ar crea condiții de către cei competenți pentru ca medicamentul dînsului să salveze oamenii suferinzi. (Scrisoarea este semnată cu numele întreg iar adresa este completă.)

Mă numesc **Andreas Ioan** și locuiesc în Timișoara, str. Transilvaniei 15, bloc E 8, etaj III, apartament 7. La începutul lui octombrie 1979 ne-a bătut în ușă un tovarăș care s-a prezentat cu numele de Necula Constantin și ca reprezentant al atelierului de confecționat jaluzele din Oradea, str. Italiană nr. 25 unde, zis și făcut, am făcut comanda pentru 11 buc. După 20 de zile am primit un colet în care se aflau doar 7 buc. I-am scris lui Necula Constantin o scrisoare cu confirmare de primire. N-am mai primit nici jaluzelele, nici confirmarea de primire. Am aflat că acest om se ascunde de mai mulți clienți pe care i-a înșelat. Vă rugăm să ne ajutați să aflăm ce se întimplă în realitate.

Din partea Consiliului popular al sectorului 3, București: La adresa dv. cu privire la rezolvarea situației locative a tov. Zizda Valentina din București, str. Gheorghe Manea nr. 8, vă informăm că Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 3 în ședința sa din 17. XII. 1979 a rezolvat favorabil situația locativă a petiționarei, atribuindu-i-se garsoniera nr. 2, bloc L 7, parter, Bd. Leontin Sălăjan nr. 17.

Ministerul Comerțului Interior, Direcția comercială metalochimică: Urmare a scrisorii adresate de tov. Grigore V. Slovoacă revistei dv. vă informăm că pentru obținerea unor repere sau piese de schimb care nu se găsesc în județe pentru pompele KAMA 3 doritorii se pot adresa la unitatea nr. 9 „Electrocasnică” din Bd. 1848 nr. 8, București, telefon 16 34 25, care poate onora contra cost prin ramburs poștal piesele dorite.

Oficiul farmaceutic Iași, Serviciul organizare. La sesizarea adresată dv. de către tov. Boan-

ghes Vasile din Pașcani, înregistrată la nr. 22 213, vă facem cunoscut că i s-au expediat la farmacia nr. 15 din Pașcani gumele dentare necesare fixării protezei.

U.G.S.R., Consiliul Central: La scrisoarea tov. Șerban Maria-Gabriela din București vă facem cunoscut că a fost repartizată la Institutul de cercetare și proiectare aparataj în funcția de tehnician construcții mașini.

Ing. Nicolae Bud, I.M. Baia Borsă: Duminică 25. XI. 1979 am urmărit în sala clubului Minerul din Baia Borsă un spectacol de gustător, chiar grosolan, pe alocuri. „Memorabilul” spectacol a fost anunțat la orele 20.30, dar a început abia după orele 22.00 cînd trei indivizi întălate pretențios „Turneu artistic — București” au intrat în scenă și și-au bătut joc de noi cu un — cum susține afișul pe care vi-l alătur: „Spectacol de varietate non-stop, bufonade, entracte, prestidigitatie comedi, scumatori, sugestie, memo-tehnică, intr. gen. 5 lei pentru copii și 10 lei intrare”. Incheiat citatul cu crtografia aferentă. Ar trebui să manifeste mai multă grijă și atenție față de oamenii acestor locuri!

Mă numesc **Mitea Virginia**, am 21 de ani, sînt căsătorită, mama unui copil de 4 luni și locuim în Orăștie, pe str. Unirii nr. 45. Cit timp am stat în concediu de maternitate, în locul meu a fost încadrată definitiv o altă tovarășă, Obrejan Aurelia. Tov. Trifu Ioan, șeful depozitului în care am lucrat eu în calitate de casieră, mi-a explicat că a făcut aceasta intrucit nu mai are încredere în mine. Nu-mi vine să cred, n-am făcut nimic rău, cum adică, nu mai are încredere? M-am plîns tov. Boleta, președintele cooperativei de consum din Orăștie de care aparține depozitul, și mi-a răspuns că ar fi bine dacă aș urma „dramaturgia”. Am bătut pe la tot felul de uși. În unele locuri, deși mi s-a dat dreptate, nu s-a dispus practic nici o măsură de îndreptare a situației. Mi s-a spus că inutil mă voi plînge și în altă parte, „tot la noi vor ajunge și...” Oare chiar trebuie să renunț?

Din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Bihor: La adresa dv. privitoare la scrisoarea petiționarului Floruța Florian, domiciliat în comuna Holod nr. 239, adresată revistei Flacăra, prin care solicitați sprijin în vederea instituției fiicei sale, Carmen, într-un cămin atelier, vă comunicăm că prin hotărîrea Comisiei județene pentru ocrotirea minorilor s-a aprobat instituționarea minorei. Ministerul Muncii ne comunică repartizarea fiicei petiționarului în Căminul atelier Dumbrăveni.

Comitetul județean Iași al P.C.R.:

„Privind rezolvarea sesizării locuitorilor comunei Ceplenița referitoare la unele abuzuri făcute de primarul comunei, Ioan Chiriac, vă comunicăm următoarele: În urma anchetei efectuate, secretariatul Comitetului județean Iași a hotărît scoaterea sa din munca de primar și secretar al comitetului comunal de partid Ceplenița.”

Am luat act cu multă bucurie și deosebit interes de generoasă propunere făcută de cercetătorul Băcanu de-a încerca autovaccinul la sportivii olimpici, atât în vederea prevenirii unor infecții, cit mai ales în ideea de a ridica potențialul biologic al acestora în marea competiție olimpică. Deoarece în funcția pe care o am îmi revine o mare responsabilitate în pregătirea sportivilor noștri la J.O. de la Moscova, rog să se transmită pe această cale dr. Băcanu că este așteptat oricînd la Centrul de medicină sportivă din Bd. Muncii 37-39 (telefon 22 00 97) pentru o discuție

de fond cu specialiștii noștri și trecerea imediată la acțiune. (Conf. dr. Ioan Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă București)

Întreprinderea de prelucrare lemnului Constanța: „Referitor la articolul publicat în nr. 45 al revistei „Flacăra” prin care Avram Nicolae din București reclama lipsa unor accesorii pentru montarea dormitorului „Midia”, cumpărat de dînsul prin I.C.L. Mobila București și fabricat de I.P.L. Constanța, vă comunicăm următoarele: imediat s-a deplasat un delegat al nostru la domiciliul tov. Avram Nicolae, care a rezolvat problema în discuție.”

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini: „Urmare a scrisorii trimise la revista „Flacăra” de tovarășul Nicolae Gheorghiu din Galați, privitoare la propunerea dumnealui de inovație vă comunicăm următoarele: Întreprinderea de mecanică fină București — una din cele 3 întreprinderi la care s-a adresat inovatorul cu propunerea de inovație „Universal NG-01 pentru strungurime mici” — a transmis către ICSTUMAMFS Titan București, spre avizare, propunerea respectivă. Concluziile acesteia sînt: 1. Soluția este descrisă corect și nu conține erori sau lipsurile de fond; 2. Universal NG-01 reprezintă o noutate pe plan național, dar nu prezintă elemente de progres tehnic, acționarea fiind manuală, de tip mandrină clasică; 3. Soluția poate fi folosită în cooperarea meșteșugărească pentru materiale nemetalice, avînd avantajul prinderii rapide și unei centrări corecte pe strungurile mici; 4. Se pot realiza două dimensiuni NG-01—Ø160, și NG-01—Ø100, folosite în domeniul economic restrîns, în industria de artizanat; 5. În concluzie, se avizează realizarea, experimentarea și generalizarea soluției. Rezultă că propunerea este în studiu și realizare, urmînd ca în conformitate cu reglementările actuale tov. N. Gheorghiu să intre în drepturile morale și materiale ce i se cuvin.”

Din partea U.J.C.M. — Dimbovița: Asupra scrisorii trimise la Flacăra de către Gogoiu V. Lucian cu privire la reparația unui magnetofon de către unitatea nr. 19 a cooperativei Prestarea din Tirgoviste: Magnetofonul a prezentat o defecțiune la etajul final. Aparatul fiind de import, piesele au fost solicitate la I.C.R.M. București care, prin negația nr. 291 959/622, ne-a făcut cunoscut că nu le are în depozit. Față de această situație unitatea comercială de unde l-a cumpărat urmează să-i înlocuiască magnetofonul ori să-i restituie contravaloarea lui. Afirmațiile făcute de petent precum că i-ar fi fost înlocuite anumite piese din aparat sînt neîntemeiate deoarece aceste înlocuiri se fac totdeauna în prezența unei comisii de specialiști.

Mă numesc **Geană Iuliana**, domiciliu în Reșița, B-dul 23 August, bloc 29, scara trei, apartament 14, județul Caraș-Severin. Am depus o cerere de instalare a telefonului încă din anul 1975. Am fost aminată de nenumărate ori, în timp ce altor persoane li s-au instalat posturile solicitate cu mult după ce eu am depus cererea. Sînt bolnavă, locuiesc departe de fiicele mele. De nenumărate ori am fost în audiență la tovarășul director al P.T.T. M-a tot plimbat cu amăgiri și a spus că, chiar dacă-l reclam, tot la dumnealui vine reclamația. Consider că o așteptare de cinci ani este prea suficientă.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă înșcalțiți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Reexaminare la OMENIE

vină în audiență la președintele tribunalului județean, pentru a da relații exacte despre accident și pentru a fi îndrumată ce să întreprindă spre a obține un eventual ajutor.

În aceeași zi, cu sprijinul deosebit al tovarășului Mihai Grigorescu, șeful secției de propagandă a Comitetului județean Maramureș al P.C.R., stau de vorbă, în biroul acestuia, cu Grigore Onița și cu Cornel Pop. Primul spune că e și rudă cu Maria Repede, că n-are nimic cu ea, dar că nu făcea curat, de multe ori nu stergea praful de pe bănci, că fără mină nici nu putea rămâne în acea funcție. De aceeași părere este și directorul coordonator al școlilor din comună. Acesta spune că și el e rudă cu fosta îngrijitoare, că amândoi au fost colegi de clasă cu ea, că sint de aceeași vîrstă, dar că mereu se plîngeau învățătoarele școlii că nu e curat, una din învățătoare mai este și acum la acea școală, este chiar soția tovarășului Grigore Onița. Nici unul din cei doi nu știu că Maria Repede a fost în spital în săptămîna dinaintea de a fi dată afară din „funcție”, dar directorul școlii — pentru a înlătura orice dubiu asupra felului cum privește lucrurile — precizează: „Era necaz mare dacă ar fi fost încadrată cu carnet de muncă. Ar fi trebuit, atunci, să-i dăm pensie”. Nici unul din cei doi colegi din clasele primare ai Mariei Repede nu știu nimic de cererea ei de reincadrare, cerere pe care biroul executiv al consiliului popular a aprobat-o, dar apoi, decizia colectivă a fost dată uitării. De ce oare? Pentru că era vorba de o femeie atît de necăjită că pină și drumurile pentru a-și reclama drepturile o costau prea mult, încît se așteptau că se va lăsa păgubășă? Cum de nu s-a gîndit nimeni la situația dramatică a acestei mame, venită din spital de o zi, în situația gravă în care se afla, cînd a fost lipsită de cei 400 de lei fără stirea primarului și a vicepreședintelui, așa cum sustine sus și tare acesta din urmă? E drept, ea nu avea carnet de muncă. Nu i se putea plăti concediu medical. De aceea nici n-avea ce să facă la ieșirea din spital cu un certificat medical. Dacă ar fi fost încadrată oriunde, cu carnet de muncă, ea s-ar fi aflat, evident, la ieșirea din spital, în concediu medical. Situația în care o decizie de desfacere a contractului său de muncă, în acel moment, ar fi fost ilegală. Oare este dreptă îndepărtarea ei din muncă în acele împrejurări, numai pentru că infirma aceasta, cu trei copii minori în întreținere, era, cum scrie și semnează primarul, „forțetară”? Maria Repede este membră de partid și face parte din organizația de bază a satului Sălnița. Dacă cei doi foști colegi ai ei din școala primară, ajunși șefii ei, erau nemulțumiți de măsura în care își făcea treaba la spart lemne și la spălat pe jos, sint ei oare cu conștiința împăcată că au făcut totul pentru a o ajuta, în situația în care se află, să cîștige pentru ea și fetele cele 400 de lei pe lună? Și, în sfîrșit, nu s-ar putea ca biroul executiv al consiliului popular să-și amintească de decizia de a o repune în muncă, pe care n-a mai aplicat-o nimeni?

L-am rugat pe directorul școlii s-o anunțe pe Maria Repede că este așteptată în audiență la președintele Tribunalului județean Maramureș. A promis că o va anunța de urgență. Cit privește domiciliul lui Ioan Onița, iată ce am aflat: locuiește în București, are telefonul nr. 41 25 92 înscris pe numele său, în strada Sabarului nr. 5 A.

Este încadrat conducător auto la atelierul clădiri-gara al Direcției de telecomunicații a municipiului București. La această unitate, tovarăsa Constantina Nițu, șefa serviciului personal, ne-a arătat că s-a primit deja de la Judecătoria Baia Mare ordonanța de înlăturare a popririi pentru I.O. care are de plătit lunar cei 250 + 100 lei și de achitat o restanță de 15 300 lei. Sîmbătă, 12 ianuarie a.c., s-a expediat judecătoria confirmarea popririi. Care va începe în această lună. La 12 februarie vor fi expediate Mariei Repede datoria lunară și o primă parte din restanță.

DORIN GHERGHINESCU ■

terială și morală a unei mame atît de nefericite, care trebuie să crească, să îngrijească și să educe trei copii minori.

Zilele trecute, purtam cu mine la Sălnița scrisoarea Mariei Repede, scrisoare care se întorcea astfel pentru a doua oară în sat, de data această fără serviciile poștei.

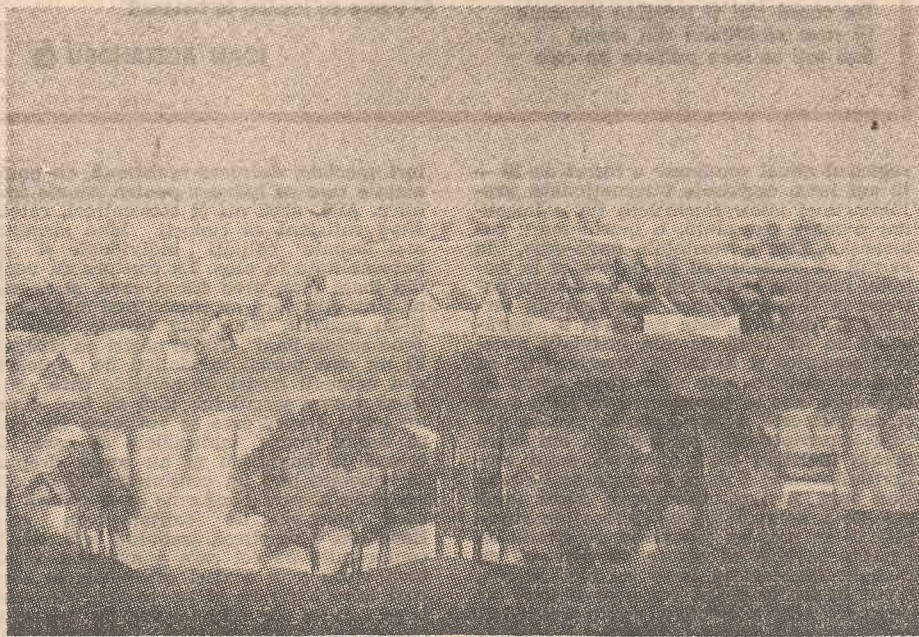
Luni, 7 ianuarie. Tovarășul Grigore Bodea se află la Baia Mare, chemat la județ. Tot acolo, și tot cu treburi oficiale, află că sint plecați Cornel Pop și Grigore Onița. Secretarul consiliului popular, Ioan Corui, spune că a participat la întocmirea răspunsului dat de primar la scrisoarea femeii. „Noi i-am mai dat cite un ajutor — zice el — cit s-a putut. În 1979 i-am dat 300 de lei. În 1978, vara, la școala din Sălnița, s-au executat reparații curente, nu capitale. Lucrările s-au încheiat după începerea cursurilor”. Vicepreședintele consiliului popular, Gavril Blaga, ține să precizeze că schimbarea Mariei Repede din munca de la școală „s-a făcut prin dispoziția directorului școlii. Nu noi, adică cei de la primărie, am schimbat-o. Noi am aflat după aceea, cînd fusese pusă în locul ei Maria Roman, soția brigadierului C.A.P. din Sălnița. Știu însă că Maria Repede a făcut în septembrie 1978 o cerere scrisă pentru a fi repusă în muncă. Cererea aceea a fost analizată de biroul executiv al consiliului popular. Am participat la acea ședință. Cererea a fost aprobată. S-a stabilit că femeia să-și reia munca începînd cu data de 1 octombrie. De ce nu s-a întimplat așa, eu nu știu să vă spun”. Împreună cu Gavril Blaga pătrundem prin iarnă la Sălnița. Școala, care are două încăperi, e așezată pe un pripor. Din drum pină la ea neaua e întreagă, fără pîrtie. Reușim să intrăm prin curtea de alături a actualei îngrijitoare, Maria Roman, care are și cu ce să descule. Auzînd ce ne interesează, aceasta spune, parcă pentru a se dezvinovăți, că nu ea a cerut înlocuirea celeilalte Măriuțe, că o știe cit e de necăjită. „Eu, zice, lucrez la C.A.P. și așa că pot, nu sint ca ea, cu o singură mină, eu și acum îi dau cheile bucuroasă, numai s-o lase să se întoarcă”.

Pe un deal al satului, niște urme rare ne conduc prin zăpada bogată spre casa Mariei Repede. Locuiește cu fetițele, cu părinții și cu bunicii împreună. Tatăl ei e

singurul care are un cîștig sigur lunar, plătit tot fără să fie încadrat cu carnet de muncă, pentru îngrijirea căminului cultural din sat. Mama ei, care o ajuta, după pierderea minii, la curățenie, ne spune că școala nu era murdară la acel început de an școlar, în 1978. Ne imploră s-o credem. Are și martori, zice. Aflăm că, în ultima săptămîna a vacanței de atunci, Maria fusese internată în spital la Baia Mare. Se simțea încă rău după accident și amputarea dreptei, i s-au făcut transfuzii ca să fie repusă pe picioare și a venit din spital în ajutorul deschiderii cursurilor. În acea zi de 14 septembrie, cea mai mare dintre fetițe a fost trimisă la școală „să ducă perdelele, fețele de masă și ștergurile spălate și calcate” de bunica ei. Acolo i s-a oprit cheia școlii, iar a doua zi li s-au refuzat serviciile.

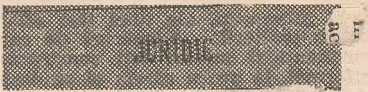
În ce-l privește pe Ioan Onița, fosta lui soție se vede obligată să-l acționeze în judecată pentru neplata sumelor stabilite la divorț. Ar locui, se pare, în București, fiind lucrător la poșta. Fosta soție are notat chiar un număr de telefon al lui de la domiciliu. Nu mai știe însă unde stă exact. Hotărîrea judecătorească, rămasă definitivă, prin care fiica lui fusese incredintată mamei, îl obligă la plata sumei de 250 de lei lunar cu titlu de pensie de întreținere în favoarea minorei, și 100 de lei lunar pensie de întreținere în favoarea fostei soții, avînd în vedere că aceasta este incapabilă de muncă și că invaliditatea s-a produs sub durată căsătoriei.

Intors la Baia Mare, a doua zi, cer părerea președintelui Tribunalului județean Maramureș, tovarășul Ioan Rogoian, în legătură cu întîmplările prin care a trecut această femeie de nici treizeci de ani. În concluzie, acesta spune că fostul soț va fi obligat să-și plătească datoriile și din urmă. S-ar putea ivi o dificultate: necunoașterea adresei lui pentru a fi chemat de instanță cînd va fi nevoie. Asta ar putea întîrzia lucrurile. Împromit interlocutorului că voi căuta să află unde locuiește, în București, Ioan Onița. Cit despre accidentul care a dus la infirmitatea tinerei femei, mi se spune că în timp de trei ani de la data accidentului victima se poate adresa justiției pentru obținerea unor drepturi pe cale civilă. Sint rugat să-i comunic Mariei Repede să

VASILE CHINSCHI : Peisaj

● POȘTA REDACȚIEI

Nănuț Constantin — București. Dosarul se află în verificare la Procuratura Generală ● **Ionescu Stere** — București: Testamentul este valabil încă și beneficiarii de toate drepturile ce decurg din el ● **Soroceanu Gheorghe** — București: Dreptul la petiție este garantat prin lege. În caz de abuz (în mod repetat reclamațiile sint infirmate) reclamantul se adresează organelor miliție pentru deschiderea acțiunii de denunțare calomnioasă. ● **Maria Ostașu** — București: Vă îndeplinim rugămîntea: cerem sprijinul locuitorilor din Bistrița-Năsăud pentru a ne informa unde lucrează Savu Ștefan ● **Dulă Floarea** — București: Etapele pe care urmează să le parcurgeți sint: executorul judecătoresc, miliție, procuratură ● **Cutenco Elena** — București: Am trimis cazul spre rezolvare la Direcția sanitară ● **Vulpe Ion** — București: Sinteti designer

victima unei greșeli de formulare. Urîndu-i cursul nu va rămîne decît să-l reclameți pe meșter la miliție pentru furt ● **Constantin Mihai Răzvan** — București: Fosta soție a tatălui dv. este obligată prin lege să vă plătească o sultă; reținem de aici că apartamentul nu este partajabil. Dv. vreți să-l vindeți ca să vă primiți drepturile, fără să vă întrebați unde va locui soția tatălui decedat. Nu vă putem ajuta ● **Manea Victor** — București: Citiți cu multă atenție decizia de imputare: este corect formulată, chiar dacă formulările comisiei de judecată schieopătă.

NICOLAE CRISTACHE ■

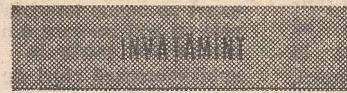

Traian Șerbănescu — București: Am fost informați că reparațiile necesare imobilului în care locuiți vor fi efectuate pină la data de 15.03.1980 de către

ICRAL-Colentina ● **Marin Floarea** — Băiculești, Argeș: Pe perioadele în care ați fost încadrat în gradul III de invaliditate și nu ați lucrat jumătate din durată normală a timpului de lucru, nu puteți primi nici pensie și nici alocație de stat pentru copii ● **Ioana Popescu** — București: Situația dumneavoastră locativă o puteți soluționa numai prin întreprinderea la care sinteți încadrată ● **Gheorghe Bereveanu** — Arad: Rinitele, faringitele și rinofaringitele se pot trata în stațiunile balneoclimaterice Govora, Slănic-Moldova, Eforie Nord, Olănești și Herrulane. Stațiunile Govora și Slănic-Moldova sint dotate cu aparatură specială, pentru tratamentul acestor afecțiuni ● **Constantin Diaconescu, Aurel Iosifescu și R. Sasu** — București: Treceți pe la redacție ● **Stana Stan** — Modelu, Ialomița: În cazul în care îndepliniți condițiile prevăzute de lege de a primi pensie pentru activitate proprie prestată ca membră a C.A.P. și dacă primiți și o pensie de urmasă

de pe urma soțului dumneavoastră care a lucrat în unități socialiste de stat, puteți, conform art. 42 din Legea nr. 3/1977, să alegeți oricare din aceste pensii. Aveți dreptul numai la o singură pensie.

MARGA NEDELEA ■

Sighismund Sebastyen — Deva: Potrivit legislației în vigoare, nu se pot organiza examene de promovare pentru două clase de liceu (XII și XIII) într-un singur an, precum și examenul de bacalaureat ● **Anca Șerban și Adriana Brateș** — București; **Doinița Muntean** — Craiova; **Ecaterina V. Pompiliu și Ruth Wihne** — Timișoara, ș.a.: așa cum am mai răspuns în numărărate rînduri, pentru orice fel de informații sau comunicări asupra școlilor cu profil militar,

este necesar să vă adresați direct Ministerului de Interne ● **Barnevski Mihalache, ș.a.** — Brăila: Potrivit prevederilor Legii educației și învățămîntului, art. 138, maistrul-instructor nu face parte din personalul didactic și nu se pot înscrie pentru susținerea examenelor în vederea obținerii gradului didactice. Perfecționarea maistrilor-instructori se realizează prin activități de reciclare, potrivit Legii nr. 2/1971 privind perfecționarea lucrătorilor din unitățile socialiste ● **Adela Iaveta** — Arad: M.E.I. ne informează că reconsiderarea situației candidatei Veliciu Veronica la concursul de admitere pentru Facultatea de stomatologie din Cluj-Napoca a fost determinată de faptul că, în urma contestației depuse în termen la Comisia de admitere, s-a constatat o eroare evidentă în notarea lucrării scrise a acestei candidate la disciplina Chimie organică

HORIA PATRAȘCU ■

„Orizont”, a doua platformă de foraj marin, se lansează la apă!

1.

Nu demult, în coloanele revistei doi colegii împartășeau o experiență unică: o zi și o noapte în largul Mării Negre, catapultați de un elicopter printr-o barbație care și-au asumat curajul muncii pe prima platformă românească de foraj submarin. Unică, dealtfel, și experiența acestor pionieri în căutarea aurului negru în platforma continentală a străvechiului Pont Euxin. Unică și posibilă tocmai datorită performanțelor tehnice demonstrate și înalt probate în cei aproape 4 ani de funcționare a acestui oraș, uzină și sondă plutitoare ce arborează mindru, acolo, între cer și apă, tricolorul patriei. Construită, se știe, pe malul Dunării, la Galați, în cel mai bătrîn dintre porturile noastre, care a împlinit 87 de ani. „În 1976 cînd am expediat-o spre mare, către rosturile ei, puține erau în lume — și nici azi nu sînt prea multe — țările care construiau platforme de foraj submarin și care își concepeau asemenea programe de anvergură, ne reamintește ing. Ion Drăsoveanu, ardelean din inima țării, de la Alba Iulia, care din adolescență și-a legat dorurile, aspirațiile și, da, idealurile, ideile de a face vapoare. Mari vapoare care să poarte nume românești și care să curețire, fără temeri și complexe, întreg oceanul planetar. (Ceea ce se și întimplă!) Construiau Statele Unite, de unde am cumpărat și noi licența, construiau Japonia, Marea Britanie... mari puteri economice, asemenea instalații avînd în spate mult capital, uriașe investiții. Iar tipul la care ne angajaserăm noi, de o deosebită tehnicitate, îl abordaseră și mai puține state. Temeri au fost, cum am putea spune că n-au fost, dar nu frica aceea paralizantă a incapacității, — precum se știe platforma s-a construit, și încă într-un timp record, și nici o surpriză n-am avut în exploatarea ei — ci, femeile frămîntărilor de conștiință, grijile pe care le naște responsabilitatea, V-aș da un singur exemplu dintre acele griji care au albit multe capete într-o noapte sau aproape într-o singură noapte. Cum să lansezi la apă un asemenea corp plutitor lat de circa 60 de metri, cînd calele noastre, chiar și pentru cele mai mari cargouri, de 55 000 tdw au maximum 30 ?! Și s-a lansat în aceste condiții, fără investiții suplimentare, fără să construim vreo cală specială, am investit doar ceva mai multă gîndire, mai multă dăruire, mai multă ambiție profesională, mai mult efort al lansatorilor noștri, mai mult curaj, și cu adaptări care ne-au costat minim, am reușit. O cală specifică ar fi însemnat timp și un milion și jumătate de lei. I-am economisit. Cînd i-am dat drumul platformei și am văzut-o că plutește, — era prima probă, primul succes —, încordarea s-a relaxat în îmbrățișări și chiar lacrimi, pentru unii care suferiseră mai mult. O tensiune ca aceasta e ca o, e chiar o suferință anume a spiritului. Dar n-ai voie să te pierzi. Uriașă, mătăhăloasă, platforma și-a dat drumul la vale, pe apele Dunării, a rupt toate paramele, și erau destule și trainice. Era dusă de curent cu repeziune, am remorcat-o și readus-o în dane cu două șlepurî puternice, tocmai de la Cotul Piscii”.

Nu mai partea de construcție a platformei constituie licența, partea de forță și de foraj sînt de concepție românească. Să cuplezi însă o sondă, — nu una clasică, nu una care să sfredească pămînt și roci, pornind de la nivelul uscatului, poate de la un sol blind și pentru care sondorii și făuritorii de utilaj petrolier de la noi au destulă experiență, au o îndelungată istorie și glorie deosebite —, s-o cuplezi unui corp plutind fix pe o mare, o sondă care să sfredească dincolo de apele ei sărate și pline de curenți, cu presiuni și forțe mai mult sau mai puțin cunoscute, era iarăși o noutate absolută și o experiență unică. Dar ceea ce constructorii navali n-au putut să aibă, cei de utilaj petrolier de la „I. Mai” — Ploiești, au avut. Avantajul și posibilitatea executării unei instalații experimentale, gîndită de către institutul de specialitate și testată la Cobia, verificată la 3 000 metri adîncime. Gîndirea a dat rezultate, în platforma continentală a mării prăjina de foraj a atins 6 000 de metri. Pentru constructorii navali a fost mai greu, spun, așa cum spun și demonstrează ei. „Una este să construiești o navă, oricît de complexă, continuă directorul, ing. Drăsoveanu, și alta un corp plutitor de asemenea dimensiuni, care să stea fixată la 90 metri sub apă și cu 14 metri, gardă, deasupra. La peste 100 metri, dumneavoastră știți, și clădirile se indoa-

ie, dar, în timp ce într-un bloc sînt locuite toate etajele, pe platformă se stă numai la ultimul etaj. Ea se leagă și totuși asigură condiții optime de lucru pentru cele mai diverse profesii și meserii, de la bucătar la petrolist, de la telegrafist la medic, asigură securitatea și întreg confortul locuitorilor ei. E făcută cu nădejde, e calculată bine”. Acolo, în larg, „Gloria”, cu simbolul ce-i acoperă numele ei, îi reprezintă pe constructorii gălățeni, ne reprezintă pe noi, reprezintă un moment și un loc de seamă, atît în istoria navală cît și a tehnologiei petroliere a țării noastre, a tehnologiei explorării petroliere submarine abordate în lume în a doua jumătate a secolului XX, cînd grija pentru resursele energetice ale viitorului a născocit idei și a determinat descoperiri epocale.

2.

Este o navă tehnică, nu de transport, mi se precizează pentru a înțelege mai bine complexitatea ei, și chiar dacă la Galați se execută acum cargouri de mare tonaj de 55 000 și chiar de 150 000 tdw, și nave containerizate, echipate la cel mai înalt nivel atins în domeniu, chiar dacă

dură, ciocane ee o inundă într-un fantast decor de scînteie albastre. Se lucrează dirz, se lucrează tenace, se lucrează cu cronometrul în nervi, acești oameni și-au luat angajamentul ca pe 30 ianuarie, în prima lună a ultimului an al cincinalului, să lanseze la apă platforma. Un moment important în finalizarea ei, o primă probă a ei. Sudorii demonstrînd minut cu minut marca meseriei lor, calitatea lor de meseriași de elită și de oameni și de muncitori aleși, selecționați pentru echipele menite să execute un asemenea mare fapt al tehnicii. Așezate cap la cap, punctele lor de sudură ar alcătui un curcubeu care să inconjure poate de două ori România, s-o încingă cu un briu simbolic și el pentru demnitatea unei munci și orgoliul unei meserii. Fiindcă, îmi relatea directorul, cei vreo 40—50 sudori care au intrat și prima platformă, brigăzile lui Frangu Spiridon, Mihai Pirvu, și maestrului Gheorghe Radur, completate doar în parte, au fost selecționați din sute de sudori care au trecut examene și probe grele, care literalmente, la propriu, nu de dragul jocului de cuvinte, au asudat mult pentru a fi admiși. Se lucrează cu materiale mai deosebite, cu table din oje-

foarte modest, aproape timid, este un cumpătat și un zgîrcit la vorbă, dar e adevărat că își aduce aminte cîți ani are, își marchează biografia, la evenimentele din șantier. Toată viața lui este aici, bucuriile lui, împlinirile lui, destinul lui sînt aici. Este un fel de pilot de încercare, nu există premieră a șantierului la care să nu fi fost desemnat să lucreze, să răspundă, „nea Nicu Macovei”, cum îi zice unanimitatea toată lumea, de la director la ultimul ucenic venit. Ca muncitor a inaugurat construcția tancurilor petroliere de 1 000 și 2 000 tone, a șlepurilor-remorchere fluviale și maritime de la 400 la 1 200 cai putere, ca maistrul „am început nava maritimă «Galați» de 12 500, apoi de 18 000, 55 000 tdw... Reține, în general, navele-cap de serie „care ne dau bătaie de cap”, zice, acoperind aici adevărul despre faptul că la navele-cap de serie sînt trimiși acei specialiști de înaltă clasă și, cum afirma directorul, „oamenii noștri de nădejde”. Așa a ajuns în 1972, de la începutul ei, la construcția acestei nu simple premiere, ci deosebit și de anvergură obiectiv economic, tehnic și științific al țării, începutul unui program național de cercetări și explorări petroliere în platforma continentală de la malul românesc al Mării Negre, obiectiv cu mare valoare în prognoza energetică elaborată de partidul nostru. Om cu conștiința faptelor sale, a evenimentelor la care participă, maestrul Macovei plasează la apogeu biografia sa pe prima platformă de foraj marin, iar pe cea de a doua, al cărei corp este în responsabilitatea sa directă, o înscrie la aceeași stare. „Este o experiență tehnică atît de complexă, incit orice voi mai face pînă la pensie nu mai poate cred eu, să întrecă platformele. Și, cum acestea, se cunoaște, au intrat în producția de serie, s-ar putea ca ele să mă scoată la pensie”. Depășim momentul biografic și revenim în cotidianul muncii. Maistrul cu montorii săi, alți 54 de meseriași de clasă, finalizează „construcția părții de corp ce ne revine nouă, atelierului 1 A montaj. Si singura problemă este gerul, ca dealtfel pentru tot șantierul. Ne întîrzie termenul și impune să luăm măsuri speciale de preîncălzire la 150 de grade a metalului, pentru a executa sudurile. Picioarele platformei, bănuți, trebuie să susțină la suprafața apei un colos care are numai la momentul lansării circa 6 000 tone, au rolul să-i ofere stabilitate pe orice fenomen meteorologic ce s-ar putea întîmpla pe mare, furtuni pînă la intensități de uragan, curenți puternici în adîncuri și chiar la cutremure, constituie o lucrare de mare dificultate. Giganticul schelet metalic ce face parte din structura subacvatică de susținere a platformei se montează în niște lăcașuri, în niște ghidaje care ele în sine sînt un complex de piese ce solicită mare atenție, mare precizie și ca atare mare răspundere. La această fază sîntem acum și, vă spuneam, o executăm în condiții mai grele din cauza temperaturii scăzute defără. Dar trebuie să izbutim! În domeniul nostru nu există circumstanțe, și nu pot fi, un accident pe mare din cauza unui lucru prost făcut este egal cu o catastrofă. Și nu s-a întîmplat așa ceva cu navele fabricate la Galați”. Acești 54 de oameni, conduși de Nicu Macovei, organizați în 4 brigăzi, au montat platforma pentru aterizarea elicopterelor, cabinele de locuit, acele laboratoare și veritabile uzine despre care mi s-a vorbit, întreg orașul plutitor cu o arie de 42 ori 52 metri, pregătind terenul muncii confrăților lor de la „I. Mai”-Ploiești, care vor veni să monteze turla și instalația de foraj propriu-zisă. O altă etapă nu mai puțin simplă. Ei, navaliștii, rîmîn însă mai departe implicați cu fapta, „le vom acorda ajutor”, și mai ales cu răspunderea. „Noi fiind furnizorul general, cum preciza tovarășul director, răspundem de întreaga construcție, atît de funcționarea instalației de foraj, cît și de centrala electrică, construită la I.C.M. Reșița, și ale cărei generatoare sînt livrate de către „Electroputere” — Craiova, cît și de partea de comandă, creată și realizată la I.C.P.E. — București, cît și de instalațiile hidraulice, de partea de radiocomunicații... absolut de tot ceea ce o compune și o face aptă scopului ei. Așadar, lansarea la apă este o etapă-cheie, dar nu singura, în drumul către orizontul dintre apă și cer, dintre apă și adîncurile geologiei pămîntului, un orizont numit petrol, un orizont numit certitudinile și capacitățile economiei românești, ale unei țări aflate în cursa dezvoltării. Adevăruri de care sînt conștienți și mindri toți constructorii platformei, la proba căreia ei se desăvîrșesc și se înalță. Știu că în ei se pun atîtea nădejdi, că ei reprezintă mult pentru țară și țara le-o demonstrează. „În timp ce lucrăm la prima platformă de foraj marin, mi s-a acordat titlul de Erou al Muncii Socialiste și, iată, acesta este apogeuul vieții mele”, marca această euație maestrul Nicu Macovei.

CICI IORDACHE ■

Poeții cîntă Patria Română

Bourul Moldovei

Strămoșii mei pe steagurile lor
Acolo între stele lingă lună
Alt semn mai blind pe lume n-au găsit
Să stea priveghi cu neamul împreună.

Străbunul boilor, bătrîn și costiliv
C-un corn în stemă și cu limba scoasă
Biciul e gros și plugu-i blestemat
Și jugul greu cînd veacurile-apasă

Și dricu-i plin de coșnițe și prunci
De ceară sloi și leagăne domoale
Și raza răsăritului din munți
Sub roți se face pulbere pe cale

Urechile ciulite la zvonul din văzduh
Sunt gata-n căpătîină să se frîngă
De bună seamă iarăși a-nceput
Să tragă Buga Putnei într-o dungă

Tătarii, vin nohaili ori frații cîți mai sînt
Bourul în patru zări ascultă
Să-nfulece pe nara sa miros
De prunc ucis la maica sa în burtă

Apoi cînd vetrele s-au liniștit
Și-i bun pămîntul iarăși pentru piine
Boul frămîntă seminția lui
În covicioara zorilor de miine

În umbra sa Moldova după foc
Înfîge cortul sacru la amiază
Copiii vin cu ramuri de stejar
Și boure cu lacrimi te botează

IOAN ALEXANDRU ■

registru naval românesc a intrat de 10 — 15 ani între registrele internaționale, preluarea unei atare construcții tot a însemnat o mare cutezanță, o foarte mare cutezanță. „Este o veritabilă navă-oraș, în sensul că oamenii au pe ea tot ce le trebuie, inclusiv bibliotecă și loc pentru petrecerea timpului liber, are centrală termică și electrică, este astfel și o navă-uzină cu tot felul de alte instalații necesare scopului și bunei ei funcționări, cu ateliere diverse, este și o navă-centru de cercetare, are și laboratoare în acest sens și, desigur, este o navă-sondă pentru foraje și prospecțiuni submarine”, îmi oferă detalii maestrul Nicu Macovei, șeful atelierului montaj I A, în timp ce ne îndreptăm spre șantier, acolo spre docul unde cea de-a doua platformă de foraj marin se află la un pas, un pas de circa 10 zile de lansare la apă. O zăresc de departe, cu numele desenat în locul cel mai de sus, nume la fel de tulburător prin simbol, iar simbolul prin adevăruri, multe adevăruri implicite — ORIZONT! Uriașă, cu geometrii anume care nu aduc nici pe departe cu navele aflate în preajma ei, în curs de a-și căpăta identitatea ca și ea, este înconjurată de macarale-cloc-de-barză care își agită și-și intersectează brațele pe deasupra, în ciuda vîntului aspru ce bate dinspre apă și a gerului care arde fețele oamenilor. Am scris despre mineri și despre sondorii, despre siderurștii și despre cei care recoltează stuful, despre ctitorii de hidrocentrale, munci ale bărbăției și forței, munci ale tenacității și ale unei sublimă dăruiri, dar acum, așa cum îi văd lucrînd pe acești navaliști — sudori, montori, macaragi, electricieni — la 10 grade sub zero, munca lor fiind mereu sub cerul liber, sfîdînd mereu meteorologia, mi-e greu să-mi imaginez o muncă mai plină de bărbăție, mai eroică. Pe pămînt, mai exact pe neaua imaculată, pe sub cărucioarele cu roți pe care e așezată platforma și care o vor purta la marginea apei, o subtraversează rîuri de cabluri negre prin care curg kilowații spre ciocanele de su-

luri speciale, de mare rezistență, cu unele metale care se folosesc pentru navele cosmice. Aici, dacă nu te concentrezi, ratezi. Nu-i suficient să cunoști bine meseria, mai trebuie calități individuale și de personalitate în plus. La concurs au venit din toată țara, vreo 400 și ceva, și de rămas nu știu dacă au rămas mai mult de 3. N-au rezistat, n-au luat testele, fiind în fond sudori buni”. Tot ai noștri au cîștigat. Ei nu sînt numai specialiști de valoare, sînt oamenii noștri de nădejde care știu să-și asume sacrificiul, fără să facă din el un lucru despre care se vorbește. Ei știu că multe dintre materialele cu care lucrează le importăm și nu avem dreptul să rebutăm nici un centimetru, ei cunosc rosturile acestei platforme și o sudură pe care controlul de calitate prin raze Roentgen o respinge, trebuind refăcută, îl compromite pe cel care a executat-o. O vom lansa prin același procedeu, cu aceeași tehnologie ca și pe prima, din aceeași rațiuni ale economiilor de investiții de un milion și jumătate de lei. Nu va fi ușor și de aceea n-am lăsat lucrurile să meargă de la sine pe seama primei experiențe. Lansatorii resimt și acum fiorii de-atunci, îi trec și acum fiori cu cît se apropie evenimentul, dar facem toate pregătirile tehnice și calculele de rigoare”. Numărătoarea inversă se derulează ca și nopțile albe petrecute la planșete, la mesele de lucru, ca și zilele îndelungi petrecute în ateliere, în dane pe șantier de cei răspunzători de această fază-cheie.

3.

Iar unul dintre ei este omul care mă însoțește, maestrul Nicu Macovei, cu o biografie de roman, unde imaginația n-ar mai avea de lucru. Are azi 53 de ani dintre care numărul acelorora dedicați muncii în Șantierul naval din Galați depășește cu mult jumătate din ei, este vîrsta unui alt bărbat matur, 39 de ani. El ține însă altfel socoteala curgerii timpului. Nu este o emfază, Nicu Macovei este un ins

Flacăra. Redacția : București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312. cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Secția social-politică (N. Gr. Mărășanu, Mihai Stănescu, Nelu Ionescu) — 1 623 ; Secția știință-învățămînt (Liviu Timbus, Emanuel Valeriu, Lionel Nițescu) — 1 606 ; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Marga Nedelea, Mihai Pelin) — 1 618, 1 787, 1 617 ; Secția cultură-cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1 619 ; Sectorul fotoreportaj — 1 595 ; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană) — 1 782, 1 621 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 60 10 interior 1 786) ; redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU